

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**ÜST YÜZEY KAPLAMALARI ÖZELİNDE İÇ MEKÂN YAPISAL DETAYLARI
ÜZERİNDEN BİR SINIFLANDIRMA ÖNERİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İç Mimar Serenay ULUSOY

**ŞUBAT 2021
TRABZON**

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İÇ MİMARLIK ANABİLİM DALI

**ÜST YÜZEY KAPLAMALARI ÖZELİNDE İÇ MEKÂN YAPISAL DETAYLARI
ÜZERİNDEN BİR SINIFLANDIRMA ÖNERİSİ**

Serenay ULUSOY

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünce
"YÜKSEK İÇ MİMAR"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 01 / 02 / 2021

Tezin Savunma Tarihi : 19 / 02 / 2021

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Muteber ERBAY

Trabzon 2021

ÖNSÖZ

“Üst Yüzey Kaplamaları Özelinde İç Mekân Yapısal Detayları Üzerine Bir Sınıflandırma Önerisi” başlıklı bu tez çalışması, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İç Mimarlık Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Programı’nda hazırlanmıştır.

Bu tez çalışmasının hazırlanmasında büyük emeği olan tez danışmanım Doç. Dr. Muteber ERBAY’a bilgi ve tecrübelerini benimle paylaştığı, her ihtiyacım olduğunda bana zaman ayırdığı, yalnızca bu süreçte değil tanıştığımız ilk günden beri her an sabır, titizlik ve samimiyet gösterdiği için sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Savunma jürimde yer alan Doç. Dr. Erkan AYDINTAN’a Doç. Dr. Elif SÖNMEZ’e ve desteğini esirgemeyen Doç. Dr. Şebnem ERTAŞ BEŞİR’e değerli görüş ve önerileri için teşekkürlerimi sunarım.

Tez kapsamında gerçekleştirdiğim alan çalışmasında ihtiyacım olan bilgi ve verileri benimle paylaşan Memorial Proje Ekibi yöneticisi Yüksek Mimar Fulden BARAN TOZ, Zoom/TPU kurucu ortağı Mimar Levent ÇIRPICI ve bana eşlik ederek sorularımı yanıtlayan İnşaat Mühendisi Ersin ÖZMEN başta olmak üzere tüm Memorial Proje Ekibi ve Zoom/TPU ekibine teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Tez yazım ve teslim sürecimde zorlandığım anlarda yardımlarını esirgemeyen Sümeyye ERKOÇ, Betül İrem TEMİZ ve yardımlarıyla beni yalnız bırakmayan Ceyhun BOYAR, Eda KİBAR ve Eda ALPARSLAN’a teşekkür ederim.

Hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, bana her zaman mutluluk ve cesaret veren annem Ayten YAPICI ULUSOY, babam Hasan ULUSOY, ablam Sinem KARAKAYA ve eşi Fehmi KARAKAYA’ya son olarak da ihtiyacım olduğunda bana neşe ve huzur kaynağı olan yeğenim Yiğit KARAKAYA’ya sonsuz sevgi ve teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma bugün hayatta olamasalar da bugünlere gelebilmiş olmamda çok büyük emeği olan ve daima kalbimde taşıdığım babaannem Sabiha ULUSOY ve dedem Orhan ULUSOY’a ithaf edilmiştir.

Serenay ULUSOY

Trabzon 2021

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Üst Yüzey Kaplamaları Özelinde İç Mekân Yapısal Detayları Üzerine Bir Sınıflandırma Önerisi” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Doç. Dr. Muteber Erbay’ın sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuvarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 19/02/2021

Serenay ULUSOY

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	VIII
SUMMARY	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ.....	XI
SEMBOLLER DİZİNİ	XIV
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1. Giriş.....	1
1.2. Ön Çalışmalar ve Sorunun Belirlenmesi	2
1.2.1. İç Mekân Kavramı	3
1.2.2. İç Mekânda Detay.....	7
1.2.3. İç Mimarlık Eğitiminde Detay.....	17
1.2.4. Literatürdeki Detay Sınıflandırmaları.....	24
1.3. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı	38
1.4. Araştırmanın Strüktürü.....	42
2. YAPILAN ÇALIŞMALAR-1	47
2.1. İç Mekânda Detay Bileşenleri	48
2.2. Birinci Düzey: Temel Bileşenler	51
3.2.1. Döşeme.....	52
3.2.2. Duvar	53
3.2.3. Tavan.....	54

3.2.4.	Donatı	55
2.3.	İkinci Düzey: Temel Bileşenlerin Kendi İçlerinde ve Birbirleriyle Kurdukları İlişki.....	56
2.3.1.	Aynı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar	56
2.3.1.1.	Döşeme-Döşeme Detayları.....	57
2.3.1.2.	Duvar-Duvar Detayları	58
2.3.1.3.	Tavan-Tavan Detayları	59
2.3.1.4.	Donatı-Donatı Detayları	60
2.3.2.	Farklı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar.....	61
2.3.2.1.	Döşeme-Duvar Detayları	62
2.3.2.2.	Döşeme-Tavan Detayları	63
2.3.2.3.	Döşeme-Donatı Detayları	63
2.3.2.4.	Duvar-Tavan Detayları	64
2.3.2.5.	Duvar-Donatı Detayları	64
2.3.2.6.	Tavan-Donatı Detayları	65
2.4.	Üçüncü Düzey: Kurulan İlişkinin Biçimi.....	65
2.4.1.	Düz Birleşim.....	66
2.4.2.	Kot Farklı Birleşim.....	68
2.4.3.	Dönüşüm	69
2.5.	İç Mekânda Detayın Sınıflandırılması.....	71
2.5.1.	Aynı Bileşenlerin Düz, Kot Farklı Birleşimleri ve Dönüşüm Detayları.....	73
2.5.2.	Farklı Bileşenlerin Düz, Kot Farklı Birleşimleri ve Dönüşüm Detayları	94
3.	YAPILAN ÇALIŞMALAR-2	123
3.1.	Çalışma Alanının Belirlenmesi ve Tanımı.....	124
3.1.1.	Memorial Sağlık Grubu ve Proje Yönetim Ekibi	126
3.1.2.	İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi Genel Bilgiler ve Konsept.....	128
3.2.	Alan Çalışmasında Tespit Edilen Detay Türleri	131

3.2.1.	Aynı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar	134
3.2.2.	Farklı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar.....	152
4.	BULGULAR VE İRDELEMELER	180
5.	SONUÇLAR.....	188
6.	KAYNAKLAR.....	192
7.	EKLER	197

ÖZGEÇMİŞ

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

ÜST YÜZEY KAPLAMALARI ÖZELİNDE İÇ MEKÂN YAPISAL DETAYLARI ÜZERİNE BİR SINIFLANDIRMA ÖNERİSİ

Serenay ULUSOY

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
İç Mimarlık Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Muteber ERBAY
2021, 196 Sayfa

Bu çalışma; iç mimarlık eğitiminde ve meslek pratiğinde önemli bir yere sahip olan iç mekân detayları hakkında yeterli Türkçe literatür bulunmaması nedeniyle oluşan boşluğun doldurulması hedeflenerek yapılmıştır. Bu amaca yönelik olarak tez kapsamında iki çalışma yer almaktadır. Öncelikle iç mekân detayları hem teknik hem de görsel anlatımlar ile tanıtılmakta ve iç mekân detayları özgün bir yöntem ile sınıflandırılarak sunulmaktadır. Sonrasında İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi binasında tespit edilen döşeme, duvar, tavan ve donatıların oluşturduğu detay çözümleri tez kapsamında ele alınan sınıflandırma özelinde incelenmektedir. Çalışmanın her iki bölümünde de iç mekân bileşenlerinin hem kendi içlerinde hem de birbirleriyle yaptıkları birleşimlerin çözümlerine yönelik geliştirilmiş olan detaylar derlenmiştir.

Çalışmanın temel amacı güncel veriler ile iç mekân yapısal detaylarının tanımlanması ve sınıflandırılmasıdır. Keşfedici araştırma türü olan çalışma; literatür taraması, başlık belirleme, alan çalışması, yerinde tespit, proje incelemesi, uzmanlar ve uygulamacılar ile görüşme ve sınıflandırma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Bulgular, irdelemeler ve sonuçlar bölümünde çalışma verileri yorumlanmış ve çalışmada önerilen sistemin devamlılığının sağlanması durumunda detay çözümü konusunda öğrencilere ve uygulamacılara sağlayacağı faydalar değerlendirilmiştir. Bu çalışmada, uygulama sürecinde karşılaşılabilecek muhtemel olan detay türleri hakkında farkındalık sağlanmış ve sistematik bilgi sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İç Mekânda Detay Sınıflandırması, İç Mekânda Detay, Detay Türleri, İç Mekân Bileşeni

Master Thesis

SUMMARY

A CLASSIFICATION PROPOSAL ON INTERIOR STRUCTURAL DETAILS SPECIFIC TO UPPER SURFACE COATINGS

Serenay ULUSOY

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Interior Architecture Program
Supervisor: Assoc. Prof. Muteber ERBAY
2021, 196 Pages

In this study, it is aimed to fill the gap due to the lack of sufficient Turkish literature on interior knowledge which has an important place in interior architecture education and professional practice. In accordance with this purpose, there are two studies in the content of the thesis. First of all, interior details are introduced with both technical and visual expressions and presented by classifying with an original method. Subsequently, the detail analysis created by the flooring, walls, ceilings and reinforcement determined in the Istanbul Memorial Bahçelievler Hospital building are examined in the classification that is discussed within the scope of the thesis. In both parts of the research, there is a detailed compilation developed for the solutions of the interior components and their combinations with each other.

The main purpose of the study is to define and classify interior structural details with recent data. The study, which is an exploratory research type is prepared using literature review, creating a title, field survey, on-site inspection, project review, interview with experts and practitioners, and classification methods.

Study data are interpreted in the section of findings, examinations and results. In the following, the benefits to students and practitioners regarding detail solution in case of ensuring the continuity of the proposed system in the study are evaluated. In this study, awareness about the types of details that are likely to be encountered during the implementation process is provided and systematic information is presented.

Keywords: Detail Classification in Interiors, Detail in Interiors, Types of Detail, Interior Component

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. İç Mimarlık Bölümünün kuruluş Tarihi İtibariyle En eski 5 devlet ve 5 vakıf üniversitesindeki detay bilgisi içeren zorunlu ve seçmeli alan derslerinin diğer zorunlu ve seçmeli alan derslerine oranı	22
Şekil 2. Araştırmanın Strüktürü	43
Şekil 3. İç mekândaki detay bileşenlerinin düzeyleri	49
Şekil 4. İç mekânın temel bileşenleri.....	52
Şekil 5. Aynı bileşenlerin oluşturduğu detaylar.....	57
Şekil 6. Farklı bileşenlerin oluşturduğu detaylar	62
Şekil 7. Detay oluşum şekilleri tablosu ve bölümleri	73
Şekil 8. Alan çalışmasında tespit edilen detayların tablosu ve bölümleri.....	133

TABLULAR DİZİNİ

Sayfa No:

Tablo 1. Sınıflandırma sisteminde yer alan iç mekân detay türleri	72
Tablo 2. Döşeme-döşeme profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekilleri	75
Tablo 3. Döşeme-döşeme profilli düz birleşim detayı oluşum şekilleri.....	77
Tablo 4. Duvar-duvar profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	78
Tablo 5. Duvar-duvar profilli düz birleşim detayı oluşum şekli.....	80
Tablo 6. Tavan-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli	81
Tablo 7. Tavan-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	82
Tablo 8. Donatı-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	83
Tablo 9. Donatı-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	85
Tablo 10. Döşeme-döşeme kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri	87
Tablo 11. Duvar-duvar kot farklı birleşim detayı oluşum şekli	88
Tablo 12. Tavan-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri	90
Tablo 13. Donatı-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli	92
Tablo 14. Donatı-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli	94
Tablo 15. Döşeme-duvar profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekilleri	96
Tablo 16. Döşeme-duvar profilli düz birleşim detayı oluşum şekli.....	97
Tablo 17. Döşeme-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli	98
Tablo 18. Döşeme-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	99
Tablo 19. Döşeme-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	100
Tablo 20. Döşeme-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	101
Tablo 21. Duvar-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	102
Tablo 22. Duvar-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	103
Tablo 23. Duvar-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	104
Tablo 24. Duvar-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	105
Tablo 25. Tavan-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli.....	106
Tablo 26. Tavan-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli	108
Tablo 27. Döşeme-duvar kot farklı birleşim detayı oluşum şekli.....	109
Tablo 28. Döşeme-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekli	110

Tablo 29. Döşeme-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli.....	111
Tablo 30. Duvar-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekli	112
Tablo 31. Duvar-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli	113
Tablo 32. Tavan-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri.....	115
Tablo 33. Döşeme-duvar dönüşüm detayı oluşum şekli.....	117
Tablo 34. Döşeme-tavan dönüşüm detayı oluşum şekli	118
Tablo 35. Döşeme-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli	119
Tablo 36. Duvar-tavan dönüşüm detayı oluşum şekli	120
Tablo 37. Duvar-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli	121
Tablo 38. Tavan-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli	122
Tablo 39. Detay Türleriyle Alan Çalışmasında Karşılaşılma Durumu.....	133
Tablo 40. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme profilsiz düz birleşim detayları	134
Tablo 41. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme profilli düz birleşim detayları.....	136
Tablo 42. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme kot farklı birleşim detayı	141
Tablo 43. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar profilsiz düz birleşim detayları ..	142
Tablo 44. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar profilli düz birleşim detayları.....	143
Tablo 45. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar kot farklı birleşim detayları	144
Tablo 46. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilsiz düz birleşim detayı	145
Tablo 47. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilli düz birleşim detayları	146
Tablo 48. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan kot farklı birleşim detayları	147
Tablo 49. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı profilsiz düz birleşim detayı	148
Tablo 50. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı profilli düz birleşim detayları...	149
Tablo 51. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı kot farklı birleşim detayları	150
Tablo 52. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı dönüşüm detayları	151
Tablo 53. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar profilsiz düz birleşim detayı ...	152
Tablo 54. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar profilli düz birleşim detayları .	153
Tablo 55. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar dönüşüm detayları	155
Tablo 56. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı profilsiz düz birleşim detayları	156
Tablo 57. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı profilli düz birleşim detayları.....	157
Tablo 58. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı kot farklı birleşim detayı	159

Tablo 59. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan profilsiz düz birleşim detayları...	160
Tablo 60. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan profilli düz birleşim detayları.....	161
Tablo 61. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan kot farklı birleşim detayları	162
Tablo 62. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı profilsiz düz birleşim detayları	163
Tablo 63. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı profilli düz birleşim detayları	164
Tablo 64. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı kot farklı birleşim detayları	165
Tablo 65. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı dönüşüm detayları	171
Tablo 66. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı profilsiz düz birleşim detayları..	174
Tablo 67. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı profilli düz birleşim detayları.....	175
Tablo 68. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı kot farklı birleşim detayları	177
Tablo 69. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı dönüşüm detayı	179
Tablo 70. Alan çalışmasında karşılaşılan detay türleri ve sayıları	183
Tablo 71. Alan çalışmasında tespit edilen detayların bileşenlere göre incelenmesi	184

SEMBOLLER DİZİNİ

ISO	: International Organization for Standardization
JCI	: Joint Commission International
JCAHO	: Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations
LEED	: Leadership in Energy and Environmental Design
PVC	: Polivinil Klorür
SEÇ	: Seçmeli Ders
TDK	: Türk Dil Kurumu
TPU	: Tasarım Proje Uygulama
USGBC	: United States Green Building Council

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

“*Genius loci*”, genel anlamıyla, yerin ruhu anlamına gelmekte olup, mimari ve tarihsel özellikleri nedeniyle hafızalarda iz bırakan yerleri tanımlayan bir ifadedir (Frederick, 2018). Hafızalarda iz bırakmak ise yapının kullanıcı ile kurduğu ilişkinin bir sonucudur. Yapı dışarıdan bakıldığında sergilediği cephe ve form karakteri ile kullanıcıya fikir verebileceği gibi, kullanımı anında iç mekânda yarattığı etki ve mekân kurgusu ile de iletişim kurabilmektedir. Yapının iç mekânında gözlemlenen çoğu bileşenin tasarımcısı ve uygulayıcısı iç mimardır. İç mimar yalnızca iç mekân tasarımı yapmakla kalmayıp iç mekân bileşenlerinin tasarımında ve üretiminde de görev alan çok yönlü bir yapı ve ürün tasarımcısıdır. Bu özelliği sayesinde farklı disiplinler ve değerlendirme parametreleri ile ilişkili bir konumda bulunmaktadır. İç mekânda bulunan ve mekân ile ilişkilendirilmiş bir işlevi karşılayan endüstri ürünleri, donatı olarak isimlendirilmektedir. İç mimarın iç mekân tasarımının yanı sıra üstlendiği ürün tasarım ve üretim görevi, bu donatıların tasarımlarıdır. Bir iç mimarın ürettiği mekânlar ve donatılar da hem bulunduğu yapı hem yapı sahibi hem de yapı kullanıcısı ile ilişkili olmakta ve bu ilişkilerin olumlu ve olumsuz sonuçlarının muhatabı iç mimarın kendisi olmaktadır. Gerek teknik gerekse estetik taleplere yanıt vermek amacıyla geliştirilmiş olan ve iç mekânı bir bütün haline getirmek için başvuru alan ilişkilendirme yöntemleri yani detay tasarımları da iç mimar tarafından tasarlanan ve uygulaması denetlenen bir mesleki üründür.

Yapı tasarımı sürecinin en başından başlayıp yapının kullanıcısı ile ilişkisinin sürdürüldüğü dönemi de dâhil olmak üzere tüm evrelerinde etkin rol oynayan detay çözümleri tasarımı ve uygulaması açısından önem taşımaktadır. Mimaride kullanımı kaçınılmaz olan detay çözümlerinin estetik ve işlevsel katkısı aynı anda sağladığı bilinmektedir. Bu durum detay çözümünü önemli kılan bir özelliktir. Bir yapı için strüktürel bileşenler hayati önem taşımaktadır ve ödün verilemez elemanlardır. Bu elemanların hem kendisi hem gizleyicisi hem de koruyucusu yine bir detay çözümdür. Detay çözümlerinin karmaşıklığı, işlevsel veya estetik yönünün önem oranı ve iç mekân kalitesine etkisi

değişiklik göstermektedir. Bu farklılıklar bir detayın yapı detayı, iç mekân detayı, donatı detayı veya sistem detay gibi isimlendirmeler olarak ayrıştırılmasında rol oynamaktadır.

Tarih öncesinden beri süregelen mimari tasarım sürecinde yaratılan mekânların ve eşyaların görsel niteliklerinin önemsenmediği dönemler ve alanların olduğunu söylemek mümkündür. Ancak güzelleştirme ve süslemeye yönelik çabalar da her zaman var olmuştur. Tarih öncesi yapılarda el işçiliği ile yapılan ve ağır çalışma şartları gerektiren birçok süslemeden günümüzde teknik altyapı gerekliliklerinin neden olduğu görsel kirliliği engelleyen düzenlemelere yönelik işçiliklere kadar birçok alanda mimari açıdan zorunlu olmayan, görsel zenginlik sağlamayı amaçlayan ve estetik kaygı taşıyan üretimler yapılmaktadır (de Botton, 2017). Bu tür estetik kaygılar ile üretilmekte olan iç mekân çözümlerinde tercih edilen detayların da çeşitlenmesi kaçınılmazdır. Günümüze gelindiğinde ise bu duruma ek olarak sanayi devriminin getirdiği yapay malzeme çeşitliliği ile teknik olanak çokluğu beklenmedik miktarda detay inceliği ve duyarlılığı doğurmuştur (Kuban, 2019). Farklı çalışmalarda farklı bakış açıları ile geliştirilen ve tasarımcı kararı ile yorumlanan detayların uygulama alanları, malzemeleri ve performans değerleri değişiklik gösterebilmektedir. Bu değişkenliğin uygulamaların avantaj ve dezavantajlarının belirlenmesinde kullanılan kullanıcı geri bildirimlerinden faydalanılarak geliştirilip üretilen detaylardan kaynaklandığı bilinmektedir. Bu nedenle detay çözümlemesinin gerçekleştirileceği bileşen ve malzemelerin sahip olduğu imkân ve seçeneklere ulaşmak gerekmektedir.

1.2. Ön Çalışmalar ve Sorunun Belirlenmesi

Araştırma konusu çerçevesinde gerçekleştirilen ön çalışmanın amacı; ele alınmakta olan sorunu, konunun ilişkili bileşenlerinin kapsamını, çalışma için ilgili sınırlılıkları ve çalışmanın gerekliliklerini belirlemektir. Bu nedenle çalışmanın gerçekleştirildiği alanı tanımlayan iç mekân kavramı ve çalışmanın asıl konusu olan detay kavramları literatürdeki karşılıkları üzerinden değerlendirilmekte ve tez kapsamında yeniden tanımlanmaktadır. İç mimarlık eğitimindeki detayın yerine dair üniversiteler üzerinden yapılan araştırmalar çalışmanın fayda ve etki alanlarını gözlemlemek amacıyla bir irdeleme ve değerlendirme oluşturmakta, bu yolla sorunun belirlenmesi aşamasında katkı sağlamaktadır. Literatürdeki

detay sınıflandırmaları incelenerek detayların ifade ediliş ve gruplandırılış biçimleri mevcut çalışmalar üzerinden gözlemlenmiştir.

Ön çalışma sürecinde karşılaşılan tanımlamalar bazı noktalarda yapılan çalışmalarda karşılık bulmayan özellikler barındırabilmektedir. Bu boşluk kavramların geniş tanımlarının olması ve yoruma açık değerlendirmelerin tanım olarak literatürde yer etmiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle her bölümde çalışma kapsamında kavramın çalışmadaki tanımı yapılmaktadır. Bu durum tanımlamaların yalnızca göreceli yönleri için geçerli olup, detayların sınıflandırılmasını değil, teknik donanımını kapsamaktadır.

1.2.1. İç Mekân Kavramı

Bir nesne, içinde bulunduğu veya ait olduğu mekânın olanaklarından faydalanarak var olmuştur ve nesnelere arası ilişkiler de mekânın imkânları ile doğrudan bağlantılıdır (Koç, 1994). Bu nedenle mekânın bir nesnesi konumundaki detay kavramını değerlendirmek ve önemini anlayabilmek için mekân kavramının ne ifade ettiğini bilmek gerekmektedir.

Mekân kavramı birçok disipline konu olmuş ve hem soyut hem de somut anlamda farklı amaçlarla kullanılarak disiplinler arasında farklı mekân tanımları oluşturulmuştur (Usta, 2020). Bu tanımlar arasında mekânı somut bir mimarlık ürünü olarak değerlendiren tanımlar kadar insan doğası ve algısına yönelik etkileri temeline dayanan soyut mekân tanımlamaları da bulunmaktadır. Mekân kavramı bu çalışma kapsamında somut yönü ile ele alınan mimari mekân, hatta iç mekân olarak değerlendirildiği için mekân kavramına da bu açıdan bakan tanımlamalar çalışmanın ifadesi açısından daha faydalı veriler ortaya çıkarmaktadır.

Mekân kavramı Türk Dil Kurumu sözlüğünde; “Yer, bulunulan yer, ev, yurt” olarak ifade edilmektedir (URL-1, 2019).

Mimarlık disiplininde temel kaynaklardan birisi sayılan “Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü”nde Hasol (2012) mekân kavramını tanımlamakta ancak iç mekân kavramı yerine sadece “iç” kelimesine yer vermektedir. Mekânı içinde eylem gerçekleştirilebilen, insanı fiziksel çevreden bir ölçüde ayıran ve oluşturduğu sınırlandırılmış boşlukta kullanıcısının algı ve izlenimine açık belirleyici ortam olarak tanımlarken dış mekân, kentsel mekân ve

tümel mekân terimlerini ayrı başlıklarla ifade etmektedir. Hasol'a göre mimari mekân yaratmak ise doğanın ve peyzajın insan tarafından kavranabilecek ölçüde sınırlandırılan bir bölümünü oluşturmakta ancak bir mekân fiziksel sınırlayıcıları olmadan ışık-gölge ilişkisi ile de tanımlanabilmektedir. "İç" kelimesini yapının iç kısımlarını ve içeride bulunan yapı eleman ve işlerini anlatmakta kullanılan bir sıfat olarak tanımlayarak söz edilen mekân algısının mimari karşılığındaki geniş tanım aralığını daralttığı söylenebilir. Mekân kavramı tanımlanırken iç mekân ve dış mekân ayrımı yapılan nadir tanımlamalardan biri Altan'a aittir. Altan (1993), fiziki mekânın bir kısmının duvar ve tavan ile kapatılması ile oluşan mekânın iç mekân, iç mekân dışarısında kalan hacmin ise dış mekân olarak adlandırıldığını belirtmektedir. Bu tanım, yalnızca mimarlık disiplini için bile oldukça geniş bir alana yayılmakta olan mekân tanımları ve türleri arasında, bir iç mekânın diğerlerinden farklı olarak mekân öğelerinden yani iç mekân bileşenlerden faydalanılarak oluşturulması gerektiğini göstermektedir. İç mekân kavramı özel alana yönelik bir tanım olarak algılanabilmektedir. Bunun nedeni bu kavramın genellikle konut yapılarında kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Bu nedenle bazı tanımlayıcı ifadeler ile birlikte kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan bir tanesi de kentsel iç mekân kavramıdır. Kentsel sıfatını kamusal alan olarak tanımlanan toplumdaki herkesin kullanımına açık olan eğitim yapıları, hastaneler, havaalanları vb. mekânlarda almaktadır ve bu kentsel alanların sahip olduğu ya da olabileceği iç mekânları tanımlamaktadır (Cordan, 2015). Bu tanımlama ile iç mekânın ifade ettiği alanların sınırlarının genişlediğini ve iç mekân kavramı içinde mekân kavramı kadar geniş çaplı ve soyut düşünülebileceğini söylemek mümkündür. Böylece iç mekân kavramı özelleşmiş ve kapalı bir alandan öteye geçerek; kullanıcısının, parçası olduğu yapının ve o yapının çevresinin de içerisine dâhil olduğu geniş bir etki alanına sahip olan ve tasarımı önem arz eden bir boşluğu tanımlamaktadır.

Mekân kavramıyla ifade edilen yapı parçası tasarım kelimesi ve süreci ile birleştiğinde anlamsal derinliği ve kazandığı alt başlıklar artmaktadır. Çünkü iç mekân tasarımı sınırları belirlenmiş mekânda oluşan hacmin sınırlayıcı yüzeyleri de dâhil olmak üzere tüm bileşenleri ile tasarlanarak işlevsel ve estetik bir düzen oluşturulması eylemidir (Altay, 2014). Bu açıdan bakıldığında mekân iç sıfatı ile bulunduğu mimari karşılığındaki gibi sınırlandırılmış ve belirlenmiş alanı ifade etmenin ötesinde tasarımların ve detayların dâhil olduğu yaşanabilir ve donatılabilir yeni ve üç boyutlu bir katman haline gelmektedir. İç mekân mimari yapının strüktürel elemanlarından soyutlanmış, onları örten, tanımlayan ve

işlevlendiren bir kurgu oluşturmaktadır. Bu kurgunun fiziki sınırlarını mekân sınırları oluştururken kullanıcı algısında sınırlar tasarımın tüm öğeleridir.

Altan (1993)'a göre sınırlandırılmamış bir mekânı düşünmek mümkündür ancak algılayabilmek mümkün olmayacaktır. Çünkü mekân sınırlayıcı bileşenleri sayesinde belirginleşir ve tanımlanır (Altan, 1993). Ancak mekân sahip olduğu görsel ve sembolik niteliklerle boyutsal algıyı artırıp sahip olduğu boşluğun doğru biçimlendirilmesini sağlayarak yalnızca fiziksel olarak sınırlandırılmış bir boşluk olmaktan çıkmaktadır (Demirel, 2004). Bu görsel ve sembolik nitelikler iç mekân bileşenleri ve öğeleri ile ifade edilebilecek somut mekân parçalarıdır. Bu noktada Öymen Gür ve Kuban'ın mekân tanımı akla gelmektedir. Öymen Gür (1996) mekânı insan, ilişkiler ve ilişkilere dair donatıların yer aldığı, içerdiği örgütlenmenin yapısı ve karakterine göre sınır kazanan boşluk olarak tanımlamaktadır. Kuban (2019) ise mimari mekânı hem biçimle beraber yaşama ilişkin özellikleri de içermesi beklenen, sınırlanan boşluk hem de sınırlayıcıların ortak olarak oluşturduğu bir boşluk olarak iki farklı şekilde ifade etmekte ve mekânın tanımlanmasını içerisindeki kullanıcının hareketlerinin belirleyeceğini savunmaktadır. Bu iki yaklaşımın birleşiminde mekânın sınırlayıcıları ve kullanıcıları ile bir bütün olarak algılanıp değerlendirilmesi gerektiği düşüncesine varılabilmektedir. Bu da Aslan Dinçay (2019)'ın mekân oluşumu gereği kullanıcı tarafından duyularla deneyimlenen ve hissedilerek tanımlanan bir yerdir tanımlamasına paralellik göstermektedir. Bu yaklaşımlar doğrultusunda mekânın kullanıcısı ile doğrudan ilişkisi bulunmaktadır.

Hem mimarlık hem de iç mimarlık disiplinde mekân oluşturmanın amacı, kullanıcıların fiziksel ve psikolojik ihtiyaçlarına cevap verebilmektir. İnsanlar için tasarım yaparken, onların içinde bulunacakları mekânda mutlu ve sağlıklı olabilmeleri için hem fizyolojik hem de psikolojik gereksinimlerini her kullanıcı grubu için ayrı ayrı dikkatli bir şekilde belirleyip karşılamak gerekmektedir (Arcan ve Evcı, 1987).

Arayıcı (2018) mekânı nesnel yolla insanlar arasında aitlik tanımlayan bir düzenleme olarak tanımlamaktadır. Bu açıdan bakıldığında mekânlar kullanıcıları üzerinde kalıcı etkiler bırakmaktadır (Gezgin ve İralı, 2017). Bu özelliği ile mekân, insan ile iletişim içerisinde ve kullanıcısından ayrı düşünülmemelidir. Mekânı oluştururken başvuru tasarım anlayışının insan davranışları üzerine de etkileri bulunmaktadır. Yani mekân ile kurulan ilişki karşılıklıdır. Mekânın kullanıcılarının yaşadıkları duyguların kaynağı mekânın kendisi olmasa bile, bu duyguların yoğunluğunun ardında mekânın etkisi olabilmektedir (İnam,

2008). Bu konuda yapılan bilimsel araştırmalar ile tasarımın insan hayatını olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebileceği kanıtlanmıştır. Aynı yapıda yaşayan insanların hepsi binadan aynı hazzı alamamaktadırlar. Bunun sebebi binadan beklentinin sadece ihtiyaçları karşılamakla kısıtlı olmamasıdır. Binalardan kişisel zevklere ve ruha hitap eden özellikler beklenmektedir. Bu nedenle mekân düzenleme eylemi, içinde yaşanılacak hayatı da düzenlemek anlamına gelebilecek kadar ciddi ve geniş çaplı bir etkiye sahip olabilmektedir (İnam, 2008). Bu etkiyi algılamak ve beklentileri karşılayabilmek kullanıcı gereksinimlerini doğru anlamayı gerektirmektedir. Mekânı kullanan insanın davranışlarının ve bu davranışları oluşturan nedenlerin bilerek, insan ve davranışları arasındaki ilişkilerin ortaya konması ile kullanıcı gereksinimlerinin anlaşılabilindiğini görmek mümkündür (Arcan ve Evcı, 1987).

Kullanıcılar buldukları mekânlarla kurdukları etkileşimde mekâna katkıda buldukları gibi mekândan taleplerde de bulunmaktadırlar. Bulunulan mekânlar, sanılanın aksine bir fon oluşturmakla kalmamakta, yaşamın şekillendirilmesinde etkin rol oynamakta ve kullanıcıyı tanımlamaktadır (Kushner, 2016). Bu nedenle yapılar ve mekânlar üretilirken mekân bileşenlerinin tanımlayıcısı olan üretim yöntemleri hem kullanıcı hem de mekân kalitesi üzerinde önemli etkiye sahiptir. Zamanının büyük çoğunluğunu tasarlanmış mekânlarda geçiren insanların, içinde buldukları mekân ile ilişkisi karşılıklı bir duyuşsal etkileşim ile tanımlanabilmektedir. Bu etkileşimin yaratıcısı olan mimarlık disiplini; birbiri ile etkileşim içinde olan, sadece görme duyuşuna hitap etmeyip çok duyuşlu deneyim sunan bir disiplindir (Pallasmaa, 2018). Mimari yapı tüm bileşenleri ile bir bütündür ve bu bütünün en önemli parçası iç mekândır (Aslan vd., 2015). Çünkü iç mekân, yapının bütününe ait tüm izleri kullanıcının belleğine taşır. Bir yapı için en deneyimlenebilir ve gözlemlenebilir bileşen olan iç mekânın sahip olduğu tüm bileşenler yapı ve kullanıcısı arasında bir iletişim açı oluşturur. Aydıntan (2016) mimari mekânın ögeleri ve ögelerin bir araya getiriliş biçimlerini birer işaret olarak tanımlamaktadır. Mimaride, mekândaki işaretler kullanıcıya mesaj iletmek için kullanılmaktadırlar. Bu durumda iç mekân detayları da hem mekân ögelerinin bir parçası olarak hem de mekân ögelerinin bir araya getiriliş biçimlerinin tanımı olarak varlığı, tasarımı, oluşumu ve işlevi açasından oldukça önemli işaretlerdir.

1.2.2. İç Mekânda Detay

Bu bölümde disiplinler arası detay tanımlamalarına yer verilmekte olup, bu tanımlamalar iç mekân detayları özelinde değerlendirilmektedir. Bu nedenle ulaşılan kaynaklarda detay kavramı “detay”, “detaylandırma”, “detay çözümü”, “detay çözümlemesi” ve “detay tasarımı” gibi farklı ifadeler ile tanımlamaktadır. Ancak bu değişiklikler bazen disiplin farkı bazen de detay hakkında dile getirilen söylemin dikkat çekilmesi istenen yönünün etkisiyle oluşmaktadır. Bu nedenle çalışma kapsamında kavram çeşitliliğini önemek amacıyla tanımlar genellikle “detay” kelimesi ile aktarılmaktadır.

Türk Dil Kurumu sözlüğünde detay kelimesi “Ayrıntı” anlamına gelmektedir (URL-1, 2019).

Mimarlık Sözlüğünde ise detay bir yapıdaki tüm noktaların oluşturduğu düzen olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 2012).

Detay çalışması detayın tanımı gereği derinlemesine ele alınması gereken bir konudur ve bu nedenle geniş kapsamlı bir çalışma yapmak oldukça zordur (Ford, 1996). Sözlüklerin detay kelimesini büyük bir bütüne göre daha küçük bir parça olarak tanımlamasının mimari açısından anlamsız ve çelişkili olduğunu belirten Frascari (1984), detayların içeriğin mimari üretiminde minimal anlam birimleri olarak kabul edildiğini söylemektedir. Bunu destekleyen bir değerlendirme olarak detayı teknolojinin soyut ve somut olanı birleştiren çift taraflı rolünü sebep olarak sunarak üretimin minimal birimleri olduğu yönündeki öneriyi daha yararlı bulduğunu belirtmiştir. Bu değerlendirmenin yanı sıra farklı bir tanımlama olarak detayı bir eklem olarak ele almış ve bu eklemi zihinsel yorumlama ile gerçek yapının buluşma noktası olarak tanımlamıştır.

Emmitt (2002) kaleme aldığı “Architectural Technology” adlı kitabında farklı yapı elementleri arasındaki ilişkiyi çok küçük ayrıntılarla tanımlayan çizimlerin detay olarak ifade edildiğini belirtmektedir. Uygulama sürecindeki detay tasarım aşamasını ise bilgi koordinasyonunu, danışmaların yönetimini, binanın görselini ve tasarım ürününü etkileyecek çok sayıda kararın alınmasını içeren karmaşık bir süreç olarak tanımlamaktadır (Emmitt, 2002).

Emmitt, Olie ve Schmid (2004) detayı bulunduğu yer ve anlama göre belirlenen hem kültürel hem de teknolojik olarak önemli bir yere ve anlama sahip yapı öğeleri olarak

tanımlamaktadır. Farklı bir açıdan ele aldıklarında detayı malzemenin ve işlemlerin ortak bir çözümde bir araya gelmesi olarak tanımlamaktadırlar (Emmitt vd., 2004). Detaylar olmadan binanın olmayacağı gerekçesiyle detayların yerinin ve anlamının çok önemli olduğunu öne sürerek detayın yerini ve anlamını altı madde halinde şu şekilde özetlemektedirler;

- Tüm detaylar yapı bilgisi içinde yer almaktadır ve detayların toplamı binanın yapısını ve dokusunu belirlemektedir.
- Mimari detay tüm binaların ön koşuludur ve iyi bir detay yapının geneli hakkında olumlu düşüncelere neden olmaktadır.
- Detaylar bir olayın parçaları olarak bir nesne veya bir yapının tamamını yerinde tutan bağlantıları, eklemleri ve düğümleri olmaları bakımından her yerde ve her şeyde bulunmaktadır.
- Detaylar ile elde edilen görsel etki ile konsept ve tasarım anlayışını yansıtmak, bir dil oluşturmak ve mesajı kullanıcıya yansıtmak, bina için bir imza yaratmak mümkündür.
- Detaylarda geldikleri veya doğdukları kültürel birikimin yansımalarını görmek mümkündür.
- Detaylar ölçeklerine ve yerlere göre mikrodan makroya ve tam tersi yönde bir kozmosu temsil etmektedir (Emmitt vd., 2004).

Ballast detay kavramına farklı açılardan bakarak tanımlamalar yapmaktadır. Detay, proje teslim sürecinin kabaca ilk kavramsallaştırma ve nihai inşaat dokümantasyonu arasında kalan kısımdır tanımı ile detay oluşturmayı bir süreç olarak değerlendirmektedir (Ballast, 2010). Başka bir tanımda detayı; tasarım amacı, kısıtlamalar, işlev ve uygulanabilirlik gereksinimlerini karşılama yolu olarak yorumlamaktadır (Ballast, 2010). Kendi yaptığı tanımlamaların dışında Ballast detay kavramının her tasarımcı için farklı anlamlara sahip olabileceğinin bilincindedir. Bu nedenle detayı tanımlamak için üç şeyden söz edilebileceğini belirtmektedir (Ballast, 2010). Bunlar;

- Detay parçaları birbirine uydurmanın yoludur.
- Detay işlevsel sorunları çözer ve özel ihtiyaçlar için iç mekânın gereksinimlerine yanıt verir.
- Detay projenin tasarım amacını geliştirmenin en önemli yollarından biridir şeklinde ifade edilmektedir (Ballast, 2010).

Allen ve Rand (2016) ise detayı bir binayı sakinleri için güvenli hale getiren teknik performans olarak tanımlamaktadır. Uygulanabilir detayın sahip olması gereken özellikler ise üç madde halinde;

- Detayın montajı kolay olmalıdır,
- Detay küçük hataları tolere edebilecek nitelikte olmalıdır,
- Detay inşaat tesislerinin, araçlarının ve iç gücünün verimli kullanımına dayanmalıdır şeklinde açıklamaktadırlar (Allen ve Rand, 2016).

İnşa sürecini matematiksel bir süreç olarak algılayarak mimari tasarım kadar öznel ve özgür bir alan olmadığını düşünmek yanlıştır (Ford, 1990). İnşaat sürecinde yapılan her detay bir tasarım ürünü olarak yapıya estetik ve fonksiyonel etki katmaktadır. Bu açıdan detay bir inşaat aşaması değil, bir tasarım süreci; detay ise bir tasarım ürünüdür. Bir yapı oluşumu gereği bir şeyin başka bir şey ile örtülmesini gerektirmektedir (Ford, 1996). Bu örtme süreci farklı nedenler ile çok katmanlı olarak gerçekleşmekte ve iç mekânda kaplama malzemeleri ile tamamlanmaktadır. Ford (1996), bu aşamada yapının açıkta kalan son yüzeyinde daha iyi bir işçilik uygulaması, daha iyi bir malzeme seçimi beklemekte ve bunun yapılmamasını büyük bir hata olarak nitelendirmektedir. Özellikle modern mimarlık döneminden günümüze kadar olan yapılarda asıl yapı malzemesinin olduğu gibi dışa yansıdığı tasarımlar bulunmaktadır ancak bu durumun içeride kullanılan malzemenin dönüştürülmeden ortaya çıkarıldığını düşünmek yanlıştır (Ford, 1996). Bu tür çözümlerde bile üst yüzey malzemesi temel bileşen olmasına rağmen işçilik gerektiren bir müdahale ile düzenlenmesi iç mekân kalitesi açısından gerekli görülmektedir.

İç mimarlık disiplinde detay kavramı mekânda bulunan, mekâna karakteristik özellikler katan ve tasarım konsepti ile birlikte yönlendirilerek oluşan hayati ve özgün unsurlar olarak tanımlanmaktadır (Brooker ve Stone, 2011; Schittich, 2014). Mekân karakterini oluştururken önemli olan, dil birliğini sağlamak için bileşenlerin ve seçilen ürünlerin ilişkisini doğru, estetik ve güncel bir yolla kurabilmektedir (Sağlar Onay, 2014). İç mekânda detay kavramı, mimari yapı detaylarında karşılaşılan arkasına bakmak anlamını ifade etmemektedir. Bu yaklaşım, mimarlık disiplinde, estetik kaygıların ötesinde zorunlulukları barındırmakta ve genel itibarıyla yapım aşamasında işlenen ve görünmeyen bileşenlere yönelik tasarımlar içermektedir.

Detay, malzemeyi işlevsel ve estetik yönden tanıyarak mekânda bileşenlerin oluşumunda sorunlara yönelik çözümlerin oluşturulması ya da kullanılabilmesi için gerekli şartların sağlanması olarak tanımlanmaktadır (Berkin, 2020). Türkay (2017) detayı mekânların ve bileşenlerindeki malzemeler birbirleri ile işlevsel anlaşılır ve anlamlı parça-bütün ilişkisi kurması olarak tanımlamaktadır. Duyur (2019) ise detay kavramını mekânın kuruluş esaslarını ve kullanıcısıyla arasındaki ilişkiyi düzenleyen, tasarımcının tasarım kararlarını uygulayıp, bağlantı ile geçiş ilişkilerini kuran ve yapısal birleşimleri sağlama işlevi görerek bu sorunları çözüme ulaştıran bir yapı parçası olarak yorumlamaktadır.

Ford (2009)'a göre iyi bir mimaride detayların rolü, sadece bir binanın yapısal öyküsünü planlamak değildir. Parçaların bütünle ilişkisi bir bireyin bir toplumla, bir dünyayla ya da başka bir büyük düzenle ilişkisinin öyküsü haline gelmesidir. (Ford, 2009). Yapının mekanik ve mimari gibi çeşitli sistemlerinin birbirlerinin biçimlenmesini etkilemesi ve yapının kurgusunu oluşturması bu sistemler arasındaki uyumun bir gereklilik olmasına neden olmaktadır (Ford, 1990). Sistemler arasındaki bağlantı ve uyum ise detay ile sağlanmaktadır. Bu işlemi gören detay, bu tanımlamada yapının genelini etkileyen yapı detayı olarak ele alınmış olsa da iç mekân bazında durum değişmemektedir. İç mekân kütle olarak düşünüldüğünde bileşenler arası ilişkinin sağlanması ve mekânın işleyişini etkileyen düzenin oluşmasında benzer bir uyumu yakalamak gerekmektedir.

Ford (1990)'a göre detay; yapı stilleri, mimari tarz ve mimarlık tarihinden bağımsız olarak ele alınamayacak bir konudur. Çünkü detay tasarımının, yapının karakteriyle de inşa edildiği dönemin teknik ve teknolojik olanaklarıyla da ilgili veya ilgisiz olabileceğini belirtmektedir. Fakat günümüzde detay tasarımının çağdaş tasarım anlayışları ele alındığında hem yapının karakterine hem de dönemin teknik ve teknolojik olanakların uygun olduğu görülmektedir. Bunun aksi durumlarda ise yapı tasarımının çoğu zaman başarısız detaydan dolayı kötü bir yapı olarak değerlendirildiğini görülmektedir.

Aksu (2010)'ya göre detay mimaride görünen hali ile süsleme ve görünmeyen kısımda yer alan uygulama biçiminin okunduğu kesit boyutu olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bu tanımlama mimarlık disiplininde süslemecilik ve teknik resim terimlerinin çakışmasına da dikkat çekmektedir. Detay kelimesinin konuşma dilindeki karşılığının verdiği geniş yorumlama imkânı ile bu terim aynı disiplinde farklı uzmanlık alanlarında ve farklı dönemlerde birbirlerinden çok farklı kaygılarla üretilmiş doneleri tanımlayabilmektedir.

Her boyutta eşya üretimi ve maddi bir çevre yaratma eylemi yapı eylemi olarak tanımlanmaktadır (Kuban, 2019). Ford (1990), yapıda detay kavramının biraz da zanaatkarlık ve süslemenin modern mimarlık ile sürecinde ölümüyle doğan bir tavır olduğunu söylemektedir. Rönesans döneminde mimari çizimler ile sonuç ürünler arasında fark olduğunu gözlemleyen Ford, bu durumda zanaatkarların özgürce süsleme yapabildiği sonucuna ulaşmaktadır. Bu özgürlüğün zanaatkarlığın ortadan kalması ile yok olduğunu ve yapıların çizimlerine uygun olarak mimarlar tarafından geliştirilmeye başlandığını söylemek mümkündür.

Demirarslan (2008), mekânın inşa edilmesi sürecinin kaba yapı ve ince yapı olarak ikiye ayrıldığını ve bu süreçlerin bazı durumlarda kesiştiğini belirtmektedir. Demirarslan'a göre ince yapı eylemi detay tasarımı sürecini kapsayan bir bütündür ve detay tasarımı yapılırken çözümler teknolojik ve estetik olmalıdır.

Detaylar estetik ve işlevsel gereklilikler neticesinde üretilmektedirler. Yani detaylar genellikle diğer yapıları gizlemek veya yalnızca dekoratif bir yüzey oluşturmak için kullanılmaktadır (Ballast, 2010). Gizli kalan bir detay veya birleşim sadece işlevsel olabilir. Örneğin; yapısal olarak sağlam olması gereken bir ahşap kiriş ile görsel olarak kabul edilebilir bir ahşap kiriş arasında önemli bir fark vardır (Ford, 1996). Tarih öncesinden beri, estetik kaygıyı yapı tasarımlarında görmek mümkündür. Orta çağ mimarisindeki yapılarda dahi yapılarda mermerle kaplamalar, iç mekânda sıva uygulamaları, bir taş duvarda bile kaliteli ve güzel görünen taşın yüzeye yerleştirilmesi gibi incelikli uygulamalar görülmektedir (Ford, 1990). Bu açıdan bakıldığında mimari yapının üst yüzey kaplamasına verilen önemin teknik gereklilikler kadar estetik açıdan da bir beklenti olduğu görülmektedir.

Dodsworth (2012)'a göre, iç mekân bileşenleri görevleri ve estetik özellikleri doğrultusunda biçimlenmektedir. Bu özellikler işlevsel açıdan seçimlerde bir yere kadar etkiliyken tasarlanabilir estetik yön, hayal gücü ve yaratıcılığın kullanılabilceği alandır. Bu yaklaşımda ifade edilmeye çalışılan tasarlanan estetik yönü kavramı aynı işleve yönelik çözümlerin tasarım yolu ve uygulama yöntemi bazında farklılaşan detay çözümlerini içermektedir. Bu nedenle çözüm odaklı olup işlevsel ve estetik açıdan olumlu sonuç doğurmuş bir nitelikte olmalıdır. Detay üretiminin birçok sebebi olabileceği gibi üretilen detaylarında birçok çeşidi bulunmaktadır. Detaylar üretilirken kullanılacak malzemeyi ve mekânın işlevini bilmek önem kazanmaktadır. Üretilen detay, bileşenlerinin özellikleri ve

kullanım şekli gereği kullanışlı veya kullanışsız olarak nitelendirilebilmektedir. Bu nedenle detayın oluşumunda bazı durumlarda malzeme, bazı durumlarda ise mekân gereklilikleri birincil öge olarak ele alınmaktadır (Berkin, 2020).

Mimari tasarım disiplinler arası bir ekip çalışması gerektirmektedir. Günümüzde büyük alana sahip, birçok farklı teknolojiyi, disiplini ve işlevi barındıran yapılar tasarlanırken farklı disiplinlerden çok sayıda uzmanın danışmanlığına ihtiyaç duyulmaktadır (Nurgül İnan, 2009). Etkili detaylandırma iş birliği gerektiren ve kolektif bilginin proje yararına kullanıldığı bir süreçtir (Emmitt vd., 2004). Tasarımcının yapının oluşum sürecinde üstlenmesi gereken görevler arasında detayların tasarlanması ve yapım sürecinde takip edilmesi yer almaktadır. Detay tasarımı sonrasında seçilen uygulamanın malzemeye, uygulamacıya, mekân işlevine ve kullanıcıya uygun olup olmadığı teyit edilmelidir. Farklı disiplinlerin ortaya koyduğu bütünlükteki bir yapı tüm bileşenleriyle beraber bir ruh kazanmaktadır. Böylelikle bu ruh, yapıda sürdürülen yaşantıyı, kullanıcıların beklentileri ve yapı içindeki bileşenlere ait detay ve onların fonksiyonlarına dair yapısal işleri yapının bütünüyle olan ilişkileri de kapsayacak şekilde içerisinde bulundurmaktadır (Topaloğlu, 2018).

Kullanıcı gereksinimlerini karşılama yetisi kazandırılmış bir yapı aynı zamanda işlevlendirilmiş bir yapıdır. Tasarlanacak alana işlev kazandırırken ona bir karakter katılmaktadır. Binalar, yapısal özellikleri ile karakter kazanarak insanlara hitap edebilme, kullanıcılarının kendilerinde bulamadığı özellikleri barındırarak onları yeni hedeflere yönlendirme gücüne sahip rehberlerdir (URL-2, 2018). Binanın kalitesini ve karakteristik özelliklerini veren ise farklı ölçeklerde yapıda var olan detaylardır (McLeod, 2008). Emmitt (2002), binanın karakterinin gereksiz yere olumsuz etkilenmemesi için detay tasarımının dikkatli yapılması gerektiğini vurgulamaktadır. Çünkü detay tasarımındaki olumsuzluklar yapıyı, kullanıcıyı ve tasarımcıyı süreç içerisinde farklı şekillerde etkilemektedir.

Coles ve House (2012)'a göre, mekân tasarımında kullanılan malzemeler, onların bir araya geliş biçimleri, bağlantıları, kullanım yerleri, görsel ve teknik uyumları tasarımın estetiği üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Detaylar, mekân bileşenlerini oluşturan malzemelerin birbirleri arasındaki geçişi, tamamlamaları, parçaların bütün ile ilişkisini, malzemelerin birbirlerinden ayrılmasını veya birbirleri ile birleşmesini kapsamaktadır ve bu nedenle mekân oluşumunda tasarımın kaçınılmaz teknik gereklilikleri ve vazgeçilemez estetik ihtiyaçlarını oluşturmaktadırlar (Berkin, 2020). İç mekân detaylarının tasarımı ve

uygulaması, mekân tasarımının kimlik kazanması ve markayı yansıtmaya gücüne sahip olması açısından önemli bir etken olmakla beraber mekâna anlam katan başlıca unsurlardan biridir (Brooker ve Stone, 2011). Bu nedenle kurumsal yapılarda detay tasarımı, konutlara nazaran yapı kimliği açısından daha fazla önem taşımaktadır.

Bir bina için detay tasarlanırken tasarımcı sayısız seçeneğe sahiptir ve en iyi çözüme giden belirli bir yol yoktur (Allen ve Rand, 2016). Detay tasarımının doğru çözümü birçok parametreye bağlı olması detay tasarımını önemli bir düğüm noktası haline getirmektedir (Aksu, 2010). Mekân örgütlenmesi, biçimlenmesi ve ilişkileri bakımından hatasız kabul edilen bir yapı tek başına kullanıcıya yeterli gelmemekte, işlevsellik beraberinde güzellik de içermesiyle kullanıcı beklentilerini karşılar hale gelebilmektedir (Kuban, 2019). Bunu sağlamanın yolu ise doğru mekân örgütlenmesinden, doğru malzeme kullanımından estetik ve işlevsel açıdan doğru malzeme ilişkileri sağlamaktan yani doğru detaylar üretmekten geçmektedir. Doğru detay üretiminin önemini Allen ve Rand (2016) bir binanın iyi çalışması için detayların iyi çalışması gerekmektedir cümlesi ile aktarmaktadır. İyi bir detay malzemeler arası geçişin ve elemanlar arasındaki birleşimin özenle işlenmesinden geçmektedir (McLeod, 2008).

Mimarinin hem yapısı hem de yorumlaması detaylarda saklıdır (Frasconi, 1984). Bir binanın tüm detayları, biçimsel ve mekânsal temasına katkıda bulunmalıdır (Allen ve Rand, 2016). Bu nedenle iç mekânda detay çağdaş mimarlık söz konusu olduğunda yapının tasarımın niteliğini belirlerken binanın konumu, cephe ve iç mekân tasarımı kadar önemli etmenlerden biridir (McLeod, 2008). Detaylar üretilirken detay bileşenlerinin türleri ve işlevleri kadar üretilen detayın avantaj ve dezavantajlarını da bilmek gerekmektedir. Detaylar genellikle birleşim yerlerinde oluşturulduğu için malzemelerin bittikleri veya kesildikleri noktalarda yer almaktadır. Bu durumda bu noktalar malzemelerin deformasyona en açık yerleri olabilmektedir. Benzer şekilde bitiş yerleri kenarlar, köşeler, eşikler, hareketli eleman ile birleşim yerleri, montaj boşlukları gibi darbeye veya sürtünmeye açık yerlerde olabilmektedir. Bu durumda üretilen detayların işlevsel açıdan bir görevi de malzemelerin ve bölgenin deformasyonunu engellemek veya geciktirmektedir. İyi bir detay çözümü estetik ve işlevsel katkılarının yanı sıra birlikte kullanıldığı malzemelerin olumsuz yönlerinin biri ya da birçoğu için çözüm niteliği taşıyabilmektedir. Bu nedenle üretilen detayın türü, varsa yardımcı bileşenlerin türü ve işçilik faktörleri hem detayın işleyişi hem de iç mekân kalitesi açısından önemlidir.

Detaylar binaların göze hitap etmesinde önemli bir role sahiptir. İyi bir tematik fikri olan bir bina ana estetiğiyle kötü bir şekilde eşleşen, birbiriyle güçlü ilişki kuramayan ve malzemelerini sıradanın üstüne taşımayı başaramayan zayıf detaylara sahipse mimari yapı başarısız kabul edilmektedir (Allen ve Rand, 2016). Kötü bir detayın birçok güvenlik sorununa neden olabileceği gibi mekânın genel algısı itibariyle kullanıcıyı tatmin etmediği ve tasarımcının itibarı için negatif etki yarattığı bilinmektedir (Ballast, 2010). Fakat iyi bir görsel etki, bütünlük, malzeme seçimi, malzeme bitiş detayı ve yüzeyler arasındaki geçiş kullanıcının mekânı algılamakten rahatsızlık hissetmemesi hem de işlevsel olarak olumsuz bir sonuç doğurmaması açısından önemlidir (Altay, 2014). İki farklı malzemenin bir araya gelmesi ve malzemelerin farklı çalışan yapılarda olması durumu mümkündür. Bu gibi durumlarda malzemelerin gerektirdiği detayın doğru uygulanmaması durumunda malzemelerin birinde veya her ikisinde de geri dönüşü olmayan ve bakım ve onarım ile düzeltilemeyecek düzeyde hasar ve deformasyon oluşabilmektedir (Demirkol, 2011). İyi bir detay ve kaliteli malzeme seçimi olmadan en yaratıcı tasarım dahi amaçlanan işlevi yeterince yerine getiremeyerek, gerekenden yüksek maliyete, yıpranmaya ve birtakım problemlerin oluşmasına neden olarak zarar görecektir (Ballast, 2010).

Estetik ve işlevsel açıdan mekân gerekliliklerini sağlayan detay çözümlerinin sahip olması gereken en büyük özellik uygulanabilir olmalarıdır. Bu özellik hem yapım aşamasında hem de kullanım aşamasında olumlu etki doğurmaktadır. Bu konuda Allen ve Rand (2016) uygulanabilir detayların sorunsuz bir inşaat süreci için gerekli olduğunu ve bu çabanın tasarımcı içinde keşfedici olmaya yönelik pozitif etki sağladığını belirtmektedir. Emmitt (2002), bütünü oluşturma aşamasında farklı malzemeler, ürünler ya da sistemlerin birbirleriyle kurdukları bağlantı ve eklemleri sağlamanın detay üretiminin asıl zorluğunu oluşturduğunu belirtmektedir. Buna dayanarak uygulanabilirlik açısından zorlayıcı detayların hatalı uygulamalara daha açık olduğunu söylemek mümkündür. Bu nedenle yanlış uygulanmış ve kullanımı zorlaştıran ya da aksatan detaylar işlevsel beklentileri karşılayamadığı gibi kullanıma bağlı olarak zamanla estetik yeterliliklerini de kaybetmektedir.

Demirkol (2011) detayların oluşumları gereği doğal konturlar oluşturduğunu ve bu konturlarda zamanla kullanıma bağlı kir birikimleri meydana geldiğini gerek bileşenlerin deformasyonunu engellemek gerekse estetik ve temizlik açısından negatif etki oluşturmamak için detayın kir birikimine neden olmayacak şekilde çözülmesi gerektiğini

belirtmektedir. Aksi uygulamalarda detay çözümü, verimsiz, yanlış veya başarısız kabul edilebilmekte ve kullanıcılarından negatif geri bildirimler alınmasına neden olmaktadır. Demirkol (2011) ayrıca, giyim mağazalarının vitrin cephelerinde kullanılan yapı malzemeleri ve bağlayıcı malzemeler bazında oluşan yapı hasarlarının incelenmesini ve sebeplerinin analizini içermekte olan akademik çalışmada; detayın önemini yalnızca estetik katkısı ile değil yapı bütünlüğüne olan işlevsel katkısı ile de açıklamaktadır. Bu çalışma kapsamında yapıda meydana gelen malzeme kullanım ömrü bağlayıcılığında gerçekleşmemiş olan hasarın başlıca sebeplerinden biri olarak malzeme bilgisi ve uygulama bilgisine yönelik kaynak yetersizliği gösterilmiştir. Takip eden içerikte atölye düzeyinde imalat aşamasındaki hatalı detay üretimi ve malzemeye uygun olmayan detay kaynaklı sorunlara ve tasarımcı istekleri ve estetik kaygıların beraberinde tasarlanan detayların kullanım ve temizliğe uygun olması gerekliliğine de değinilmektedir.

Detay üretmek ve bileşenleri bir araya getirmek yapı oluşturmanın gerekliliklerindedir ancak biten yapının kullanıcıları ile iletişim içinde olması ve yapının bazı aşamalarında başkaları tarafından yapının bir kısmının ya da tamamının yeniden tasarlanması, yeniden kullanılması, yıkması veya yeniden şekillendirilmesi ihtimallerini göz önünde bulundurmak gerekmektedir (Emmitt, 2002).

Detayın kökenini etki yaratma arzusu oluşturmaktadır (Bizley, 2008). Bu nedenle kullanılacak detay oluşturma yönteminin kalitesi ve işleyişi yaratılacak etkinin yönü ve gücü açısından son derece önemlidir. Buna rağmen örnek detaylar ve detay kalıpları güvenli araçlar olmaları nedeniyle tasarımcılar tarafından detay tasarım sürecinde sıfırdan detay üretme yöntemine nazaran daha sık kullanılmaktadır (Allen ve Rand, 2016). Bunun temelinde yatan en bilindik ve etkili sebep ise, seri üretim ürünleri ve standartlaşmış iç mekân bileşenlerine dair üretim metotlarının küreselleşme sonrasında ve yakın tarihlerde yalnızca ölçüsel boyutta değil detaylar konusunda da standartlaşmış olmasıdır (Demirarslan, 2008). Bu standartlaşmanın beraberinde özgün ürünler ortaya koyma gerekliliğini ve gücünü tasarımcının prensipleri arasından çıkardığı düşünülmektedir. Oysa ki hazır malzemeleri özgün yöntemler ile bir araya getirerek yapılan tasarımlar, özel üretilmiş bir tasarım kadar özgün bir sonuç ürün ortaya koymaktadır (Sağlar Onay, 2014).

Tasarım sürecinde detaya yönelik yaşanan detay tasarımı geliştirmeme sorununun bir başka nedeni de sorun çözme biçiminin kalıcılığını ve başarısını garantileme çabasıdır. Detay tasarımını, bilindik problemleri belirli çözümlerle bir araya getirerek çözme süreci

olarak görmek, inşaat teknolojisi kitapları ve eğitim yoluyla tasarımcıyı tipik detayların aşırı sıklıkta olduğu bir eğilime yönelmeye teşvik etmektedir (Emmitt, 2002). Projelendirme aşamasında detay tasarımı söz konusu olduğunda özgün tasarım yapma eğilimi ve öz güvenin kaybedildiğini belirten Emmitt, Olie ve Schmid (2004) kolayca kopyalanabilen ve müdahale gerektirmeyen yaygın yöntemin seçildiğini belirtmektedir. Bu durum tasarımcının yükünü hafifleten bir olumlu etki gibi algılanabilmektedir (Demirarslan, 2008). Ancak gelişen teknoloji ve değişen malzemelerin varlığı göz önünde bulundurulduğunda uygulanan yöntemin üretildiği dönemde gösterdiği estetik ve işlevsel olumlu etkiyi süreç içerisinde kaybetmeden gösterebilmesini beklemek yanıltıcı olacaktır. Bunun dışında halihazırda geliştirilmiş olan başarılı detayların amacı hazır çözümler sunmak değil, kaynak olarak katkı sağlamak ve düşünceyi canlandırmaktır (Bizley, 2008; Bizley, 2010) Bu nedenle üretilmiş detayların geliştirilmek üzere derlenmesi, eğitim sürecine ve meslek hayatına dâhil edilmesi sorunların çözümü için olumlu bir adım olarak değerlendirilmektedir. Çünkü detay tasarımında başvurulan bu tekrar etme yönteminin sebebinin detay tasarımcısının hem projelendirme aşamasında detay çözümleri için ayrılan kısa zamanı yeterli kılmaya ve görevini hızlı bir şekilde tamamlamaya çalışması hem de bilindik yolu seçerek güvenli olanın uygulanmasını sağlamayı amaçlaması olduğu düşünülmektedir (Emmitt vd., 2004). Detay çözümleyicisinin bu tavrının sebebi ise, mesleki eğitim sürecinde öğrencilere yeterli donanım kazandırılmamış olması ve proje üretim süreci yönetiminde doğru planlama yapma yetisinin sağlanamamış olmasıdır. Bu durumda projenin başarısı için gerekli olan özelliklerin hangisinin ne derece önemli olduğu ve öncelikleri konusunda tam olarak açık davranılmamış olacaktır. Çünkü detay tasarımı, eğitim sürecinde yeri ne kadar büyük olursa olsun ikinci planda bırakmakta projelendirme sürecine ait bir ara basamak olarak görülmektedir. Bu ikinci planda kalmış rolün uygulama aşamasında da devam etmesi, üretilen detayın ya özensiz tasarım nedeniyle olumsuz sonuçlar doğurmasına, ya da üretilen detayın hazır detay olarak yapıya katkıda bulunabilecek bir karakter kazanamamasına neden olmaktadır. Bu noktada sorunun temel kaynağına inmek ve asıl çözüme ulaşabilmek adına iç mimarlık eğitiminde detay tasarımının yerini tanımlamak önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada detay kavramının tanımı, yeri ve önemi; yukarıda belirtilen tanımlar ve detaya yönelik söylemler kapsamında belirlenmiştir. Bu açıdan tez kapsamında detayın tanımı TDK sözlüğü tanımına ve iç mekân disiplininde ifade edilen detay tanımlarına paralel özellik göstermektedir. Bu çalışmada üst yüzey kaplaması özelinde iç mekânda detay, bir perspektife yakından bakmak olarak tanımlanmaktadır. Bu nedenle çalışma içerisinde

mekân kullanıcısının duyu organları ile doğrudan duyumsayamadığı, çözümüne yönelik tasarım ve estetik kaygıya yer olmayan mimarlık disiplindeki çözümleri içeren bileşenler ele alınmamaktadır. Detayların işlevsel yönü, detayların sınıflandırılması aşamasında ele alınmış olup, bu aşamada uygulamadaki işleve uygun teknik çözümlerden ziyade iç mekâna kattığı estetik değere yönelik üst yüzey kaplamaları ile oluşan detaylar paylaşılmaktadır. Malzemelerin birleşimleri veya dönüşümleri birden farklı yol ile yapılabilmektedir. Üretim önceliği açısından bileşenlerin özellikleri, türleri veya üretim yerine bağlı olarak tercih edilen detaylar işlevsel öncelik içerirken; tasarımcı kararı, konsept ve estetik kaygı ile oluşturulan özellikle yenilikçi ve özgün detay çözümleri estetik öncelik içermektedir. Ancak estetik amaçlı da olsa üretilen her detayın işlevsel bir zorunluluğu bulunmaktadır. Çalışma kapsamında bu zorunluluklar detayların üst yüzey kaplamaları özelinde ele alınmakta ve ayırt edici nitelikleri gözle görülür özellikler olarak tanımlanmaktadır. Çalışma kapsamında aynı kategoride değerlendirilen detayların alt katmanlarla ilişkilerinin nasıl sağlandığı çalışmanın konusu olmamakta ve bu katmanlardaki farklar örneklerin değerlendirilmesinde etkin rol oynamamaktadır.

1.2.3. İç Mimarlık Eğitiminde Detay

Detay kavramına yönelik yapılan ön çalışmalarda detayın yeri ve önemine dair söylemlerde mesleki eğitim sürecinde detay eğitime oldukça sık değinildiği gözlemlenmiştir. Bu gözleme bağlı olarak eğitim sürecine yönelik bir çalışma gerçekleştirilerek sorunun belirlenmesi aşamasında, sorunun temelini neye dayandığı ve detay kavramının hangi mesleki yeterliliklerin alt başlığında yer aldığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla mesleki eğitime dair söylemler değerlendirilmiş ve Türkiye'deki iç mimarlık eğitimi veren üniversiteler arasından belirli parametrelere göre seçilmiş kurumlarla bir araştırma çalışması gerçekleştirilmiştir.

Tasarım teorisine ithaf edilmiş çok sayıda kaynak olmasına rağmen detay tasarımıyla ilgilenen çok az sayıda kaynağın olduğu bilinmektedir (Emmitt, 2002). Oysaki yeni mezun olan iç mimarların eğitim sürecindeki bilgi, beceri ve deneyim eksiklikleri bina ve mekânın üretiminden çok detayın üretiminde karşımıza çıkmaktadır (Türkay, 2017). Literatür taramasında erişilen temel kaynaklar incelendiğinde mesleki eğitimde detay tasarımına

gösterilmesi gereken ilginin hem ulusal hem de uluslararası boyutta karşılanmadığı görülmektedir. Erişilen kaynakların ortak amacı haline gelmiş olan mesleki eğitimde detay tasarımı alanındaki eksikliğin giderilmesi, bu tez kapsamında da tespit edilmiş önemli bir boşluktur. Değinilmekte olan sorunun kaynağını ve boyutunu tespit etmek çalışmanın işleyişi ve literatürde dolduracağı boşluğu belirlemek açısından önemlidir.

Bu bölümde Türkiye’de iç mimarlık eğitimi vermekte olan ve kurulum tarihi itibariyle en eski üniversitelerden olan 5 adet devlet, 5 adet vakıf üniversitesinin güncel öğrenim programlarında yer alan teknik dersler ve detay tasarımı ile ilişkili olan teorik dersler üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. İç mimarlık bölümünün kuruluş tarihi itibariyle en eski üniversitelerin seçilme sebebi eğitim süreçleri en uzun üniversiteler olmaları nedeniyle oturmuş bir eğitim programına sahip olmaları ve ders içerikleri açısından diğer üniversitelerin kendi programlarını oluştururken kullandığı bir eğitim modeli taslağı oluşturmuş olmalarıdır.

İç Mimarlık veya İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı bölümlerinin kuruluş tarihi itibariyle en eski devlet ve vakıf üniversiteleri olarak şu şekilde belirlenmiştir.

Devlet Üniversiteleri:

1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
2. Marmara Üniversitesi
3. Hacettepe Üniversitesi
4. Eskişehir Teknik Üniversitesi
5. Karadeniz Teknik Üniversitesi

Vakıf Üniversiteleri:

- İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi
- Yeditepe Üniversitesi
- Maltepe Üniversitesi
- Beykent Üniversitesi
- Bahçeşehir Üniversitesi

Belirlenmiş olan üniversitelerin öğrencilerinin aldığı dersler, ilgili üniversitelerin resmi internet sitelerinde bulunan ders bilgi paketleri baz alınarak hazırlanmıştır. Bu üniversitelerde detay bilgisi içeren dersler ders kodu, ders adı, dersin verildiği yarı yıl ve AKTC bilgilerini içeren tablolar Ek Tablo 1 ile Ek Tablo 10 aralığında verilmiştir. Bu dersler arasından ders içerikleri baz alınmış olup derslerin teorik ve uygulamalı ders olmasını ayırt etmeksizin öğrenim çıktıları ve ders içeriği gereği dersin ihtiyaç duyduğu öğrenci altyapısı ve yeterliliği değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda;

- Detay çözümleme
- Detay okuyabilme

- Detay uygulayabilme
- Bir ürün tasarlama
- Uygulama projesi geliştirme
- Malzeme bilgisi
- Tesisat bilgisi gibi verilerden en az birini öğrenim çıktısı veya ders içeriğinin ihtiyaç duyduğu temel bilgi olarak göstermekte olan dersler detay bilgisi içeren dersler olarak değerlendirilmiş ve çalışma kapsamına alınmıştır.

● Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1925 yılında kurulmuştur (URL-3). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 66 ders almaktadır. Bu derslerin 48 tanesi zorunlu, 18 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 22 ders ve bir seçmeli staj hakkı olmak üzere 23 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 48 zorunlu dersten 22 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Ancak seçmeli dersler arasında detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu bir ders bulunmamaktadır.

● Marmara Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde 1957 yılında kurulmuştur (URL-4). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 61 ders almaktadır. Bu derslerin 47 tanesi zorunlu, 14 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 119 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 47 zorunlu dersten 26 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise 13 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

● Hacettepe Üniversitesi: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Güzel Sanatlar Fakültesi bünyesinde 1985 yılında kurulmuştur (URL-5). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 56 ders almaktadır. Bu derslerin 39 tanesi zorunlu, 17 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 36 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 39 zorunlu dersten 19 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise yalnızca 5 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

● Eskişehir Teknik Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü 1991 yılında Anadolu Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Bünyesinde kurulmuştur (URL-6). 2011 yılı itibariyle

Eskişehir Teknik Üniversitesi Mimarlık ve Tasarım Fakültesi'ne geçmiş ve 2018 yılında eğitim ve öğretime başlamıştır. 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 55 ders almaktadır. Bu derslerin 40 tanesi zorunlu, 15 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 49 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 40 zorunlu dersten 11 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin 10 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

- Karadeniz Teknik Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1993 yılında kurulmuştur (URL-7). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 62 ders almaktadır. Bu derslerin 47 tanesi zorunlu, 15 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 41 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 47 zorunlu dersten 18 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise 8 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

- İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1987 yılında kurulmuştur (URL-8). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 41 ders almaktadır. Bu derslerin 36 tanesi zorunlu, 5 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 18 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 36 zorunlu dersten 15 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Ancak seçmeli dersler arasında detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu bir ders bulunmamaktadır.

- Yeditepe Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1996 yılında kurulmuştur (URL-9). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 45 ders almaktadır. Bu derslerin 34 tanesi zorunlu, 11 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 21 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 34 zorunlu dersten 19 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise yalnızca 3 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

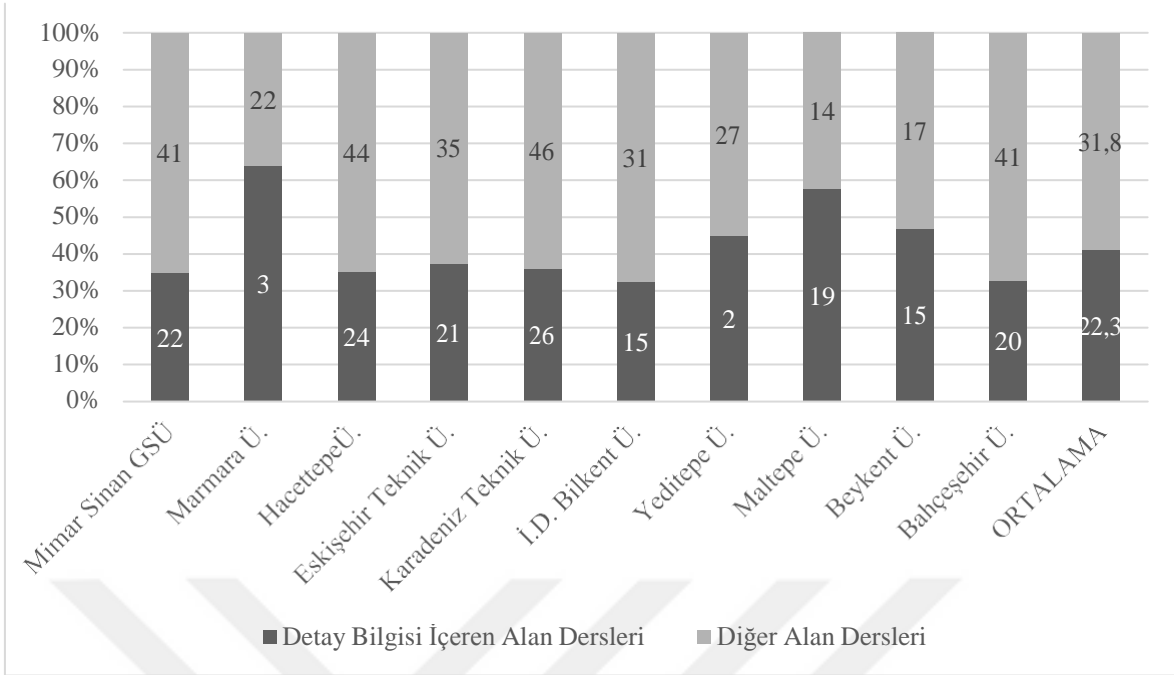
- Maltepe Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1997 yılında kurulmuş olup şu an Mimarlık ve Tasarım Fakültesi olarak eğitime

devam etmektedir (URL-10). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 52 ders almaktadır. Bu derslerin 36 tanesi zorunlu, 16 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 80 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 36 zorunlu dersten 19 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerde ise detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmamıştır.

- Beykent Üniversitesi: İç Mimarlık Bölümü, Mühendislik-Mimarlık Fakültesi bünyesinde 1997 yılında kurulmuştur (URL-11). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 44 ders almaktadır. Bu derslerin 36 tanesi zorunlu, 8 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 16 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 36 zorunlu dersten 11 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise 4 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

- Bahçeşehir Üniversitesi: İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi bünyesinde 1998 yılında kurulmuştur (URL-12). 4 yıllık eğitim boyunca öğrenciler 45 ders almaktadır. Bu derslerin 30 tanesi zorunlu, 15 tanesi seçmeli derstir. Öğrencilere seçmeleri için 380 ders sunulmakta ve bunlar arasından seçim yapmaları beklenmektedir. Belirtilen 30 zorunlu dersten 15 tanesinde detay bilgisine dayalı ders kazanım çıktısı veya ders içeriği yer almaktadır. Seçmeli derslerin ise 5 tanesinde detay tasarımına yönelik bir bilgi sağlamak ya da bilgiyi kullanmak üzerine kurulu içeriğe rastlanmıştır.

Yapılan araştırma sonucunda detay tasarımıyla ilişkili derslerin tümünün alan dersleri olduğu görülmektedir. Buna dayanarak okulların alan derslerinin ne kadarlık bir bölümünün detay tasarımı ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Her okulun detay tasarımı bilgisi içeren ders sayılarının zorunlu ve seçmeli olarak toplam alan dersi sayıları oranı ve 10 üniversite için ortalama ders sayıları oranı Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. İç Mimarlık Bölümünün kuruluş Tarihi İtibariyle En eski 5 devlet ve 5 vakıf üniversitesindeki detay bilgisi içeren zorunlu ve seçmeli alan derslerinin diğer zorunlu ve seçmeli alan derslerine oranı

Grafikten okunan veriler ışığında en yüksek oran olarak Marmara Üniversitesi'nde alınan iç mimarlık derslerinin %65'i detay bilgisi temeline dayanmakta veya detay bilgisi kazanımı sağlamayı hedeflemektedir. İç mimarlık eğitiminde bölümün kuruluş tarihi itibariyle en eski 5 devlet ve 5 vakıf üniversitesine ait verilere göre iç mimarlık eğitimi süresince alınan alan derslerinin ortalama %41'inin detay bilgisi içerdiğini söylemek mümkündür. Bu durumda bu alanda öğretici temel bilgiler sağlaması gereken yazılı ve basılı kaynaklara duyulan ihtiyaç oldukça fazladır. Bu ihtiyacın karşılanmasına yönelik hazırlanması gereken bir altyapı ve ortak anlatım dilinin varlığı eğitim sürecinde yardımcı kitap kullanımını kolaylaştıracağından öğrenme ve detay üretme becerisini de geliştirmeye teşvik edecektir.

İncelenen üniversitelerin bilgi paketlerinde ders içerikleri ve öğrenim çıktıları incelenerek detayla ilişkilendirilen dersler hakkında değerlendirmeler şu şekildedir;

- Ölçeklerine göre; 1/10 detaylar, 1/5 detaylar, 1/1 detaylar vb.
- Üretildiği bileşene göre: Döşeme detayları, doğrama detayları, mobilya detayları vb.

- Yapım sürecinde inşa edilme sırasına göre; Yapı detayları, ince yapı detayları, üst yüzey detayları vb.
- Detayların isimlerine göre: bitiş detayları, köşe detayları vb.

Ders içeriklerinde buna benzer gruplandırmalar ile yer alan detay çözümlerinden herhangi bir tanesinin farklı veya aynı okullarda, farklı ders içeriklerinde farklı şekilde isimlendirilerek öğretildiği görülmektedir. Örneğin bir detay çözümü bir ders kapsamında döşeme detayı olarak adlandırılırken farklı bir derste veya farklı bir okulda ince yapı detayı veya üst yüzey detayı veya bir bitiş detayı olarak aktatılabilmektedir. Bu isimlendirmelerden hiç biri yanlış olmamakla birlikte, tam olarak detayı tanımlamak konusunda da yeterli olamamaktadır. Bu tür bir durumun ölçeklere göre yapılan detay sınıflandırmaları için geçerli olmadığına dikkat edilmelidir. Ölçekler göre yapılan sınıflandırmalar detay çözümünün hangi ölçekte nasıl aktarılacağını öğretmeyi amaçlayan bir teknik resim dersi sınıflandırmasıdır. Bu sınıflandırma tüm sınıflandırmaları kapsayacak ölçüde bir teknik anlatım niteliği barındırmaktadır ve tek başına bir detayın ayırt edici veya tanımlayıcı başlığını oluşturmamaktadır. 1/5 döşeme detayı, 1/2 ince yapı detayı gibi ikili isimlendirmeler ile tanımlanmaktadır.

Detay tasarımının büyük rol oynadığı bir çok dersin uygulamalı dersler olduğu görülmektedir. Bununla beraber bu dersler bölümün tüm dönemlerde en yüksek kredili dersler arasında yer almaktadır. Detay tasarımının ders içerisinde döneme gösterdiği yayılım ders içeriğine göre farklılık göstermektedir. Bazı derslerin ana konusu detay olurken bazı dersler için alt başlık, bazı dersler için akış içerisindeki birkaç haftalık bir bölüm, bazı dersler içinse altyapıdır. Ancak tüm bu yayılım içinde detay bilgisinin uygulamaya ve mimari teoriye dayalı olan neredeyse tüm dersler için gerekli olduğu bir gerçektir. Detay bilgisi ile ilişkili olmayan alan dersleri genel itibariyle tasarım odaklı veya mesleki sosyal alanlar ile ilişkili kurama ve iletişime dayalı derslerdir. Bu bağlamda detay tasarımı mesleki uygulamanın merkezinde yer almakta ve eğitim sürecinde mesleki başarı adına önemli bir yer tutmaktadır.

Mesleki eğitim sürecinde detay tasarımı alanında yeterli eğitimin verilmemesi durumunda yenilikçi, teknolojik gelişmelere paralel ve özgün detay tasarımları üretebilen tasarımcıların mesleğe kazandırılması mümkün değildir. Tuna (2016) bu konuda ülkemizde tasarım ağırlıklı olarak verilen mimarlık eğitiminin, gerçek üstü ve uygulanma imkânı olmayan mimari tasarımlar ortaya çıkardığını ve bunun meslek hayatında olumsuz etkiler

yarattığını belirtmektedir. De Walsche (2018), kuramsal derslerde verilen akademik bilginin uygulama ile ilişkinin sağlanamamasını bir eğitim sorunu olarak görmekte, mimarlık eğitiminin akademik bilgi ile tam olarak karşılanamadığı ve bu eksikliğin meslek hayatında tamamlanmaya çalışıldığını belirtmektedir. Bu amaçla hem iç mimarlık öğrencileri hem de meslek hayatına devam etmekte olan iç mimarlar için detay tasarımı geliştirme sürecinde tasarlanmakta olan detayların tanımlayıcı başlıklarına ulaşabilecekleri bir kaynak olarak bu tez çalışması önemli bir yere sahiptir. Çalışmanın hazırladığı temelin hem detay tasarımına yönelik farklı derslerde aktarılmakta olan temel bilgilerin toplandığı ve düzenlendiği bir sistem sağlaması hem de yeni tanışılan özgün detay çözümlerinin tanımlanıp uygun sınıflandırma başlığı altında aynı amaca yönelik farklı tür detaylar ile birlikte irdelenmesini sağlaması beklenmektedir. Yani bu tez çalışması ile, belirtilen durumlar bakımından detaya ilişkin olarak mevcutta yer alan terminolojik senkronizasyon probleminin giderilmesi de hedeflenmektedir.

1.2.4. Literatürdeki Detay Sınıflandırmaları

Detay kavramı ve tasarımı diğer mesleki konular arasında ne kadar göz ardı edilmiş olursa olsun, tüm yapı tasarım sürecinde yer edinen oldukça geniş bir konudur. Bu nedenle çalışmaların merkez konusu haline geldiğinde bir bütün olarak ele alınması, sınırlılıkları belirlenmeden veya özelleştirilmiş bir yapı birimi üzerinde tanımlanmadan aktarılması son derece zor olacaktır. Bu nedenle bugüne kadar detay konusunda yapılmış tüm çalışmalar aktardıkları detayları veya detaylandırmaya yönelik sistem ve yöntemleri yapılan çalışmanın amacına, çalışma alanına veya konusuna göre genel tanımlamalardan ayırıştırıp gerekirse seçilen alanı kendi içerisinde yeniden gruplandırarak sunmaktadır. Bu ayırıştırma ihtiyacının bir temele oturtulamamış olması sonucunda aynı detayların farklı çalışmalarda farklı başlıklar ile sunulduğu, çalışmaların yapmış olduğu sınıflandırmaların birbirleriyle çeliştiği örnekler doğmaktadır. Amacı sınıflandırma yapmak veya detayları kategorize etmek olmasa dahi, bu yöneme başvurulması böylesi geniş kapsamlı bir konu için en verimli yol olarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın bu bölümünde farklı gerekçelerle gruplandırılmış detayların kapsamları aktarılmaktadır. Ulaşılan sınıflandırmalar kronolojik sıra ile sunulmaktadır.

Şanıvar, Zorlu ve Işık (1982) tarafından kaleme alınmış bir ders kitabı olan “İç Mimari ve Dekorasyonda Konstrüksiyon” adlı kitap yüksekokullarda, endüstri meslek liselerinde, mimarlık bürolarında ve endüstrideki uygulamada kullanılmak üzere hazırlanmıştır. Kitap iç mekâna dair kısa bir genel bilgilendirme sonrasında iç mekân bileşenlerinin gruplandırılarak aktarıldığı detaylı bir anlatımı içermektedir. Bu yayında detay çözümlenmeleri şu başlıklar altında gruplandırılmıştır;

1. Kapılar
 - a. Dış kapılar
 - b. İç kapılar
2. Vitrinler
3. Duvar kaplamaları
4. Büyük Dolaplar
5. Isıtıcı eleman – radyatör örtüleri
6. Tavan kaplamaları
7. Bölmeler
8. Şömineler

Boyne ve Wright (1984) iç mekân detaylarını derledikleri “Best of Architects Working Details Volume 2 Internal” adlı kitapta seçtikleri detayları bileşenler bazında hazırladıkları başlıklar altında sunmaktadır. Bu başlıklar;

1. Merdivenler
2. Tavanlar
3. Kapılar
4. Duvarlar ve Bölmeler
5. Aydınlatmalar
6. Isıtma
7. Mobilya ve Teçhizat olarak sıralanmaktadır.

Rich ve Dean (1999) “Principles of Element Design” adı kitapta; malzeme artışı, bileşenlerdeki estetik çeşitleme gibi inşa sektörü gelişmeleri ile işçilik kalitesindeki kötüleşmeden kaynaklanan nedenlerle ders kitaplarında aktarılmakta olan çözüm önerilerini kısa ömürlü bulmakta ve kullanılma oranını da bu nedenle düşük görmekte-dirler. Tespit etmiş oldukları bu soruna çözüm olarak detay tasarımı için çözüm önerileri ve malzeme

çeşitliliğini de içeren bilgilerin bulunduğu yazılı ve görsel anlatımlar hazırlamışlardır. Hazırladıkları içerikte detayları gruptandırırken bu çalışmaya benzer şekilde yapı bileşenlerini temel almaktadırlar. Ancak bu bileşenler çalışmanın inşaat sektörüne yönelik hazırlanmış olması nedeniyle temel yapı bileşenlerinden meydana gelmektedir. Gruplandırma başlıkları;

1. Temeller
2. Dış duvarlar
3. Döşemeler
4. Düz çatılar
5. Eğimli çatılar
6. İç duvarlar
7. Merdivenler, rampalar, küpeşte ve korkuluklar
8. Pencereler
9. İç ve dış kapılar olarak aktarılmaktadır.

İşçi (2005)'nin yapmış olduğu çalışmada yapı detayları oluşturulurken yapılan uygulama hatalarının sebep olabileceği deformasyonlar ele alınmaktadır. Malzeme seçimi, detay tasarımı ve uygulaması aşamalarında yapılan hataların yapıda meydana getirebileceği olası tehlikelerin incelemesi yapılmıştır. Çalışma bu yönüyle detay tasarımının önemine değinmektedir. Detaylar ve bileşenleri çalışma kapsamında hatalı uygulamalar sonucu sebep oldukları yapı hasarlarına göre gruptandırılmıştır. Bu yönüyle çalışma bir detay sınıflandırması olmasa da 3 genel başlık altında toplanan yapı hasarları sebepleri alt başlıklarda birer detay yeri, detay malzemesi ve detay uygulaması türlerinin sınıflandırılması örneği niteliği taşımaktadır. Bu gruplandırma çalışmada;

1. Niteliksiz detay tasarımından kaynaklanan yapı hasarları
 - a. Ahşap doğramanın detay özellikleri
 - b. Keskin, dik ve dar açılı köseler
 - c. Ani kesit değişimi
 - d. Prefabrike döşeme ve kirişler arasındaki rijit derzler
 - e. Narin eğilme elemanlarının aşırı sehimi
 - f. Derzlerdeki sızıntılar, yetersiz açıklık bırakılması, derz boşluklarının dolması
 - g. Yetersiz damlalık ve tahliye boruları
 - h. Yetersiz dereler

- i. Kesit yetersizliği ve uyumsuzluğu
 - j. Kolon, kiriş ve payandalarda öngörülmemiş kayma gerilmeleri
 - k. Sünmenin hesaba katılmaması
 - l. Taşıyıcı sistemin rijitliği ve sürekliliği
2. Malzemeden kaynaklanan yapı hasarları
- a. Suni taş yapı malzemeleri ve genel özellikleri
 - b. Ahşap
 - c. Bitüm esaslı malzemeler
 - d. Plastikler
 - e. Metaller
 - f. Pişmiş toprak yapı malzemeleri
 - g. Camlar
 - h. Kompozit malzemeler
3. Uygulamadan kaynaklanan yapı hasarları
- a. Betonun yapımı, dökümü ve bakımı sırasında yapılan hatalar
 - b. Betonda uygulama kökenli çatlaklar
 - c. Betonarme demir işleri
 - d. Altyapının ya da kalıpların yerel oturması
 - e. Düşey kalıpların oynamaları
 - f. Kalıp montajı ve sökümü
 - g. Binaların yalıtım uygulamalarında yapılan hatalar
 - h. Boya uygulama esasları ve ortaya çıkabilecek hasarlar
 - i. Çelik uygulamalarında dikkat edilmesi gereken hususlar
 - j. Hatalı imalat kayıplarını önleme yolları şeklinde yer almaktadır.

Ekinci (2008) “Bordo Kitap: Yapı ve Tasarımcının İnşaat El Kitabı” isimli kitapta yapı tasarımının tüm aşamalarını detaylı olarak aktarmaktadır. Uygulamaya dayalı anlatımların yer aldığı kitapta “Mimari Proje Düzenleme Esasları” başlıklı 7. bölümde detay türleri sekiz grup halinde yer almaktadır. Üretildikleri yapı bileşenine göre sınıflandırılmış olan detaylar;

- 1. Genel sistem detayları
- 2. Kısmi sistem detayları
- 3. Çatı detayları
- 4. Merdiven detayları

5. Doğrama detayları
6. Asma tavan detayları
7. Duvar kaplama ve lambri detayları
8. Yapının konstrüksiyonu ile ilgili özel imalat detayları olarak ayrılmaktadır.

Eldem (2009) Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü Yapı Kürsüsü başkanı olarak yapı dersi ve tatbikatına ait not ve detay levhalarını derlediği bir çalışma hazırlamıştır. Bu çalışmanın seri halinde gitmesi istenmekte ve birinci seride yapı detayları genellikle basit ve geleneksel detaylar arasından seçilerek örneklendirilmektedir. Bu derlemede detaylar şu şekilde gruplandırılıp sıralanmaktadır:

1. Temeller
2. Duvarlar
3. Açıklıklar
4. Baca ve kanallar
5. Tonoz ve kubbeler
6. Döşemeler
7. Ahşap yapı
8. Merdivenler
9. Çatılar
10. Çatı örtüleri
11. Teras çatılar
12. Dere ve oluklar
13. Betonarme karkas yapı
14. Yapıda cam elemanlar
15. İleri teknikli yapılar

Allen ve Iano (2009) “Fundamentals of Building Construction: Materials and methods” adlı kitapta geniş çaplı bir yapı inşa sürecine kökten uca değinmektedirler. Çalışma alanında öncü olduğunun farkında olan bir disiplin ile hazırlanmış olup anlatımda konular genelden özele sıralanmaktadır. İçerik olarak mimarlık ve inşaat mühendisliği disiplinleri için daha verimli örnekler barındırmakla beraber kitapta 24 bölümün beşinde içerik olarak iç mimarlık disipliniyle ilişkili kabul edilebilecek detay çözümleri yer almaktadır. Kitaptaki 7., 18., 22., 23. ve 24. bölümlerin ana başlıkları ve ara başlıkları şunlardır;

1. Hafif iskeletli ahşap yapı için iç kaplama
 - a. Bina çevrenmesini tamamlama
 - b. Duvar ve tavan kaplamaları
 - c. Doğrama ve ahşap işçilik
 - I. İç kapılar
 - II. Pencere kasaları ve süpürgelikler
 - III. Dolaplar
 - IV. Merdiven kaplaması
 - V. Çeşitli ahşap işçilik işleri
 - d. Yer döşemesi ve seramik karo işleri
 - e. Son rötuşlar
2. Pencereler ve kapılar
 - a. Pencereler
 - I. Pencere Türleri
 - II. Pencere Çerçeveleri
 - b. Cam
 - c. Kapılar
 - I. Ahşap kapılar
 - II. Çelik gömme kapılar
 - III. Yangın kapıları
 - IV. Çıkış kapıları ve erişilebilir kapılar
 - d. Kapı ve pencerelerde güvenlik hususları
 - e. Penetrasyon testleri ve standartlar
 - I. Yapısal performans ve yağmur ve rüzgara dayanım
 - II. Termal performans
 - III. Çarpma dayanıklılığı
 - IV. Patlama direnci
3. İç kaplamaların seçilmesi
 - a. Mekanik kurulum ve elektrik hizmetleri
 - b. İç mekân işlerinin sıralanımı
 - c. İç mekân kaplama sistemi seçimi
 - I. Görünüm
 - II. Dayanıklılık ve bakım

- III. Akustik kriterler
 - IV. Yangın kriterleri
 - V. Mekanik İlişkisi ve Elektrik Hizmetleri
 - VI. Değiştirilebilirlik
 - VII. Maliyet
 - VIII. İç mekân materyallerinden zehirli emisyonlar
 - d. İç kaplama sistemlerinde trendler
4. İç duvarlar ve bölmeler
- a. İç duvar çeşitleri
 - I. Yangın duvarları
 - II. Şaft duvarları
 - III. Yangın bariyerleri ve bölmeleri
 - IV. Duman bariyerleri ve bölmeleri
 - V. Diğer taşıyıcı olmayan bölmeler
 - b. Çerçevesiz bölme sistemleri
 - I. Bölme çerçeveleme
 - II. Alçı
 - III. Alçı levha
 - c. Yığma bölme sistemleri
 - d. Duvar ve bölme kaplamaları
5. Tavan ve zemin bitişleri
- a. Tavan bitişleri
 - I. Tavan bitişlerinin işlevleri
 - b. Tavan çeşitleri
 - I. Görünür yapısal ve mekanik bileşenler
 - II. Sıkıştırılarak takılan tavanlar
 - III. Asma tavanlar
 - IV. Ara tavanlar
 - c. Döşeme bitişleri
 - I. Döşeme bitişlerinin işlevleri
 - II. Zemin altı hizmetler
 - III. Katlarda gürültü iletimini azaltma
 - IV. Kayma ve yangın dayanımlı zemin malzemeleri

- d. Son kat kaplama çeşitleri
 - I. Sert zemin malzemeleri
 - II. Ahşap ve bambu
 - III. Esnek döşeme
 - IV. Halı
- e. Döşeme kalınlığı

Bu sistem bir detay sınıflandırmasından çok yapı bileşenlerini birbirinden ayırarak uygulama sürecinin anlatıldığı bir akış oluşturmaktadır. Ancak bu başlıklar altında iç mekân bileşenlerine dair üretilen detayların önce bileşen sonra da bileşen malzemesi veya işlevi bazında ayrılarak sunulduğunu görmek mümkündür. Kitabın bu yönü detayların kullanım alanları ve üretildiği bileşenin işlevsel öncelikleri bazında değişiklik gösterebildiği izlenimi vermesi açısından bu çalışma için fayda sağlamaktadır.

Ballast (2010) “İnterior Detailing: Concept to Construction” kitabında bağlantı veya geçişle ilgili detaylandırma soruları genellikle iç mimari unsurlar aynı yüzeyde veya farklı yüzeylerde birleştiğinde oluşan ve elementler başka elementlerin üzerine yerleştirildiğinde veya bunların bir parçası olduğunda ortaya çıktığı iki geniş kategoriye ayrılır ifadesini kullanmaktadır. Bu düşünce temelinde kaynak kitabın oluştuğu üç ana bölümden ilki bilgi vermekte, ikincisi yapı bileşenlerini sınıflandırmakta ve son bölüm bileşenler arası geçişleri sınıflandırmaktadır. 2. ve 3. bölümde yapılan sınıflandırmalar bir detay sınıflandırması olarak değerlendirilebilmektedir. Bu kapsamda bu sınıflandırma kitapta;

1. Elementler

- a. Kalıcı duvarlar ile bölme ve mekân yaratma
- b. Geçici duvarlar ile bölme ve mekân yaratma
- c. Baş üstü sınırları – tavanlar
- d. Zemin düzlemi – döşemeler, merdivenler ve rampalar
- e. Mekânsal bağlantılar – açıklıklar, kapılar ve camekanlar

2. Bağlantılar

- a. Duvar geçişleri
- b. Düzlemsel geçişler
- c. Yapısal geçişler şeklinde yer almaktadır.

Aksu (2010) çalışmalarında mimari detay oluşturma yaklaşımı olarak kabul edilen özgün tasarım ile detay oluşturma yönteminde söz edilen detaylardan seçilmiş üç yöntemi analiz etmiştir. Detay üretim sürecinin değerlendirildiği, en doğru ve uygulanabilir detay üretim yönteminin analizler sonucu deneyler ile test edilerek belirlendiği çalışma detay çözümünün ve üretiminin önemi ve etki alanının büyüklüğü konusunda fikir vermektedir. Çalışmanın “Mimari Detay Oluşturulmasındaki Kaynaklar” başlığı altında detayların kaynaklarını altı grupta inceleyen çalışmaya benzer şekilde Kumru (2015) ve Duyur (2019) da aynı yöntemleri Emmitt (2002)’den aktarmaktadır. Bunlar;

1. Malzeme ve sistem üreticilerinin geliştirdiği detaylar
2. Malzeme ve sistem üreticileri ve uygulamacı birliklerinin değiştirdiği detaylar
3. “En iyi mimari çalışmalar” dan derlenen detaylar
4. Akademik çalışmalar sonucu derlenmiş ve geliştirilmiş detaylar
5. Standart, yönetmelikler ve kamu kurumu tip detayları
6. Detay tasarlama yöntemleri ile ilgili kaynaklar olarak sınırlandırmıştır.

“Mimari Detay Oluşturma yaklaşımları” başlığı altında üç adet detay üretme yöntemi bulunmaktadır. Bu yöntemler Aksu (2010), Kumru (2015) ve Türkay (2017)’ın yapmış olduğu akademik çalışmada da yer almaktadır. Bu detay üretme türleri, detayların oluşum biçimleri temelinde sınırlandırılmasına atılmış ilk adım olarak değerlendirilebilecek ayırt edici özelliklerdir. Detay üretme türleri;

1. Kopyalama ile oluşan detaylar
2. Uyarılama ile oluşan detaylar
3. Özgün tasarım ürünü detaylar olarak ifade edilmektedir.

Altay (2014) yaptığı çalışmada mekân ve detay çözümleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmekte ve detay kavramını üst yüzey malzemesi bazında ele almaktadır. Bu yönüyle bu çalışma kapsamında değerlendirilen detay çözümlerinin Altay tarafından farklı bir sistem ile sınıflandırılarak incelendiğini söylemek mümkündür. Detayların mekâna karakter veren unsurlar olduğunu savunan mekân incelemesi içerikli çalışmada iç mekân detayları kullanıcı algısına etkisi temelinde gruplandırmıştır.

1. Görsel algı ile ilgili detaylar
2. Aydınlatma ile ilgili detaylar
3. Malzeme seçimiyle ilgili detaylar

4. Malzeme bitiş detayları
5. Mobilya tasarımıyla ilgili detaylar
6. Güvenlik ile ilgili detaylar
7. Akustik ile ilgili detaylar
8. Tavan tasarımıyla ilgili detaylar olarak listelenmektedir.

Altay (2014) bu çalışması sonrasında iç mekân detaylarını tekrar değerlendirmektedir. Değerlendirmesinde detayları üç kavram ile ifade etmiştir;

1. Mekân ambiyansı kavramı çerçevesinde detay tasarımı
2. Kullanıcı ihtiyaçları kapsamında detay tasarımı
3. İşletme sahibi kapsamında detay tasarımı

Oymael (2015) ise detay çözümlemesi olarak nitelendirilen tüm çalışmaları içerisine alan ancak daha geniş çaplı bir mekân oluşturma eylemi olarak tanımlanabilecek olan ince yapı uygulamalarını sınıflandırmaktadır. İç mekânı oluşturan ve yapı strüktürünün iç mekânla ilişkisini sağlayan tüm bileşenlerin üretimini kapsayan ince yapı uygulamaları aynı zamanda iç mekân detaylarının da üzerinde yer aldığı uygulamalardır. İnce yapıyı kaba yapıdan sonra gelen ve örten bir uygulama olarak tanımlamaktadır. Bu tanımlamalar;

1. Duvar kaplamaları (Sıva, seramik, karo vb.)
2. Döşeme kaplamaları
3. Tavan kaplamaları
4. Doğramacılık işleri
5. Demircilik işleri
6. Çinko ve tenekecilik işleri
7. Sıhhi tesisat işleri
8. Elektrik ve asansör tesisatı vb.
9. Boya, badana işleri
10. Cam işleri
11. Dolap, vestiyer gibi sabit eşyaların yapımı olarak listelenmektedir.

Türkay (2017) yapmış olduğu çalışmada mimarlık disiplinine ait kaynaklardan elde ettiği detayları performans değerlendirmesine yönelik analiz önerisi kapsamında ele almaktadır. Önerilen araç ile tipik bölge detayı ve birleşim detaylarının tasarım ilkelerinin öğrenilmesi ve eksiklerinin giderilerek iyileştirilmesini hedeflediğini belirtmektedir.

Çalışmasında detay tasarımı yapılırken yararlanılması gereken kaynakları Allen, Farrelly, Emmitt, Olie ve Schmid'den derlemiştir. Bu kaynaklar;

1. Mimarlık ofislerinde uygulanagelmiş standart detaylar
2. Standart detay çözümlerinin yer aldığı referans kitaplar
3. Tasarımcıların tasarladığı detayların gözlemlenip kaydedilmesi ve analiz edilmesi
4. Şantiye ortamında uygulanan detayların gözlemlenip kaydedilmesi ve analiz edilmesi
5. Yapı malzemelerinin tarihsel süreçte nasıl kullanıldığının bilinmesi
6. Var olan binaların basılı detaylarının analiz edilmesi: gerçek uygulama çizimleri, detay kitapları, mimarlık dergileri ve üretici katalogları şeklindedir.

Yukarıda listelenmekte olan kaynak tavsiyesi konumundaki grupta aslında detayların üretim veya oluşum biçimlerine göre ayrılmış halidir.

Kumru (2015) çalışmasında, sistem üreten veya ithal eden firmalar tarafından geliştirilmiş, tasarlanmış veya yayınlanmış olan detayların az deneyimli mimari tasarımcılar tarafından detay üretme sürecinde kullanılabilirliğini deneysel olarak analiz etmektedir. Çalışmanın “Türkiye’de Malzeme ve Sistem Üreten ya da İthal Eden Firmalara Ait Detaylar” başlığı altında çalışma kapsamında değerlendirilen detaylar sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma özelleşmiş bir grup için geçerlidir ve çalışmada şu şekilde yer almaktadır;

1. Firma broşürlerindeki ve kataloglarındaki mimari detaylar
2. Firma internet sitelerindeki mimari detaylar
 - a. Firma internet sitelerindeki mimari detaylara ulaşmak için izlenebilecek yollar
 - b. Firma internet sitelerinden ulaşılabilen mimari detayların sınıflandırılması
 - I. Detay tipine göre mimari detayların sınıflandırılması
 - II. Grafik anlatımına göre mimari detayların sınıflandırılması
 - III. Dosya formatına göre mimari detayların sınıflandırılması
3. Firma internet sitelerinden ulaşılabilen mimari detayların analizi
 - a. Firma internet sitelerindeki mimari detayların analizine yönelik çizim analiz ölçütlerinin belirlenmesi
4. Firma internet sitelerindeki mimari detayların çizim analiz ölçütlerine göre değerlendirilmesi ve sınıflandırılması
 - a. Birinci tip: gerekli bilgileri içeren ve dijital çizim ortamında bulunan mimari detaylar

- b. İkinci tip: gerekli bilgileri içeren ve dijital imaj ortamında iki boyutlu bulunan mimari detaylar
- c. Üçüncü tip: dijital ortamda üç boyutlu bulunan mimari detaylar
- d. Dördüncü tip: veri eksikliğinden dolayı anlaşılması güç olan mimari detaylar
- e. Firma internet sitelerindeki mimari detayların çizim analiz ölçütlerine göre değerlendirilmesine ilişkin sonuçlar

Detay tasarımına ve bu tasarım sürecinin ele alınış biçimine farklı bir bakış açısı getiren Allen ve Rand (2016), “Architectural Detailing: Function, Constructibility, Aesthetics” adlı kitapta detay kalıpları olarak tanımladıkları hazır detayları üç grupta düzenlemiş ve detayları bu özellikler bazında inceleyerek çeşitlendirmişlerdir. Bu gruplandırma;

1. Fonksiyon
2. Uygulanabilirlik
3. Estetik olarak aktarılmaktadır.

Bu üç özellik kitap içerisinde birçok alt başlıkta ayrıntılı olarak aktarılırken, kitabın son bölümünde farklı malzemelerle üretilmiş yapılar üzerinde tasarlanmış olan detay kalıpları temeline dayanan çözümler bu başlıklar ve alt başlıklarına göre sınıflandırılarak tanıtılmaktadır.

Sarı (2017) çalışmasında, bir soyutlama yöntemi ile ısı köprüsü oluşumuna sebep olan etmenleri belirlemeyi amaçlamıştır. Çalışma farklı yapım sistemlerinin, farklı birleşim detaylarının ve farklı malzeme özelliklerinin ve farklı ısı köprüsü oluşumlarının etkisini görebilmek için yapı bileşenlerine göre gruplandığı ikili birleşim detaylarını ele almaktadır. Bu gruplandırmada bileşenler;

1. Dış duvar – döşeme ısı köprüsü oluşturan bina detayları
2. Dış duvar- doğrama ısı köprüsü oluşturan bina detayları
3. Dış duvar- çatı ısı köprüsü oluşturan bina detayları
4. Dış duvar- zemin ısı köprüsü oluşturan bina detayları
5. Dış duvarda strüktürel elemanlarının sebep olduğu ısı köprüsü oluşturan bina detayları olarak aktarılmaktadır.

Akdoğan (2019) çalışmasında, Türk Tarih Kurumu Binası rölöve çizimleri üzerinden bir yapı detayı okuması yapmaktadır. Yapının analizi için yapı detaylarını önce üç ana

başlıkta gruplandırarak daha sonra da alt başlıklar ile tablolaştırarak sunmaktadır. Ancak bu alt başlıklar verilen detayın ait olduğu yapı bileşeninin ismi olup, bir gruplandırma görevi üstlenmeyen, tekil yapı birimi veya bileşenine ait isimlerdir. Üç başlık altında kurgulanan detay sınıflandırması ise şu şekildedir;

1. Sistem kesitleri
2. Kapı-pencere detayları
3. Mobilya detayları

Kılıç (2019) ise detayları, tasarımında kullanılan birleşim yöntemlerine göre sınıflandırmaktadır. Bu sınıflandırma;

1. Yapıştırıcı, kaynak ve perçin kullanımı ile yapılan dönüşümsüz bağlantılar
2. Yapıştırıcı, bağlayıcı veya sabitleme elemanı kullanılmayan bağlantılar
3. Sabitleme elemanı kullanımı ile yapılan bağlantılar
4. Karma bağlantılar şeklindedir.

Güncel tarihli çalışmalardan biri olarak bu çalışmanın başlatılması ve sürdürülmesine paralel dönemlerde, literatür eksikliğine ve eksiklikten kaynaklanan sorunlara yönelik çözüm olarak Berkin tarafından “İç Mimarlıkta Malzeme ve Detay” isimli kitap yayınlanmıştır. Berkin (2020)’e göre yapı bileşenleri ve bileşenlerin kendi içinde sahip olduğu detaylar;

1. Mobilya (Donatım)
2. Yatay ve düşey kabuklar
 - a. Zemin (Alt yatay kabuk)
 - b. Duvar (Düşey kabuk)
 - c. Tavan (Üst yatay kabuk) üst başlıklarında sınıflandırılmıştır.

Literatürde yer alan değerlendirmeler, mimari yapı detaylarından başlayarak iç mekâna doğru sıralanmakta ancak iç mimarlık disipline yönelik bir ayırım içermemektedir. Bu çalışmalarda inşaat mühendisliği, endüstri ürünleri tasarımı, mimarlık ve iç mimarlık disiplinlerine ait ortak detay türleri kategorize edilmektedir. En belirgin detay sınıflandırma problemi ise değerlendirilen detayların bileşen veya malzeme özelinde ifade ediliyor olmasıdır. Literatürde yer alan detay tanımlamaları ve listelemeleri yapılan bilimsel çalışmalar bazında ahşap birleşim yöntemleri, mobilya montaj detayları, asma tavan uygulama biçimleri gibi üretim tekniklerinden oluşmaktadır.

Malzemenin yapısı, avantajları ve dezavantajları baz alınarak geliştirilmiş, malzemeye özel detayların bileşenler arasında projeye özel detaylar olduğu görülmektedir. Bu tip detayların derlendiği sunumlarda amaç belirlenen bir projeye ait malzeme ve bileşenler için uygulama çözümlerini ifade etmektir. Ancak bileşende farklı bir malzeme kullanılmasına, belirtilen malzemenin farklı bir bileşende kullanımına veya uygulanan yöntemin kullanılabileceği farklı bileşen ve malzemenin varlığına dair bilgilendirici veya yönlendirici bir içerik sunulmamaktadır. Oysa ki üretim ve tasarımın olduğu hiçbir uygulama çalışmasında tek bir seçecek bulunmamaktadır. Bu nedenle bir yapı ya da proje özelinden giderek geliştirilen detay üretimine yönelik yöntem önerileri ve listelemeleri sınırlı bir çerçevede kalmaktadır.

Bu bölümde aktarılmakta olan sınıflandırmalara bakıldığında ilk olarak göze çarpan detayların edinilme şekilleri ve işlevleri üzerinden düzenlenmiş olmalarıdır. Ancak bu tür bir sınıflandırma, herhangi bir detay çözüm sorunuyla karşılaşılması durumunda benzer türde detay çözümlerinin aynı başlık altında bulunabilmesine imkân vermemektedir. Taranan kaynakların tümü üretim yöntemleri, üretim hataları, örnek detay tasarımları ve tip detay çözümleri sunumu açısından oldukça faydalı ve donanımlı kaynaklardır. Mevcut uygulama projelerinin detaylarını paylaşan ve detay tasarımı konusunda fikir veren sürekli yayınlar ve kitaplar literatürde yer almaktadır. Bu yayınlar tasarım yaparken göz önünde bulundurulması gereken önemli kaynaklardır. Ancak bu çalışma bu bilgilendirmenin ve içeriğin ötesinde bir amaç benimsemiş olup tümünün içeriklerine yönelik bir sınıflandırma yapma yönelimindedir. Mevcut kaynaklarda vurgulanan, üzerinde konuşulan ve önem verilerek öğretilmeye çalışılan şey özellikle tasarımsal yönü ile ön plana çıkan noktasal detaylardır.

Yapılan ön incelemelerle çalışmanın sorunu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bir önceki bölümde aktarıldığı üzere detayın eğitimdeki yeri çok büyüktür ve literatürdeki mevcut sınıflandırma sistemlerinin incelenmesi ile de bu alandaki problem netleştirilmiştir. Sorunun belirlenmesi sonucu çalışmanın konusuna, amacına ve kapsamına dair çerçeve çizilmiştir.

1.3. Çalışmanın Amacı ve Kapsamı

Çalışmanın amacı ve kapsamı, tespit edilen sorun çerçevesindeki konu üzerinden kurgulanmaktadır. Bu bölümde bu sürece dair; çalışmanın problemleri, varsayımları, amaçları, kapsamı, önemi ve özgün yönü aktarılmaktadır.

Çalışmanın problemleri: Çalışmanın konusu olarak belirlenmiş olan iç mekân detaylarının, mimarlık ve iç mimarlık disiplinleriyle olan ilişkisinin yanı sıra iç mimarlık disiplini çerçevesinde değerlendirilen tasarım ve görsel odaklı konular ile de ilişki içerisinde olduğu bilinmektedir. Çünkü bir mimari yapıda tasarımsal yaklaşımlar ve öznel kararlar ile oluşturulmuş iç mekânlar birer detay tasarımı ürünü konumundadır. Bu durumda iç mimarlık mesleğinin bir görevi de yapı fiziği ve mimarlık adına detay geliştirmek ve üretmek olarak değerlendirilebilmektedir. Ancak iç mimarlık disipliniinde üretilmekte olan bilimsel yayınlarda iç mekânda detay çözümlerine yönelik teknik ve estetik değeri gözlemleyip değerlendiren ve neticesinde sınıflandırarak sunmakta olan çalışmaların sayısı yeterli olmamakla birlikte çağdaş çözümler içeren güncel kaynakların da literatürde yer almadığı gözlemlenmektedir. Oysaki detay çözümlenmesi, teknolojik gelişmeler ile hızlı bir şekilde çeşitlenen metot ve ürün altyapısına dayanmaktadır. Bu alanda üretilmekte olan kaynakların sürekliliğini ve güncelliğini sağlamak hem literatürde hem de mesleki hayatta uygulamaya yönelik bilgi birikiminde eksiklik oluşmaması açısından önemlidir. Bu noktada yapı, mekân ve ürün tasarımını kapsayan mesleklerin teorik bilgiyi uygulamaya geçiren meslekler olduğuna bu nedenle de teorinin başarısının yalnızca uygulamanın başarısına bağlı olduğu gerçeğine dikkat edilmelidir.

Detay tasarımı ve detay uygulaması alanında yapılan çalışmalar gerek ulusal gerek uluslararası yayınlar üzerinden mümkün olabildiği kadar geniş bir çerçevede incelenmeye çalışılmıştır. Detay kavramının hem tasarım sektöründeki hem de mesleki eğitimdeki yeri tüm detay kaynaklarında altı çizilen bir konudur. Yapılan çalışmaların tümünde ortak amaç olarak nitelendirilebilecek bir altyapı oluşturma gayesi yer almaktadır. Ancak bu ortak altyapının mimarlık alanında oldukça geniş bir tanıma sahip olan detay kavramının ele alınış biçimine göre değerlendirilip sunulduğu bir sistem ile sağlanması mümkün görünmemektedir. Detayın üretim sürecini, yerini, metodunu, malzemesini veya farklı bir bileşenini temel alarak sınırlandıran ve bu özellik çerçevesinde gruplandıran çalışmalar tekil olarak verimli sonuçlar doğurmaktadır. Ancak tek bir kaynaktan faydalanılarak tüm verileri

almak veya kombinasyon sağlamak mümkün değildir. Farklı bir kaynağa ihtiyaç duyulması durumunda aranılan özellikleri benzer bir sınıflandırma sisteminde aynı grupta bulmak mümkün olmamaktadır. Bu durum kaynakların arasındaki ilişkinin sağlanması ve çözümü aranan probleme yönelik hızlı sonuç alınmasını zorlaştırmakta, tasarımcıyı veya öğrenciyi sorunun yanıtına götüren yol hatalara açık hale gelmektedir. Bu problemin çözümüne yönelik olarak yapıda oluşan tüm detay çözümlerini kapsayabilecek donanıma sahip bir sınıflandırma sistemi detayın adlandırılması, tanımlanması, uygulanabilmesi, geliştirilmesi, değiştirilmesi ve yenilenebilmesi için hazırlanan birden fazla kaynağa ortak bir zemin oluşturacaktır.

Birleşim detaylarının bileşenlerini oluşturan malzemelerin uzun ömürlü olmasını sağlamak ve deformasyon riskini düşürmek için doğru detaylandırma tekniği kullanmak malzeme kalitesinden bile daha önemli bir etkidir (İşçi, 2005). Uygulama aşamasında böylesi öneme sahip olup, iç mekân üretiminin kalitesini belirleyici rol oynamasına rağmen literatür kısmında detay çözümleri daha çok mimarlık alanına ait kaynaklarda yer almaktadır. Mevcut kaynakların içeriğini oluşturan bir sisteme oturtulmamış öznel değerlendirmeler okuyucuların doğrudan sonuç bilgiye ulaşmasını zorlaştırmaktadır. Oysa ki iç mimarlık eğitiminde oldukça büyük öneme ve yere sahip derslerden olan; proje (tasarım stüdyosu), teknik resim, taşıyıcı sistemler, detay bilgisi, ince yapı, ısıtma havalandırma ve tesisat, akustik, aydınlatma, rölöve, restorasyon, mekân, mobilya vb. elemanların tasarım ve uygulama derslerinde iç mekân detay çözümüne yönelik kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Bu durumda alana yönelik araştırmalar için farklı disiplinlerin bilimsel kaynaklarına veya yabancı kaynaklara ihtiyaç doğduğu görülmektedir. Emmitt, Olie ve Schmid (2004), tarafından kaleme alınan “Principles of Architectural Detailing” adlı kitapta binaların detaylandırılmasını ve detay tasarım sürecinin ilk adımlarını ele alan az sayıda kitap olduğuna, bunun yerine tipik detay çözümlerini içeren, yaygın sorunlara bilindik çözümler sunan ve yetersiz açıklamalar yapan, uygulama aşamasında rehberlik edemeyecek inşaat kitaplarının bulunduğu değinilmektedir. Bu kaynak yetersizliği ve mevcut kaynakların sadece güncel projeler üzerinden detaylar içermesi literatürdeki detay türlerinin sürekliliği açısından yeterli veri sağlamamaktadır.

Çalışmanın varsayımları: Çalışmanın öncelikli varsayımı literatürde var olan ancak kişisel görüşler ve bölgesel değerlendirmeler kapsamında sınıflandırılan detayların derlenmesinin mümkün olduğudur. Buna dayanarak çalışmada genel geçer olmayan bir

sınıflandırmanın yapılabileceği düşünülmektedir. Bu görüşlere dayanan ikincil varsayım olarak her yapı üretiminde artış gösteren birden çok değişkene sahip bir teknik gereklilik olan detay çözümünün, niteliksel olarak gruplandırılmasının sürekliliği ve erişilebilirliği açısından verimli sonuçlar doğuracağı öngörülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada bu gruplandırmayı mümkün kılan bir sınıflandırma sistemi, sistemin kuruluş süreci ile birlikte aktarılmaktadır. Başka bir ikincil varsayım ise, hazırlanan sınıflandırma sisteminin değişim ve gelişime açık deneysel bir zemin oluşturma çalışması olduğudur.

Çalışmanın Amaçları: Tezin temel amacı, güncel veri oluşturma önceliğiyle iç mekân detaylarının tanımlanması ve sınıflandırılmasıdır. Bu amaçla, detay tasarımı eğitiminde ve uygulamasında kaynaklara ulaşamama, doğru kaynağı bulamama ve var olan detay çözümünü doğru okuyamama gibi durumların giderilmesi hedeflenmektedir. Bu hedefe paralel olarak iç mekân tasarımında hem teknik anlatımlarda hem de uygulama aşamasında önemli bir eksik olarak değerlendirilen detay tasarımı ve uygulamalarının yazılı bir kaynakta toplanarak erişimi kolay, anlaşılır ve kullanılabilir hale getirilmesi amaçlanmıştır.

Emmitt (2002), birçok tasarımcı için bir tasarıma başlamadan önce bilgi toplamak amacıyla yapılan araştırmaların, özellikle bir tasarım ofisinin yeni olan bir bina tipiyle karşılaşması durumunda yaptığı araştırmaların temelini diğer tasarımcılar tarafından tamamlanan binaların plan, detay ve malzemelerinden oluşan zengin bir bilgi kaynağına dayandığını belirtmektedir. Bu durumda, ihtiyaç duyulan ve sıkça başvurulmuş bu kaynakların ortak bir düzende, benzer hiyerarşik anlatım sistemleri ile hazırlanması, bu bilgilerin ulaşılabilirliği ve okunabilirliği açısından önemlidir. Belirtilen sistemin temelinde ise, içeriğin düzenlenmesi yani sınıflandırılması yatmaktadır. Bu durumda hem iç mimarlık eğitimi hem iç mimarlık mesleği hem de akademik camia için kaynak oluşturarak aynı konuda daha sistematik araştırmaların önünü açmak ve temel bir kaynak oluşturmak da bir diğer amaçtır. Böylece bu çalışma detay tasarımlarında doğru çözümlerin doğru yerlerde yapılmasına ve hataların eleştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Tez konusu seçilirken çalışmanın yapılış şekli ve aşamalarının tanımlanmasını sağlayacak hedefler belirlenmiştir. Çalışmanın sürdürüldüğü zaman aralığında yapılan literatür taramaları ve yerinde tespitler sonucunda belirlenmiş olan altyapı eksiğinin giderilmesi durumunda;

- İç mekânda detay kavramı üzerine kuramsal bir altyapı oluşturmak,

- Hem iç mimar adaylarına hem de uygulamacılara bir iç mekân tasarımında karşılaşılabilecekleri detay türleri için bir rehber oluşturmak ve projelerin daha pragmatik ilerlemesini sağlamak,
- İç mekânda detay çözümünün yaratacağı etkinin, görsel anlatımlar aracılığıyla anlaşılabilir olmasını sağlamak ve tasarımda yol gösterici olmak olarak belirlenmiştir.

Çalışmanın kapsamı: Detay tasarım sürecinde detay kalıplarının etkili rol oynadığını ileri süren Allen ve Rand (2016) detay kalıplarının başarılı bina detayı üretmek için başvurulan temel prensipler olduğunu ve her deneyimli mimarın detay tasarlarken içgüdüsel olarak bu kalıpları kullandığını belirtmektedirler. Kalıpların belirli bir detayla ilgili konuyu netleştirdiği ancak çözümünün ne olması gerektiğini belirtmekten kaçındığı görülmektedir (Allen ve Rand, 2016). Bu çalışma detay çözümlerinin estetik açıdan sağlayacağı etkiyi göstererek bir uygulama önerse de çözümün yapı ile ilişkisi konusunda bir dayatma sunmamaktadır. Bu özelliği ile bir detay kalıbı olarak nitelendirilebilecek örnekleri yalnızca sınıflandırmaktadır.

Bu çalışma iç mekânda detay çözümlerinde bir genelleme yapmayı amaçlamaktadır. Bu genelleme ile detay çözümlerinin proje bazında özelleşmiş niteliklerinin detayın değişkenliği olarak değerlendirilmekte olduğunu ve bu değişkenlerin birçok farklı parametreye bağlı olarak değişebileceğini belirtmek gerekmektedir. Çalışma kapsamında sunulan tüm detaylar üretilebilir detay çözümlerinden oluşmaktadır. Ancak bu iç mekân detayları, ilişkili oldukları yapı bileşeninin mimari ve inşaat unsurlarıyla olan ilişkilerini içermemekte, yalnızca üst yüzey kaplaması ve kaplama malzemesinin kullanımına yönelik ilişkili olduğu yardımcı katman ve bileşen detaylarını içermektedir. Çalışmanın amacına ulaşabilmesi için sınıflandırma ve alan çalışması süreçleri eşzamanlı yürütülmüş olup uygulama sürecinde ve teorik kısmında çelişki veya açıklık yaratmayacak değerlendirmeler yapılmaya dikkat edilmiştir.

Çalışmanın önemi: Bu sınıflandırma sistemi önerisi ile iç mimarlık alanında detay çözümlemesine yönelik gösterilmesi gereken özenin altı çizilmektedir. Böylece çalışma iç mekânda karşılaşılmakta olup, üretim biçimi ve güncelliği bakımından klasik ve özgün olarak nitelendirilebilecek detayları; bileşenleri, nitelikleri ve türevleri göz önünde bulundurularak sunmakta, çalışmanın ikinci kısmında ise alan çalışmasında erişilebilen detay çözümleri ile üretim biçimlerinin uygulama ve malzeme bazında değişkenliği

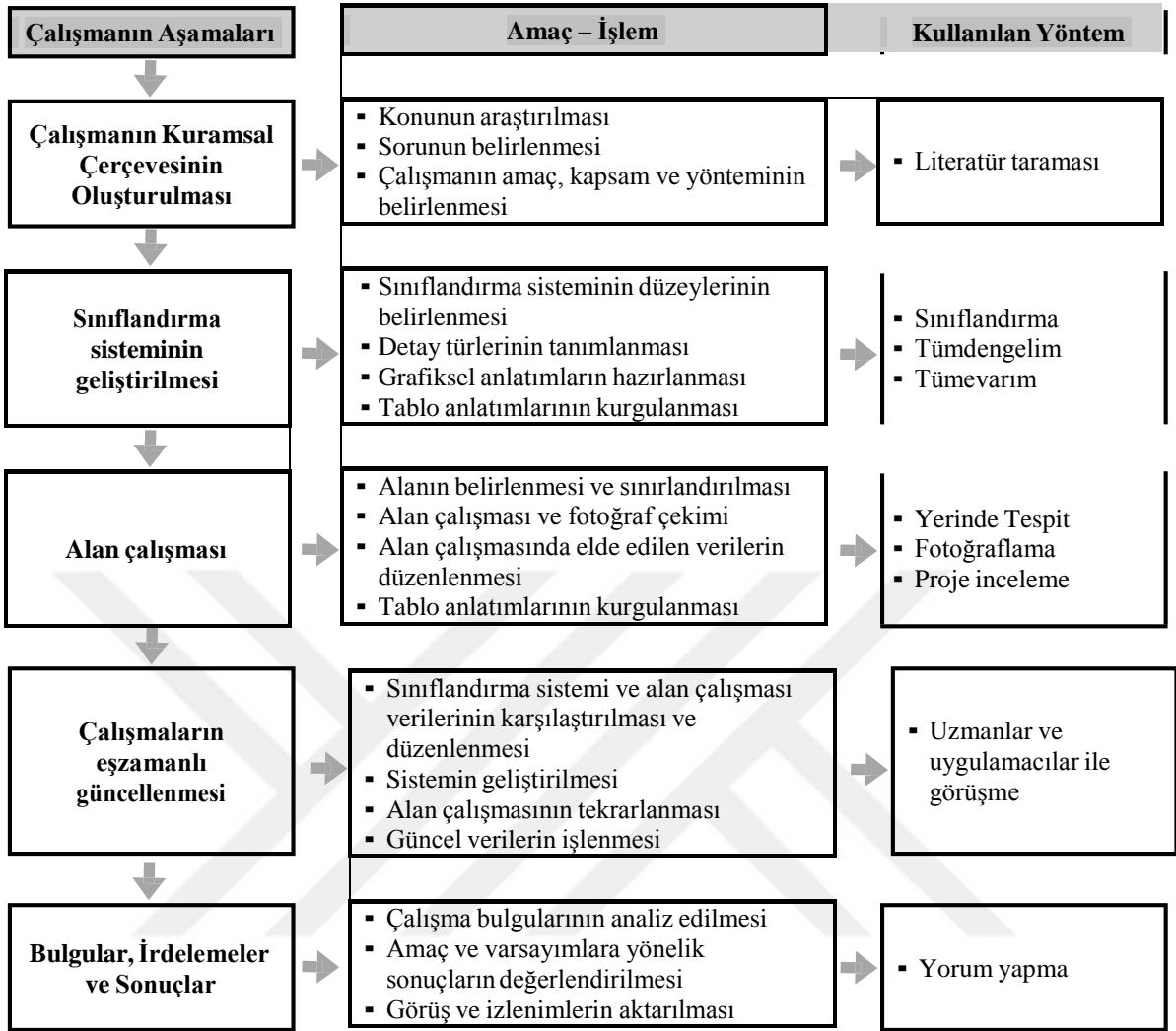
hakkında fikir vermektedir. Bu noktada şunu da belirtmek gerekir ki her proje kendi detaylarını üretmektedir. Bu açıdan her tasarımın kendi detay çözümleri özeldir.

Çalışmanın özgün yönü: Çalışma süresince kurgulanan ve geliştirilen sınıflandırma sistemi bulgular ve sonuçlar bölümünde irdelenmeye çalışılmıştır. Amaca yönelik olarak ele alınan iç mekânda detay çözümleri konusu, iç mimarlık disiplininde daha önceki çalışmalarda teknik yönüyle ele alınmamış olup hem görsel hem de teknik anlatımlar ile desteklenerek uygulama ve uygulamanın estetik yönüne ilişkin bilgilerin derlenmiş halini barındırmaktadır. Bu nedenle bu veriler ile geliştirilmiş olan sınıflandırma sistemi ve derlenen detay çözümleri çalışmanın özgün yönünü oluşturmaktadır. Detay çözümlerinin, uygulama sürecinde iç mimarların karşılaştığı en önemli sorunların temeli olduğu belirlenmiş olmasına rağmen yeterli çalışmanın bulunmaması çalışmanın özgün ve faydalı olmasını sağlamaktadır.

Çalışmanın belirtilen özelliklerine bağlı olarak çalışmada içerik ve akış olarak düzenleme ve geriye dönük sistem kontrolleri gerektirecek yöntemler kullanılmaktadır. Bu süreçlerin doğru ilerlemesi ve izlenen yolun amaç ve getirilerine yönelik değerlendirmeler araştırmanın strüktürü bölümünde aktarılmaktadır.

1.4. Araştırmanın Strüktürü

Yapılan çalışma birden fazla basamağa ve geri bildirim gerektiren bir yapıya sahiptir. Bu özellikler nedeniyle çalışmada seçilmiş olan birden fazla teknik yer almaktadır. Bununla beraber çalışma strüktürü tekrar eden ve dönüşen basamaklardan oluşmaktadır. Çalışmanın oluşumundan sonuçlanmasına kadar geçirdiği süreçler ve bu süreçlerin amaç ve sonuçları Şekil 2’de ifade edilmektedir.

Şekil 2. Araştırmanın Strüktürü

Şekil 2’de anlatılmakta olan ve çalışmanın kuramsal çerçevesinin oluşturulması ile başlayan süreç bir ön araştırma aşamasıdır. Son dönemde iç mimarlık alanına ilişkin yayınlanan dergilerin, kitapların, ulusal ve uluslararası sempozyum kitaplarında yayınlanan bildirilerin, makalelerin, iç mimarlık bölümü bağlantılı yüksek lisans, doktora ve sanatta yeterlilik tezlerinin incelenmesi sonucu birçok alanda değişiklik gösteren konular arasında teknik anlatımlara yönelik çalışmaların yeterli sayıda olmadığı fark edilmiş olup, iç mimarlık disiplini ile ilişkili olan disiplinlerde de bu boşluğun giderilemediği fark edilmiştir. Konunun belirlenmesi aşamasında bu boşluğun doldurulmasına yönelik bir çalışma hedeflenmiştir. İç mekânın tanımlayıcılarının tümünde yararlanılabilecek, meslek özelinde değerlendirilmesini mümkün kılan ve hem eğitim hem de meslek icrası sürecinde etkinliğini kaybetmeyecek bir

çerçeve belirlemek amaçlanmıştır. Detay kavramı, tez çalışması kapsamında değerlendirilebilecek sınırlara sahip bir konu olması, nitelik ve nicelik olarak zengin veriler içermesi, geliştirilebilir olması nedeniyle çalışma konusu olarak belirlenmiştir. Konunun belirlenmesi ve konuya ilişkin doğru yöntemlerin tespit edilmesinin ardından çalışma, amaca yönelik bir ön çalışma olarak literatür taramasını ve elde edilen verilerin analizini gerekli kılmaktadır. Yapılan ön araştırmalarla ulaşılan sonuçlar neticesinde, konunun çeşitliliği ve genişliği nedeniyle ifade edilecek çözümlerin anlaşılabilir ve ulaşılabilir bir kaynaktan sunulabilmesi gerektiği belirlenmiştir. Bu amaçla sınırlandırma yapılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu süreç tümdengelim yaklaşımı ile iç mekânın parçalanarak detay bileşenlerine indirgenmesi, hazırlanan sınıflandırma sisteminin denenmesi için çalışma alanı belirlenmesi ve ulaşılan verilerin tanımlayıcılarına göre sınıflandırılma sistemiyle eşzamanlı güncellenmesi ile sürdürülmüştür. Böylece çalışmanın konusu ve sınırlılıkları belirlenmiş, detayların seçilme, incelenme ve değerlendirme şeklinin tanımlanması yapılmıştır.

Seçilen konuda yapılmış çalışmaların sınırlı olması veya konunun yeni olması durumunda araştırmacının sahip olduğu bilgilerin az olduğu, temel oluşturmak ve gelecek araştırmalara bilgi derlemek amacıyla yapılan araştırmalar keşfedici araştırma olarak adlandırılmaktadır (Koçak Tarhun vd., 2012). Alanının öncü çalışmalarından olması nedeniyle keşfedici araştırma kategorisinde değerlendirilmekte olan çalışma; literatür taraması, başlık belirleme, yerinde tespit, alan çalışması, uzmanlar ve uygulamacılar ile görüşme, proje incelemesi, sınıflandırma ve alan çalışması yöntemleriyle ilerlemektedir. Araştırma sürecinde sıkça başvurulan ve akıl yürütme biçimlerinden biri olan tümevarım ve tümdengelim yaklaşımlarının her ikisi de çalışmada farklı alanlarda başvurulan yaklaşımlardır. Parçaları inceleyip bütün hakkında fikir sahibi olunmaya çalışılan ve bu süreci gözlemlere dayandıran tümevarım yaklaşımı (Koçak Tarhun vd., 2012) ele alınacak olan detayların toplanması sürecinde kullanılmıştır. Literatür taraması ve Yapılan Çalışmalar-1 başlıkları için veri oluşturulması sürecinde yazılı basılı kaynaklardan, uygulama rehberlerinden, uygulayıcılardan, görsellerden ve günlük hayattan edinilen iç mekân detayları derlenerek sınıflandırma sisteminin oluşturulmasında kullanılmak üzere bir havuz haline getirilmiştir. Oluşturulmuş olan havuzun elemanlarının çalışmanın amacına uygun olarak ayrıştırılmasında tümdengelim yaklaşımı kullanılmıştır. Bütün hakkında sahip olunan verilerin edinilmiş bilgiler yardımıyla parçalara ayrılarak incelenmesi ve parçalara yönelik yapılan gözlemlerin bütün hakkındaki genel kanıya dayandırılması süreci tümdengelim yaklaşımı olarak adlandırılmaktadır (Koçak Tarhun vd., 2012). Yapılan

Çalışmalar-1 ve Yapılan Çalışmalar-2 başlıklı bölümler bu metot ile başlayıp sonuçlandırılmış bölümlerdir.

Mevcut duruma yönelik gözlemlerin sonucunda, yapılan çalışmalar iki parça halinde sunulmaktadır. Yapılan Çalışmalar-1 bölümünde, detay türlerinin sınıflandırılması aşamaları ve nedenleriyle birlikte anlatılmaktadır. Çalışmada sınıflandırma şekli, bileşenlerin birleşimi ve dönüşümüne yönelik ele alınmakta, detayın malzeme, uygulama, yardımcı eleman, işlev, fayda, zarar, avantaj, dezavantaj gibi değişkenlere ilişkin özelliklerini birincil kriter olarak ele almamaktadır. Bu nedenle çalışma alanından seçilen her detay çözümü, sınıflandırmada tek bir başlık altında yer almakta ve detayın yer aldığı yapı bileşenine göre belirlenmektedir. Yapılan Çalışmalar-1 kapsamında tamamlanan sınıflandırma sisteminde yer alacak olası detay çözümleri grafiksel anlatım niteliğindeki çizimler ile ifade edilmektedir. Bu yolla mekân algısı ve detay çözümünün ilişkisinin kurulması sağlanmaktadır. Bölüm kapsamında yapılan çalışmanın sonunda detay tanımlamaları ve uygulamaları ilişkilendirmesi sürecinde tespit edilen önemli noktalar bölüm bulguları olarak daha sonra değerlendirilmek üzere not edilmiştir.

Yapılan Çalışmalar-2 bölümünde ise bir çalışma alanının belirlenmesi ve sınıflandırmanın alan üzerinde sağlanmasının yapılması, olası eksikliklerin giderilmesi gibi amaçlara yönelik belirlenen alan kriterleri, çalışma biçimi ve gözlemler sunulmaktadır. Detay çözümlerinin sınırlandırılmasına yönelik yapılan ilk çalışmayı yeterli veri ile desteklemek amacıyla çalışma alanı olarak belirlenen yapının türü, seçim nedeni, yapı özelindeki bilgiler ve yapı konsepti ile çalışmanın yapılacağı birimler belirtilmektedir. Çalışma alanının tanımlanmasının ardından çalışma alanında tespit edilen detay çözümleri uygun sınıflandırma ana başlıkları altında değerlendirilmektedir. Detay kavramına yönelik yapılan sınıflandırma yöntemi temel alınarak mekân ve mekân işleyişi gözlemlenmiş, detaylar yerinde tespit yöntemi ile belirlenerek fotoğraflanmış ve bulunduğu yer, uygulama amacı, bileşenleri gibi ana özellikleri hakkında edinilen bilgiler not edilmiştir. Çalışma alanı olarak belirlenen yapının planlanmasından işletimine kadar geçen üretim sürecinde görev almış ve almakta olan uzmanlara ilgili konularda danışılarak not edilen bilgilerin doğruluğu teyit edilmiş, eksikler ve hatalar giderilerek fotoğraf ile belgelenmiş olan detay çözümüne dair sınıflandırma ve uygulama bilgisi çalışma çerçevesine uygun formatta düzenlenmiştir.

Literatür taraması neticesinde ulaşılan detay türleri ve sınıflandırma yöntemlerinin çalışmanın varsayımlarına yönelik eksiklerini gidermek adına yeniden düzenlenmesi

hedeflenmiştir. Bu nedenle çalışmanın yeterliliğini ve denetlenmesini kolaylaştırmak adına yapılan alan seçiminin ardından, yapının ilgili birimlerinde tespit edilen detayların ait oldukları gruplara yönelik literatür taraması tekrar edilmiştir. Hazırlanan sınıflandırma sisteminin tüm sorulara yanıt verip veremediği, teorik aşamada verimli çalışan aşamalı sınıflandırmanın pratikte uygulanmakta olan detay çözümleri için de çalışıp çalışmadığı test edilmek istenmiştir. Bu amaçla hazırlanan sınıflandırma alan çalışmasında tespit edilen detayların sınıflandırılmasında kullanılmıştır. Alan çalışması sonrasında geri dönüş yapılarak uygulamadaki detay çözümlerinin sınıflandırmadaki karşılığının anlaşılabilir ve uygulanabilir olmasını sağlayacak şekilde sınıflandırma sisteminin eksikleri ve hataları tespit edilip sınıflandırma sistemi revize edilmiştir. Bu açıdan yapılan iki ayrı çalışma çift yönlü olarak çalışan bir dinamiğe sahip olup, birbirleri için denetleyici ve geliştirici rol oynamaktadır. Böylelikle alan çalışmasındaki gözlemler literatürdeki geniş detay çözümü alternatifleri ile birleşerek hem teoride hem de pratikte üretimi mümkün olan detayların ifade edilebileceği bir sınıflandırma sistemi önerisi oluşturulmuştur. Sistemin algılanmasının kolay olması, olası genişleme ve değişikliklere açık olması için tanımlayıcı grupların az olmasına dikkat edilmiştir.

Alan çalışması verilerinin düzenlenmesi sonrasında teorik bilgiler dışında gözlemlenen uygulama çalışmalarından edinilen bilgiler ve teoriden farklı işleyen sistemlerin değerlendirmesi bölüm bulguları olarak daha sonra kullanılmak üzere not edilmiştir.

Yapılan çalışmaların son aşamasında, detay çözümlerinde yeni sınıflandırılma şeklinin kazanımlarına dair değerlendirmeler yapılarak yeni sınıflandırma yöntemi ile literatüre kazandırılmış detay çözümleri ve isimlerine yönelik bulgular ifade edilmektedir. Bu bulgular bölüm bulgularının ortak bir sonucu olup, çalışmanın tümünde erişilen bilgilerin derlenmiş bir yorumunu ve kazanımını ifade etmektedir. Bu bölümde genellikle detay bileşenlerinin birbirlerine göre durumlarının karşılaştırması ve nicel veriler yer almaktadır.

Çalışmanın sonucu yapılan sınıflandırmanın ve alan çalışmasının ilk aşamasında belirlenen hedeflere ve çalışanın amacına ulaşmak konusunda gösterdiği başarının değerlendirmesini içermektedir. Ulaşılmak istenen sonuca varılmış olup sonucun beklenen ve beklenmeyen getirileri gerekçeleriyle ele alınmaktadır. Bu getiriler üzerinden kurgulanmış olan sınıflandırma sisteminin versiyonlarının türetilmesi ve sistemin bir bütün olarak geliştirilmesi üzerine görüş ve öneriler belirtilmektedir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR-1

Ön çalışmalar ile sorunun çözümüne yönelik amaçların ve yöntemlerin belirlenmesi iç mekân detaylarının tanımlanması için önemli bir kaynak oluşturmaktadır. Bu aşamada amaçlanan sınıflandırma sisteminin gelişmesi ve düzenlenmesi için sistematik bir çözüm yolu planlanmıştır. İç mekân kavramının tanımlanması ve detayın oluşumu ve özelliklerine yönelik literatür bilgilerinin derlenmesi ile detayların iç mekânda ele alınış biçimine dair çerçeve çizilmektedir. Bu çerçeve, detay çözümü gerektiren yerlerin mekân bileşenleri üzerinden işaret edilmesi, detayların oluşum yerlerine göre sıralı olarak incelenmesi ve hata ve eksik değerlendirme ihtimalinin düşürülmesini kapsamaktadır.

Çalışmanın temel amacı ve ilk aşaması olan detay sınıflandırması; yapı bileşenleri baz alınarak, uygulama sürecinde işlevsel ve estetik kaygılar ile uygun detaya ulaşmayı veya uygulama sürecinde üretilen detayı doğru tanımlamayı kolaylaştıracak bir sistem olarak kurgulanmıştır. Böylece yapılan sınıflandırma çalışması hem geliştirilebilir bir katalog hem de uygulama rehberi olarak çift yönlü çalışan bir nitelik kazanmaktadır.

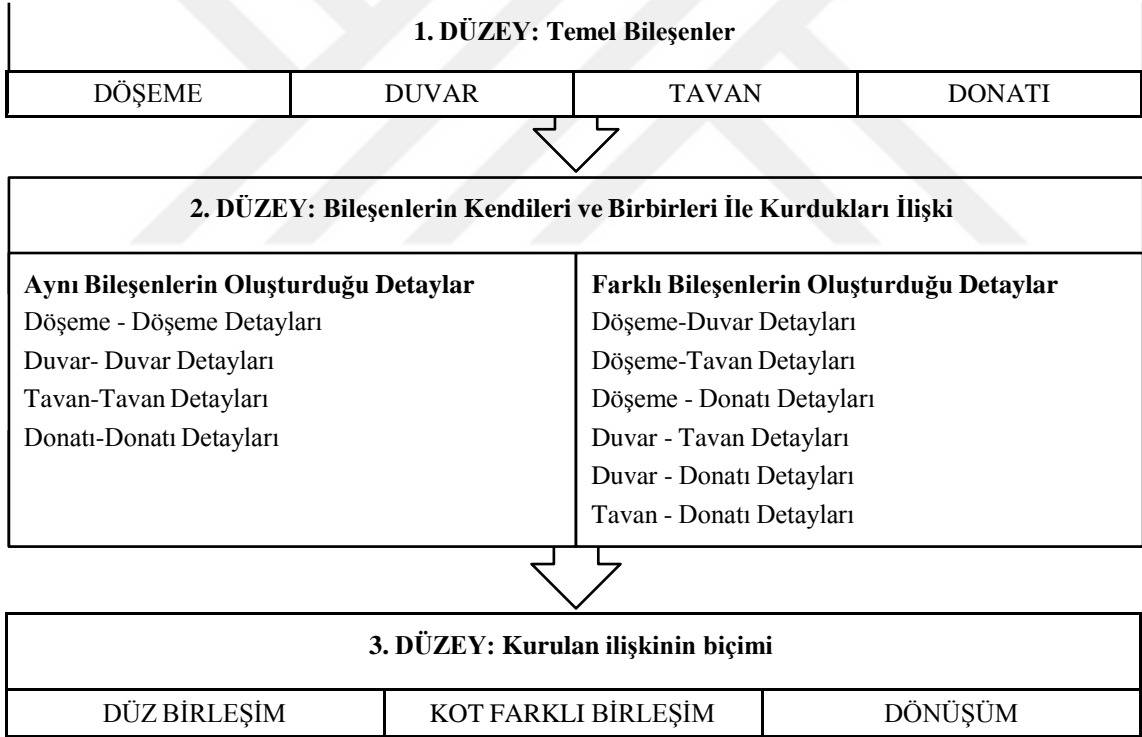
Literatürde tanımlanmış olan detay sınıflandırmalarından farklı olarak bu çalışmada sınıflandırma bir araç değil amaç konumundadır. Çalışmanın bu aşamasında süreç tündengelim yöntemi ile ilerlemektedir. Bu amaçla öncelikle yapı bütünü ele alınmakta olup bu yapıyı oluşturan temel parçalar değerlendirilmiştir. Yapı, mekân ya da mekânlardan oluşan bir küttedir. Mekân ise somut anlamıyla yapının strüktüründen ve işlevinden kaynaklı olan bileşenlerin bir araya getirilmesi sonucu oluşan tanımlı ve kullanılabilir bir boşluktur. Bu tanımlama ile mekân, bileşenlerden oluşan bir bütün olarak ele alınmaktadır. Böylece çalışma kapsamı olarak iç mekânın bütününden bileşen düzeyine kadar tüm detaylar sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Bileşenlerin tanımlanması, detay çözümlerinin birbirlerinden ayrıştırılabilmesi için önemli bir faktördür. İç mekânda kullanılan malzemeler, farklı bileşenlerde kullanılabilir. Ancak kullanılan malzeme aynı olmasına rağmen uygulamada bileşene göre farklılık gösteren detay çözümleri görülmektedir. Detay çözümlerinin nasıl olması gerektiğinin temel belirleyicisi bu nedenle uygulama yeri, yani mekân bileşenidir.

Detay sınıflandırmasının yapılabilmesi için öncelikle iç mekânda detay bileşenlerinin tanımlanması, daha sonra bu bileşenlerin kendi içlerinde birbirleriyle kurdukları ilişkinin tespit edilmesi ve kurulan ilişki biçiminin ortaya konması gerekmektedir. Ancak bu tespitler yapıldıktan sonra iç mekândaki detayların sınıflandırılması sağlam bir zemine oturtulabilir. Bu çalışmada iç mekân detay bileşenleri; yatay sınır öğeleri olarak döşeme ve tavan, düşey sınır öğeleri olarak duvar, mekân içerisindeki oluşumlar bazında da donatı olarak ele alınmıştır.

2.1. İç Mekânda Detay Bileşenleri

İç mekânı oluşturan ve tanımlayan tüm bileşenler en az bir detayın bileşeni konumundadır. Detayların bileşenleri bu nedenle iç mekân bileşenleri olarak ele alınabilmektedir. Detaylar mekânın oluşumu ve işlevlendirilmesi sürecinde kendiliğinden oluşmaktadır. Bu detaylar hem bileşenlerin oluşumunu hem de mekân bileşenleri arasındaki ilişkiyi sağlamaktadır. Bu nedenle bir mekân tanımlarken detay üretmek ve çözümlenmek bir zorunluluktur. Detay çözümünün gerektiği bir yerde, kullanılacak detay çözümü birden fazla yöntemle üretilebilmekte ve üretilen detayın farklı nitelikleri olabilmektedir. Böylece detayın malzemeleri, yöntemi ve estetik değeri zorunluluklar dışında gelişim ve değişim gösteren özgün kararlardan beslenmektedir. Detay çözümüne dâhil olan bileşenler açısından da çeşitliliği sağlayan bu durum, üretilen detayların işlevsel ve estetik yönden farklılaşmasına ve kullanım alanlarına göre farklı nitelikler kazanmasına yol açan önemli bir etkidir. Ancak detay çözümlerinin üretimindeki ortak kaygılara rağmen çeşitlenmesinde birtakım farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Bu farklılıklar detayın çok yönlü çözümlenebilmesinden kaynaklanmakta olup temelde detay bileşenlerinin işlevsel yönü ve konumu ile doğrudan bağlantılıdır. Detay çözümlerinin ayırt edici özelliğini oluşturan bileşenlere göre detayları tanımlamak, detay çözümlerinin oluşum ve kullanım alternatiflerini birbirinden ayırmak ve doğru yerde doğru detay çözümünü kullanmak adına doğru bir başlangıç olacaktır. Böylece ihtiyaç halinde detayın üretileceği yeri bilmek hem detay üretme hem de mevcut yöntemleri uygulama aşamalarında doğru kararlar alma ve hızlı sonuca ulaşma imkânı sağlamaktadır.

Tez kapsamında ele alınan detay biçimleri, belirli bir sınıflandırma yöntemi ile sunulmaktadır. Böylece iç mekânda detay oluşturma eylemine detayların kendi içinde gruplandırması sağlanarak geliştirilebilir bir nitelik kazandırılmaktadır. Bu sınıflandırma yöntemi iç mekândaki detay bileşenlerinin farklı düzeylerde bir araya gelmesiyle oluşmaktadır. Literatür taraması sonucu elde edilen detaylar tasarım, uygulama ve akademik düzeyde uzman görüşleri de alınarak üç düzeyde açıklanmıştır. Birinci düzeyde, temel iç mekân bileşenleri ayrı ayrı yapılarak duvar, döşeme, tavan ve donatı bileşenleri belirlenmiştir. Bu mekân bileşenler daha sonra bileşenlerin kendi içlerinde ve birbiri ile kurdukları ilişkiler açısından ikili bileşenler halinde gruplandırılarak ikinci düzey elde edilmiştir. Üçüncü düzeyde ise bu bileşenlerin kurdukları ilişkilerin biçimleri ele alınmış, birleşme biçimleri bu detayların üretim biçimleri olarak belirlenmiştir (Şekil 3).

Şekil 3. İç mekândaki detay bileşenlerinin düzeyleri

İlk düzeyde iç mekânda detay türlerini tespit etmek amacıyla, detay çözümlerinin uygulandığı mekân bileşenlerinin tespitine gerek duyulmuştur. Bir iç mekân, mekân bileşenleri ölçeğinde birçok gruplandırmaya tabi olabilmektedir. Ancak temelde döşeme,

tavan, duvar ve donatı olmak üzere 4 ana başlık altında gruplandırılmaktadır. Bu gruplandırma ile mekânın ana sınırlayıcılarını ve işlevlendiricilerini tanımlamak mümkündür. Bu da mekâna dair üretilen detayların temel bileşenlerini belirlemek için yeterli alt yapıyı oluşturmaktadır.

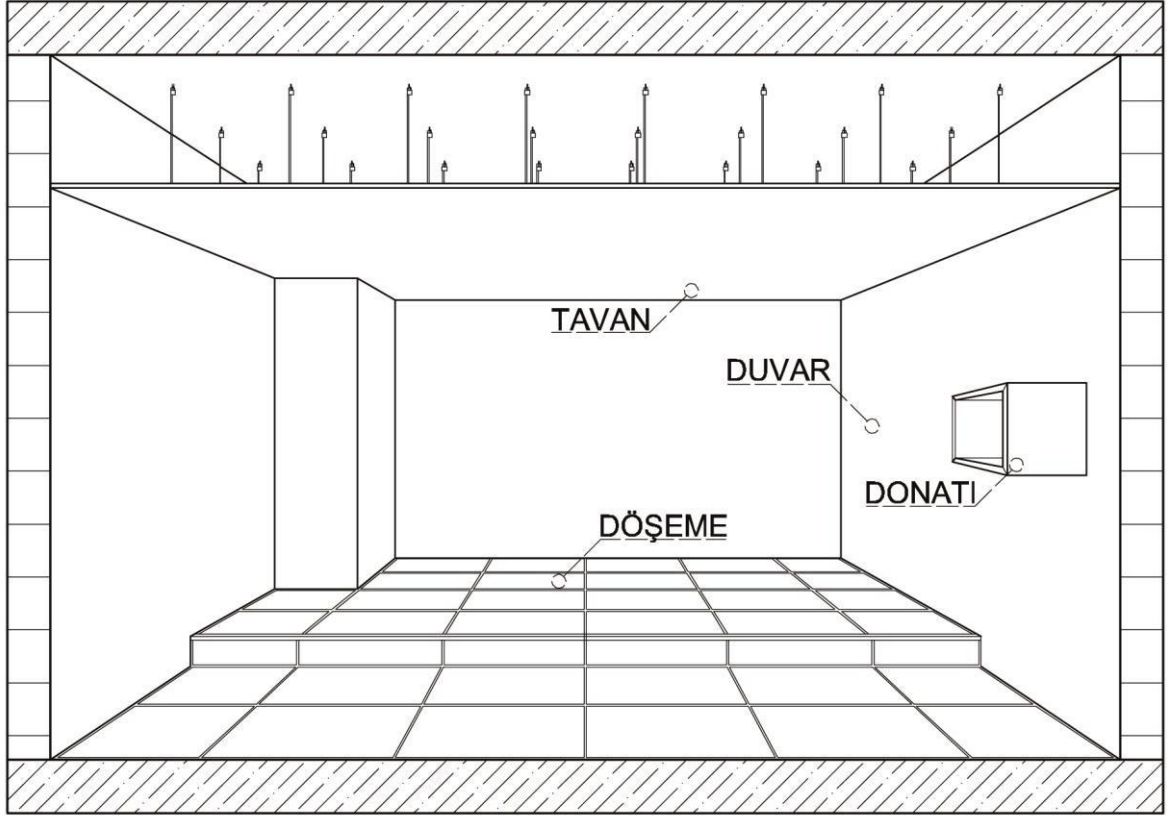
İkinci düzeyde bu mekân bileşenlerinin birbirleri ile ilişkileri ele alınmıştır. Bu düzeyde ikili olarak ilişkilendirilen bileşenlerin aynı tür bileşenlerin oluşturduğu detaylar ve farklı tür bileşenlerin oluşturduğu detaylar olmak üzere iki şekilde gruplandırılabilceği sonucuna varılmıştır. Böylece dört temel bileşen arasında kurulan ilişkiler, her birinin kendi içinde yaptığı dört farklı birleşim ve her birinin diğer bileşenler ile yaptığı altı farklı birleşim türü olmak üzere toplam on tür halinde gruplandırılmıştır.

Üçüncü ve son düzeyde, bileşenlerin birbirlerine göre durumları değerlendirilmiş ve tanımlanmıştır. Değerlendirmede aynı veya farklı türden iki veya daha fazla sayıda malzemenin birleştiği bir detay üretilmesi durumunda bu malzemelerin veya bileşenlerin birbirleriyle hemzemin olmaları, birbirlerinden farklı kotlarda olmaları veya bütüncül bir yapıda olmalarına bağlı olarak üretilen detayların ve ortaya çıkan görüntülerin farklı teknik ve estetik değerlere sahip olduğu gözlemlenmiştir. Böylece üçüncü düzeyde bileşenlerin birbirleriyle ilişki biçimleri; birbirlerine göre durumları baz alınarak düz birleşim, kot farklı birleşim ve dönüşüm başlıkları altında üç grupta değerlendirilmiştir. Alt başlıklar olarak üçüncü düzey gruplandırmaların detay türünün özelliklerine göre nicel ve nitel değişiklik gösterdiği gözlemlenmiştir.

İç mekândaki detayların sınıflandırılabilmesi için tespit edilen üç düzeydeki bileşenlerin literatürde yer alan örnekler ile örtüşüp örtüşmediği bakılmış, böylece bu çalışmadan elde edilecek yeni sınıflandırma modeline katkı sağlayıp sağlamadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Bu nedenle iç mekânda detay bileşenleri ana başlık olarak belirlenmiştir. Tez kapsamında detay kavramı, üst yüzey kaplamalarının birleşimleri ve dönüşümlerini kapsayacak şekilde ele alınırken, kaplamanın ilişkili olduğu temel bileşen ile arasındaki işlevsel ve tasarımsal katmanlara yönelik bir düzey belirlenmemiştir.

2.2. Birinci Düzey: Temel Bileşenler

İç mimarlık disiplinde mekânın bileşenleri döşeme, duvar, tavan, merdiven, pencere ve kapılar, donatılar, aydınlatma elemanları, dekorasyon öğeleri (aksesuarlar) olarak gruplandırılır (Ching, 2006). Mekân bileşenlerine farklı bir bakış açısı bileşenleri döşeme, duvar, kolon giriş, çatı, merdiven olarak ayırmakta, mekân öğelerini ise bölücü duvarlar, pencereler, kapılar, donatılar, diğer eşyalar ve aksesuarlar olarak açıklamaktadır (Öymen Gür, 1996). Mekânın sınır öğeleri olarak değerlendirilmekte olan döşeme, duvar ve tavan üçlüsüne mekân öğeleri olarak çok sayıda bileşen eşlik edebilmektedir. Bu bileşenler: kapılar, pencereler, donatılar, düşey sirkülasyon elemanları, aydınlatma elemanları, dekoratif öğeler olarak değerlendirilebilmektedir (Ulusoy ve Erbay, 2019). Ancak işlevsel ve yapısal özellikleri gereği kategorize edilen bu iç mekân bileşenleri temelde mekânsal organizasyonun bir parçası olarak nitelendirildiğinde genel tanımı ile donatı olarak ifade edilebilmektedir. Bu tanımlamaların içinde yer alan merdiven ise gerek yapı statüğünde gerekse iç mekânda sahip olduğu ayrıcalıklı konum ve gerektirdiği özel ölçü ve hesaplama bilgileri gereği grafiksel anlatımlar ile aktarılamayacak teknik alt yapı gerektiren detaylar barındırması nedeniyle çalışma kapsamında değerlendirilmemiştir. Merdivenin iç mekândaki yeri ve önemi işlevsel bir mekân tanımlamak söz konusu olduğunda mekânın sınır öğeleri ve işlev tanımlayan donatıları ile aynı konumda yer almamaktadır. Ancak bu durum merdivenin bir bileşen olarak göz ardı edildiği anlamına gelmemektedir. Merdiven, bir mekân ögesi olarak değerlendirilen bir bileşen olsa da bir donatı olarak sınıflandırılmamış, ayrı bir bileşen olarak da ele alınmamıştır. Bu çalışmada iç mekânın temel bileşenleri sınır öğeleri ve donatılar olarak belirlenmiştir. Bu bileşenlere yönelik grafiksel anlatımlar Şekil 4’de gösterilmektedir.

Şekil 4. İç mekânın temel bileşenleri

3.2.1. Döşeme

Yapıda hacimlerin alt ve üst yatay düzlemlerini oluşturan hem bölücü hem de taşıyıcı görevi gören yapı elemanı döşeme olarak adlandırılmaktadır (Türkçü, 2000; Ertan, 2012). Yapıda taşıyıcı görevi gören düşeme elamanı, iç mekân söz konusu olduğunda tavan ve döşeme olarak iki farklı şekilde tanımlanmaktadır. İç mekânda döşeme kavramı, yer döşemesi olarak kabul görmekte ve kat seviyesinde mekânın diğer bileşenlerini taşıyan zemin düzlemini tanımlamaktadır. Döşeme düzlemlerinin iç mekânda döşeme ve tavan olarak farklılaşmasına neden olan niteliklerinden bir diğeri de kullanımına bağlı olarak değişiklik gösteren kaplama malzemeleridir.

Döşeme kelimesi mimarlık sözlüğünde yapının katlarını ayıran, üzerinde yürünebilen yapı bölümü olarak açıklanmaktadır (Hasol, 2012). Ancak aynı kitapta döşeme kaplaması, döşeme üzerine uygulanan ve daha uygun bir kullanım imkânı sağlayan gereç olarak ifade

edilmektedir. Bu tanımlardaki farklılıktan da görüldüğü üzere ele alınan döşeme kavramı, yapı strüktüründeki etkin taşıyıcı yönü olan bir düzlem olarak değil mekânın işlevsel ve estetik değerinde etki sahibi olan döşeme kaplaması olarak tanımlanmakta ve ayırt edilebilmektedir.

Zemin döşemeleri, mekân öğelerini taşıma, kullanıcılar ile sürekli temas halinde olma, hareketli öğelere zemin oluşturma, taşıyıcı niteliğe sahip olma gibi özelliklerinden dolayı hem tavan düzleminden hem de diğer mekân bileşenlerinden farklılaşmaktadır.

3.2.2. Duvar

Yapıda düşey bölücü eleman olarak işlev gören duvarlar; dış mekân ve iç mekânı ayırarak yapı sınırlarını oluşturmakta ve dış etkilere karşı koruma sağlamakta olup aynı zamanda iç mekânları da kendi içinde ayırarak görsel, işitsel ve işlevsel ayrımlar yaratmaktadır (Türkçü, 2000; Ertan, 2012). Duvarlar yapıda sadece iç ve dış duvar olarak farklılaşmamakta, bölücü ve taşıyıcı olmak üzere de değişiklik göstermektedir (Türkçü, 2000). İç ve dış duvarlar ana malzeme ve kaplama seçenekleri nedeniyle farklılık göstermektedir. Genellikle dış duvarların iç duvarlara göre daha kalın olduğu bilinmekte olup tesisat vb. işlevsel nedenlerle kalınlaştırılmış iç duvarların olduğu da bilinmektedir. İç ve dış duvarın en belirgin değişenlerinden biri, yalıtım amaçlı kullanılan kaplama malzemeleri ve boyalardır. Taşıyıcı ve bölücü duvarlar arasındaki fark ise, duvarın ana malzemesindeki değişiklikten kaynaklanmaktadır. Bu iki duvar arasında kaplama, sıva ve boya gibi yüzeylerde farklılaşma yapılmadığından gözle görülen bir fark olmamaktadır. Ancak duvarın ana malzemesindeki değişim nedeniyle duvar taşıyıcı veya bölücü olabilmektedir. Duvarlar; biçimleri, yönleri ve birbirlerine göre durumları ile mekânların boyutlarını, şekillerini ve yerleşim biçimlerini belirlemektedirler (Ching, 2006). Mekânın oluşumunda bu şekilde görev üstlenen duvarların, yapı statikindeki konumunun mekâna etkisi kolonlar ile sağlanmaktadır. Duvar yüzeylerinde veya geniş açıklıklarda karşımıza çıkan ve betonarme sistemin bir parçası olan kolonlar, duvarlar ile birlikte çözümlenen ve işlevsel olarak onlara benzer görevler üstlenen yapı elemanlarıdır. Bu nedenle çalışma kapsamında duvar bileşeni olarak yorumlanmaktadır.

Duvar düzlemleri, mekânları ayırırken aynı zamanda da bağlayıcı özellikler göstermektedir. Ayırdıkları hacimler arasında görsel bağlantı kurmak ve mekânlar arası geçişi sağlamak için duvar yüzeylerinde oluşturulmuş açıklıklar kullanılmaktadır (Ching, 2006). Pencereleler, kapılar, duvar yüzeylerindeki ışıklık ve geçiş açıklıklar, parapet duvarlar gibi boşluklar mekânların bağlayıcısı görevini gören duvar yüzeyi elemanlarıdır.

3.2.3. Tavan

Yapı bileşenlerinden tavan; döşeme ve duvar gibi sürekli temas halinde bulunulmayan, ancak onlar kadar güçlü tanımlayıcı etkiye sahip, örtü görevi gören kapatıcı bir elemandır (Ching, 2006). Tavanlar, çoğu zaman döşeme bileşeninin alt yüzeyinin iç mekân tanımındaki ismidir. Yatayda tekrar eden döşeme katmanları arasında kurgulanan mekânların üst döşemesi tavan olarak adlandırılmaktadır. Ancak tavan yüzeyi uygulama, kaplama ve işlevlendirme biçimine göre farklı şekillerde oluşum gösterebilmektedir. Bazı durumlarda tavan yüzeyi asma tavan elemanı ile örtülerek yeni bir yüzey oluşturulabilmektedir. Asma tavan, döşeme bileşeni ile sağlanmış olan tavanın altına estetik amaçla veya tesisat gibi görünmesi istenmeyen yapı parçalarını gizlemek amacıyla yapılan ikinci bir tavan düzlemi olarak tanımlanmaktadır (Hasol, 2012). Doğrudan ana taşıyıcı yüzeye bağlı olmayan farklı kotta ve biçimde oluşturulabilen asma tavan, iç mekân için asıl sınırlandırıcı öğeyi oluşturması nedeniyle çalışma kapsamında mevcut olduğu mekânlar itibariyle ele alınan temel bileşen olarak değerlendirilmiş ve asıl tavan döşemesi iç mekânla görsel bir ilişki sağlamadığı için göz ardı edilmiştir. Bu durum döşeme kaplamasındakine benzer bir gerekçeye dayanmaktadır. Tavan oluşumunun farklı bir türü de üst örtünün döşeme elemanı kullanılmadan doğrudan çatı strüktürü ile tanımlanarak oluşturulmasıdır. Bu sistemde çatının iç yüzeyi tavan olarak değerlendirilmektedir. Bu çeşitliliklere bakıldığında tavanların biçimsel özellik değişikliklerinin döşemeninki kadar az olmadığını söylemek mümkündür.

3.2.4. Donatı

Donatı, yapı kimliğinde tanımlanmakta olan bileşenler arasında iç mimari ölçek ile doğrudan ilişkili olup, mekânın işlevini ve kullanılabilirliğini belirleyen aracı olarak görev almaktadır (Ching, 2006). Sabit mobilyalar ise, hareketli olanlardan farklı olarak mekâna özgü tasarlanmış olmaları nedeniyle yapının bir parçası konumundadırlar (Üst, 2015). Çalışma kapsamında sabit mobilyalar, kapılar, pencereler, aksesuarlar, bilgilendirme/yönlendirme levhaları, sanatsal öğeler, aydınlatmalar, seperatörler vb. donanımların tümü donatı kapsamında bileşen olarak değerlendirilmiş, hareketli mobilyalar bunun dışında tutulmuştur. Tez çalışması kapsamında oldukça geniş bir grup halinde ele alınan bu öğelerin birleşim ve dönüşümlerinde sayısız yöntemle karşılaşılmaktadır. Böylece üretilen detayların yalnızca ilgili donatı özelinde kalmayarak diğer yapı bileşenleri ile hem fiziksel hem de teknik bağlantılarının olması sağlanmaktadır. Bileşenler arasında bir detay çözümünden söz edebilmek için bu bağlantıların olması gerekmektedir.

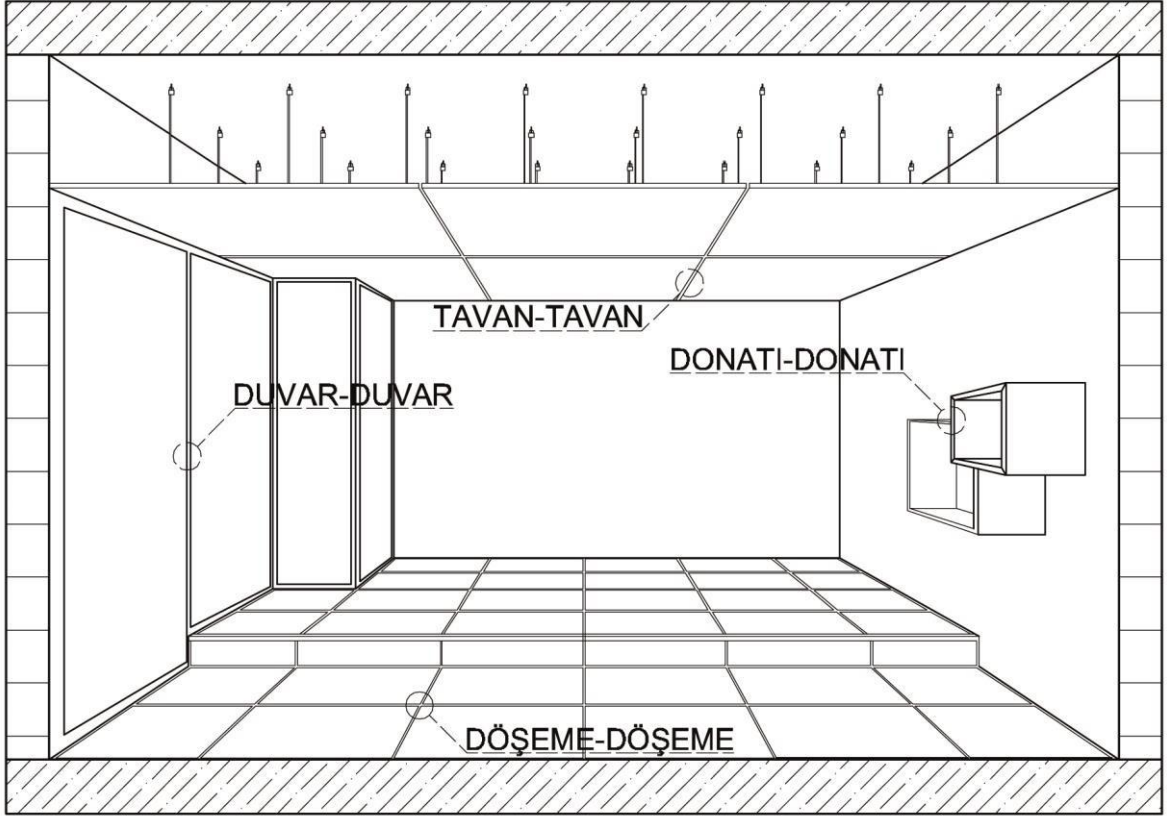
Belirlenen temel bileşenlerden döşeme, duvar ve tavan mekânı oluşturan ama tek tek bakıldığında iki boyutlu öğelerdir. Bu açıdan bakıldığında donatı bunlardan tamamen bağımsız olarak değerlendirilebilecek üç boyutlu bir öge konumundadır. Ancak iç mekânın tanımlanması ve işlevlendirilmesi için donatılara ihtiyaç vardır. İç mekândaki detayların çalışma kapsamında üst yüzey kaplamaları özelinde değerlendirilmesi, bileşenlerin mekândaki iki ve üç boyutlu algılanmasının ötesinde bir sınırlılık oluşturmaktadır. Tanımlanan donatıların sabit olması ve iç mekândaki diğer bileşenler ile kurduğu ilişkilerin bulunması gerekliliği gibi koşullar belirlenerek çalışma kapsamına donatı da dâhil edilmiştir. Mekânda bağımsız olarak hareket etmeyen duvar, tavan ve döşeme ile birleşmiş tüm donatı grubu öğeler çalışma kapsamında yer almıştır. Burada donatı olarak adlandırılan bileşen bazen diğer bileşenler ile ayrılamaz bir bütün haline de gelebilir. Bu bütünlük bazı durumlarda bir işlevsel bir donatıya dönüşürken bazen de yalnızca bir yüzey anlatımı olarak kalabilir. Donatı çalışmada bu nedenden dolayı temel bileşenler arasında yer almaktadır.

2.3. İkinci Düzey: Temel Bileşenlerin Kendi İçlerinde ve Birbirleriyle Kurdukları İlişki

Bir detayın varlığından söz edebilmek için en az iki bileşen arası kurulmuş bir ilişkinin olması gerekmektedir. Bu iki bileşen yapının farklı birim ve katmanlarında birçok parametrede farklılık gösterebilmektedir. Benzer şekilde detayın türü ve niteliği de değişmektedir. Bu düzeyde detay türünün en ayırt edici özelliğini detaya dâhil olan bileşenler belirlemektedir. Çünkü birinci düzeyinde belirlenen temel bileşenler detayın oluşumunu başlatan temel etmen olarak görev almaktadır. Bu nedenle ikinci düzeyde detay oluşumu için gereken minimum iki elemanın hangi bileşenler olacağına dikkat edilmiştir. Bu amaçla bir önceki düzeyde belirlenen temel bileşenler arasında gerçekleşmesi beklenen olası ilişkiler kurulmuştur. Belirlenmiş olan 10 tür ilişkinin dört tanesi aynı bileşenler arasında gerçekleşirken altı tanesinin farklı tür bileşenler arasında gerçekleştiği gözlemlenmiştir.

2.3.1. Aynı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar

Tanımlanan dört ana bileşenin her biri yapının bütününde tekil bir bileşen olarak değerlendirilmektedir. Fakat yapısal olarak tek bir parça olan döşeme bileşeni, yüzey kaplaması söz konusu olduğunda üst katmanlara doğru farklılaşmaktadır. Bu durum diğer bileşenler için de aynıdır. Bu nedenle aynı bileşenlerin birleşiminden söz ettiğimizde bu birleşim, aynı ana malzeme üzerindeki yüzey kaplaması malzemelerinin bir araya geliş biçimlerine yönelik üretilen detaylar olarak değerlendirilmektedir. Bu detaylar sınıflandırma kapsamında aynı bileşenlerin oluşturduğu detaylar olarak belirlenmiştir. Böylece temel bileşen olarak belirlenmiş dört bileşenden her birinin aynı bileşenin farklı malzeme parçaları veya farklı kotuyla yaptığı birleşimler bu başlık altında değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme sonucunda dört farklı türe ulaşılmış olup bunlar Şekil 5’de gösterilmektedir.

Şekil 5. Aynı bileşenlerin oluşturduğu detaylar

2.3.1.1. Döşeme-Döşeme Detayları

Yapı strüktürünün oluşumunda taşıyıcı ve bölücü olması için tasarlanmış ve uygulanmış olan döşemeler çeşitli katmanlara sahiptir. Bu katmanlar, üst yüzey malzemesi ile kullanıcının görsel ve fiziksel temasına açık hale getirilmektedir. Bu yüzey kaplamalarında mekân değişikliği, işlev değişikliği, tasarım kararı, teknik gereklilikler gibi nedenler ile malzeme değişimleri gerekmektedir. Bu değişimler gerçekleşirken gerek güvenlik gerekse estetik koşullar nedeniyle döşeme kaplamasında kesintilere yer verilmemektedir. Bu nedenle hem hemzemin hem de kot farklı malzeme değişimlerinde, döşeme kaplamaları arasında bir birleşim detayı çözümüne ihtiyaç duyulmaktadır. Birçok durumda kaplama malzemesi tüm yüzeyi tek parça olarak kaplayamayacak ölçülerde olduğundan, aynı malzemenin devamlılığı için malzemeler üretilirken birleşimleri düşünülmekte, malzemeler üzerinde birleşimi kolaylaştıran detay tasarımlarıyla veya

birleştirici olması amacıyla geliştirilen yan ürünler ile birlikte üretilmektedir. Ancak bu durum aynı malzemelerin öngörülen birleşimleri için geçerli olup, farklı şekilde birleşmek üzere tasarlanmış ürünlerin ve ikiden fazla bileşene sahip detay çözümlerinin uygulamasında yeterli olmamaktadır. Bu nedenle sıkça karşılaşılan birleşim sorunlarını çözen sistemler üretilmektedir. Ancak bazı durumlarda bu çözümler de yeterli olmamakta ve tasarımcılar ile uygulayıcılar yeni yöntemlere başvurmaktadırlar.

2.3.1.2. Duvar-Duvar Detayları

Duvarlar, iç mekânı dış mekândan ve birbirlerinden ayıran düşey bölücü elemanlar olarak görev yapmaktadırlar. Duvar bileşeni, yapı bileşenleri arasında mekânlarda en çok yüzey alanına sahip bileşendir. Duvar bileşeni, yapıda döşemeler arasındaki bağlantıyı sağlayacak şekilde alt kat döşemesinin üst yüzeyinden üst kat döşemesinin alt yüzeyine kadar devam edebileceği gibi, duvarın parapet şeklinde yalnızca döşemeye bağlı halde ve et kalınlığından faydalanılarak üst yüzeyinin kullanıldığı uygulamaları da bulunmaktadır. Yalnızca tavan yüzeyi ile temas eden düşey yüzeyler, genellikle asma tavan çözümleri, kirişler, kapı açıklıkları veya kemerler ile sağlanmakta olup, bu tip elemanları duvar olarak nitelendirmek doğru olmamaktadır. Ancak yapı statiiğinde taşıyıcı olarak görev almakta olan kolonlar, yapıda çoğunlukla duvar yüzeyleri ile birleştirilerek kullanılmaktadır. Bu kolonlar duvar yüzeylerinde tercih edilen kaplama malzemeleri ile kaplanmaktadır. Duvar yüzeyi ile ilişkisi sağlanmamış tekil kolonlar için de tasarım kararına bağlı özel bir durum olmaması durumunda aynı uygulama geçerlidir. Duvar yüzeylerinde tercih edilen kaplama malzemesi türü ve özellikleri; mekânın işlevine, mekân gerekliliklerine, tasarım kararına, yüzey özelliklerine ve duvar ile ilişkili donatı ve dekoratif ögelere göre değişiklik göstermektedir. Duvarlar mekânın döşeme ve tavan alanını tanımlayarak mekâna geometrik ifadesini kazandıran öğe rolünü üstlenmektedir. Bu nedenle duvarlar genellikle mümkün olabildiği kadar düzgün yüzeyli tercih edilmekte; çıkıntılar, eğrilikler, sivri birleşimler kütleinin tasarımında rol oynayan bir kimlik öğesi olmaması durumunda olumlu karşılanmamaktadır. Buna bağlı olarak duvar yüzeylerinde kullanılan kaplama malzemelerinde de benzer özellikler aranmakta ya da kaplama malzemesinin bu tip kusurları kapatmaya yönelik çözümler sunması beklenmektedir. Duvar bileşeninde de tavana benzer şekilde en sık tercih

edilen kaplama malzemesi boyadır. Ancak kullanım sıklığı boyaya yakın oranda olan tekstil esaslı, alçı esaslı, doğal taş esaslı ve ahşap esaslı kaplama malzemeleri gibi malzemeler de kullanılmaktadır. Duvar bileşeni için malzeme türü, renk, desen ve doku seçenekleri oldukça fazladır. Bu sayede mekânda bir malzeme zorunluluklar nedeniyle tercih edilse dahi, tasarımı olumsuz etkilemeden istenilen renk, desen ve dokuda kullanılabilir.

Geniş seçim yelpazesi ve mekânda sahip olduğu geniş yüzey alanı nedeniyle duvarlarda birden fazla malzemenin veya rengin tercih edildiği örneklere sıkça rastlanmaktadır. Bu geçişler sürülebilir kaplama malzemelerinde basit iki boyutlu birleşimler ile çözülebilirken, katı kaplama malzemelerinde özel işçiliğe ve detay çözümüne ihtiyaç duymaktadır. Duvar bileşeni çoğu zaman geniş yüzeylere sahip olduğu için montaj ve yapıştırma gerektiren kaplama malzemelerinin tek parça halinde uygulanması mümkün değildir. Bu nedenle kaplama malzemeleri birleşim detayları üretilerek tasarlanmaktadır. Farklı türlerin bir araya getirilmesi ve birleşimlerin öngörülenden farklı yapılması durumunda yeni detayların üretilmesi gerekmektedir. Tavan bileşenine benzer şekilde kaplama malzemesinin duvar yüzeyine bağlanmasında üretilen detaylar yalnızca sabitleme amacı değil taşıyıcı olma amacı da içermektedir. Malzemelerin düşeyde hareket etmemeleri, sarkma ve kopma yapmamaları ve darbelerde göçüklere neden olmamaları için uygun detaylar üretilmektedir.

2.3.1.3. Tavan-Tavan Detayları

Tavanlar, yapı strüktüründe taşıyıcı ve bölücü olarak görev yapan döşemelerin alt yüzeylerinin kaplama malzemeleri ile döşemeye bitişik veya döşemeye asılarak kapatılması sonucu iç mekâna üst örtü oluşturulmak üzere düzenlenmektedir. Tavan yüzeyinde tercih edilen üst yüzey kaplamasının malzeme ve türü; tasarım kararıyla, teknik gerekliliklerle, mekânın işleviyle, tavanla ilişkili donatı, aydınlatma ve dekoratif öğelerin montajıyla ilişkilidir. Tavan yüzeyinde çoklu malzeme değişiklikleri, kot farkları, dokular ve renk değişimleri döşemeye göre daha özgür kullanılabilir. Tavan yüzeyi için en sık tercih edilen malzeme boyadır. Ancak herhangi bir kaplama kullanımı veya asma tavan çözümü gerektiğinde tavan yüzeyinde çözülmesi gereken birçok detay ortaya çıkmaktadır. Tavan yüzeyi kaplamalarında detaylar estetik katkılarıyla beraber taşıyıcı özellikleriyle de önem

taşımaktadırlar. Taşıyıcı özelliği olan bir eleman ana malzemenin altında veya üstünde yer alabilmekte, bu nedenle de mekân içinden doğrudan algılanması veya gizlenmesi mümkün olabilmektedir. Bu koşullara sahip tavan kaplama malzemeleri hem ana malzemeler hem de yardımcı eleman teknik ve biçimsel özellikleriyle birlikte tasarlanmış, birlikte kullanımı önerilen malzemeler olarak tedarikçilerde yer almaktadır. Bu tip ürünlerde birleştirme ve taşıyıcı olma ya da taşıyıcıyla bağlantı sağlama görevi gören profiller, aynı malzemelerin bir araya gelmesini sağlamak üzere kurgulanmış profillerdir. Bu ürünlere yeterli ölçüde seçenek oluşturulmamış olması, tercih edilen tasarım metoduna uymayan yardımcı elemanların olması veya birden fazla malzemenin bir arada kullanılması gibi durumlarda tavan tasarımlarında malzemelerin birleşimlerini sağlamak üzere yeni yöntemler geliştirilmektedir.

2.3.1.4. Donatı-Donatı Detayları

İki donatının birleşiminden söz edebilmek için öncelikle donatının birleşim noktası olarak değerlendirilen kısımdan ayrılması durumunda oluşan iki donatının ayrı ayrı işlevsel ve biçimsel yeterliliğe sahip olması gerekmektedir.

Donatılar tek bir malzemedен tek parça olarak üretilebileceği gibi birden fazla malzeme ile çok sayıda parçanın bir araya getirilmesiyle de üretilebilmektedir. Donatıların biçimleri ve boyutları öncelikle antropometrik ölçülere uygun olacak şekilde planlanmaktadır. Sonraki aşamalarda bu ölçüleri esnetmemek kaydıyla mekânın yeterlilikleri ve boyutlarının el verdiği düzeyde donatı boyutu ve miktarı değiştirilebilmektedir. Hem çok büyük hem çok küçük hem de normal ölçülerdeki mekânlarda donatılar arası ilişki donatıların aynı mekânı paylaşması, donatıların yan yana koyulması, donatıların birleşmesi ve tek bir donatı olarak kullanılması, bir donatının herhangi bir ayırım olmaksızın farklılaşması ile başka bir donatıya dönüşmesi sonucu sağlanmaktadır.

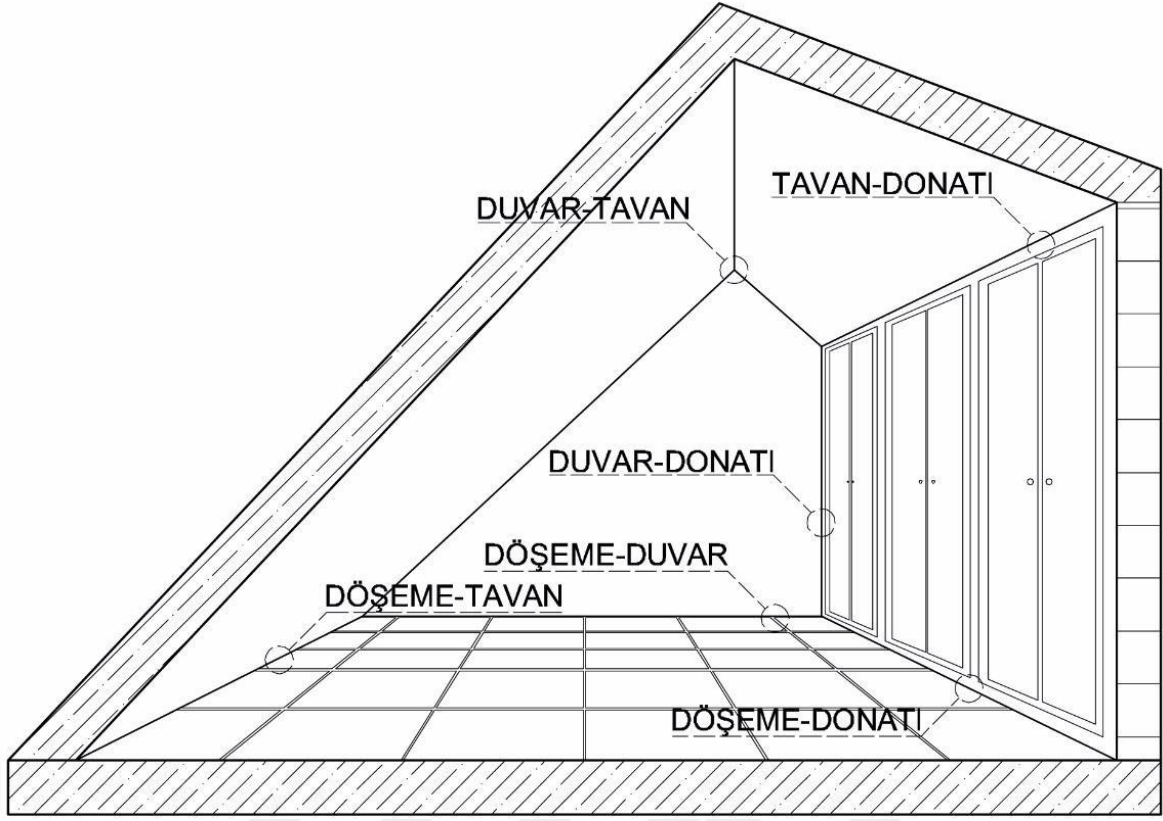
Donatı diğer bileşenlerden farklı olarak çoğu zaman yerinde üretimi mümkün olmayan bir bileşen olup, diğer bileşenlerin üst yüzey katmanları gibi, hazır olarak getirilip kurulumu sağlanmaktadır. Bu nedenle taşınmasını ve üretimini kolaylaştırmak amacıyla bazı mobilyalar modüler olarak tasarlanabilmektedir. Bu durum bir mobilyanın birebir aynısı veya malzeme

ve biçimsel olarak benzeri ile beraber kullanımı planlanarak üretilmesini ve mekân sınırlılıklarına göre uygun şartlarda bir araya getirilerek mekâna uygulanmasını sağlamaktadır. Benzer şekilde işlevsel zenginlik kazandırmak amacıyla iki farklı donatının birleştirilmesi veya iki farklı işlevin tek bir donatıda toplanması gibi çözümler ile donatıların birleşim ve dönüşümüne yönelik detaylar üretilmektedir.

2.3.2. Farklı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar

Temel bileşenlerin kendi içerisinde yaptığı birleşimlere benzer şekilde birbirleri ile de birleşimleri mevcuttur. Mekânın kapalı bir hacim haline gelebilmesi için bir bütün oluşturması gereken döşeme, duvar ve tavanın yaptığı birleşimlere benzer şekilde mekân donatıları da bu bileşenlerden en az biri ile temas halinde bulunmaktadır. Ancak donatıların mekânın diğer bileşenleri ile yaptığı temasların tümünü birleşim olarak algılamamak gerekmektedir. Donatılar çoğunlukla temas ettikleri yüzeyler ile birleştirilmezler. Bu tip donatılar hareketli donatılar olarak isimlendirilmektedir. Donatı bileşeni için bir birleşimden, dönüşümden ve bununla beraber gelen bir detay üretiminden bahsedilebilmesi için donatı grubundan yalnızca sabit donatılar çalışma kapsamında ele alınmaktadır.

Çalışmada belirlenmiş olan dört bileşenin her birinin farklı bir bileşenle yaptığı birleşimler ve süreklilik halinde meydana getirdiği dönüşümler bu başlık altında değerlendirilmektedir. Bu değerlendirme sonucunda altı farklı detay türüne ulaşılmış olup bunlar Şekil 6'da gösterilmektedir.

Şekil 6. Farklı bileşenlerin oluşturduğu detaylar

2.3.2.1. Döşeme-Duvar Detayları

Döşeme ile duvar birleşimi genellikle birbirlerine dik açıyla birleşen iki bileşenin bulunduğu çizgisel bir hat ile sağlanmaktadır. Fakat farklı tasarım yolları ile yapılmış, kabuk tasarımlar, eğimli giydirme cephe uygulamaları vb. durumlarda birleşim şekli farklılaşabilmektedir. İki bileşenin birleşiminde çözülmesi gereken detay sorunları genellikle estetik sorunlardır. Birleşim detayı farklı düzlemlerin kesişmesiyle kaplama malzemelerinin bittiği veya kesildiği yerlerde oluşmaktadır. Bu detaylar, malzemelerin aynı olması veya farklı malzemelerde şartların elverişli olması durumunda temiz bitişler yapılarak estetik sorunun engellenmesi ile çözülebilmektedir. Ancak çoğunlukla hazırlanmış veya temin edilmiş hazır profiller ile birleşim yerleri gizlenmektedir.

2.3.2.2. Döşeme-Tavan Detayları

Döşeme ve tavan birleşimi bu bileşenlerin esas tanımlarında karşılık bulamayan bir birleşim türüdür. Tavan, bir mekânın üst döşemesi olarak ele alındığında ve döşemelerin bir yapıda birbirine paralel olduğu göz önünde bulundurulduğunda bu tür bir birleşim mümkün görünmemektedir. Ancak bazı son kat döşemelerinde ve bazı tek katlı yapılarda tercih edilen çatı katı kullanımında tavan zemine paralel olma özelliğini değiştirmekte ve döşeme düzlemine doğru doğrusal veya eğrisel bir yönelim göstermektedir. Ergonomik sebepler nedeniyle çoğu çatı katı çözümünde döşeme ve tavan arasındaki direkt birleşim çatı boşluğunda gizlenmekte, bu birleşimin mekâna yansımaları engelleyecek bir duvar kullanılarak mekân içinde bu birleşim gizli hale getirilmektedir. Ancak açık kullanımlarını da görmek mümkündür.

2.3.2.3. Döşeme-Donatı Detayları

Döşeme bileşeni sabit ve hareketli birçok donatı ile sürekli olarak yüzey teması bulunan, mekân kullanıcıları tarafından en çok temas edilen bileşendir. Donatıların döşemeye temas eden yüzeylerinde bu temasın hem donatıya hem de döşeme kaplamasına zarar vermemesi için kullanılan profiller bulunmaktadır. Ancak sabit donatılarda durum farklılaşabilmektedir. Sabit donatılar, en az bir yapı bileşeni ile kalıcı olarak ilişkilendirilmiş donatılardır ve bu ilişki birçok farklı yol ile sağlanabilmektedir. Döşeme ile donatı ilişkisini sağlayan birleşimlerde hem döşemenin hem de donatının malzemesi önem kazanmaktadır. Donatılar için kullanılan malzemelerin döşeme kaplaması ile ortak bir detay çözümüne elverişli olmaması durumunda donatıların temas yüzeylerindeki malzemelerde donatının estetik özelliklerine zarar vermeyecek ölçüde malzeme değişiklikleri yapılabilmekte veya birleşimler için yardımcı eleman kullanılabilir.

Uygulanma sırası, mekândaki önem sırası ve kullanım süreleri göz önünde bulundurulduğunda döşeme bileşeni ve kaplaması donatı bileşeni ve kaplamasından daha öncelikli ve önemli görülmektedir. Bu nedenle uygulamalarda birleşim için profil ihtiyacı olduğunda bu profiller kullanılan donatılar üzerinde çözülmekte, döşemenin formu ve bütünlüğü korunmaktadır.

2.3.2.4. Duvar-Tavan Detayları

Duvar ile tavan birleşimi döşeme ile duvar birleşimine benzer şekilde dik açıyla birleşen iki bileşenin bulunduğu çizgisel hat ile sağlanmakta olup, tasarım kararı, kabuk tasarımlar, eğimli giydirme cephe uygulamaları vb. durumlarla birleşim şekli farklılaşabilmektedir. Bu bileşenlerin birleşimi diğer farklı bileşen birleşimlerine göre daha az komplike durumlar içermektedir. Bunun nedeni, iki bileşen için de sıkça tercih edilen kaplama malzemesinin sürülebilir malzemeler, çoğunlukla da boya olmasıdır. Malzemelerin aynı türden olması, uygulamada işçilik ile çözülebilecek detayları oluşturmaktadır. Ancak bileşenlerin kesişim noktasının farklı türden malzemelerin kesişmesine neden olması durumunda yardımcı profillere ihtiyaç duyulmaktadır. Uygulama aşamasında kullanılan malzeme türü ve sayısı fark etmeksizin tasarım kararı neticesinde birleşim yerlerini kapatma, sınırlama, gizleme ve işlevlendirme yöntemleri uygulanabilmektedir. Özellikle tavan yüzeyi ile ilişkili olarak üretilen çözümler hem birleşim detayı oluşturmakta hem de bu detaylar tavan ve aydınlatma elemanı arasında da işlev kazanmaktadır.

2.3.2.5. Duvar-Donatı Detayları

Duvar bileşeni alt katmanlarında taşıdığı altyapı ve tesisat donanımları nedeniyle bu altyapılara ihtiyaç duyan donatılar için yüzey oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra duvar yüzeyi, özellikle düşey forma sahip olan donatılar başta olmak üzere kullanım yönü yani önü ve arkası olan donatılar için de bir ilişkilendirme yüzeyi oluşturmaktadır. Donatıların duvara sabitlenmesindeki en temel amaç, özellikle büyük boyutlarda ve düşeyde yükselen donatıları duvar yüzeyleri ile bütünleştirmek ve kullanıcı güvenliğini sağlamaktır. Genellikle gömme sistemler halinde kurgulanan duvar- donatı birleşimleri, dekoratif amaçlı, aydınlatma amaçlı, sanatsal öge nitelikli veya mobilya niteliğinde olmayan işlevsel bir amaca yönelik ürünlerin duvar yüzeyi üzerine veya kaplaması içine yerleştirilmesi ile de oluşturulabilmektedir. Bu kapsamda yönlendirme ve bilgilendirme levhaları da duvar donatı detayı kapsamında ele alınabilir.

Farklı sistemler ile kurgulanan birleşimlerde türü belirlemede rol oynayan temel faktör duvar kaplaması olmamakta, çoğu zaman donatının malzemesi ve biçimi olmaktadır.

Duvar, donatı ile birleşimi söz konusu olduğunda taşıyıcı bileşen görevi görmektedir. Bu nedenle birleşimlerde duvarın donatı ile ilişkisi alt katmanlarda güçlendirici bağlantılar ile sağlanmaktadır. Kaplama ile birleşim şekli ise iç mekâna estetik katkısına dair olası sorunları gidermeye yöneliktir.

2.3.2.6. Tavan-Donatı Detayları

Tavan bileşeni mekân kullanıcıları tarafından en az temas edilen bileşenlerden biri olsa da donatılar açısından kullanımı ve fiziksel teması daha yüksektir. Ancak aktif kullanımı daha az olduğu için ilişkili olduğu donatı çeşidi de daha azdır. Tavan yüzeyi sıklıkla aydınlatma donatıları için kullanılan ve yüzey alanı duvar ve döşemeye oranla boş bırakılan bir bileşendir. Aydınlatma haricindeki donatı öğeleriyle ilişkisi donatının boyutuna, işlevine ve gerektirdiği konuma göre şekillenmektedir. Donatıların tavan ile ilişkisi tavana kadar ulaşması, tavan yüzeyinde bir alanı kaplaması veya tavana aşılması ile sağlanmaktadır.

Tavan yüzeyinin aşınma ve güvenlik zafiyetine neden olma gibi sorunlar oluşturma ihtimali daha az olduğu için malzeme, biçim ve uygulama şekli olarak kısıtlayıcı etkenleri de azdır ve bu durum bu alandaki seçeneklerin çeşitliliğini artırmaktadır. Bu durum beraberinde tavan yüzeyine sabitlenmesi planlanan donatıların montajı için başvurulması gereken yöntemleri ve birleşim türlerini çeşitlendirilmesi gerekliliğini getirmektedir.

2.4. Üçüncü Düzey: Kurulan İlişkinin Biçimi

Dört bileşenin birbiriyle yaptığı on farklı detay türü içinde uygulama aşamasında üretilen sayısız detayın yer aldığı bilinmektedir. Bu detayların tümü yalnızca bileşen bazında değerlendirildiğinde detayların üretim biçimleri arasındaki farklar nedeniyle iki düzeyde yapılan sınıflandırma yüzeysel kalmakta ve üretilen detay çözümünü ve kullanım yerini tanımlamakta yetersiz olmaktadır. Bu nedenle her biri için bileşenlerin birbirlerine göre durumlarını yalnızca gözlemleyerek tanımlayabilecek bir düzey belirlemek amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ortaya çıkan üçüncü düzey gruplamaların tüm bileşen ilişkileri için ortak niteliklere sahip olması beklenmiştir. Bu yolla birleşim ve dönüşümü gözlemlenen

bileşenlerin arasındaki ilişki değerlendirilmiştir. İlk bakışta bir birleşim ve dönüşümden söz etmek mümkünken birleşim durumunda doğrudan kot farkına bağlı olarak nitelik değişikliği gözlemlenmektedir. Bu nedenle üçüncü düzeyde iç mekân bileşenleri üzerindeki üst yüzey kaplamaları birleşimlerinde düz birleşim ve kot farklı birleşim olarak gruplandırılırken dönüşümlerin tümü tek bir başlık altında değerlendirilmiştir.

Üçüncü düzeyde oluşturulan üç grubun içerisinde bileşenlere ve birleşim türüne bağlı olarak farklı parametreler olduğu ve bunların ayırt edici özellik olarak değerlendirilmesi gerektiği gözlemlenmiştir. Bu durum tüm bileşen ilişkilerinde ortak parametreler olmadıkları için temel sınıflandırmada bir düzey niteliği kazanmamıştır. Oluşan alt başlıklar için yapılan eklemeler ilgili üçüncü düzey başlıklar altında açıklanmaktadır.

2.4.1. Düz Birleşim

Düz birleşim tüm bileşenlerde örneklerine en sık rastlanan birleşim türüdür. Düz birleşimlerde malzemelerin bir araya gelmesi birden fazla yol ile gerçekleşebilmektedir. Bu tür birleşimlerde bir araya gelen malzeme sayısı ve malzeme tür sayısı değişiklik göstermektedir. Birleşimlere dâhil olan malzeme sayısı en az iki, malzeme türü sayısı en az bir olmak zorundadır. Ancak birleşimlerde iki veya daha fazla sayıda bileşen ve bileşen türü olabilmektedir. Bileşenlere ait bu sayısal değişiklikler uygulama aşamasında yaşanacak zorluklar ve birleşimde görev alacak yardımcı elemanlar dışında temel prensipleri etkileyen sonuçlar meydana getirmemektedir. Düz birleşimler malzemeler arası ilişkinin doğrudan kurulduğu ve birleşim noktalarının gözle görülebildiği profilsiz birleşim ile sağlanabilirken, bir profil yardımıyla malzemeler arası geçişin kapatıldığı uygulamalar da görülmektedir. Bu nedenle düz birleşim kendi içerisinde profilsiz ve profilli olarak ikiye ayrılmaktadır.

Uygulama biçimlerinden ilki olan profilsiz birleşimler hem aynı malzemelerin hem de farklı malzemelerin birleşiminde kullanılabilen bir birleşim türüdür. Uygulamasında önemli iki konu yer almaktadır. Birincisi malzemelerin kalınlıklarının göz önünde bulundurularak kaplamanın oturacağı zeminlerin yüksekliğini ayarlamaktır ki bu durum farklı malzemelerin birleşiminde önem kazanmaktadır. İkincisi ise, malzemelerin birleşim yerlerini kapatan veya kaplayan herhangi bir bileşen yer almadığı için malzemelerin birleştiği noktada kesim yerlerinin düzgün, pürüzsüz, aşınmaya neden olmayacak şekilde malzemenin dokusuna

uygun biçimde kesilmiş ve hazırlanmış olması gerekliliğidir. Böylece birleşim yerlerinin kapatılmamış olmasının detay çözümünde estetik yönden negatif bir görsel etki yaratması engellenirken, malzemenin zayıf noktası olarak bilinen kesim ve bitim noktalarının kullanım kaynaklı aşınma ihtimali de minimuma indirilebilmektedir.

İkinci bir yol da düz birleşimlerde yüzey kaplamaları yapılırken geçiş profilleri kullanmaktır. İki malzemenin kusurlu veya müdahale edilmiş bitiş noktalarını örten geçiş profilleri yüzeyde kot farklı yaratmaması için mümkün olduğu kadar ince bir malzemenin üretilmektedir. Biçim, renk, doku ve malzeme seçeneği bakımından çeşitlilik gösteren profiller kaplamalar ile doğrudan bağlantı kurmaktadır. Bu profiller kullanıldıkları bileşimde ek görevler üstlenerek işlev sahibi olabilmektedirler. Bu işlev bir sınır belirlemek veya bir donatının aktif çalışmasına hizmet etmek gibi farklı ölçü ve niteliklerde olabilmektedir.

Düz birleşim tüm bileşenler arası birleşim türleri için geçerli bir birleşim türüdür. Düz bir birleşim aynı malzemeler arasında olabileceği gibi farklı malzemeler arasında da gerçekleşebilmektedir. Malzemelerin birbirlerinden farklı sertlik, kalınlık, yapısal özellik ve yönleri sahip olmaları birleşime engel teşkil etmemektedir. Ancak bu tip farklılıklar söz konusu olduğunda bazı durumlarda birleşimin malzemelerin uç uca eklenmesi, yani doğrudan kenarlarının yan yana getirilmesi ile sağlanması istenmeyen sonuçlara neden olabileceği için bu tip birleşimlerde üçüncü bir yardımcı elemana yani geçiş profiline ihtiyaç duyulabilmektedir. Geçiş profilleri, malzeme bitim ve birleşim detaylarını çözmek amacıyla üretilmiş standart ölçülü seri üretim malzemeleridir. Profiller; biçimleri, uygulama şekilleri, malzemeleri ve bazı durumlarda üreticilerine göre farklı isimler ile adlandırılmaktadır. Profillerin çeşitlenmesinde renkler, üretildiği malzemeler, ölçülerindeki farklılıklar, estetik kaygılar, birlikte kullanıldığı malzemeler ve uygulama şekli rol oynamaktadır. Profiller, kalınlıkları azaldıkça estetik olarak daha iyi bir çözüm olarak kabul edilmektedir. Detay çözümünde malzemelerin görünüşlerini ve yüzeylerin bütünlüğünü etkilememesi adına zorunlu kalmadıkça kullanılmayan profiller, zorunluluk halinde profil seçenekleri arasından en ince ve yüzey renklerine en uygun olan tercih edilmektedir. Uygulama biçimi geçme olan profiller; birleştirdiği malzemelerin türü, kalınlığı ve dokusuna bağlı olarak da biçim değiştirebilmektedir. Ancak yapıştırma ile malzemelerin birleşim yerlerinin üzerine uygulanan profillerde malzemenin et kalınlığı önem taşımaktadır. Profiller çizgisel ve eğrisel olarak üretilmektedir. Ancak köşeli birleşimler söz konusu olduğunda çizgisel

profillerin birleştirilmesi gerekmektedir. Bu birleşimler yapılırken profillerin kesimlerinde birbirlerini tam örten açılı kesimler veya uç uca ekleme yöntemine başvurulabilmektedir. Bu noktada verilecek olan karar genellikle uygulamacının kararıdır.

İki farklı malzemenin birleşiminde kullanılan profiller yalnızca geçiş noktalarını belirtmek, malzemelerin bitiş noktalarındaki mukavemet düşüklüğünü engellemek, kusurları kapatmak ve estetik değeri yükseltmek için kullanılmamakta, malzemelerin birine ya da her ikisine de yardımcı eleman görevi görerek detaya dâhil olabilmektedir. Bu tip birleşim sistemlerinin en bilineni duvar, pencere doğraması ve pencere camları arasındaki birleşimdir. Camın duvara montajını ve açılıp kapanma hareketini sağlamak için kullanılan doğramalar, işlevsel bir birleşim elemanıdır. İşlevsel elemanların varlığı çoğu zaman estetik olarak en iyi yol sayılmamaktadır. Bu nedenle mümkün olduğu kadar az yüzeye sahiptirler ve görünmemeleri için nötr renklerde tercih edilmektedirler.

Profiller ile ilgili bilinmesi gereken temel özellik bunların birer bağlantı elemanı olarak görev aldığı ve kaplama malzemesi olarak değerlendirilmemesi gerektiğidir. Bu nedenle iki farklı malzeme arasında kullanılan bir profil söz konusu olduğunda bu birleşimde kullanılan malzeme sayısı üç değil iki olarak değerlendirilmelidir.

2.4.2. Kot Farklı Birleşim

Yatay bileşenlerde farklı yüksekliklerde, düşey bileşenlerde ise farklı derinliklerde yer alan yüzey kaplama malzemeleri birbirlerine göre farklı kotlarda birleşim sağladıkları için kot farklı birleşimler olarak tanımlanmaktadır. Kot farklı birleşimlerde düz birleşimlere benzer şekilde gerçekleşmekte olup malzeme tür ve sayı bakımından değişiklik gösterebilmektedir.

Kot farklı birleşimlerde iki kot arasında bir bağlantı mutlaka aranmalıdır. Aynı doğrultuda paralel olarak yerleştirilmiş iki düzlem birbirine göre kot farklı sayılmakta ancak kot farklı birleşim olarak değerlendirilmemektedir. İki farklı kot yüksekliği düşeyde bir malzeme veya yardımcı bir eleman ile birbirine bağlanabileceği gibi düzlemler birbirinin üzerine yerleştirilmiş de olabilmektedir. Bu şekilde yapılan uygulamalarda farklı kottaki iki düzlem arasında gözle görülebilen bir bağlantı olmadığı için boşluk olabilmektedir. Ancak

boşluk olması durumunda gözle görülemeyecek bir noktada iki yüzey birbirine bağlanmış olmalıdır. Aksi halde bu iki yüzey yalnızca birbirinin önüne gelmektedir ve bir birleşimden söz etmek mümkün olmamaktadır.

Kot farklı birleşimlerin yapılmasının nedeni zorunluluklar veya tasarım kararları olabilmektedir. Bu nedenle oluşturulan kot farkları arasından boyut, derinlik, nitelik ve uygulama biçimi açısından değişiklikler görülmektedir. Bu değişiklikler kot farklarının birbirleriyle bağlantısında kullanılacak yardımcı elemanların özelliklerini de belirlemektedir.

Malzemelerin türü ve özellikleri bu tür birleşimlerde öncelikli konumda değildir. Birleşimin gerçekleşmesi ve geçişin sağlanması için malzemelerin doğal kenarları kullanılabileceği gibi, profillerden de destek alınabilmektedir. Bu özelliği ile kot farklı birleşimlerinde profilli ve profilsiz olarak ikiye ayrılması beklenebilmektedir. Ancak profilin varlığı kot farkı oluşumu veya işleyişi üzerinde bir etken yaratmamaktadır. Profil ile bir kot farklı birleşim düz birleşimde olduğu gibi sınır oluşturma, işlev gibi bir özellik kazanmamaktadır. Bu nedenle kot farklı birleşimlerde profil varlığı, birleşimin niteliğini etkilemediği için sınıflandırılmada değerlendirilmemektedir.

2.4.3. Dönüşüm

Sınıflandırma sisteminde bileşenlerin birbirlerine dönüşümünün tek bir başlık altında değerlendirilmesinin nedeni, bileşenlerin birbirine dönüşümünün üst yüzey malzemesinin devamlılığı, kompakt yapıda üretim, gözle görünür bir birleşim sağlanmaması gibi farklı sistemlere başvurularak uygulanmış olmasına rağmen sonuç ürünün aynı etkiyi bırakıyor olmasıdır. Dönüşümlerin her biri kendine has bir şekilde gerçekleştiği için ayrı ayrı sınıflandırmak mümkün olmamaktadır. Bu nedenle tanımlayıcı alt başlık dönüşüm olarak belirlenmiştir. Bu başlıklar altında değerlendirilecek olan detay çözümlerinde uygulanan yöntemler bileşenler arası farklılıklar ve benzerlikler içerebilmektedir.

İç mekân bileşenleri konumları, nitelikleri, işlevleri, yön ve doğrultuları gibi sahip oldukları birçok faktörün etkisiyle birbirlerinden net bir şekilde ayrılmaktadır. Fakat bazı iç mekân çözümlerinde bileşenlerin birbirleriyle bütün algılanmasına ya da birbirlerinin

evrilmiş hali gibi görünmesine neden olan detaylar üretilebilmektedir. Bu durumda bileşenler arasındaki fark faktörlerinin sayısı minimuma inmekte bazı durumlarda ayırt edici tek özellik işlevleri haline gelmektedir. Bu tip durumlarda bileşenlerin birbirleriyle birleşimlerinden ziyade birbirlerine dönüşümlerinden bahsetmek daha doğru olmaktadır. Dönüşüm faktörüne etki eden nedenler çok komplike veya çok yüzeysel olabilmektedir. Örneğin bir dönüşüm yapının iskeletinden itibaren planlanan bir kabuk yapı modeli ile veya iç mekân tasarımı esnasında tercih edilen bir üst yüzey kaplama malzemesi ile sağlanabilmektedir.

Dönüşüm faktörü yüzey kaplaması olarak seçilen tek bir malzemenin iki farklı bileşende sürekliliği bozulmadan kullanılması durumunda oluşmaktadır. Bu çalışma kapsamında ele alınan bileşenler arası dönüşümler diğer detay türlerinden farklı olarak sadece üst yüzey malzemesi ile ilişkili olmak zorunda değildir. Bunun nedeni bazı dönüşümlerin bileşenlerin gözle görülmeyen alt katmanlarıyla da ilişkili olabilmeleridir. Döşeme, duvar ve tavan gibi yapıya statik yönden etki etmekte olan bileşenlerin dâhil olduğu birçok dönüşüm detayının planlanmadan veya kontrolsüz olarak uygulanmasının yapı strüktürü ve statik dengenin korunması açısından mümkün olmamaktadır. Ancak dönüşümlerin alt katmanlarda etkisini göstermesine rağmen üst yüzey kaplamaları üzerinde de etkisinin olması nedeniyle dönüşüm faktörü her iki üretim biçimi için de aynı şekilde mekâna yansımaktadır. Bu nedenle farklı bileşenlerin dönüşümü yoluyla oluşan donatıların üst yüzey malzemelerinden okunamayan ayrımlara ve yüzeysel olmayan detaylara sahip olması mümkündür. Bu açıdan bu grup detayların doğru yorumlanması önem kazanmaktadır.

Dönüşüm faktörü bazen yüzeyler arası, bazen donatılar arası bazen de yüzey ve donatı arası gerçekleşebilmektedir. Bileşenler arası dönüşümlerin tespiti ve sınıflandırmadaki yeri tanımlanırken donatının işlevsel niteliği kadar oluşum şekli de değerlendirilmektedir. Donatı bileşeninin tanımlanmasında da belirtildiği üzere üst yüzey kaplamasında yapılan değişiklikler mekânda yüzeyi bir donatı haline getirebilmektedir. Bu açıdan donatıya dönüşen yüzeyin doğrudan bir işleve işaret etmesi beklenmemelidir.

2.5. İç Mekânda Detayın Sınıflandırılması

Üç düzeyde incelenen süreç; iç mekânın bileşenlerine ayrılması, bileşenlerin mekânı tanımlamak için kurduğu ilişkiler ve kurulan ilişkilerin somut farklılıklarına göre ayrıştırılması aşamalarını içermektedir. Bileşenlerin ayrıştırılmasıyla başlayan süreç, sonrasında bileşenlerin ayrıldıkları yerlerde ortaya çıkan detay çözümlerinin keşfedilmesiyle devam etmektedir. Detayların hem bileşen içinde hem de bileşenler arasında kurduğu ilişkiler bileşenler arası detayları tanımlayarak ikinci düzeyin oluşmasını sağlamaktadır. Son düzey ise kurulan ilişkilerin detay bileşenleri aynı olsa dahi göz ardı edilemeyecek karakteristik farklılıklarının tespit edilmesi sonucu oluşmaktadır.

Sınıflandırma sisteminin aşamaları olan düzeylerin her biri detay için bir ayırt edici grup tanımlamaktadır. Bu gruplar farklı düzeylerde birbirlerinin alt kümelerini oluştururken aynı düzeylerde kesişim ve çakışma yaratmayan tamamen ayrıştırılmış kümeler halinde oluşmaktadır. Böylece sınıflandırma sistemi herhangi bir düzeyde çalışabildiği gibi yeni düzeyler ile geliştirilerek de kullanılabilir bir diyagram oluşturmaktadır.

Belirlenen düz birleşim, kot farklı birleşim ve dönüşüm başlıklı üç detay türünün varsa belirgin şekilde değişiklik gösteren uygulama biçimlerine dair gruplandırmalar yapılmıştır. Ancak bu gruplandırmaların sayısı ve türünün uygulama biçimi ve tasarım yaklaşımı bağlamında sonsuz varyasyonlarının olması nedeniyle bu gruplandırma türü örneklendirme boyutunda ele alınmaktadır.

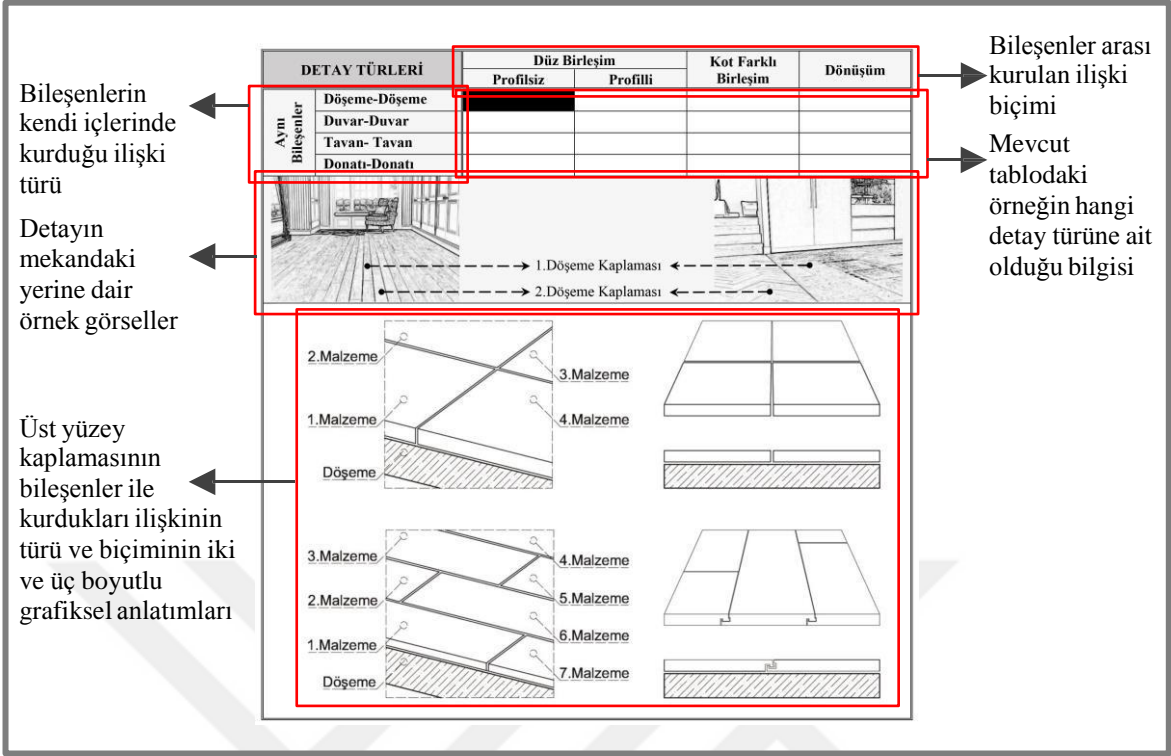
Malzemelerin çeşitlenmesi ve teknolojinin ilerlemesi ile detay çözümleri hem nitelik olarak farklılaşmakta ve çeşitlenmekte hem de sayısal olarak artmaktadır. Bir sınıflandırma sisteminin bu dinamikler içerisinde gelişmeden ve yeni kollar kazanmadan kalıp halinde kalması mümkün değildir. Bu nedenle bu çalışmada yaratılan sınıflandırma sistemi, bu devamlılığın ilk üç düzeyi olarak görülmelidir.

İç mekânda detay türleri, çalışma kapsamında ele alınan detay bileşenleri üzerinde minimum iki malzemenin bir araya gelmesi ile oluşmaktadır. Bu iki malzeme aynı türden olabileceği gibi farklı türlerden de olabilmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde temel olarak ya aynı bileşenlerin ya da farklı bileşenlerin kesişim türlerine göre birçok sayıda varyasyonları oluşmaktadır. Bu çalışmada üst yüzey kaplamaları özelinde yapısal detayların sınıflandırılabilmesi için iç mekândaki detay türleri Tablo 1’de gösterilmektedir.

Tablo 1. Sınıflandırma sisteminde yer alan iç mekân detay türleri

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme	✓	✓	✓	X
	Duvar-Duvar	✓	✓	✓	X
	Tavan- Tavan	✓	✓	✓	X
	Donatı-Donatı	✓	✓	✓	✓
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar	✓	✓	✓	✓
	Döşeme-Tavan	✓	✓	✓	✓
	Döşeme-Donatı	✓	✓	✓	✓
	Duvar- Tavan	✓	✓	✓	✓
	Duvar-Donatı	✓	✓	✓	✓
	Tavan-Donatı	✓	✓	✓	✓

Bu çalışma kapsamında iç mekân bileşenlerinin detay türleri olarak sınıflandırılması aynı ve farklı bileşenler olarak iki boyutta ele alınmış, bu bileşenlerin birleşim biçimlerinin kombinasyonları da detay türlerini oluşturmuştur. Tablo 1’de görüldüğü gibi aynı bileşenler arasında dönüşüm sadece donatı-donatı düzeyinde gerçekleştiğinden diğer üç bileşende dönüşüm faktörü bulunmamaktadır. Çalışmanın bu bölümünde aynı bileşenlerin düz, kot farklı ve dönüşüm detayları ile farklı bileşenlerin düz, kot farklı ve dönüşüm detayları açıklanarak, tablolar halinde mekândaki durumu ve uygulamaya yönelik örnek çizimleri sunulmaktadır. Tabloların genel kurgusu Şekil 7’de yer almaktadır.

Şekil 7. Detay oluşum şekilleri tablosu ve bölümleri

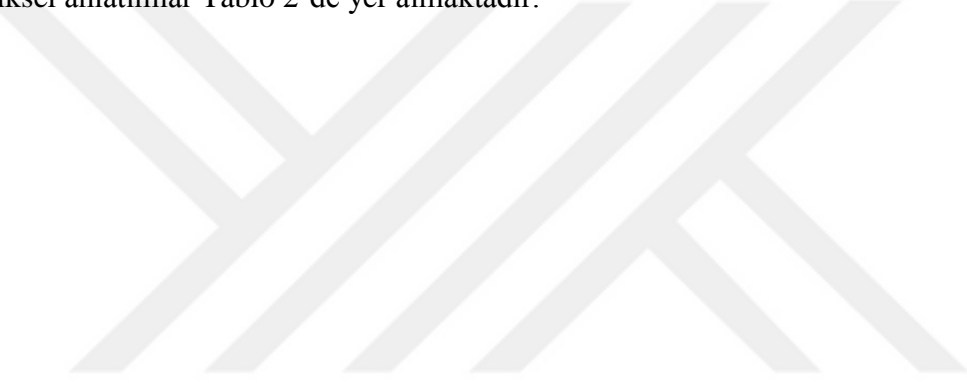
2.5.1. Aynı Bileşenlerin Düz, Kot Farklı Birleşimleri ve Dönüşüm Detayları

- **Düz Birleşim:** Aynı bileşenler arasında düz birleşim olarak ifade edilen birleşimde temel özellik, bir araya getirilen yani uç uca eklenen iki bileşenin ikisinin de aynı doğrultuda ve aynı kotta bir araya gelmesidir.

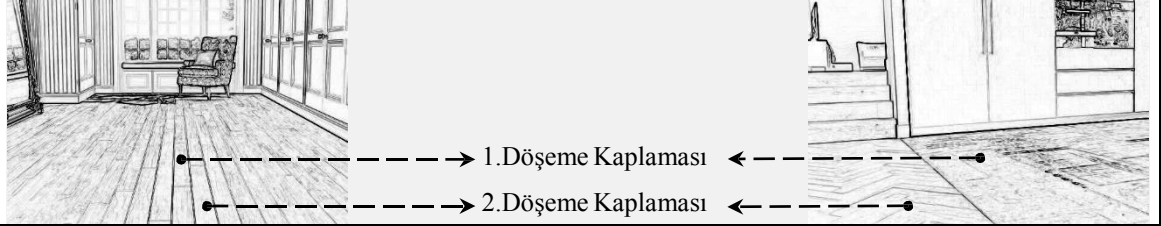
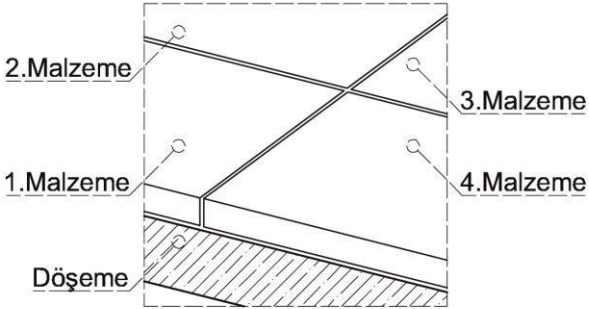
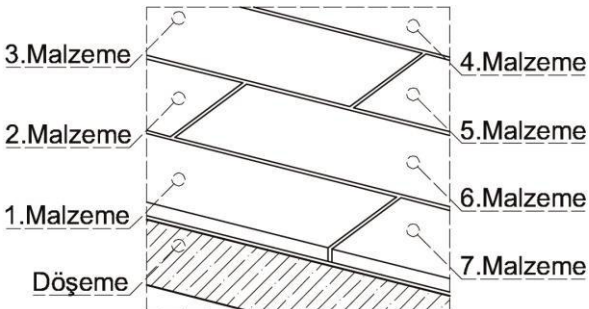
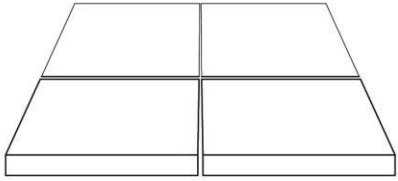

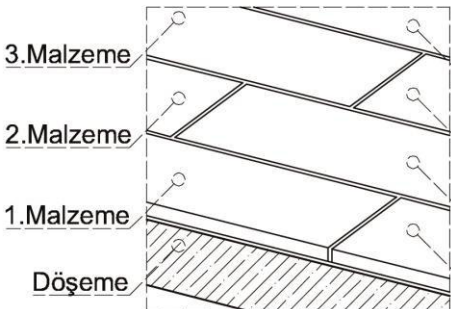

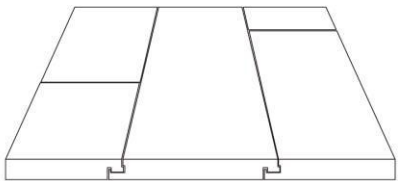
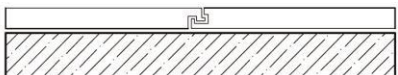
Aynı bileşenlerin profilli ve profilsiz olma durumuna göre oluşan detay türleri açıklanmakta, mekân algısındaki durumu ve örnek çizimleri tablolar halinde sunulmaktadır.

- **Döşeme-Döşeme Profilsiz Düz Birleşim Detayı:** Döşeme kaplamalarının birbirlerine göre konumları ve yüksekliklerinde değişim olmadan, hemzemin birleşmeleri durumu düz birleşim olarak değerlendirilmektedir. Bu tür birleşimler aynı malzemeler arasında olabileceği gibi farklı malzemeler arasında da gerçekleşebilmektedir. Malzemelerin bitim yerleri birleşim için uygun noktalardır. Aynı malzemelerin birbirleri ile birleşiminde, malzemenin olanakları aynı yönde birleşmeleri üzerine kurgulanmaktadır. Ancak bazı uygulamalarda malzeme yön değiştirerek kullanıldığı için çözüm yolları farklılık

göstermektedir. Düz birleşimi tüm parçalar arasında eşit, estetik ve dayanıklı kılabilmek için bazı kaplama malzemelerinde birleşimi sağlayan girinti ve çıkıntılar oluşturulmaktadır. Bu yüzeyler sayesinde parçalar birbirleri ile iç içe geçmekte veya birbirlerinin üstüne bindirilebilmektedir. Böylece bir yardımcıya gerek duyulmadan parçalar arası ilişki sağlanmaktadır. Ancak bu birleşim yalnızca birlikte kullanım için üretilmiş aynı marka ve aynı seriye ait kaplamalar arasında gerçekleşebilmektedir. Farklı şekilde birleşimi planlanan malzeme veya malzemeler için farklı uygulamalara başvurulmaktadır. Döşemelerde profilsiz birleşimleri farklı malzemeler arasında da görmek mümkündür. Bunun için sağlanması gereken koşullar; birleşim yüzeylerinin temiz, pürüzsüz ve birbirlerine uygun olacak şekilde düzenlenmiş olmasıdır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Döşeme-döşeme profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekilleri

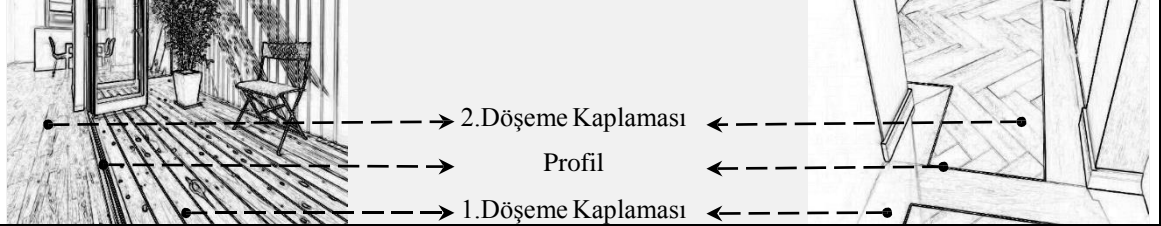
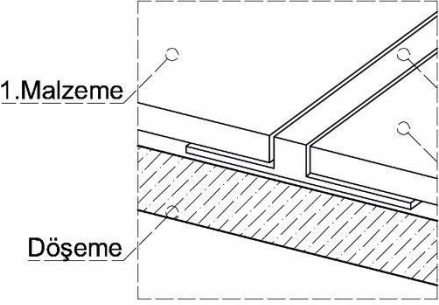
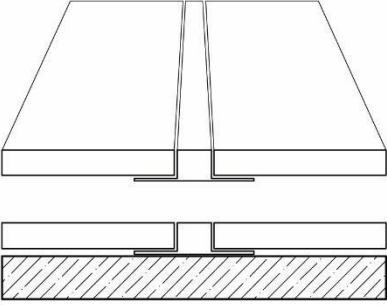
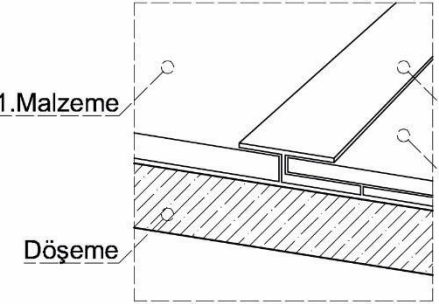
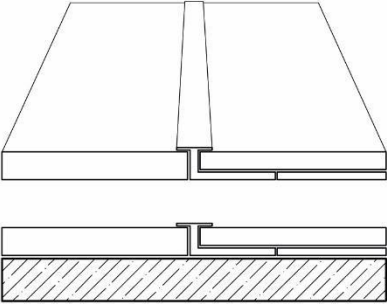
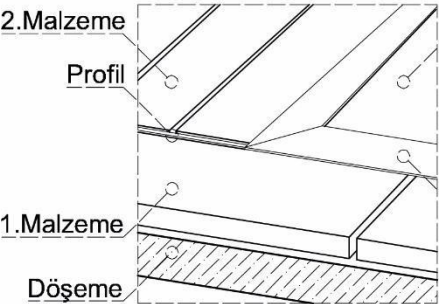
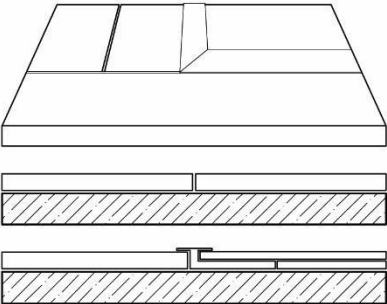
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
		<p>1.Döşeme Kaplaması ←</p> <p>2.Döşeme Kaplaması ←</p>			
					
					

• Döşeme-Döşeme Profilli Düz Birleşim Detayı: Döşeme kaplamalarında kullanılan profiller genellikle farklı tür malzemelerin birleşimlerinde deformasyonu engellemek ve düzgün gerçekleşmeyen birleşimi perdelemek amacıyla kullanılmaktadır. Aynı tür malzemelerin beklenmedik birleşimleri için de tercih edilen bir çözüm olup birbirlerine derzleri denk düşmeyen veya yön değiştiren aynı tür malzemeler arasında uygulanabilmektedir. Profil kullanımı zeminde bir sınır oluşturulmasına yardımcı olmaktadır. Malzemelerin birleşim yerleri bazı durumlarda yalnızca bir sınır oluşturmakla kalmayıp bir işleve de sahip olabilmektedir. Farklı malzemelerin bir araya geldiği birleşim

noktalarında kullanılan profiller en çok karşılaşılan profil türlerindedir. Bu tip çözümlerde tercih edilen profil, birlikte kullanıldığı malzemeye göre farklılık göstermektedir. Bitişi estetik olmayan malzemelerde profilin eni kalınlaştırılıp üst yüzeyi örtmesi sağlanarak detay çözümünün estetik değeri korunmaktadır. Bitişi veya kesim yeri sorun içermeyen ve aşınma, eskime gibi durumlara dayanıklı olan malzemelerde ise detay çözümü, daha ince veya gömme çizgisel bir profil ile gerçekleştirilebilmektedir. Profiller döşemeye düşeyde yerleştirilen sabit veya hareketli elemanların olduğu durumlarda elemanın döşemeye temas ettiği bölgede de kullanılmaktadır. Böylece profiller malzemelerin zayıf noktaları olan bitiş noktalarının korunmasını sağlarken düşey elemanlar içinde altlık oluşturmaktadır. Üzerinde eylem gerçekleşen ve bir harekete mahal oluşturarak sınır ögesi görevi gören profiller aynı zamanda bir sirkülasyon veya hareketin malzemelere zarar vermemesi için kurgulanmış bir tampon bölge işlevi de görebilmektedir. Birleşim çözümlerinde detay bileşen sayısının ikinin üstüne çıktığı uygulamalara rastlamak mümkündür. Bu durumlarda uygulanan yöntem diğer birleşim detaylarıyla aynıdır. Ancak geçiş profillerinin birbirlerine göre durumları yani birleşim şekilleri değişiklik gösterebilmektedir. Bu tip detay çözümlerinde malzemelerin tümü farklı olabilirken aynı malzemeler de kullanılabilir. Bu tip detay çözümlerinde malzemelerin tümü farklı olabilirken aynı malzemeler de kullanılabilir.

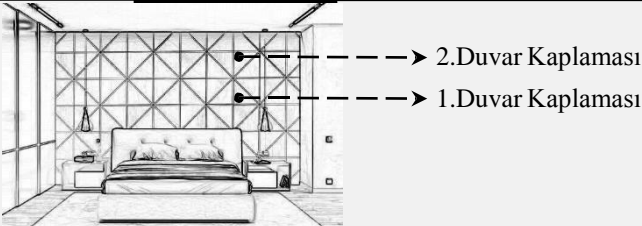
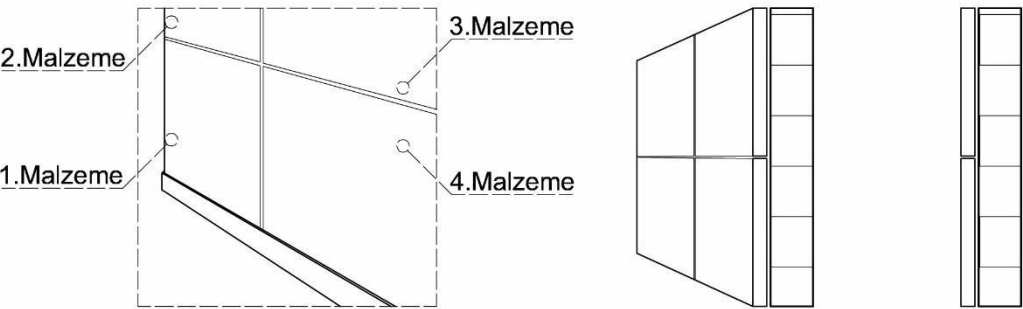
Farklı bir profilli birleşim elemanı ise dilatasyon derzlerinde karşımıza çıkmaktadır. Dilatasyon birbirine sınır halinde olan, aynı veya farklı tipte imalatları birbirinden ayırmak için bırakılmış boşluktur (URL-13, 2021). Bu boşluk yapının mimari oluşumundan kaynaklanmakta olup, yapının üst yüzey malzemesine kadar tüm bileşenleri dıştan içe etkilemektedir. Üst yüzey malzemelerinin kaplamasında bu boşluğun doldurulması veya gizlenmesi uygun değildir. Bu nedenle oluşan boşluk, dilatasyon için özel üretilmiş profiller ile örtülmektedir. Bu profiller iki yandaki kaplama malzemeleri arasında da birleşim elemanı görevi görmektedir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 3'de yer almaktadır.

Tablo 3. Döşeme-döşeme profilli düz birleşim detayı oluşum şekilleri

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					
					
					

• Duvar-Duvar Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Duvar yüzeylerine uygulanan sürülebilir kaplama malzemeleri dışındaki katı kaplamalar diğer yapı bileşenlerindeki benzer şekilde standart ölçülerde üretilmekte ve paneller halinde uygulanmaktadır. Bu nedenle yapılan uygulamada duvar yüzeyleri çoğunlukla kaplama malzemesinin alanından daha büyük alana sahiptir. Bu durumlarda kaplama malzemesinin düşeyde ve yatayda birbirleri ile birleşimlerinin sağlanması gerekmektedir. Kaplanan yüzey düşey olduğu için döşeme bileşeninde olduğu gibi bir altlık olarak tam anlamıyla bir taşıyıcı görev üstlenmemektedir. Bu nedenle uygulama sırasında bileşenin kaplama malzemesi ile ilişkisini sağlarken kullanılan yöntemler farklılık göstermektedir. Ancak profilsiz duvar yüzeyi kaplamasında uygulanan yöntem döşemedeki ile benzerlik göstermekte olup, uygulamanın doğrultusu bakımından malzemelerin yapısal özelliklerinde değişikliklere rastlanmaktadır. Düz kenarlı, kesme gerektirmeyen veya uygulama öncesi istenen boyutta kesilerek gönderilen malzemeler birleştirici veya kapatıcı görevi olan herhangi bir malzemeye gerek duyulmadan uç uca eklenerek uygulanabilmektedir. Bu birleşimler profilsiz olarak gerçekleştirilen düz birleşimler olup türe ait grafiksel anlatımlar Tablo 4’de yer almaktadır.

Tablo 4. Duvar-duvar profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

• Duvar-Duvar Profilli Düz Birleşim Detayı: Duvar yüzeylerinde diğer mekân bileşenlerine benzer şekilde kullanılabilen profiller mevcuttur. Aynı tür kaplama malzemeleri doğrudan birleşime uygun olsalar da farklı türlerin birleşiminde; malzeme et kalınlığı, malzeme bitiş özellikleri, mukavemet farkı, malzemenin kesilmiş olması gibi nedenler ile detay çözümünde bir profile ihtiyaç duyulmaktadır. Bu profiller genel olarak malzemenin doku ve rengi ile uyumlu olup dekoratif özellik de içerebilirken tamamen işlevsel olarak tercih edilmiş profillerin olduğu uygulamalar da bulunmaktadır. Bu profiller yalnızca birleşim aracı olarak kullanılmamakta, bazı uygulamalarda dekoratif amaçlı kullanılan geçiş profilleri de bulunmaktadır. Bu profiller hem estetik görünümde etkin bir bileşen olarak yer almakta hem de statik olarak malzemelerin duvar yüzeyine tutunması ve birbirlerini taşıması konusunda destek oluşturmaktadır. Bazı durumlarda ise malzemelerin bitiş yerlerini dış etkilere karşı koruyan yardımcı elemanlar olarak da görev almaktadırlar. Bu nedenle sivri bitişlerde ve köşe birleşimlerinde hem kullanıcıyı korumak hem de yüzeyleri darbelere karşı korumak amacıyla isteğe bağlı olarak profiller kullanılabilir. Duvar yüzeylerinde oluşan köşelerin oluşum şeklinin doğru yorumlanması birleşim türünün sınıflandırılması açısından önemlidir. Duvar-duvar birleşimlerinde döşeme-döşeme ve tavan-tavan birleşimlerinden farklı olarak yüzeyin yön değiştirmesi gibi durumlar sıkça görülmektedir. Diğer bileşenlerde bu yön değişiklikleri kot farkı olarak değerlendirilse de duvar bileşeni için bu durum istisna göstermektedir. Düşey bir bileşen olarak yön eksenini duvar ve tavandan farklı olarak işlemektedir. Bu nedenle duvar yüzeylerinde içe veya dışa doğru yapılan kırılma ve bükülmeleri düz birleşim olarak değerlendirmek gerekmektedir. Çünkü mekân oluşumunda mekânın tanımlanması için duvar, yapısı gereği yön değiştiren bir elemandır. Sınır ögesi olarak gösterdiği bu hareket sonucunda değerlendirilmesi gereken asıl durum yüzey kaplama malzemesinin doğrultusundaki değişme değil, sürekliliğidir. Duvar-duvar profilli düz birleşim grubunda değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 5’de yer almaktadır.

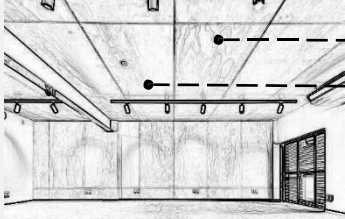
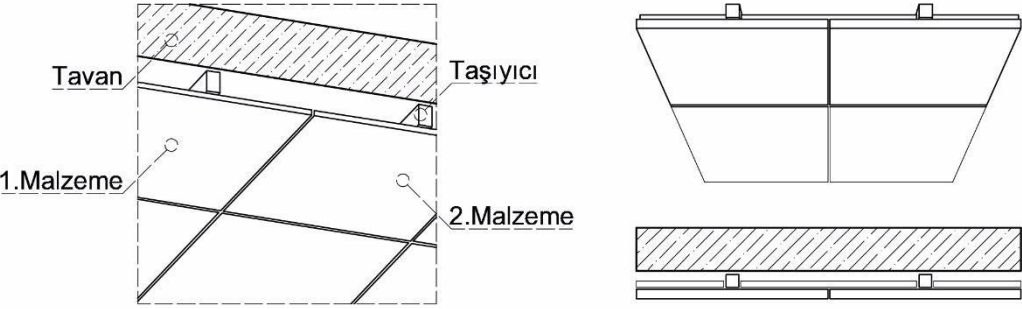
Tablo 5. Duvar-duvar profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				

- Tavan-Tavan Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Tavan bileşeninde sürülebilir, çakılabilir veya yapıştırılabilir bir kaplama malzemesi olmadığı sürece tüm uygulamalarda profil kullanılmaktadır. Ancak bu profiller kaplama malzemelerinin birbirleriyle değil de ana bileşen ile kurduğu ilişkiyi sağlamakla görevli olup, üst yüzey kaplamasının arkasında yer alması durumunda taşıyıcı görevi görmektedir. Kaplama malzemelerinin arasındaki ilişkiye bir etkileri bulunmaması nedeniyle malzemelerin birleşimleri profilsiz olarak gerçekleşmektedir. Bu durumda kaplama malzemesinin parçaları arasında fiziksel bir bağ veya ilişki genellikle kurulmamaktadır. Malzemeler arasında doğrudan uç uca getirilerek

bağlantı sağlanmakta olup bu ilişki yalnızca görsel düzeyde var olmaktadır. Ancak bazı kaplama malzemeleri için özel tasarlanmış ilişkilendirme yöntemleri bulunmaktadır. Bu durum arka plandaki taşıyıcıların yönleri ve kullanım miktarlarında değişime neden olabilecek bir bağlantı kabiliyeti ve parçalar arası taşıyıcılık gücü sağlayabilmektedir. Tavan bileşeni üzerinde profilsiz olarak sağlanabilecek detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 6'da yer almaktadır.

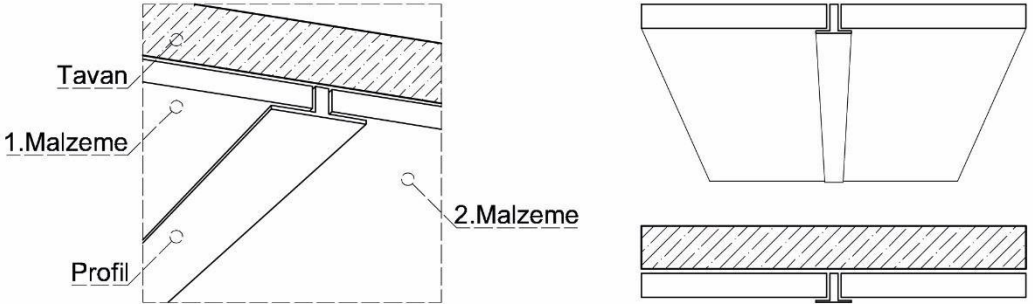
Tablo 6. Tavan-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan-Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

- Tavan-Tavan Profilli Düz Birleşim Detayı: Tavan yüzeylerinde uygulanan düz birleşimler genellikle parçalı üretilmiş tavan kaplama malzemeleri nedeniyle oluşmaktadır. Bu malzemeler arka plandaki gizli raylar ve birleşim yerlerinde kullanılan geçiş profilleri ile desteklenerek güvenli ve estetik bir tavan yüzeyi oluşumunu sağlamaktadır. Bu nedenle tavanlarda tercih edilen uygulamaların çoğu, fabrikasyon olarak malzemenin üretiminde planlanan, tasarımcı kararı içermeyen birleşim uygulamalarıdır. Ancak tasarımcılar bu tip malzemeleri farklı malzemeler ile birlikte kullanmak veya özgün bir uygulama yapmak

istediklerinde işlevsel özelliklere sahip bazı profiller kullanabilmektedir. Tavan-tavan birleşim detaylarında kullanılan profiller işlevsel özellikleri ve uygulama biçimleri açısından döşeme-döşeme birleşim detaylarında kullanılan profiller ile benzerdir. Tavan-tavan geçiş profillerinin döşeme- döşeme birleşimindeki profillerinden farklılaştığı noktalar ise bu profillerin döşemenin aksine bazı durumlara taşıyıcı olması ve birleştirdikleri malzemeler ile birlikte kullanılmak üzere ürüne dâhil bir estetik eleman olarak üretilmiş olmalarıdır. Ancak bu durumun geçerli olmadığı, döşemede kullanılanlara benzer olarak profillerin estetik amaçlı birleşim yerlerinde örtü olarak görev aldığı çözümlerde bulunmaktadır. Bu grupta değerlendirilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 7’de yer almaktadır.

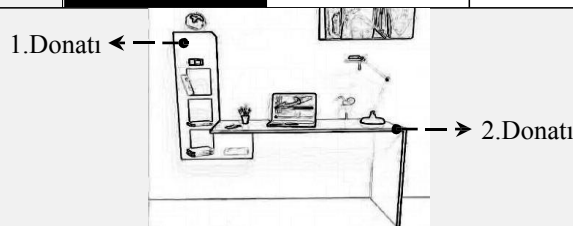
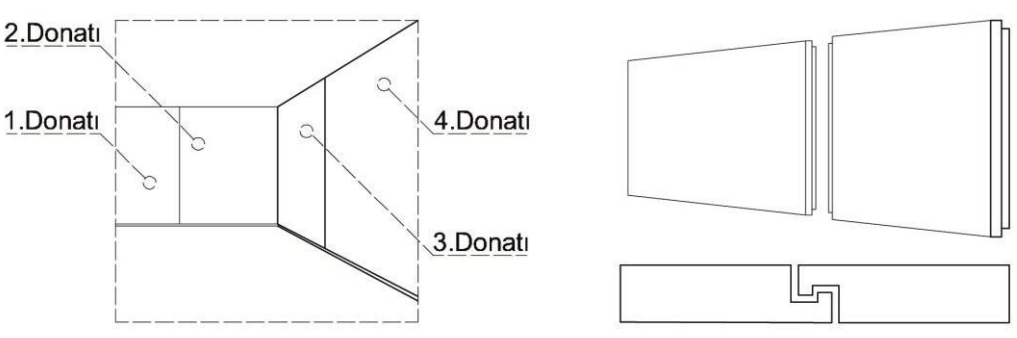
Tablo 7. Tavan-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

- Donatı-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Donatıların birbirleriyle düz birleşimi ön yüzeylerinde hemzemin birleşimler göstermeleri ile sağlanmaktadır. Ancak birleşen donatıların ön yüzeyini belirleyen faktör kullanım işlevleri olup, tüm birleşen donatılar aynı yüzeyden kullanılmamaktadır. Bu nedenle iki donatının düşeyde veya yatayda aynı

doğrultuda yerleştirilerek bağlanması da düz birleşim olarak değerlendirilmektedir. Düz birleşim görünümüne sahip olan bazı donatılar aslında yalnızca yan yana veya üst üste yerleştirilmiş olabilmektedir. Düz birleştirilmiş iki donatı kullanım yüzeyleri açısından birbirlerinin önüne gelmemelidir. Profilsiz bir donatı-donatı düz birleşimi çoğunlukla özel tasarlanmış donatılarda karşılaşılan bir yöntemdir. Bu tip donatılar genellikle işlevsel özellikleri gelişmiş, çok yönlü kullanıma açık ve esnek tasarımlardır. Bu tip birleşimlerde öncelik, birleşimin dönüştürülebilir olmasıdır. Donatıların ayrılıp birleştirilebilir olmasına ihtiyaç duyulduğu durumlarda bu tip donatı üretimlerine rastlanmaktadır. Donatıların profilsiz bağlantısı, sayısız şekilde gerçekleşmekte olup bu birleşimlerin tümü özgün birer detay tasarımıdır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 8’de yer almaktadır.

Tablo 8. Donatı-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

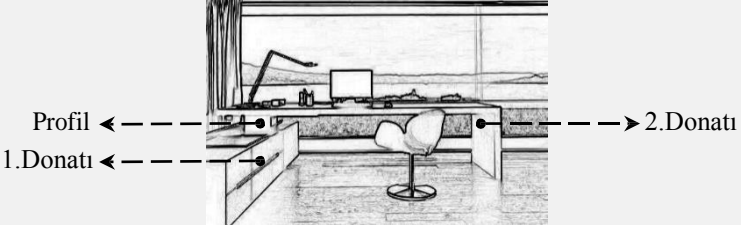
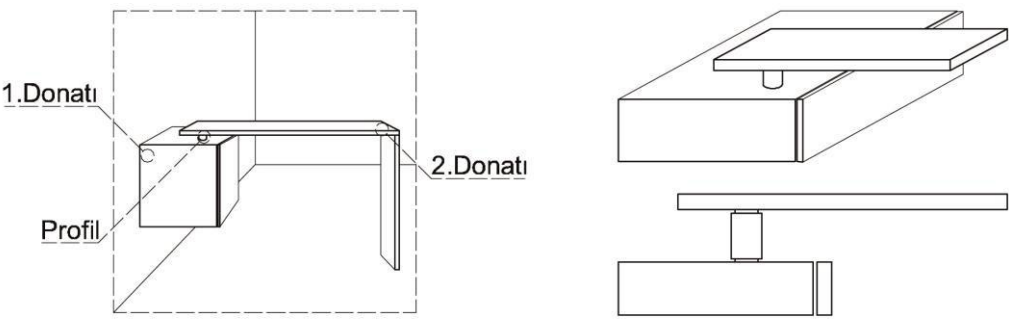
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

- Donatı-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayı: Düz birleşimlerin ikinci türü olan profilli birleşimlerde, farklı veya aynı işlevlere sahip iki donatı birlikte kullanım amacıyla bir araya getirilmektedir. Detayı oluşturan bileşenlerden biri veya ikisi için işlevsel, görsel ve güvenlik açısından zorunluluk içeren aynı zamanda donatıların tekil kullanımlarında dahi tercih edilen profiller aynı zamanda birleşim yerlerinde de kullanılabilir. Donatıların bu yollardan biriyle yaptığı birleşimler iki modül olarak tasarlanmış iki dolabın yan yana koyulmasına benzer bir görsel özellik göstermektedir. Farklı olduğu nokta ise birleşimin donatıların bütünleştirilmesi amacıyla kullanılan bir bağlantı profili ile sağlanmasıdır. Donatıların birbirlerine profilli bağlantıları genellikle kalıcı birleşimler hedeflendiğinde uygulanmaktadır. Bazı birleşimlerde donatıların birinde veya her ikisinde de birbirleri tarafından tamamlanan eksiklikler yaratılmakta donatıların ayrı kullanımına imkân verilmemektedir. Bazı durumlarda ise donatılar arasında sağlanmış olan profilli birleşimin nedeni modüler üretilmiş donatıların boyut ve yön değiştirmesini sağlamak olabilmektedir. Donatıların birleşiminde tercih edilen profil her zaman aynı ölçüde görünür olmak zorunda değildir. Donatının iç mekâna dâhil olan yüzey sayısı diğer bileşenlerden farklı olarak birden fazla olabilmektedir. Bu nedenle donatının ön yüzeyi ve kullanım yüzeyi birbirinden farklı olabilir veya tercih edilen profil tüm yüzeylerden görülmeyebilir. Ancak profilin gözle görünür olmaması donatıların birleşiminin profille sağlandığı gerçeğini değiştirmemektedir.

Farklı bir yaklaşım olarak donatıların birleşimlerinde detay bileşenlerinin birinde ya da her ikisinde de asıl malzemeye birlikte kullanılması için tasarlanmış çoğunlukla mukavemet kazandırma ve birleşim sağlayıcı olma amacı taşıyan profiller bulunmaktadır. Bu grup profillerin birleşim profillerinden farkı ise donatıların tekil kullanılırken dahi bu profillerle birlikte kullanılıyor olmalarıdır. Bu elemanlar ait profiller yalnızca birbirleriyle değil farklı malzemelerle de birleşiminin sağlanmasında kullanılmaktadır.

Birlikte kullanılması öngörülerek üretilmiş donatıların birbirleriyle ilişkisinin sağlanması amacıyla donatılarda bağlantı yerleri bırakılmaktadır. Bu birleşimler donatılardan birinin yüzeyinde diğer donatıyla ilişki sağlanmasına izin verecek ölçüde bırakılan bir açıklık veya kaplama malzemesinde yaratılan bir kopukluk aracılığıyla sağlanmaktadır. Daha az rastlanan ve genellikle özel tasarımlarda kullanılan bir yöntem olsa da donatılardan birinin diğeriyle birleşimine imkân verecek ölçüde küçültülmesi ile de birleşim sağlamak mümkündür. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Donatı-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

• Kot Farklı Birleşim: Aynı bileşenler her zaman düz olarak birleşmezler. Bazı durumlarda kot farkı ile de bir araya gelebilirler. Aynı bileşen üzerinde iki malzeme arasındaki birleşimin kot farkı olarak değerlendirilmesi için malzemelerin üst yüzeylerinin aynı yöne bakması gerekmektedir. Örneğin L şeklinde dönen bir duvarın bir tarafındaki kaplama diğer tarafla kot farklı birleşim yapmamaktadır. Benzer şekilde bir merdivenin basamak kaplaması ile rıht kaplaması kot farklı birleşim olarak değerlendirilmemektedir.

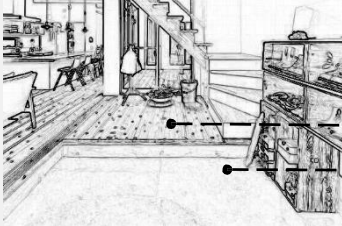
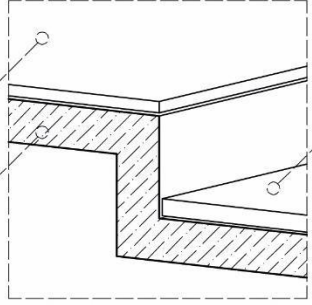
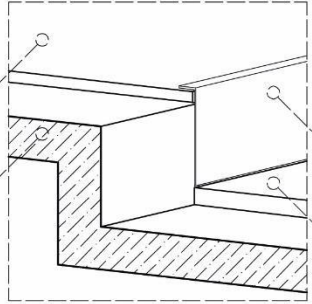
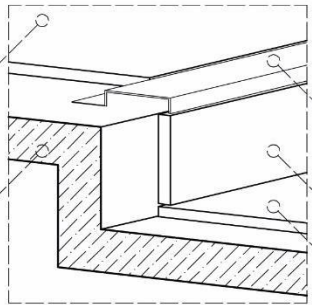
Aynı bileşenlerin kot farklı birleşim detayları açıklanmakta ve mekân algısındaki durumu ve örnek çizimler ile tablolar halinde sunulmaktadır.

• Döşeme-Döşeme Kot Farklı Birleşim Detayı: Döşemede kot farklı detayların üretimi için öncelikli olarak döşeme yüzeyinde planlanmış bir yükseltilmiş veya düşük döşeme uygulaması bulunmalıdır. Özellikle üst kotta bulunan kaplama malzemesinin yapısal özellikleri ve kenarlarının korunması gerekliliği nedeniyle sınır belirleyici ve sabitleyici olarak yardımcı elemanlar kullanılabilir. Üst yüzey malzemesinin kot farkı yaratma imkânı ancak malzemelerin et kalınlıklarındaki farklılık ile oluşmaktadır. Ancak bu durum

oldukça nadir gerçekleşmektedir. Bunun nedeni ise, kaplama malzemelerinin et kalınlıkları arasındaki farkın ergonomik açıdan kot farklı olarak değerlendirilemeyecek kadar az olmasıdır. Bileşenler arasında oluşturulan bu kot farkı hem fark edilebilirlik açısından zorlayıcı olmakta, hem evrensel tasarım ilkelerine uymamaktadır. Sonuç olarak kot farkı sayılabilecek ölçüde bir farkı üst yüzey malzemesi ile sağlamak mümkün olmamakta, üst yüzey malzemesi ile yaratılan kot farkları uygulama hatası olarak değerlendirilmektedir. Döşeme-döşeme kot farklı birleşimleri olarak değerlendirilebilecek uygulama biçimlerine ait grafiksel detay anlatımları Tablo 10'da yer almaktadır.

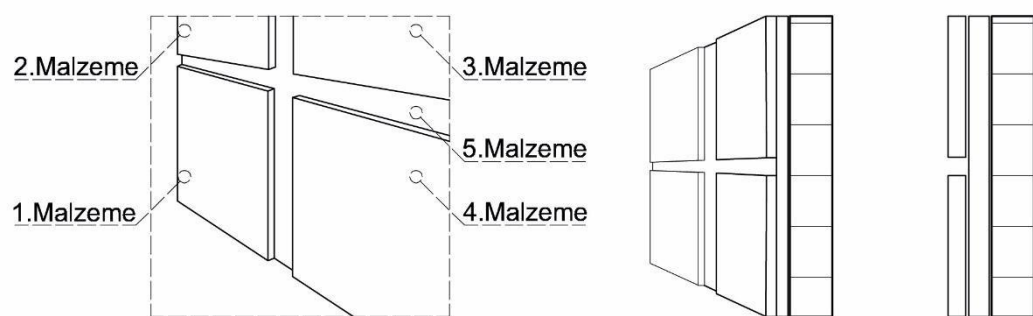

Tablo 10. Döşeme-döşeme kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
				2.Döşeme Kaplaması	1.Döşeme Kaplaması
					
					
					

● **Duvar-Duvar Kot Farklı Birleşim Detayı:** Duvar-duvar kot farklı birleşiminde düz birleşime benzer şekilde döşeme ve tavadan ayrılan özellikler bulunmaktadır. Duvarın doğrultu olarak düşey bir eleman olması nedeniyle yapıda tanımlanan kot farkı terimi duvarın boyutunu ifade etmektedir. Ancak kot farklı bir duvar, duvar yüksekliğindeki değişkenlik olarak algılanmamalıdır. Duvar bileşeni için tanımlanan kot farklı birleşim duvarın ana yapı malzemesi ile üst yüzey kaplaması arasındaki derinlik farkını ve bu farktaki değişkenliği ifade etmektedir. Duvar yüzeylerindeki kot farkları bazı durumlarda işlevlendirilebilmektedir. Ancak bu tip kot farklarında yaratılan hacimler artık bir donatı olarak değerlendirilmelidir. Bu nedenle yaratılan kot farklarının duvara bir işlev kazandırmamasına, kullanılan malzemelerin ve yaptığı derinliğin ihtiyaç karşılayan bir donatı olmaktan ziyade estetik bir çözüm olarak yapılmış olmasına dikkat edilmelidir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Duvar-duvar kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

• Tavan-Tavan Kot Farklı Birleşim Detayı: Tavanlarda meydana gelen kot farkları döşeme biçimi veya tasarım kaynaklı olabilmektedir. Tavanlarda karşılaşılan kot farklarının en bilindik sebebi düşük döşemelerdir. Çok katlı yapılarda bir üst katta düşük döşeme olarak kurgulanan bir zemin, eğer yapı genelindeki döşeme kalınlığı bunu tolere edebilecek miktarda değilse alt katın tavan yüzeyinde kot farklarına neden olabilmektedir. Tasarım amaçlı yapılan kot farklarında genellikle asma tavanlar devreye girmektedir. Yüksekliği ayarlama ve istenmeyen görüntü oluşturan öğeleri gizleme gibi işlevleri olan asma tavanlarda meydana getirilen kot farkları bölgesel alan oluşturma, aydınlatma gibi işlevler için imkân yaratmaktadır. Kot farkının sebebi, boyutu ve uygulanan yöntemle bağlı olarak kot farklarının yaratılmasında kullanılan yardımcı elemanlar değişiklik göstermektedir. Kot farklı tavan birleşimlerinde bilinmesi gereken en önemli ayrım kot farkının sadece malzeme ile sağlanabileceği gibi, tavan döşemesinin kendisinde yaratılan kot farkı ile de sağlanabilecek olmasıdır. Bu nedenle oluşturulan kot farklarının bir kısmı değiştirilebilir ve müdahale edilebilir olurken, bir kısmı yapısal olduğu için geri dönüşü mümkün olmayacak şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Tavanlarda tercih edilen kot farklarının en yaygın sebebi aydınlatma çözümleridir. Aydınlatma elemanları tavan yüzeyinin üzerinde veya altında yer alabileceği gibi arkasında veya içinde de yer alabilmektedir. Işık kaynağını saklamak, gölge oluşturmak, derinlik katmak gibi amaçlar ile başvuru bu tasarımlar genellikle tavan yüzeyinde oluşturulan kot farkları ile sağlanmaktadır. Tavan yüzeyindeki kot farkları bazı durumlarda da tasarım kaynaklı veya malzeme kaynaklı olabilmektedir. Malzemelerin bitişlerini gizlemek için malzemelerden biri diğerinin arkasına saklanabilmektedir. Bu şekilde tasarlanan tavan yüzeylerinde birleşim detayının yalnızca görselde estetik görünmesi beklenmektedir. Bu amaçlar ve yöntemler ile üretilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 12’de yer almaktadır.

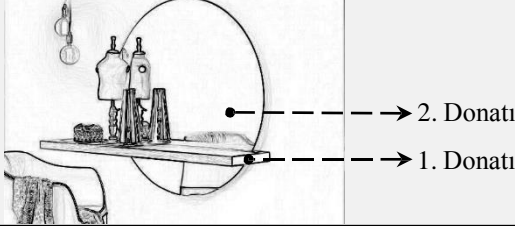
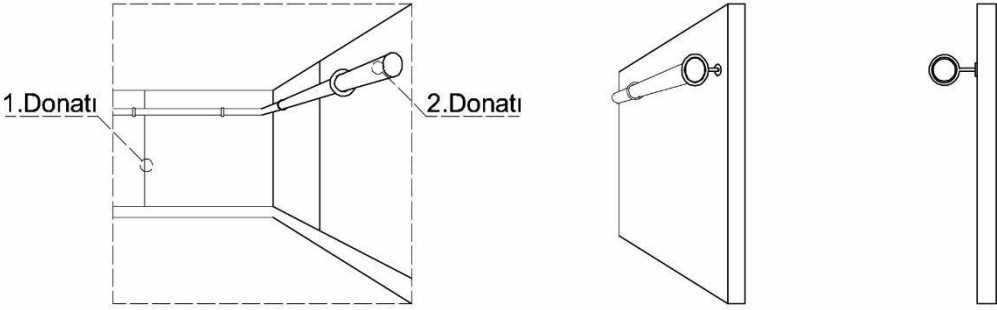
Tablo 12. Tavan-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				

• Donatı-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayı: Donatı yüzeylerinde farklı donatılara yer verilebilmektedir. Donatı üzerine yerleştirilme, üst üste binme, birbirini örtme gibi birleşimler bir yardımcı eleman kullanılmaksızın doğrudan yapıştırma, geçme gibi yöntemler ile sağlanabilmektedir. Üst üste binme durumu olduğu için malzemenin et kalınlığına bağlı olarak bir kot farkı oluşmaktadır. Bu parçaları iki farklı donatı olarak değerlendirebilmek için farklı malzemedan üretilmiş olmaları yeterli değildir. Bir donatı birden fazla malzeme barındırabilmektedir, ancak birden fazla işlev söz konusu ise iki farklı donatının birleşimi mümkündür. Bu durum bir çeşit kot farklı donatı-donatı detayı üretimi olarak karşımıza çıkmaktadır. Donatının birinin diğer donatı için taşıyıcı görevi üstlenmesi nedeniyle bu tip birleşimlerde donatılardan biri diğerine göre daha küçük ölçülere sahiptir.

Donatılar tasarlanırken çoklu kullanım amacıyla bütüncül bir yapıda kurgulanabilmektedir. Bu tür donatılara kompakt donatı ismi verilirken kompakt donatılar mümkün olabildiği kadar aynı malzemedan bir kabuğa sahip olarak oluşturulmaktadır. Kompakt donatılar özel olarak yerine göre üretilmekte olup diğer bileşenler ile ilişkilendirilmiş olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak farklı amaçlar ve basit işlevler için üretilmiş sabit donatı olmayan kompakt donatılarda mevcuttur. Kompakt donatıların tamamının kot farklı olduğunu söylemek doğru değildir. Donatının içeriğine ve niteliğine göre düz birleşimli veya dönüşümlü kompakt donatılarda bulunmaktadır. Donatı-donatı kot farklı birleşimi olarak değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 13'de yer almaktadır.

Tablo 13. Donatı-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

• Dönüşüm: Aynı tür bileşenlerin birleşimlerinde işlevsel özelliklerinin aynı olması nedeniyle dönüşüm faktörüne rastlanmamaktadır. Ancak bu konuda donatı-donatı birleşimlerinde bir istisna yaşanmaktadır. Bu istisnanın sebebi ise donatı bileşeninin tanımladığı elemanların işlevsel ve biçimsel olarak geniş bir yelpazeye sahip olmasıdır. Bu nedenle donatıların bir araya gelmesinde birleşimin yanı sıra dönüşüm de görülmektedir.

Aynı bileşenlerin dönüşüm detay türleri açıklanmakta ve mekân algısındaki durumu ve örnek çizimler ile tablolar halinde sunulmaktadır.

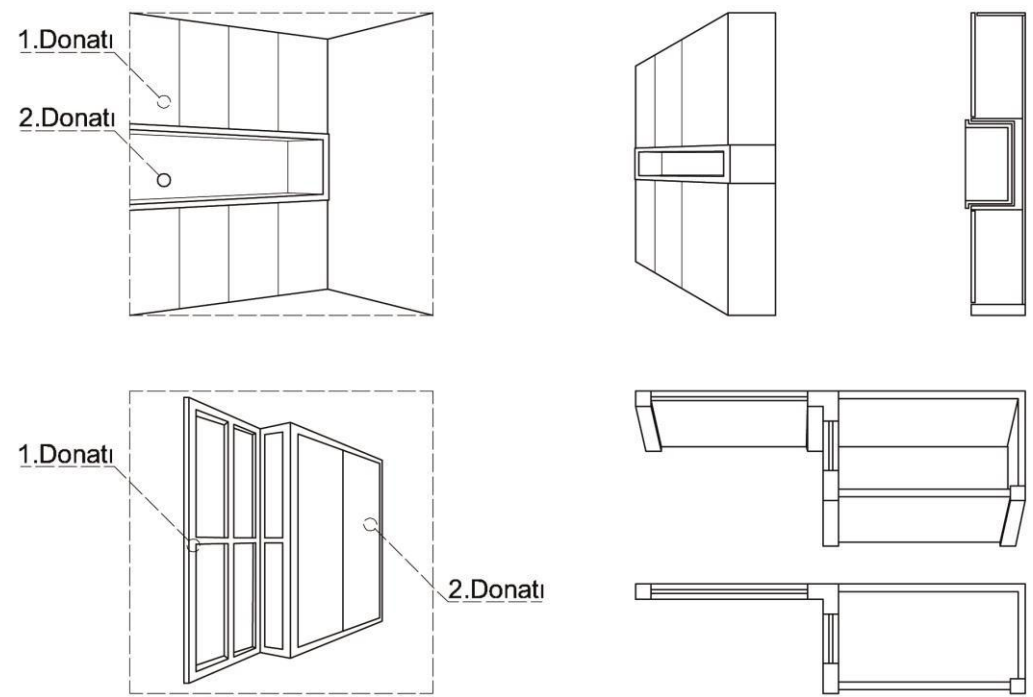
• Donatı-Donatı Dönüşüm Detayı: Donatıların birbirleriyle ilişkisi sağlanırken donatıların birbirlerine montajlanabildiği gibi birbirlerine dönüşebildiği de bilinmektedir. Donatılar arası birleşimler diğer bileşenlerle benzer şekilde gerçekleşmektedir, ancak donatıların birbirine dönüşümü, farklı bir detay üretimi gerektirmektedir. En az iki donatının ortak bir ya da daha fazla parçayı kullanarak kurduğu ilişki dönüşüm olarak değerlendirilmektedir. Birbirlerine dönüşen donatılar arasındaki fiziksel ilişki kesilebilir nitelikte olmamalıdır. Dönüşüm detayı ile üretilmiş çok işlevli bir donatı bütününde yer alan

tüm donatılar dönüşüm olmadan tek başlarına kullanımlarında işlevsel özelliklerini sürdürebilmelidir. Bir donatı diğerinin varlığı ile işlevleniyorsa ve tek başına atıl kalıyorsa bu çözüme dönüşüm adını vermek doğru değildir. Sabit donatılarda sıkça rastlanan kompakt tasarımlar donatı-donatı ilişkilerinde üretiliş biçimine bağlı olarak birleşim veya dönüşüm olarak değerlendirilebilmektedir. Aynı kompakt iskelet içerisinde yer alan bağımsız donatılar için birleşimden söz etmek mümkünken, bağlantılı donatılarda dönüşüm faktörüne rastlanmaktadır.

Dönüşümün olabilmesi için bütündeki yapıda iki veya daha çok sayıda farklı işlevli donatı bulunması gerekmektedir. Donatıları işlevsel olarak zenginleştirmek, tasarımı özgünleştirmek ve alan kaybını önlemek amacıyla donatılar üzerinde yapılan biçim ve malzeme değişiklikleri ile donatı birden fazla amaca hizmet edebilmektedir. Bu durumda kurgulanan donatı birbirine benzer işlevleri barındırabilir hale gelebileceği gibi bütünüyle farklı bir işlevde üstlenebilmektedir. Bu donatıların her biri malzeme ve uygulama biçimi olarak birbirleriyle aynı özellikleri göstermekte olup, işlevsel olarak farklılaşmaktadırlar. Bu farklılaşma nedeniyle malzemede uzama/kısalma, düzleşme/bükülme, kesilme/kırılma gibi değişiklikler olabilmekte, ana iskeleti meydana getiren malzeme donatının farklılaşması ve farklı malzemelerin kullanılmasıyla geliştirilebilmektedir. İki donatının birbirlerine dönüşen donatılar mı yoksa birbirleriyle birleştirilmiş donatılar mı olduğunu ayırt edebilmek için iki donatı arasında bir bütünlüğün var olmadığı kontrol edilmelidir. Ortak taban yüzeyine sahip olma, ortak çerçevede toplanma, tek bir kalıp halinde olma vb. durumlarda dönüşümden söz etmek mümkündür.

Kompakt donatılar birden fazla donatının birbirlerine dönüşümü olarak değerlendirilebilmektedir. Bir kompakt donatı tasarımı içinde birbirleriyle düz veya kot farklı birleşim ile bağlanmış donatılar yer alabilmektedir. Ancak bu birleşimler kompakt donatı olarak adlandırılan tek bir donatı içinde gerçekleşmiş olup, kompakt donatı geneli bir donatı-donatı dönüşümü olarak değerlendirilmektedir. Belirtilen yöntemler ile üretilebilecek olan donatı-donatı dönüşüm detayı türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 14'de yer almaktadır.

Tablo 14. Donatı-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
					
					

2.5.2. Farklı Bileşenlerin Düz, Kot Farklı Birleşimleri ve Dönüşüm Detayları

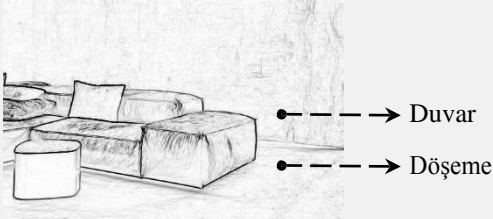
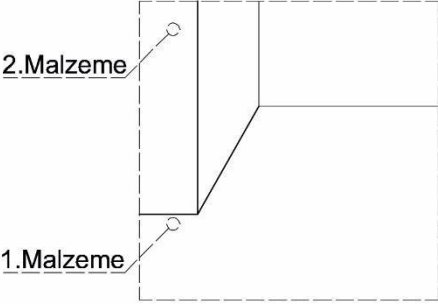
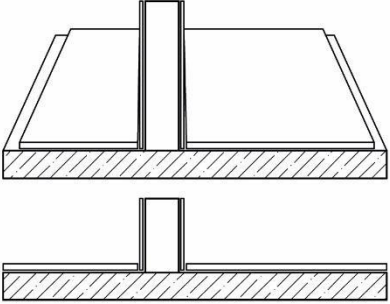
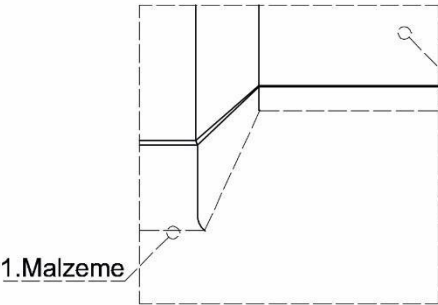
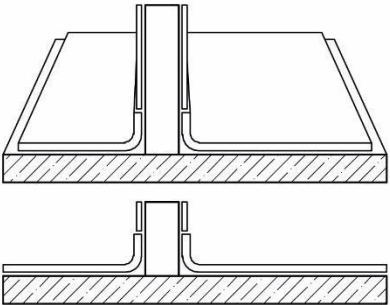
- Düz Birleşim: Farklı bileşenlerin düz birleşiminde bir araya getirilen malzemeler aynı bileşenlerin düz birleşimlerinde olduğu gibi uc uca eklenmektedir. Ancak iki bileşenin ikisinin de aynı doğrultuda ve aynı yönde bir araya gelmesi beklenmemelidir. Farklı bileşenlerin birleşiminde bir paralellikten söz etmek mümkün olmayacağı için düz birleşim

olarak ifade edilen birleşimde yüzeylerin birleşim noktalarının sürekliliği göz önünde bulundurulmaktadır.

Farklı bileşenlerin profilli ve profilsiz olma durumuna göre oluşan detay türleri açıklanmakta ve mekân algısındaki durumu örnek çizimler ile tablolar halinde sunulmaktadır.

- Döşeme-Duvar Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Birbirlerine dik olan iki yapı bileşeninin doğrudan birleşimi birleşim noktası kapatılmadığında estetik yönden başarılı bir birleşim olarak kabul edilmemektedir. Genelde bu tür birleşimler kaba inşaat aşamasında veya ikincil mekânlarda tercih edilmektedir. Ancak tercih edilebilecek tek düz birleşim yöntemi bu değildir. Döşeme malzemesinin duvar yüzeyinde belirli bir noktaya kadar devam ettirildiği birleşim türlerinde devam ettirilen malzeme duvarın kaplama malzemesi ile kesilerek doğrudan bir geçiş sağlanabilmektedir. Bu tip geçişler profilsiz düz birleşim sağlamak için en ideal ve estetik çözümlerden biridir. Ancak bu türün döşemenin duvara dönüşümüyle karıştırılmaması gerekmektedir. Bu grup birleşimlerde malzeme duvar yüzeyini önemli bir bölümünü ya da tamamını oluşturmamakta, gerekli olduğu kadarını kaplayarak iki malzemeyi estetik biçimde birleşmeye uygun hale getirmektedir. Bu amaçla bileşenlerin birleşim açılarından faydalanılabilmekte veya organik dönüşümler yapılabilmektedir. Belirtilen yöntemler ile üretilebilecek olan döşeme-duvar profilsiz düz birleşim detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 15’de yer almaktadır.

Tablo 15. Döşeme-duvar profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekilleri

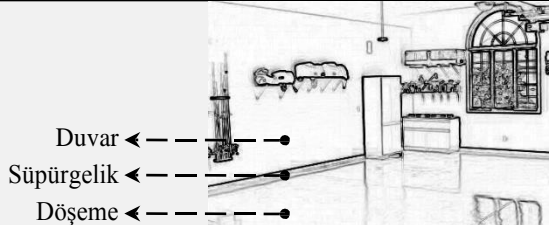
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					
					

• Döşeme-Duvar Profilli Düz Birleşim Detayı: Döşeme ve duvar arasındaki profilli birleşimlerde kullanılan profiller süpürgelik adını almaktadır. Döşemenin duvarla birleştiği noktalarda en sık rastlanan detay çözümlerinden biri süpürgelik ile sağlanan birleşim detaylarıdır. İki malzemenin birleşim noktası üzerinde örtü görevi gören süpürgelik, herhangi bir şekilde birleşimin dinamik bir parçasını oluşturmamaktadır. Süpürgelikler, malzemenin et kalınlığı nedeniyle kot farklı birleşim olarak algılanmamalıdır çünkü

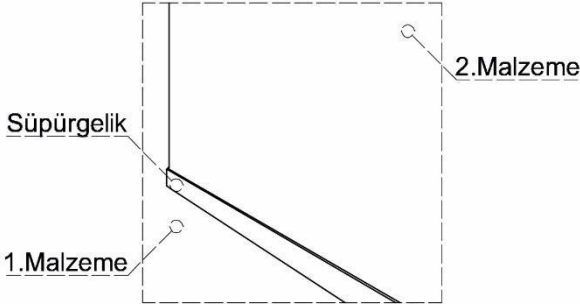
süpürgelik uygulamasındaki amaç, kot farkı yaratmak değildir. Genellikle birleşim gerçekleşikten sonra estetik amaçla üzerine yerleştirilen süpürgelik sonradan sökülebilir, değiştirilebilir ve yeniden kullanılabilir bir elemandır. Bu yol ile üretilmiş olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 16’da yer almaktadır.

Tablo 16. Döşeme-duvar profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

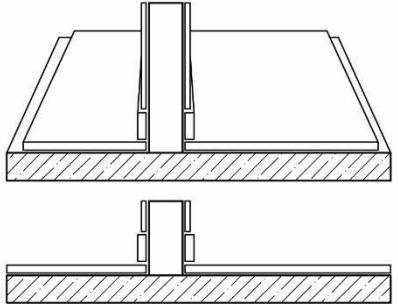
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

Duvar ←
Süpürgelik ←
Döşeme ←

Süpürgelik
1.Malzeme
2.Malzeme

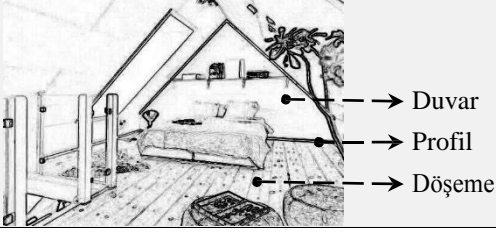
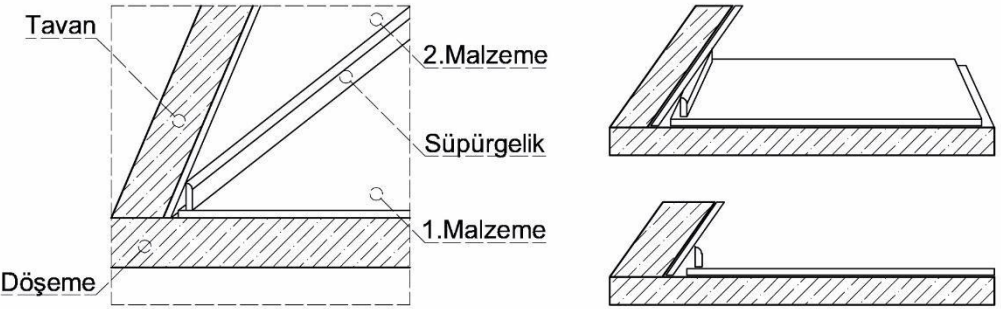
- Döşeme-Tavan Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Döşeme ve tavan arasındaki birleşimlerde profilsiz birleşime rastlamak döşeme ve duvar birleşimlerinden daha olasıdır. Döşeme ve tavan birleşiminde iki bileşenin arasındaki açı nedeniyle oluşan birleşim yüzeyinin ulaşılabilirlik ve görünürlük açısından geri planda kalması nedeniyle estetik çözüm gerektiren uygulamalara gerek duyulmadığı veya yapılamadığı durumlarla karşılaşılmaktadır. Ancak yine de bu tip birleşimlerin gerçekleştirildiği uygulamalarda ilk tercih edilen çözüm profilsiz birleşim olmamaktadır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 17’de yer almaktadır.

Tablo 17. Döşeme-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• Döşeme-Tavan Profilli Düz Birleşim Detayı: Tavan bileşeninin eğimli bir duvar görevi görmesi nedeniyle döşeme ile birleşiminde de süpürgelik olarak isimlendirilen döşeme birleşim profilleri kullanılabilir. Bu profillerin neredeyse tümünün 90 derecelik dik açılar ile birleşmekte olan yüzeyler için üretilmesi nedeniyle bu tip birleşimlerde kullanılması için tercih edilen uygulama biçimi veya ihtiyaç duyulan yardımcı elemanların sayısı ve niteliği değişebilmektedir. Örneğin bazen arkası bir dolgu malzemesi ile desteklenebilmekte bazen de kullanılan montaj elemanının boyutu ve sabitleme noktası değişiklik gösterebilmektedir. Bu yol ile çözümlenen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 18’de yer almaktadır.

Tablo 18. Döşeme-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Döşeme-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Döşeme kaplamaları üzerinde bulunan donatıların döşemeye sabitlenmesinde bir profile gerek duyulmadan donatılar doğrudan döşeme ile birleşebilmektedir. Bu donatılar genellikle döşeme kaplamasının alt katmanlarında yer alan iklimlendirme, havalandırma ve su tesisatı gibi bileşenlere ait donatılardır. Bu bileşenler döşemenin et kalınlığında artışa neden olmaması için gizlenmekte, kaplama malzemesinde bırakılan açıklıklar yardımıyla da tesisatın mekân ile bağlantısını sağlamaktadır. Bu müdahale ve kullanım açıklıkları döşeme kaplamasına yerleştirilen donatılar ile örtülmektedir. Bu şekilde çözülen döşeme- donatı birleşim detayları için birçok farklı yöntem mevcuttur. Bunlardan bir tanesi döşeme kaplamasında bir açıklık bırakılarak kaplama malzemesinin kalınlığından da faydalanan bir yuva bırakılması, döşeme ile birleşimi sağlayan donatının birleşim yüzeyinin bu boşluğa yerleştirilmesi ve hemzemin bir görüntüye kavuşması yoluyla sağlanmaktadır. Bu tip birleşimler sonradan müdahale ile yapılması zor olan, çoğu zaman inşaat aşamasında alt katmanlarda planlama

yapılmasına ihtiyaç duyan birleşimlerdir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 19’da yer almaktadır.

Tablo 19. Döşeme-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• Döşeme-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayı: Sabit donatılar tasarlanırken montajına yönelik çözümler donatı ile birlikte tasarlanmakta ve üretilmektedir. Böylece bileşenin genel estetik kurgusunu etkileyen profilli birleşimler söz konusu olduğunda donatıların görsel tasarımına birleşim profili de dâhil edilmektedir. Döşeme yüzeyine sabitlenmek üzere tasarlanmış donatılar, bağlantı elemanlarının montajına elverişli şekilde kurgulanmaktadır. Bağlantı elemanları türlerine göre uç uca eklemelerde kapatici rol oynarken, vidalı veya geçme usulü birleşimlerde tampon bölge oluşturma görevi görmektedir. Bu tip birleşimlerde ara elemana ihtiyaç duyulma nedeni malzemelerin çalışması durumunda esneme ve çekmeleri telafi edebilecek ara bölgeler yaratmaktır. Bu grupta değerlendirilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 20’de yer almaktadır.

Tablo 20. Döşeme-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

Donatı ←

Profil ←

→ Döşeme

1.Malzeme

2.Malzeme

Profil

Döşeme

Profil

Donatı

1.Malzeme

Döşeme

Profil

Donatı

1.Malzeme

Döşeme

Profil

Donatı

1.Malzeme

Döşeme

- Duvar-Tavan Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Yapılarda duvar ve tavan birleşimi söz konusu olduğunda muhakkak uygulanan yöntem üst yüzey malzemelerinin uç uca gelerek oluşturduğu doğrudan birleşimlerdir. Özellikle sürülebilir kaplama malzemesi olan boya ile sağlanan birleşimlerde karşılaşılan bu uygulama, dekoratif veya işlevsel amaçlı üretilmiş profil, çıta, dekoratif köpük, alçıpan vb. uygulamaların temelini de oluşturmaktadır. Doğrudan yapılan birleşimler özellikle aynı tür malzemelerin, sürülebilir malzemelerin veya

düzgün kenarlı ve düzgün kesilebilir malzemelerin birleşimlerinde kullanılmaktadır. Ancak günümüzde estetik kaygılar ve işlevlendirme imkânı nedeniyle tercih edildiği yerler azalmış olup, öncelikli mekânlarda hemen hemen hiç rastlanmamaktadır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 21’de yer almaktadır.

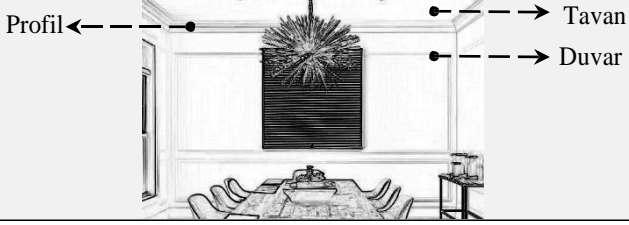
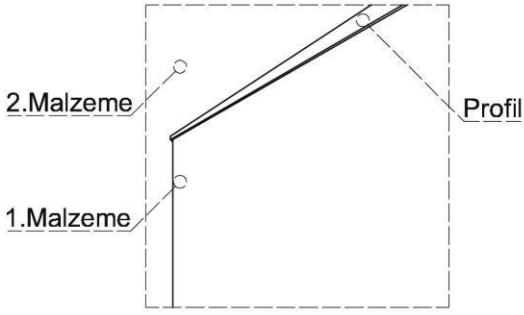
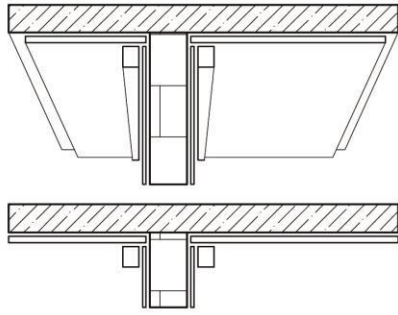
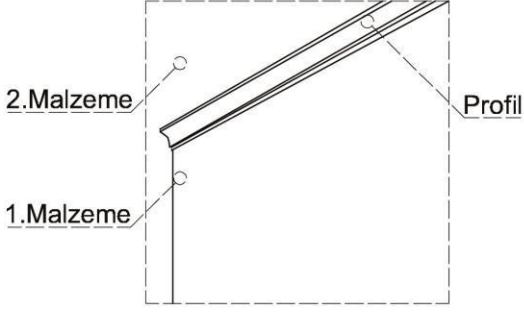
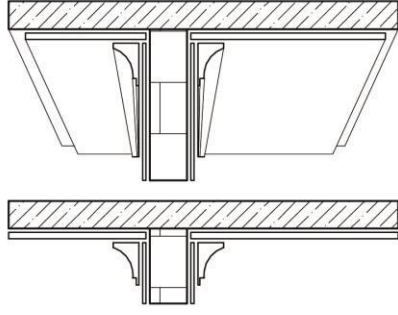
Tablo 21. Duvar-tavan profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

- Duvar-Tavan Profilli Düz Birleşim Detayı: Duvar ve tavan arasındaki birleşim profilsiz düz birleşim olarak gerçekleştirildiğinde çözümlenmiş birleşimin estetik ve işlevsel açıdan yeterli bulunmaması durumunda, yardımcı elemanlardan destek alınabilmektedir. Yüzeylerin birleşim noktalarında sınır tanımlamak, estetik olarak katkı sağlamak ve malzemeler arası renk, doku, yön, tür ve desen farkını tanımlamak amacıyla hata payını minimuma indiren geçiş profilleri kullanılmaktadır. Bu profiller, farklı amaçları olan ve farklı hammadde ve ölçülere sahip çok sayıda eleman ile çeşitlenmektedir. Alçıpan, bordür

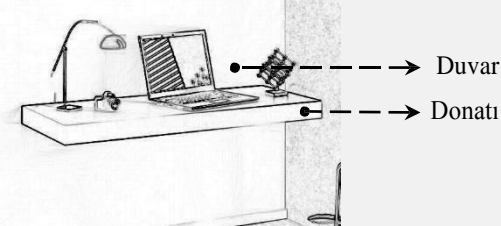
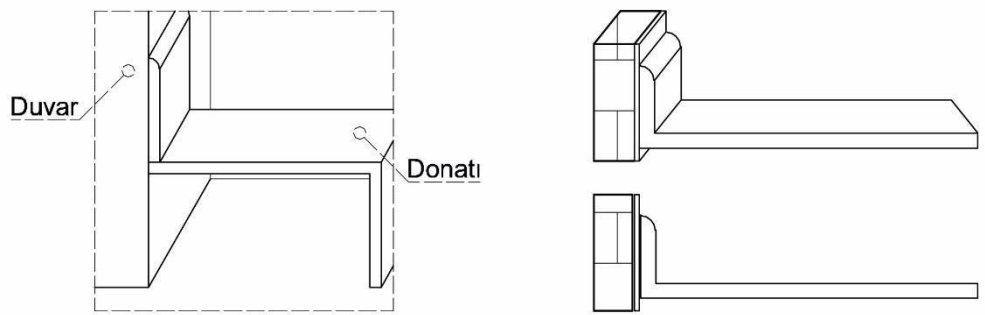
vb. şekilde isimlendirilmekte olan uygulamalarda amaç, süpürgeliğe benzer şekilde birleşim noktasını gizleyerek bileşenler arasındaki geçişi estetik bir yolla sağlamaktır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 22’de yer almaktadır.

Tablo 22. Duvar-tavan profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					
					

• Duvar-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Duvar yüzeyleri bitim yerleri bazı durumlarda bir donatı ile birleşim gösterebilmektedir. Böyle durumlarda birleşimleri gerçekleştirmek için bir profile ihtiyaç olabileceği gibi yalnızca uç uca ekleme yoluyla da birleşim sağlanabilmektedir. Bu birleşim duvar yüzeyi kaplamalarında donatıların birleşimi için bırakılmış boşluklara kurgulanabilmekte veya yüzey kaplaması üzerine donatının yerleştirilmesi ile oluşabilmektedir. Bu tip birleşimlerde bağlantı elemanı genellikle donatının bir parçası veya bir yapıştırıcıdır. Bu yöntem ile üretilmiş olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 23’de yer almaktadır.

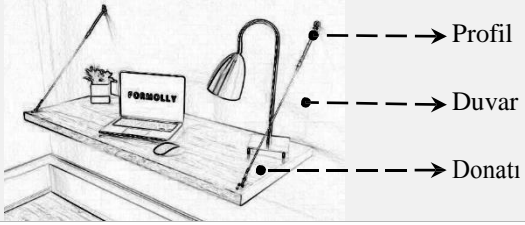
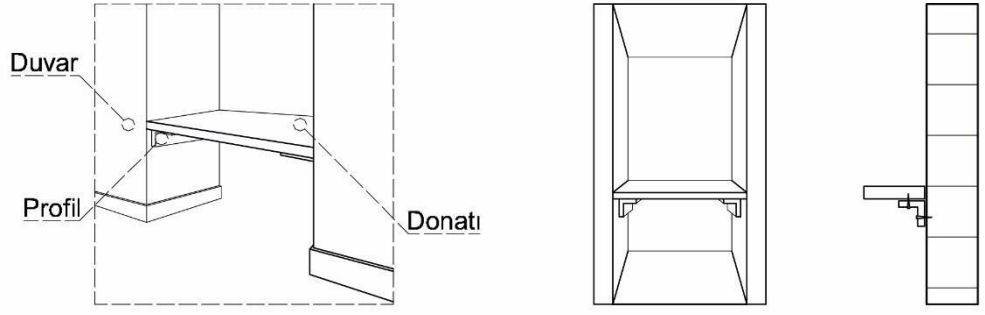
Tablo 23. Duvar-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Duvar-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayı: Duvar ile donatı arasındaki bağlantıyı sağlamak için profil kullanımı oldukça sık başvurulan bir düz birleşim yöntemidir. Duvar bitim noktalarının donatılar ile birleşim yeri görevini üstlendiği durumlarda donatılar

profiller ile duvar yüzeylerine bağlamaktadır. Bu profiller yalnızca birleştirici olması için dâhil edilmiş olabileceği gibi donatıya ait işlevsel bir eleman olup aynı zamanda donatının konumlandırılacağı yüzey ile fiziksel bağlantısını sağlama görevi de üstlenebilmektedir. Birincil görevi donatının sabitlenmesini ve duvar ile görsel ve fiziksel olarak ilişkisini sağlamak olan bu parçalar, donatının ya da duvarın kullanımına ve işleyişine katkıda bulunacak olan ikincil malzemeler ile birleştirilerek işlevlendirilebilmektedir. Bu amaçlar ile üretilmiş olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 24’de yer almaktadır.

Tablo 24. Duvar-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

- Tavan-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayı: Döşemeye benzer şekilde tavan düzleminde de iklimlendirme, havalandırma, aydınlatma ve yangın güvenliği gibi sebeplerle döşeme et kalınlığı içerisine gizlenmiş çözümlerin mekân ile bağlantısını sağlayan açıklıklar yer almaktadır. Bu açıklıklar kullanılacak malzemenin boyutuna göre ayarlanmış olup, doğrudan birleşime uygundur.

Farklı bir profilsiz birleşim yöntemi donatı ve objelerin mekânın ana bileşenlerinden en az biri ile temas sağlaması gerekliliğine bağlı olarak oluşmaktadır. Özellikle duvar ve tavan düzlemi ile ilişkili olan donatı ve objeler, çeşitli yollarla sabitlenmektedirler. Bu sabitleme işlemi birçok farklı yolla yapılabilmekte olup, malzemelerin ve mekânın özelliklerinin bir soruna neden olmayacak düzeyde olduğu durumlarda profilsiz olarak doğrudan birleşim ile de sağlanabilmektedir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 25’de yer almaktadır.

Tablo 25. Tavan-donatı profilsiz düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• Tavan-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayı: Profilsiz birleşimin çeşitli sebeplerle tercih edilmediği tavan-donatı birleşimleri bağlantı profilleri ile sağlanabilmektedir. Ancak profillerin işlevsel yönü gerekçesiyle kullanım nedeni ve şekli farklılık göstermektedir. Tavan düzlemi ile yapılan donatı bağlantılarında en sık rastlanan yöntemlerden biri asma yöntemidir. Donatılar tavan düzlemine bir ya da birden çok noktadan yapılan bağlantılar ile

asılmakta, askı profilleri mümkün olduğu kadar gizli kurgulanmaktadır. Ancak tavana sabitlenme şekli asma olmayan donatıların çoğu zaman döşeme ile de ilişkisi bulunmaktadır. Bu tip birleşimlerde döşeme ve tavan sabit kalırken ara eleman olan donatının çalışma ve müdahale görme ihtimali bulunmaktadır. Bu nedenle bu donatılar sabitlenirken esneme ve çekme ihtimalleri hesaba katılmakta, daha uyumlu davranabilecek malzemeler ile bağlantı yerleri olası deformasyona karşı korunmaktadır.

Bazı uygulamalarda ana malzemenin teknik özelliklerine bağlı olarak çoğunlukla mukavemet kazandırma, birlikte kullanma ve güvenlik sağlama amacıyla malzeme ile birlikte çalışan profiller kullanılması gerekmektedir. Donatıların bir özelliği olarak bağlantı amaçlı kullanılan bazı elemanlar işlevsel veya biçimsel bir ihtiyaca yönelik olmaktadır. Yapısal ve boyutsal olarak bağlantı elemanı görünümündeki bu bileşenler, işlevsel olarak bir donatının işleyişine katkı sağlarken ana donatı ile tavan yüzeyi arasında bağlantı profili görevi de görebilmektedir. Bu profiller, birleşim gerekmemesi durumunda yani tekil kullanımlarda dahi sözü edilen teknik özellikler ve mekân işlevine bağlı olarak kullanılabilir. Bu kullanım amaçları ile üretilmiş olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 26'da yer almaktadır.

Tablo 26. Tavan-donatı profilli düz birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

- **Kot Farklı Birleşim:** Farklı bileşenlerin kot farklı birleşimleri aynı bileşenlere göre bir miktar daha karmaşık bir mantık üzerine kuruludur. Aynı düzlemde olmayan bileşenler arasındaki kot farkının algısı, birleşim noktasında karşılaşılan ve her iki bileşen içinde hemzemin özellik göstermeyen derinlik veya yükseklik farkına dayanmaktadır. Farklı bileşenlerin kot farklı birleşim detay türleri açıklanmakta ve mekân algısındaki durumu ve örnek çizimler ile tablolar halinde sunulmaktadır.

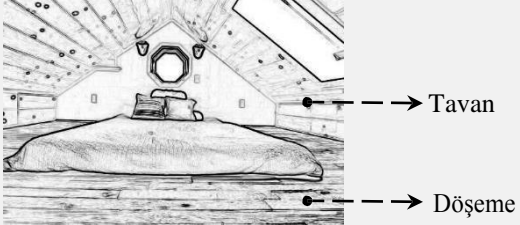
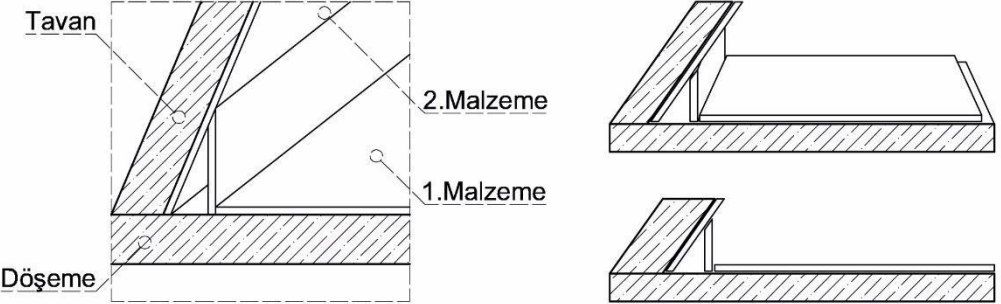
- **Döşeme-Duvar Kot Farklı Birleşim Detayı:** Döşeme ve duvarın birleşiminde oluşturulan kot farklı şişirilmiş duvar yüzeyi veya et kalınlığı fazla olan bir duvar kaplama malzemesi ile sağlanmaktadır. Genellikle estetik amaçlı olarak başvurulan döşeme-duvar kot farkları aydınlatma ve havalandırma gibi görevlerle işlevlendirilebileceği gibi mekânın kullanım şekline bağlı olarak deformasyonları önlemek gibi görevleri de üstlenebilmektedir. Bu grupta değerlendirilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 27’de yer almaktadır.

Tablo 27. Döşeme-duvar kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

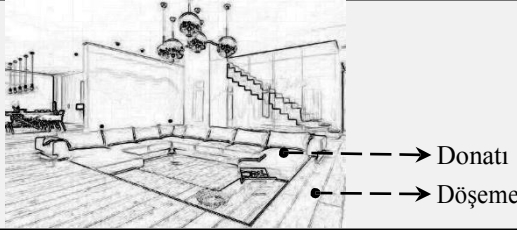
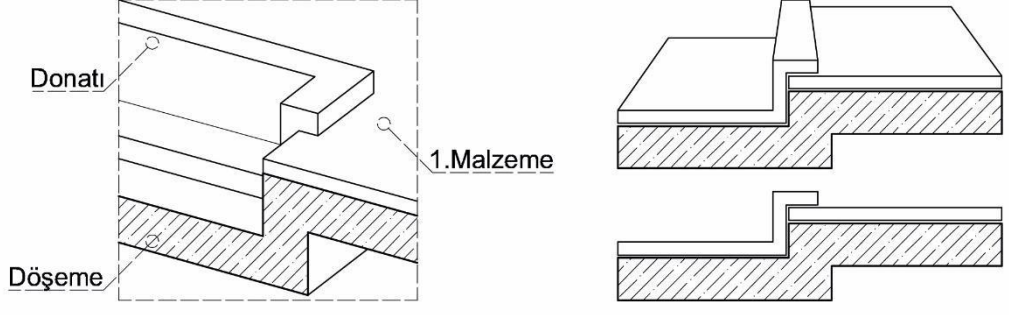
• Döşeme-Tavan Kot Farklı Birleşim Detayı: Döşeme ve tavan arasındaki kot farklı birleşim, süpürgelik olarak adlandırılmayacak ölçüde büyük, iç mekânda duvar olarak adlandırılmayacak ölçüde küçük boyutta tasarlanmış olan bir kapatma yöntemi ile sağlanmaktadır. Bu yol ile birleşen döşeme ve tavan bileşenlerinin kot farklı olarak adlandırılmasının sebebi birbirlerine göre başlangıç ve bitiş noktalarının kotları farklı olması ancak aralarında herhangi bir üçüncü bileşen bulunmamasıdır. Bu birleşim türü için tanımlanan şartlar görsel etkisi açısından diğer bileşenlere göre farklı nitelikler taşımaktadır. Ancak kot farklı birleşimin temel prensibi olan bileşenlerin birleşimlerindeki bitiş noktalarının aynı kotta olmaması şartı bakımından bu grupta değerlendirilmekte olup bu detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 28’de yer almaktadır.

Tablo 28. Döşeme-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Döşeme-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayı: Donatılar döşemelere yerleştirilirken döşeme kaplaması ile farklı şekillerde ilişki kurmaktadır. Döşemenin donatılara göre şekillenme, parçalanma, taban oluşturma gibi işlevleri bulunmaktadır. Döşeme işlevi ve statik konumu gereği standart ölçülerine uygun ve mümkün olduğu kadar bütüncül ve stabil tutulması gereken bir bileşendir. Ancak teknik ihtiyaçlar ve tesisat kaynaklı nedenler ile döşemede kot farkları oluşturulmaktadır. Donatılar standart döşeme kaplaması kotunun altında bir kottan başlayabileceği gibi, yükseltilmiş bir döşemeyle birleşerek de karşımıza çıkmaktadır. Farklı bir çözüm yolu olarak döşeme üzerine oturan donatıya ait bir birleşim detayından söz etmek mümkündür. Bu tür donatılar yerleştirildikleri döşeme kaplama yüzeyinde herhangi bir fiziksel deformasyona neden olacak sabitleyici desteği olmadan konumlandırılmayacağı için birleşim detayı çözümü gerekmektedir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 29'da yer almaktadır.

Tablo 29. Döşeme-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

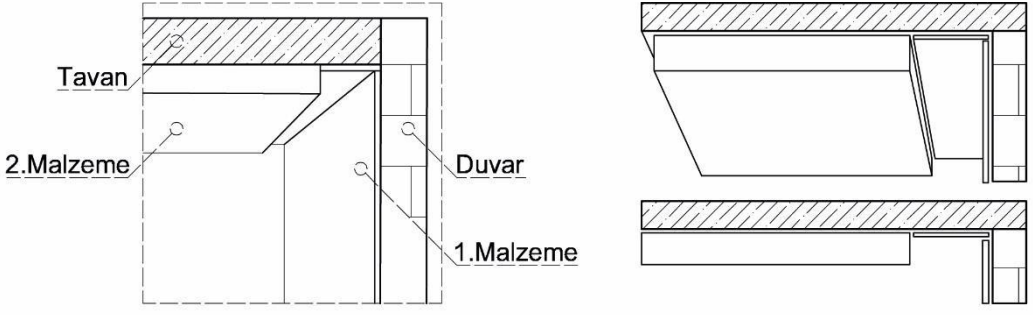
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Duvar-Tavan Kot Farklı Birleşim Detayı: Tavanın duvar ile yaptığı birleşimlerde ters tavan ve havuz tavan çözümlerine rastlanmaktadır. Bu tür çözümler kot farklarından faydalanılarak oluşturulmakta olup; hem duvarın tavanla birleşimini estetik açıdan çözmekte, hem de aydınlatma çözümlerine seçenek sunmaktadır. Bu tip çözümler duvar yüzeyindeki görsel ve fiziksel geçiş için ayrılmış pencere ve kapı açıklıkları ve aydınlatma tasarımına göre biçimsel değişiklikler göstermektedir. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 30’da yer almaktadır.

Tablo 30. Duvar-tavan kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

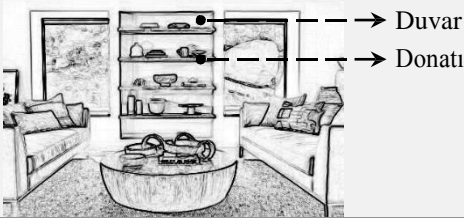
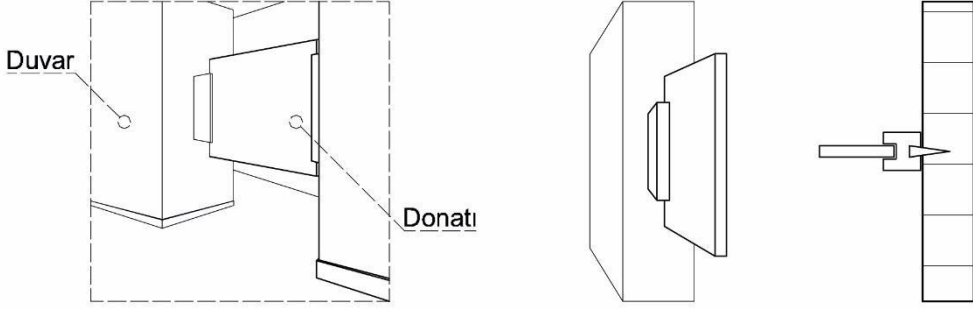

• Duvar-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayı: Duvar yüzeyleri, düşeyde donatılar için bir fon oluşturma görevi görmektedir. Ancak bazı tasarım kararları veya güvenlik gereklilikleri fon ve ürün ilişkisi dışında fiziksel bağlantıyı gerekli kılmaktadır. Bu tip durumlarda donatı duvar yüzeyine doğrudan birleştirilerek ilişki sağlanmaktadır. Duvar yüzeyleri üzerinde bırakılan boşluklar donatılar ile doldurulabilmektedir. Ancak bu dolgular, duvar ile aynı düzlemde olmak zorunda değildir. Bu tip tasarımlarda genellikle mekânın verimli kullanımı, tesisat gizleme, düz yüzeyler elde etme, depolama, saklama gibi kaygılar ön plandadır. Donatılar duvar yüzeylerine arka planda kalacak şekilde konumlandırılmış ve taşıyacağı yüke göre mesafeleri ve sayısı belirlenmiş taşıyıcı profiller ile bağlanmaktadır. Bu tip birleşimler profilsiz birleşimlerden farklı olarak kullanılan malzemenin boyutlarına ve bağlantı türüne göre donatı ve duvar arasında bir kot farkı yaratmaktadır. Bu durumda duvar ile donatı arasındaki kot farklı birleşimler, donatının ilişkilendirildiği duvara temas eden tüm yüzey alanının duvara doğrudan bağlı olduğu birleşimlerdir. Duvar bileşeninin alt

katmanlarıyla veya herhangi bir tesisat donanımı ile bir bağlantısı olmayan donatılar, üst yüzey malzemesi üzerinde yer alabilmektedir. Bu tip donatılar genellikle müdahale edilmesi nispeten daha kolay olan dönüştürülebilir dekoratif öğelerdir. Duvar bileşeninin üst yüzey kaplaması üzerine doğrudan monte edilen donatıların birleşim şekli estetik açıdan gizli bağlantılara oranla daha zayıf olsa da bazı işlevsel gereklilikler nedeniyle daha kullanışlı çözümler olabilmektedir.

Donatı ile bağlantılı olarak tasarlanmış profiller kot farklı birleşimlerin oluşmasında rol oynayan elamanlardandır. Bu profiller genellikle donatının bir parçası olmakta ve asıl işlevi donatının çalışmasına katkı sağlamaktır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 31’de yer almaktadır.

Tablo 31. Duvar-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Tavan-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayı: İç mekânda tavan düzleminde sıkça kullanılan aydınlatma, iklimlendirme ve havalandırma elemanlarının mekâna katılması birçok farklı şekilde yapılabilmektedir. Bu uygulamalardan bir tanesi de tavan düzlemindeki kot farklarını kullanma veya kot farkları oluşturma yoludur. Tavanda oluşturulan boşluklara yerleştirilmiş aydınlatma, iklimlendirme ve havalandırma elemanları olabileceği gibi profiller ile alçaltılmış tavan düzlemlerinde konumlandırılan aydınlatma, iklimlendirme ve havalandırma elemanları da bulunmaktadır. Bazı donatılar ve iç mekân bölücü ve dekoratif öğeler ise farklı sebepler ile tavan düzlemi ile biçimsel olarak onu takip eden kot farkı aracılığıyla birleşim sağlamaktadır. Genelde bu tip çözümler geniş açıklıklarda kurgulanmış olup mekân içinde mekân çözümlerde kullanılmaktadır. Bu detay çözümleri tavanda oluşturulmuş tesisat ve aydınlatma elemanı kurgusundaki değişikliklerin negatif etkisini azaltmaktadır. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 32’de yer almaktadır.

Tablo 32. Tavan-donatı kot farklı birleşim detayı oluşum şekilleri

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• **Dönüşüm:** Bileşenlerin birbirlerine dönüşümlerinin temel sebebi estetik kaygılardır. Bileşenler arasındaki birleşim detayları uygulamada ince işçilik ve fazladan malzeme kullanımı ile çözülen ek bir çalışma gerektirmektedir. Ancak mekânda bileşenlerin bağlantısı dönüşüm faktörü çerçevesinde çözümlerse üretilen detayın uygulamadaki işçilik başarısına bağlı olarak estetik ve işlevsel değeri değişiklik göstermektedir. Ancak bunun yanı sıra, dönüşüm uygulaması ile malzeme ve yerden kâr edilebilmektedir.

Yapı bileşenlerinin kendi aralarında yaptığı dönüşümler üst yüzey malzemesi bazında gerçekleşmekte olan bağlantılardır. Ancak yapı bileşenlerinin donatılara dönüşmesi hem yapının hem de donatının strüktürel yapısını doğrudan etkileyen önemli farklılıklara neden olmaktadır. Yapı bileşeninin dönüşümü ile oluşmuş tüm donatılar sabit donatılardır ve yapı bileşeninden ayrıt edici özelliği sadece işlevsel yönü olabileceği gibi, malzeme olarak da farklılaşabilmektedir.

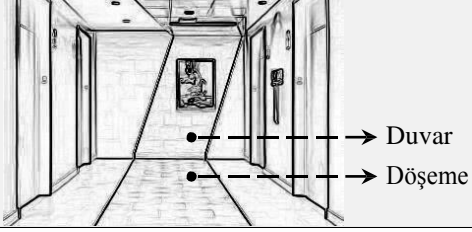
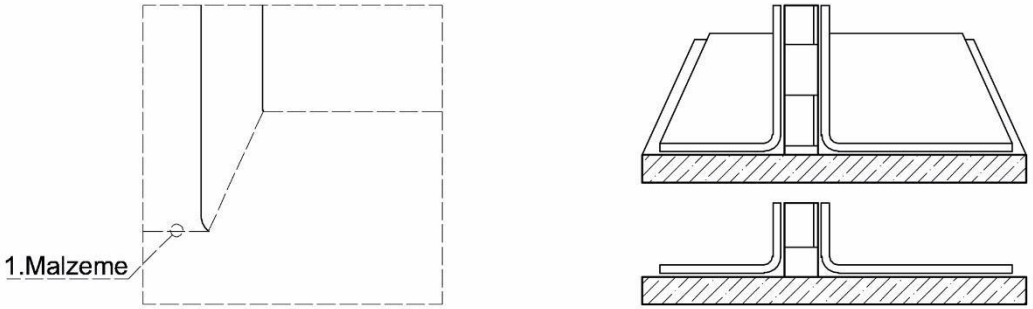
Farklı bileşenlerin dönüşüm detay türleri açıklanmakta ve mekân algısındaki durumu ve örnek çizimler ile tablolar halinde sunulmaktadır.

- Döşeme-Duvar Dönüşüm Detayı: Döşemenin duvara dönüştüğü örneklerde dönüşüm üst yüzey malzemesi ile sağlanmaktadır. Dönüşüm detayları tasarım kararı neticesinde, kullanılan malzemelerin de uygulamaya elverişli olması durumunda döşeme malzemesinin eğme, bükme ve kırma gibi yöntemler ile duvar yüzeyinde bir işlev tanımlayacak kadar bir alana veya duvar yüzeyinin tamamına uygulanması sonucunda oluşturulmaktadır. Başka bir dönüşüm yolu ise döşemelerin yan yüzeylerinin galeri boşluğu ve cephelerde duvar yüzeyleri olarak tanımlanabilecek et kalınlığı ölçüsüne sahip olup, yapının duvar yüzeyleri ile ilişki sağlayabilmesiyle mümkündür. Bu yüzeyler duvar kaplama malzemeleri ile kaplanarak estetik olarak mekâna katılmaktadır.

Döşeme-duvar profilsiz birleşim detaylarında kullanılan bir yöntemin farklılaşması ile bu bileşenler arasında dönüşüm detayları sağlanabilmektedir. Bu iki farklı detay çözümünün teknik yapısında önemli farklılıklar bulunmamaktadır. Ancak işlevsel olarak yüzeyin duvardaki devamlılık oranı işlevsel bir alan tanımlamaktadır. Devamlılığın duvarın alt kısmında süpürgelik düzeyinde kalmayıp duvar kaplaması boyutunda değerlendirilebilecek ölçüde olması durumunda dönüşüm faktöründen söz etmek mümkündür.

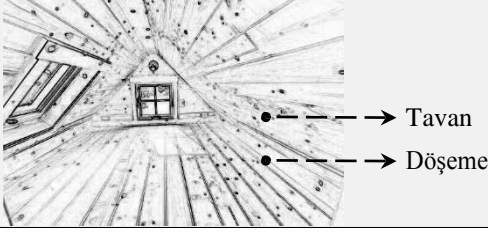
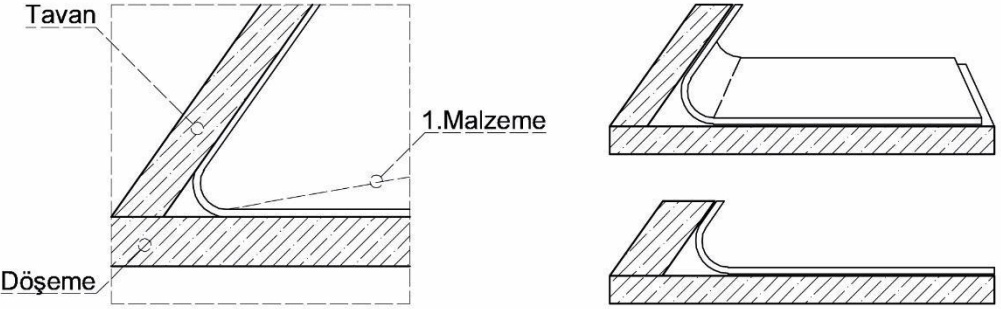
Daha radikal bir yaklaşım ile döşemelerin et kalınlıklarının duvar yüzeyleri ile cephe oluşturacak biçimde birleşmesi veya tek başına yüzey olarak tanımlanacak etkiye sahip olması durumunda duvara dönüşümünden söz edilebilmektedir. Böylece galeri boşlukları, atriumlar gibi geniş açıklıklarda karşımıza çıkan döşeme et kalınlığı bir dönüşüm olarak nitelendirilebilmektedir. Bu yöntemler ile oluşturulan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 33'de yer almaktadır.

Tablo 33. Döşeme-duvar dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

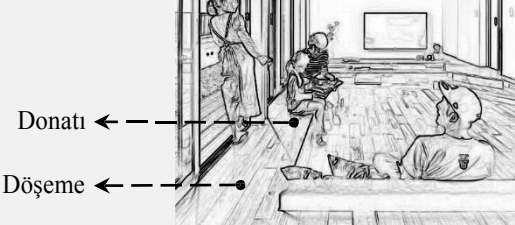
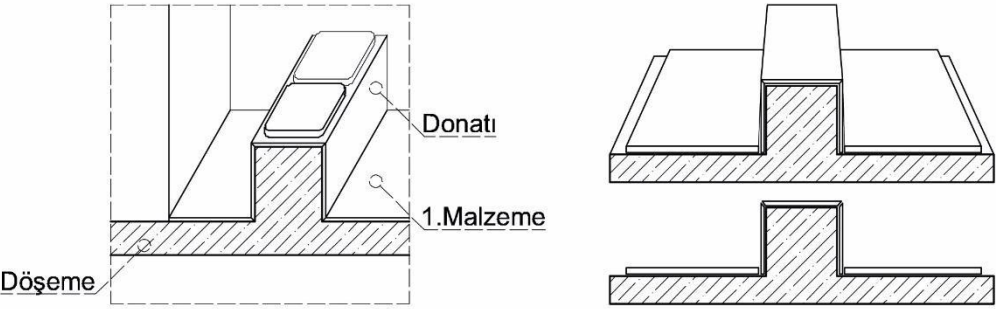
● Döşeme-Tavan Dönüşüm Detayı: Döşemenin tavana dönüştüğü detaylar, tavanın döşeme ile birleştiği noktanın mekân içinden algılanmasını engelleyerek bütüncül bir geçiş sağlanması ile oluşmaktadır. Birleşim noktasını kapatırken yapılan dönüşümün yalnızca aynı malzemenin devamlılığı ile sağlanması bazı durumlarda yetersiz kalmaktadır. Örneğin kaplama malzemesinin yüzeylerin bitiş ve başlangıç noktalarını belli edecek şekilde kırılma veya bükülme yapması durumunda oluşacak kırılma çizgileri bileşenlerin profilsiz düz birleşim yaptığı algısını oluşturabilmektedir. Bunun önüne geçebilmek adına malzeme devamlılığı ile birlikte yüzey devamlılığını da sağlamak gerekmektedir. Bu biçimde oluşturulan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 34’de yer almaktadır.

Tablo 34. Döşeme-tavan dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Döşeme-Donatı Dönüşüm Detayı: Döşemede meydana gelen kot farkının bir donatı olarak kullanılmak üzere bilinçli oluşturulması ve döşeme malzemesinin donatının da malzemesi olarak kullanılması sonucu döşemenin donatıya dönüştüğünü söylemek mümkündür. Kot farklı birleşimle arasındaki fark, donatının döşemedeki bir kot farkına sonradan yerleştirilmesi ile oluşmamış olması, döşeme bileşeninin donatı olarak kullanılabilir olmasıdır. Bu şartları sağlayan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 35’de yer almaktadır.

Tablo 35. Döşeme-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
					
					

• Duvar-Tavan Dönüşüm Detayı: Duvarın tavana dönüştüğü örnekler yarattığı görsel etki ile döşeme-tavan birleşimine benzeyebilmektedir. Ancak iki tür arasındaki fark, yapı bileşeninin özünde hangi niteliği taşıdığına bağlı olarak oluşmaktadır. Tavanın duvara dönüşümü üst yüzey malzemesi ile sağlanmaktadır. Oysaki döşeme-tavan birleşimindeki tavan bir çatı bileşeninin iç mekânda kalan yüzeyidir ve bir duvar özelliği göstermemektedir. Bu durum, döşeme-tavan birleşimi ve duvar-tavan dönüşümü arasındaki farkı ortaya koymaktadır.

Duvar ve tavan bileşenlerinde tercih edilen kaplama malzemesi çoğu zaman aynı olmaktadır. Ancak duvar ile tavan arasındaki belirgin kesişim noktası aynı malzeme kullanımı ile kapatılamamaktadır. Buna karşın dönüşüm faktörü, kullanılan kaplama malzemesinin duvardan tavana kadar bileşenler arasında birleşim noktası olarak tanımlanabilecek bir bölge yaratmayacak biçimde sürekliliğinin sağlanması ile oluşmaktadır. Bu durum, diğer yapı bileşenlerinin kendi arasındaki dönüşümlerine benzer şekilde

gerçekleşmektedir. Duvar-tavan dönüşümü diğer yapı bileşenleri arası dönüşümlere göre daha az rastlanan bir dönüşüm türüdür. Bu grupta değerlendirilmekte olan detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 36'da yer almaktadır.

Tablo 36. Duvar-tavan dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• Duvar-Donatı Dönüşüm Detayı: Duvar yüzeylerinde oluşturulan kot farkları ve bu farklılardan yararlanarak kurgulanmış olan donatılar bir bütün olarak algılanmakta ise duvarın donatıya dönüşümünden söz edilebilmektedir. Duvar bileşeni, bütünüyle veya yalnızca üzerindeki kaplama malzemesi ve taşıyıcısı ile birlikte biçim, yön, doğrultu ve derinlik değiştirmesi durumunda donatıya dönüşebilmektedir. Duvar yüzeylerinin şişirilmesi ve bu şişirilmiş yüzeyler üzerinde açılan uygun boyutta boşlukların bir donatı olarak işlevlendirilmesi sonucu oluşan birleşimlerde çok sayıda detay türü üretilmektedir. Bu şekilde üretilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 37'de yer almaktadır.

Tablo 37. Duvar-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

• Tavan-Donatı Dönüşüm Detayı: Tavan bileşeninin iç mekândaki konumu nedeniyle mekân kullanıcısının ergonomik ölçülerine uygun olarak aktif kullanılabilir bir donatıya dönüşmesi büyük çaplı bir donatı üretimi gerektirmektedir. Ancak bazı mekân çözümlerinde alan yetersizliği veya değerlendirilebilir bir tavan yüksekliği söz konusu olduğunda tavan yüzeyi bir donatı olarak işlevlendirilebilmektedir. Bunun yanı sıra, kamusal yapılarda mekân bütünlüğü sağlamak amacıyla tasarımsal bir öge haline getirilen donatılar var ise tavanın donatıya dönüşümüne sıkça rastlanmakta olup, üretilen çözümler oldukça özgün sonuçlar doğurmaktadır. Farklı bir tavan-donatı dönüşümü ise tavan pencereleri ile sağlanmaktadır. Bir donatı kabul edilmekte olan pencerelerin tavan yüzeylerinde bırakılan boşuklara yerleştirilmesiyle tavanın bir donatı haline gelmesi sağlanabilmektedir. Bu yöntemler ile üretilen detay türüne ait grafiksel anlatımlar Tablo 38’de yer almaktadır.

Tablo 38. Tavan-donatı dönüşüm detayı oluşum şekli

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				

Tablolar ile sunulmakta olan detayların tümünün çalışma amacına uygun olarak üretilebilir detaylar olmasına dikkat edilmiştir. Örnek olarak sunulmakta olan detaylar olası detay çözümleri olarak geliştirilebilir ve türetilen detaylardır. Bu bölümde verilmekte olan örnekler literatürdeki tüm detay çözümleri olarak değerlendirilmemelidir. Sistemde yer alan detay çözümleri Yapılan Çalışmalar-2 ile birlikte geliştirilmiş olup, örnek çözümlere dair çizimler Yapılan Çalışmalar-2’de tespit edilen detaylardan esinlenilerek türetilmiştir. Bu açıdan sistemin oluşturulması sürecinde alan çalışmasında tespit edilen detayların teknik ve görsel nitelikleri değerlendirilmiştir.

3. YAPILAN ÇALIŞMALAR-2

Detay kavramının tezde ele alınan boyutuyla genel çerçevesinin oluşması ve detaylara yönelik literatür örneklerinin incelenmesi sonucunda elde edilen verilere dayalı olarak detay türlerinin belirlenmesi ve sınıflandırılması gerçekleştirilmiştir. Teorik bilgiler ve gözlemler üzerinden yapılan sınıflandırmanın güvenilirliğini test etmek ve eksiklerini belirlemek amacıyla alan çalışmasına başlanmıştır. Alan çalışması için seçilen yapıda mekânlar, mekânlardaki ilgili bileşenler ve bileşenlerin detayları fotoğraflanarak binadaki konumu ve niteliklerine yönelik notlar alınmıştır. Düzenleme sürecinde çekilen fotoğraflar mekân, ürün ve detay olmak üzere üç farklı görselden oluşan bloklar halinde gruplandırılmıştır. Tekrar eden detaylar ve eksik görünümlerin tamamlanması sonrasında, fotoğraf gruplarının konum ve bileşenleri tespit edilmiştir.

Belirlenen detayların detay türlerinin sınıflandırılması sürecinde oluşturulan başlıklar ile ilişkisi gözlemlenmiştir. Çelişiklere, belirsizliklere ve eksikliklere rastlanmaması adına alanda tespit edilen tüm detay türlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Tespit edilen detayların üretim şekline ve malzemelerine yönelik edinilen bilgiler yardımıyla aynı yöntem ile farklı malzemelerle oluşturulan detayların aynı grafiksel anlatımı ve aynı detay üretim özelliklerini gösterdiği tespit edilmiştir. Böylece oluşturulan sınıflandırma yönteminin yeterlilikleri ve eksiklikleri belirlenerek sınıflandırma alt başlıkları alan çalışmasına göre revize edilerek düzenlenmiştir. Sonrasında ise mekânda karşılaşılan detaylar örneklem olarak sunulmuştur.

Alan çalışmasını güncel ve yeterli zenginlikte detay ile gerçekleştirebilmek adına alanın belirlenmesi ve sınırlılıklarının oluşturulması gerekmektedir. Bu gereklilikleri yerine getirmek adına alan çalışması için tercih edilen yapıda aranacak olan kriterler belirlenmiş ve seçim sürecinde göz önünde bulundurulmuştur.

3.1. Çalışma Alanının Belirlenmesi ve Tanımı

Detay kavramı, farklı disiplinler için farklı anlamlar ifade ederek farklı alt başlıklarda gelişim gösterebilen oldukça geniş bir kavramdır. Bu durum çalışma kapsamında ele alınan detay kavramının tanımlanmasını ve sınırlandırılmasını gerekli kılmıştır. İç mimarlık disiplininde tanımlanan ve iç mekân bazında değerlendirilen detay kavramı; miktarı, önemi ve içeriği göz önünde bulundurulduğunda yeni alt başlıklar ile tekrar çeşitlenmekte hatta farklı mekânlar için farklı sonuçlara ulaşılmasına imkân vermektedir. Bu nedenle bu çalışma kapsamında iç mekânda detay öğelerinin belirlenmesi, analiz edilmesi, ifadesi ve sınıflandırılması işlemlerini verimli ve kontrollü sağlamak amacıyla bir alan seçimi yapılmıştır. Alan seçimine etki eden veriler; kullanıcı mekân ilişkisi baz alınarak değerlendirilmiştir. Kullanıcı özelinde olmayan; kişisel sebeplere dayanmayan güvenlik, hijyen, estetik, dayanıklılık, evrensel tasarıma uygunluk ve işlevsellik gibi önemli tasarım kriterlerinin tümünü barındıran bir mekân seçmek, tarafsız ve faydalı sonuçlara ulaşmanın en önemli koşullarındandır. Bu nedenle yapının kamusal bir yapı olarak tanımlanması gerekmektedir. Böylelikle yapının hitap ettiği kitle daha büyük olmakta ve beraberinde genel kullanıcılara hitap eden tasarım kararlarını gözlemlene imkânı kazanılmaktadır.

Günümüzde küreselleşmenin de etkisiyle farklılaşan ve gelişen sosyal yaşam gereklilikleri, kamusal alanların çeşitlerinde ve sayılarında ciddi orada artışa neden olmaktadır. Yeni mekân türleri üretilmekte, kompleks mekânlar yaratılmakta, mekânlar eskiyen işlevlerinden soyutlanarak yeniden işlevlendirilmektedir. Bu nedenle objektif değerlendirme ihtiyacına yanıt vermesi beklenen kamusal alan sınırlandırması yeterli kalmamakta, kamusal alanlar arasından seçim yapma gereksinimi doğmaktadır. Resmi, yarı resmi ve gayri resmi alanlar; sosyal, kültürel, kamu yapıları ve özel yapılar gibi birçok başlık altında gruplandırılacak alanlar içerisinde yer alan hastane yapıları, kullanıcıları hem psikolojik hem de fizyolojik olarak iyi hissettirmesi beklenen yapıların başında gelmektedir. Hastaneler bu beklentilere gerek hizmetleriyle gerekse bina olanakları ile yanıt vermektedir. Bu veriler göz önünde bulundurulduğunda bir hastane yapısının genel kullanım alanlarında kullanılan detay çözümlerinin farklı mekân türleri için de gerekli görülen kriterleri barındırması, uygulanabilir ve doğru çözümler olması, taviz verilemez koşulları oluşturmaktadır. Bu nedenle tasarım kararları ve işlevsel yeterlilikleri ile ön plana çıkan Memorial Sağlık Grubu bünyesinde hizmet vermekte olan İstanbul Memorial Bahçelievler

Hastanesi'nin genel kullanıcılara yönelik tasarlanmış girişleri, lobi alanı, poliklinik bekleme alanları, ıslak hacimleri, sergileme alanı, ibadet alanları, ana koridorları, hizmet koridorları, hasta ve doktor odaları tezin çalışma alanları olarak belirlenmiştir.

Kat planları ve detay çözümleri projenin mimari ve iç mimari tasarım kararlarında görev alan Memorial Proje Ekibi ve Zoom/TPU tarafından iletilen uygulama projesinden alınmıştır. Taraflardan yapının çalışma alanı olarak belirlenen katların uygulama projesine ait kat planları istenmiştir. Bu planlarda çalışılan ve fotoğraflanan alanlar işaretlenerek Ek Şekil 1- Ek Şekil 9'da verilmiştir.

Giriş katı olan lobi katında çalışma kapsamında ele alınan ortak alanlar sirkülasyon alanları, bekleme alanları, sergi alanları, poliklinikler, ortak alanlar ve ticari alanlar, genel WC'ler olarak belirlenmiştir. 1. kat planında ve aynı işlevlerin sürdürüldüğü 2. normal katta; poliklinikler, bekleme alanları, sosyal alanlar ve doktor odalarının incelenmiştir. Alan çalışmasında her iki katta gezilmiş olup, örnek detay çözümlerinde her iki kata da ait görseller yer almaktadır. Yatan hasta katları olan 3., 4., 5., 6. ve 7. katlar mekân çözümleri olarak benzerlik göstermektedir. Ancak 3. katta, atıl tutulmakta olan bölümler bulunmaktadır. Bu bölüm hastaneden bağımsız olarak proje ekibinin süreci yürüttüğü aynı zamanda uygulama detaylarını birebir test ettiği bir alan konumundadır. Yapının hizmete açıldığı 2018'den beri uygulama sürecinin devam ettiği göz önünde bulundurulduğunda bu alan hala kullanılmakta aynı zamanda hastanenin gelişme potansiyeline karşılık bir rezerv alanı olarak da tutulmaktadır. Bu nedenle alan çalışmasında bu işleve sahip alanların detay çözümlerine dair görsellerin çoğu diğer üç kattan edinilmiş olup seçilen alanlar hasta odaları, koridorlar, hemşire bankoları, danışma alanları, bekleme alanları ve görüşme odalarını içermektedir. Son olarak da 1. Bodrum katta yer alan ibadet alanı bu katta çalışma kapsamında incelenen tek birimdir.

İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi'nin çalışma kapsamında ele alınmasının gerekçeleri olarak aşağıdaki maddeler sıralanabilir;

1. Projeye yönelik bilgilerin, tasarımcıların ve uygulamacıların ulaşılabilir olması,
2. Alan çalışması, bilgi ve veri paylaşımı konusunda gerekli izinlerin sağlanabilmesi,
3. Güncel mimari imkânlar ile inşa edilmiş olması,
4. Yapı bütünlüğüne sahip olması,
5. Birden fazla işleve ait çok sayıda mekân barındırması,

6. Farklı niteliklerde çok sayıda kullanıcıya hitap etmesi,
7. Yapının oluşumu ve işleyişine yönelik tasarım ve kalite anlayışından ödün vermeden, estetik ve teknik yapı niteliklerinin standartların üzerinde olması için gerekli maddi ve manevi yatırımın yapılmış olması,
8. Yapının geneline uygulanmış olan tasarım kriterleri çerçevesinde literatüre katkı sağlayacak miktarda ve nitelikte iç mekân detayı barındırması,
9. Sahip olduğu iç mekân detay çözümlerinin incelenmesi ve sınıflandırılması için ihtiyaç duyulan gözlem, yerinde tespit ve uzmanlara danışma gibi araştırma yöntemlerinin uygulanmasına elverişli olma koşullarını sağlaması.

İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi yapısının ve bileşenlerinin genelinde etkili rol oynayan sürdürülebilirlik ilkesi, sağlık yapılarının inşasında izlenmesi gereken yönetmeliklere uygunluk, yapının mimari yönden işleyişinin ve işleve uygunluğunun analizi ve getirilerine yönelik içerikler çalışma kapsamında yer almadığı için detayların seçimi, değerlendirilmesi ve sınıflandırılması hususunda da etken konumda bulunmamaktadır.

3.1.1. Memorial Sağlık Grubu ve Proje Yönetim Ekibi

Memorial Sağlık Grubu, ilk hastasını kabul ettiği Şubat 2000 tarihi itibarıyla, uluslararası kalite standartlarında sağlık hizmeti vermektedir. Memnuniyet odaklı hizmetlerinde etik ilkelere, öncü ve çağdaş uygulamalara daima öncelik veren bir misyona sahiptir (URL-14, 2019). Dünya'nın 92 farklı ülkesinde hizmet vermekte ve bu ülkeler arasında yer alan Türkiye'de Ankara, Kayseri, Antalya ve Diyarbakır olmak üzere dört farklı ilde 11 hastane, 2 tıp merkezi ve 1 wellness merkezi ile hizmet vermektedir (URL-14, 2019). Memorial Sağlık Grubu, Türkiye'de hizmet vermekte olan sağlık yapıları ile Türkiye'yi dünya standartlarında kaliteli sağlık hizmeti ile tanıştıran kurum olarak bir ilke sahiptir. JCI (Joint Commission International) Akreditasyon Kalite Belgesi'ni alan Türkiye'de ilk, dünyada 21. hastanedir (URL-14, 2019). JCI Akreditasyon Kalite Belgesi, hasta odaklı ve organizasyon odaklı olmak üzere iki ana başlık altında ifade edilebilecek birçok alt başlığı bulunan sağlık hizmetlerinin kalitesini ve güvenliğini artırmaya yönelik hizmet vermekte olan ve kâr amacı gütmeyen JCAHO (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organizations)'ya ait JCI birimi tarafından gerekli standartlara sahip sağlık kuruluşlarına

verilen bir belgedir (URL-14, 2019). Standartları, hasta güvenliği, bakım sürekliliği, hasta ve hasta yakını hakları, hasta görüşleri, tedavi yönetimi, hasta ve hasta yakını eğitimi, kalite iyileştirme, hijyen kontrolü, liderlik ve yönlendirme, tesis yönetimi ve güvenliği, personel niteliği ve eğitimi, iletişim ve bilgi yönetimi gibi birçok başlık altında değerlendirilmektedir (URL-14, 2019).

Memorial Sağlık Grubu, bünyesinde kendi proje ekibine sahip olup, kendini yapısal özellikler bazında da geliştirmeye son derece açık bir kompleks olarak bilinmektedir. Memorial Proje Yönetim Ekibi, hastane yatırımlarını planlama aşamasından işletim aşamasına kadar yöneten ekiptir. Mimari ve iç mimari gereksinimlerin yanı sıra, fizibilite raporları, güncel ve ileriye yönelik ekonomik verilerin oluşturulması, mekanik ve elektrik projeleri, medikal ekipmanlara yönelik projelendirmeler, ihale dosyaları, değerlendirmeler, sözleşmeler, mobilizasyon, zaman, kalite, maliyet, insan kaynakları, iletişim ve risk yönetimleri, sistem çalıştırması, geçici kabuller ve işletmeye devir süreçlerinin yürütülmesinden de sorumlu birimdir. Bu nedenle bünyesinde birçok farklı disiplinden çok sayıda personel barındırmakta, bu personeller süreç boyunca birlikte hareket etmektedir. Memorial Proje Yönetimi bünyesindeki personel, tasarlama sürecinde hedef kitlesi olarak hastalar, hasta yakınları, sağlık personelleri, doktorlar, idari personeller ve destek personellerini belirlemekte; sorunlar ve tetikleyiciler olarak ise bu grup kullanıcıların gereksinimlerini dikkate almaktadırlar. Bunun beraberinde hastane yapısında imar yönetmeliği, bütçe, yangın yönetmeliği, fiziki şartlar, işletme ihtiyaçları, Sağlık Bakanlığı Özel Hastaneler Yönetmeliği ve hastane konsept ve misyonuna yönelik olarak dikkate alınmaları gereken JCI, ISO vb. sertifikasyon programlarının kriterleri kısıtlayıcı ihtiyaçlar olarak değerlendirilmektedir.

Memorial Sağlık Grubu'nun hastanelerinin kurulması ve yenilenmesi için bünyesinde yer verdiği Memorial Proje Yönetim Ekibi sayesinde, hastane yapılarında ve işletimlerinde yeni adımlar atılması ve iyileştirmelerin yapılması; önceki projelerde karşılaşılan negatif geri dönüşlerin, eksiklerin ve olmazsa olmazların değerlendirilmesi; gelişimin ve değişimin dinamik kalması, hataların ve eksiklerin tekrarlanmaması sağlanmaktadır. Proje Yönetim Ekibi gerek kendi kriterleri gerekse iş birliği yaptıkları taşeron firmaların eksikleri nedeniyle meydana gelen istenmeyen sonuçların iyileştirilmesi ve gelecek projelerde aynı hataya düşülmemesi adına sağlıklı ve etkili düzenlemeler yapabilme fırsatı yakalamaktadır. Bu amaçla her geçen gün hizmet kalitesini geliştirmeye yönelik geri dönüşler almaktadır.

3.1.2. İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi Genel Bilgiler ve Konsept

İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi 72.496 m² toplam alan üzerine inşa edilmiş bir hastane yapısıdır (URL-14, 2019). Yapıda toplam 8.000 m² yeşil alan bulunmaktadır (Yüksel, 2018). Yapı günümüzde kapasitesinin tümünde hizmet vermemektedir. Hizmete açık olan katlarında toplam 320 yatak, 15 ameliyathane, 49 yoğun bakım servisi, 135 poliklinik, 31 müşahade odası, 1 acil servis alanı bulunmaktadır (Yüksel, 2018; URL-14, 2019). Hastane 2018 yılında faaliyete başlamıştır. Yapının projesi, sağlık grubuna çok sayıda ödül ve tebrik kazandırmıştır. Bunlardan bir tanesi, sertifikasyon programları arasında en prestijlisi olup Amerikan Yeşil Binalar Konseyi USGBC tarafından yürütülen programdan aldığı sertifikadır (URL-15, 2020). Bu sertifika yüksek yeşil binalarda en yüksek derecelendirme anlamına gelen, enerji ve çevre dostu tasarımda lider konumundaki kurumlara verilen “LEED Platinum” belgesidir (URL-15, 2020). İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi dünyada ve Türkiye’de tam donanımlı hastaneler arasında bu belgeyi kazanan ilk hastanedir (URL-15, 2020). Memorial Sağlık Grubu’nun ve dolayısıyla Memorial Proje Yönetim Ekibi’nin İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi projesi üzerinden bu belge dışında farklı özelliklerini de vurgulayan resmi ve gayri resmi olarak birçok ödül ve tebrik aldığı bilinmektedir.

Hastane yapıları Sağlık Yapıları Yönetmeliği’ne yönelik kısıtlamalar nedeniyle şekillendirilmesi ve tasarlanması süreci zorlu geçen yapılardır. Bu hastane yapısı ise bu kısıtlamalardan biri olan LEED Sertifikasyon programının öngördüğü yeşil bina kriterlerine de önem vermesi nedeniyle üzerinde çok daha fazla düşünülmüş malzeme ve teknik çözümler içermektedir. Yapı, tasarım sürecine Memorial Proje Yönetimi ekibinde yer alan yetkililerce başlamış, ilerleyen aşamalarda yapının her birimi alanında uzman kişilerin destekleri, müdahaleleri ve ortak çözümleri ile şekillenmiştir. İç mekân tasarımı için hastane tasarımı alanında uzmanlaşmış olan Zoom/TPU ile birlikte çalışan ekip iç mekân bileşenlerini oluşturan yönlendirme tabelaları ve aydınlatmalar için de alanında uluslararası yetkinliğe sahip uzmanlar ile çalışarak mekânın tüm biçimlenmesini ve üretim biçimini yapıya özel hale getirmeyi amaçlamıştır.

İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi, günümüzde yalnızca Türkiye’nin değil, dünyanın da en kapsamlı sağlık kompleksleri arasında yer almaktadır. Yapının tasarımında hasta ve yakınları ile çalışanların konforu için her türlü ayrıntının düşünüldüğü

gözlemlenmektedir. Hastane yapısı yeşil hastane konseptiyle tasarlanmaya başlanmış olup, yapının tasarımcıları tarafından “zamansız tasarım” olarak nitelendirilmektedir. İç mekân tasarımında hedef yeşilin ve sanatın iyileştirici gücünü kullanmaktır. Bu nedenle iyileşmenin hastaneye atılan ilk adımla başladığını düşünen tasarım ekibi, bu düşünceden yola çıkarak hastanenin tüm birimlerinde aynı üslup ve tasarımsal özeni göstermiş ve tüm kullanıcıların tüm ihtiyaçlarına yönelik tasarımlar geliştirmiştir. Hastane yapısının genel konsepti ve tasarım anlayışı çerçevesinde sahip olduğu öncelikler hastalar kadar hasta yakınlarının da hastanede geçirdikleri zamanın kalitesinin artırılması kapsamaktadır. Bu nedenle lounge alanlarında ev ortamındaki rahatlık ve konforu sağlamaya yönelik tasarımlara yer verilmiştir.

Doğa ve sanat kavramlarının yapının geneline homojen ve baskın bir dil ile yayıldığını söylemek mümkündür. Yapının iç ve dış mekânlarında bol miktarda yeşil alan bulunmakta ve canlı bitki kullanımına önem verilmektedir. Axis Facades tarafından danışmanlığı yapılan yapı cephesi her katta biraz daha içeri çekilerek kat bahçelerine imkân verirken, yapıyı da çevresel olumsuzluklardan izole olmaktadır (Yüksel, 2018). Yapının etkin özelliklerinden olan doğallık ilkesi malzemeler, havalandırma ve aydınlatma çözümleri içinde geçerlidir. Giriş kat ve polikliniklere ayrılmış birinci ve ikinci kat da dâhil olmak üzere toplam üç kat boyunca devam eden geniş galeri boşluğunun tavanının bir bölümünde cam bir örtü tercih edilmiştir. Bu sayede gün ışığından maksimum düzeyde yarar sağlamıştır. Yapay aydınlatmaların tasarlanması ve kullanılması konusunda titiz davranılmış, aydınlatmaların görsel kirliliğe neden olmaması ve enerji etkin tasarım yaklaşımına uyum sağlaması amacıyla optimum düzeyde tutulmasına özen gösterilmiştir. Kamusal alanların olmazsa olmazı yönlendirme elemanları için yapı bütünlüğünden ödün verilmemiş, yönlendirme ve sanat danışmanlığı alanında hizmet veren Emedya Design ile iş birliği yapılarak yönlendirme panoları ve isimlikler tasarlanmıştır (Yüksel, 2018; URL-14, 2019).

Çalışma kapsamında ele alınan yapı birimlerinin steril veya hayati müdahale birimleri olmadığı göz önüne alındığında bu alanlarda özgür davranılarak çok miktarda doğal malzeme kullanıldığını söylemek mümkündür. En bilindik doğal malzemelerden olan ve geleneksel yapı malzemesi olarak bilinen ahşap ve mermer yoğun olarak duvar yüzeyleri ve zeminde karşımıza çıkmakta, yer yer tavan kaplaması olarak da görülmektedir. Bu malzemelerle birlikte cam, tekstil, metal ve alçı esaslı malzemelere rastlanmaktadır. Bu yüzeylerde tercih edilen renkler toprak tonları ve gri tonlarıdır. Yapıda oluşturulan formları

birçok farklı ölçeği kapsayan geniş bir yelpazede değerlendirdiğimizde hem mimaride hem de donatılarda organik formlara sıkça rastlanmaktadır.

Hem sanat hem de doğa kavramını başarılı bir şekilde içinde barındıran sanat öğeleri diğer bileşenler gibi mekân geneline dağıtılmıştır. Ancak alan yeterliliği ve işlevsel çözümler göz önünde bulundurulduğunda giriş ve lobi alanı sanatsal öğelere en çok rastlanan alan olarak dikkat çekmektedir. Giriş ve lobi alanında etkin rol oynayan ve geniş galeri boşluğu boyunca dikeyde devam ederek görsel ilişki sağlamakta olan iki adet dijital ekranlar bulunmaktadır. Bu teknolojik yüzeyin konsept ile ilişkisi sağlanması için dijital görselleştirme firması Nohlab ile birlikte çalışılarak geliştirilmiş olan doğa figürlerinin yer aldığı hastaneye özel tasarlanmış sanat öğelerine yer verilmiştir (Yüksel, 2018; URL-14, 2019). Sonrasında yapıda en çok dikkat çeken sanatsal içerik, bankonun sol tarafında konumlandırılmış ve Pin Architects tarafından yapılmış olan biyofilik heykeldir (Yüksel, 2018; URL-14, 2019). Heykel üzerinde bulunan canlı bitkiler ile bütünleşen bir tasarıma sahiptir. Bu özelliği ile yapının tasarım ilkesine birebir uyum sağlamaktadır. Lobi alanında heykel ile görsel ilişki içerisinde olan ve konumu gereği izole edilmemiş bir piyano yer almaktadır. Günün farklı saatlerinde seçilen besteleri kendiliğinden çalmakta olan piyano, mekân kullanıcılarının isteği doğrultusunda onlar tarafından da kullanılmaktadır. Bu özellik ile mekânın kullanıcılarına mekânı deneyimleme fırsatı sunulmaktadır. Bunların dışında giriş katında konferans salonu ve salonu çevreleyen duvarın yüzeyiyle ilişkilendirilmiş bir sanat galerisi alanı yer almaktadır. Bu galeri görsel sanat öğelerine yönelik bir sergi alanı oluşturmaktadır. Ancak yapının görsel sanatlarla tek ilişkisini bu sanat galerisi sağlamamaktadır. Yapının konsepti doğrultusunda ressamlar tarafından hastaneye özel olarak yapılmış tablolar, koridorlar ve bekleme alanlarına yerleştirilmiştir.

Yapıda mimari bir gözlem yeteneğine gerek duyulmaksızın fark edilebilecek ölçüde güçlü özelliklere sahip, birçok farklı konumda işlev önceliği ve kullanıcı yoğunluğu gözetmeden tasarım bütünlüğünü sağlamak adına özel olarak düşünülmüş ve tasarlanmış iç mekân detayı bulunmaktadır. Çalışma alanının sınıflandırma yönteminin denenmesi için uygun bulunmasının nedeni olan bu detaylar, derlenerek çalışmanın sonuç ürünleri haline getirilmiştir.

3.2. Alan Çalışmasında Tespit Edilen Detay Türleri

Alan çalışması alanın belirlenmesi sonrasında Memorial Proje Ekibi çalışanlarının yapmış olduğu bilgilendirme ve beraber yapılan alan gezisi ile birlikte başlamaktadır. Alan gezisinde tasarımcılarla çalışma konusu paylaşılmış olup, alan da çalışmaya yönelik uygun mekânların belirlenmesi yapılmıştır. Çalışma alanı olarak sağlık yapıları standartlarından tasarım, uygulama ve malzeme boyutunda fazla bağımlı kalan tıbbi birimler çalışma dışı bırakılarak ortak alanlar ve kamuya açık alanlar üzerinden çalışma sınırlılıkları oluşturulmuştur.

Serbest gezi yapılarak seçili mekânların fotoğrafları çekilmiş tekrar ettiği yerler not edilmiştir. Bu fotoğraflar çalışma strüktürünü oluştururken planlandığı üzere üçlü gruplar halinde derlenmeye uygun olarak çekilmiştir. Fotoğrafların düzenlenmesi sonrasında yapının iç mekân tasarımını gerçekleştiren Zoom/TPU ile iletişime geçilerek iç mekân tasarımına ait uygulama projeleri edinilmiş, çekilen fotoğraflar planlardan tespit edilen mekânlar ile eşleştirilmiştir. Alan gezisinden derlenen fotoğraflar ve proje karşılaştırıldığında eksik kalan mekânların gezilmesi, tespit edilemeyen malzemelerin öğrenilmesi ve fotoğrafların tamamlanması için ikinci bir alan çalışması yapılmıştır. Bu alan çalışmasında Memorial Proje Ekibi destekli olarak tüm veriler edinilmiş, iki alan çalışması arasında hizmete açılan rezerv alanlar çalışmaya eklenmiştir. Tez çalışmasında yer alan tüm mekân fotoğrafları araştırmacının kendi arşivine ait olup, yapılan alan gezilerinde çekilmiştir.

Alan çalışmasında fotoğraflanarak gruplanan detaylara ait üçlü görsel blokları, sınıflandırmanın üç aşamasına göre kademeli olarak birbirinden ayrılmış ve üçüncü düzey sınıflandırmadan sonra tespit edilen alt başlıklar ile ilişkilendirilmiştir. Bu aşamadan sonra, tespit edilen detayların alan çalışması yapılan yapı dâhilinde tekrar ettiği yerler belirlenerek not edilmiştir.

Tespit edilen detaylara ait görsellerin beraberinde buldukları yerlerin plan düzleminde ifadeleri, yazılı olarak açıklamaları, bileşenlerin malzemeleri ve sayıları da bulunmaktadır. Mekân içerisinde hem kat bazında hem de katlar arası tekrar edilen birimlerde uygulama yöntemi, bileşenleri ve malzemeleri aynı olup, mekân organizasyonunda ve detay bileşenlerinde farklılıklar bulunabilmektedir. Bir uygulamanın

birden fazla yerde tekrar ettiği ancak bazı durumlarda bu detayın bileşenleri birimler arası farklılaşmaktadır ve bu farklılıklar plan çizimlerine yansımamaktadır. Bu nedenle görseller plan düzleminde ifade edilirken amaç detay çözünün hangi işlevli iç mekânda kullanıldığını ve mekânın kütlesine oranla ne kadar büyük bir alana etki ettiğini ifade etmektir ve her detayın kendi planı kullanılmamış, bazı detaylar için örnek bir plan üzerinden aktarım yapılmıştır. Benzer şekilde tekrar eden detay çözümleri için fotoğraflar birden fazla yerde çekilerek seçilen en doğru ve anlaşılır uygulama görselleri bir araya getirilmiştir.

Yapılan çalışmanın ana başlıkları detayların kullanıldığı mekân bileşeni veya bileşenlerini kapsadığı için her örnek tek bir kategoride değerlendirilmiştir. Değerlendirme kapsamında farklı mekân bileşenlerinde hem aynı yöntemin farklı malzemelerle uygulandığı hem de aynı ya da farklı malzemelerin birden fazla yöntem kullanılarak üretildiği tespit edilmiştir. Bu nedenle oluşan detay anlatımlarında farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu noktada yapılan sınıflandırmada farklı başlıklar altında -yöntem ve malzeme aynı olsa dahi- birebir tekrar eden detay çözümlerinden söz etmek mümkün değildir.

Alan çalışmasında sınıflandırma aşamasında belirlenmiş olan birleşim ve dönüşüm detaylarının tümüne rastlanmamıştır. Bu nedenle alan çalışması dâhilinde sunulan detaylar sınıflandırmada belirlenen kategorilerin tümüne örnek teşkil etmemektedir. Alanda örneklerine rastlanmış olan birleşim ve dönüşüm detayları Tablo 39'da işaretlenerek gösterilmektedir. Memorial Bahçelievler Hastanesi yapısının belirlenen alanlarında tespit edilen detaylar sınıflandırmada kullanılan tablolara benzer bir yapıda olup yine tablolar ile aktarılmaktadır. Tabloların genel kurgusu Şekil 8'de yer almaktadır.

Tablo 39. Detay Türleriyle Alan Çalışmasında Karşılaşılma Durumu

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme	✓	✓	✓	----
	Duvar-Duvar	✓	✓	✓	----
	Tavan- Tavan	✓	✓	✓	----
	Donatı-Donatı	✓	✓	✓	✓
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar	✓	✓	×	✓
	Döşeme-Tavan	×	×	×	×
	Döşeme-Donatı	✓	✓	✓	×
	Duvar- Tavan	✓	✓	✓	×
	Duvar-Donatı	✓	✓	✓	✓
	Tavan-Donatı	✓	✓	✓	✓

DETAY TÜRLERİ	Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
	Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme			
	Duvar-Duvar			
	Tavan- Tavan			
	Donatı-Donatı			
1. ÖRNEK	Poliklinikler Arası Sirkülasyon Koridoru Duvarı			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			
2. ÖRNEK	Sirkülasyon Alanı Duvarları			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:	Aşşan esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			
3. ÖRNEK	Lobi Katı Hizmet Asansörlü Alan Duvarları			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			

Bileşenlerin kendi içlerinde kurduğu ilişki türü

Örnek numarası

Örneklerin plan düzlemindeki yeri

Bileşenlerdeki malzeme sayısı ve türü

Bileşenler arası kurulan ilişki biçimi

Mevcut tablodaki örneğin türünün belirtildiği kısım

Detayın Bileşenlerinin ismi

Detayların mekân, bileşen ve detay bazında görselleri

Şekil 8. Alan çalışmasında tespit edilen detayların tablosu ve bölümleri

3.2.1. Aynı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar

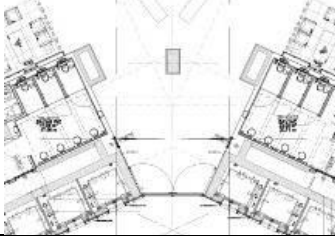

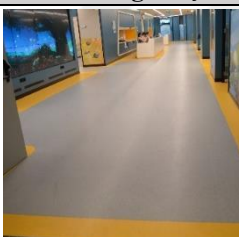

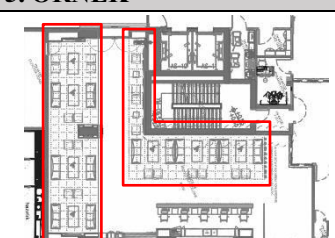

Aynı bileşenlerin oluşturduğu detaylar dört bileşen türü için toplamda 13 grupta değerlendirilmektedir. Yapılan gözlemler neticesinde tespit edilen detaylar gruplandırıldığında aynı bileşenler arasında gerçekleşen tüm birleşim ve dönüşümlere örnek olabilecek uygulamalarla çalışma alanında karşılaşılmıştır.

- Döşeme-Döşeme Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Döşeme-döşeme profilsiz düz birleşim detayı uygulamaları alan çalışmasında aynı malzemeler arasında uygulanmış olarak karşımıza çıkmaktadır. Döşeme kaplamasında doğal taş, ahşap, tekstil ve PVC esaslı olmak üzere birden fazla malzeme kullanıldığı gözlemlenmiştir. Kullanılan malzemelerin türündeki değişimin alanın işlevselliği ve kullanım yoğunluğu ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Birleşimler devam eden, yön değiştiren ve renk değiştiren kaplama malzemeleri arasında gerçekleşmektedir. Döşeme ile döşeme arasında gerçekleşen profilsiz düz birleşime örnek verilebilecek beş adet uygulama Tablo 40’da verilmektedir.

Tablo 40. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme profilsiz düz birleşim detayları

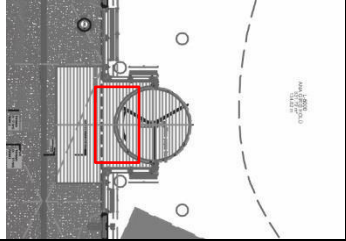

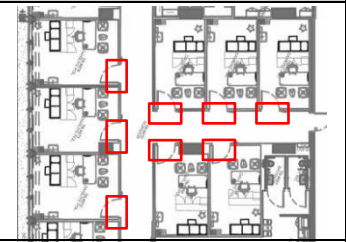

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Sirkülasyon Alanları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme			

Tablo 40'nın devamı

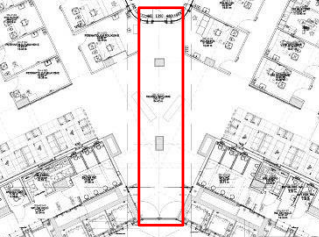

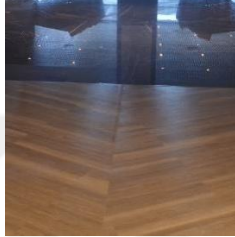

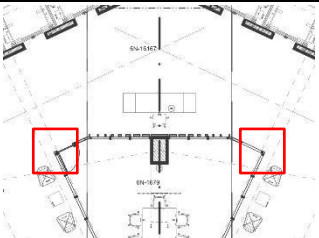

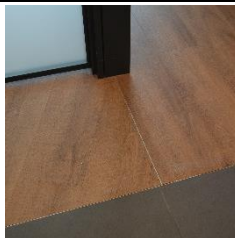
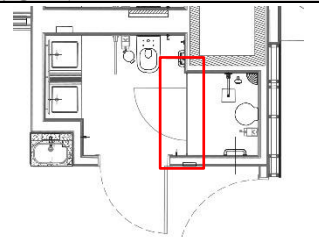
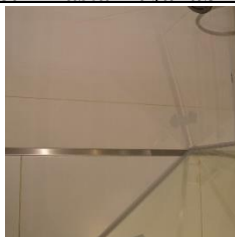
2. ÖRNEK	2. Normal Kat Sirkülasyon Alanı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		
3. ÖRNEK	Bekleme Alanlarının Sirkülasyon Bölgeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
4. ÖRNEK	Pediyatri Kliniği Döşemesi		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	PVC esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		
5. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Oturma Bölümleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		

• Döşeme-Döşeme Profilli Düz Birleşim Detayları: Döşeme-döşeme profilli düz birleşim detayı uygulamaları alan çalışmasında bir, iki ve üç malzemeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapının genelinde kullanılan ahşap, doğal taş, tekstil ve PVC esaslı malzemelerin farklı kombinasyonlar ile bir araya gelerek oluşturduğu birleşimlerde farklı boyut ve biçimlere sahip profillerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Profiller doku, renk, tür, işlev ve yön değiştiren kaplamalar arasında kullanılmaktadır. Profillerin tek parça olduğu örneklerin yanında birden fazla parçadan oluşan profilli birleşim uygulamaları da yer almaktadır. Döşeme ile döşeme arasında gerçekleşen profilli düz birleşimlere örnek verilebilecek yirmi adet uygulama Tablo 41’de yer almaktadır.

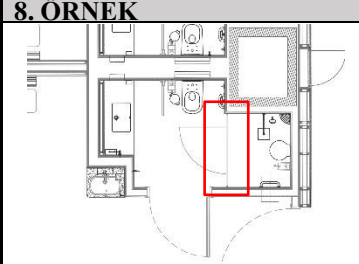

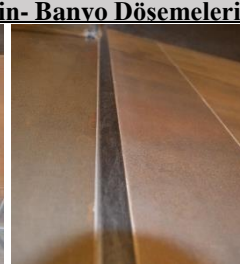
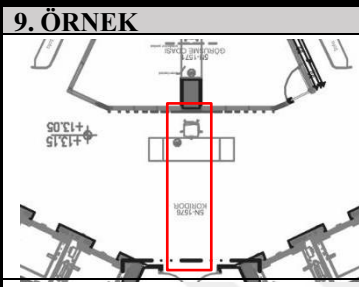

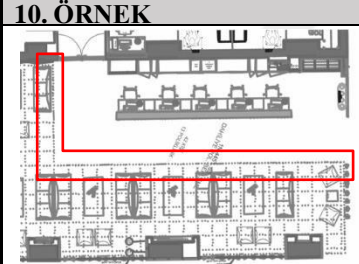

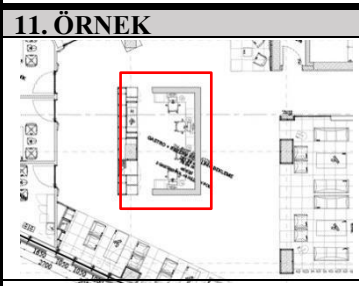

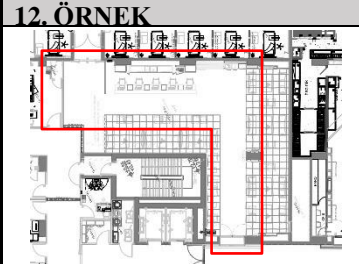

Tablo 41. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Döner Kapı- Giriş Döşemeleri			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Koridor- Doktor Odası Döşemeleri			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			

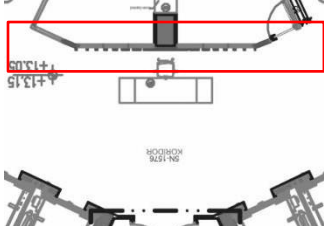
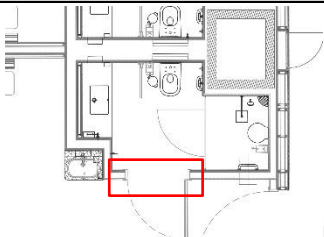
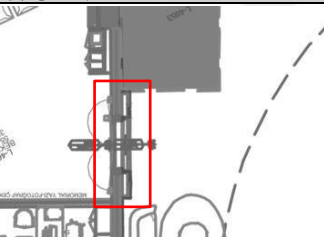
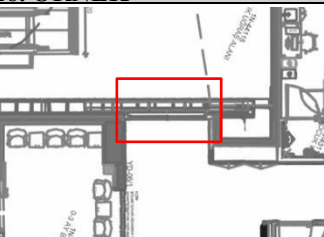
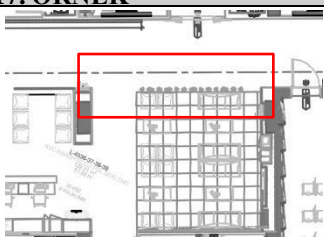
Tablo 41 'in devamı

3. ÖRNEK	Ortak Alan-Poliklinik Koridoru Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
4. ÖRNEK	2. Normal Kat Sirkülasyon Alanı Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
5. ÖRNEK	Ortak Alan- Kadın Doğum Polikliniği Koridoru Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
6. ÖRNEK	6. Normal Kat Sirkülasyon Alanı Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
7. ÖRNEK	5.Normal Kat Yatan Çocuk Hasta Dusakabin- Banvo Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		

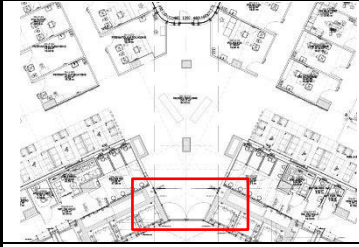

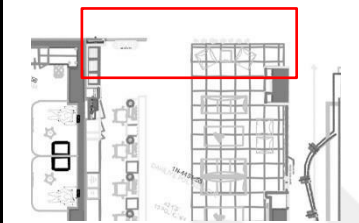

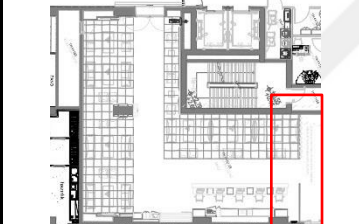

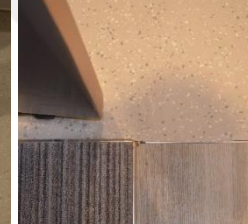
Tablo 41 'in devamı

8. ÖRNEK	Yatan Hasta Katları Hasta Odası Dusakabin- Banvo Dösemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		
9. ÖRNEK	Yatan Hasta Katları Karşılama Alanı Döşemesi		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		
10. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme- Sirkülasvon Alanı Dösemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		
11. ÖRNEK	Poliklinik Banko- Sirkülasvon Alanı Dösemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		
12. ÖRNEK	Poliklinik Sirkülasvon Alanı- Genel Sirkülasvon Alanı Dösemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		

Tablo 41 'in devamı

13. ÖRNEK 	Yatan Hasta Katı Sirkülasyon Alanı Döşemesi		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		
14. ÖRNEK 	Hasta Odası-Banyo Döşemeleri		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme		
15. ÖRNEK 	Lobi- Ofisler Geçiş Alanı Döşemeleri		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		
16. ÖRNEK 	Lobi Alanı – Pediatri Kliniği Döşemeleri		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		
17. ÖRNEK 	Poliklinik Koridoru- Poliklinik Bekleme Alanı Döşemeleri		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		

Tablo 41'in devamı

18. ÖRNEK	2. Normal Kat Sirkülasyon Alanı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme – D. taş esaslı malzeme		
19. ÖRNEK	Sirkülasyon- Poliklinik Sirkülasyon ve Bekleme Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme – D. taş esaslı malzeme		
20. ÖRNEK	Koridor – Poliklinik Bekleme Alanı ve Oturma Alanı Döşemeleri		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		

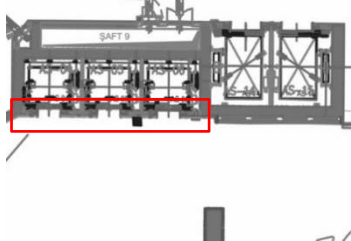

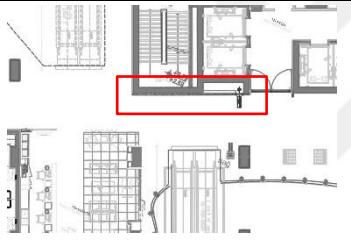

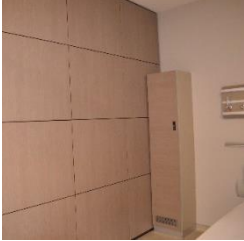

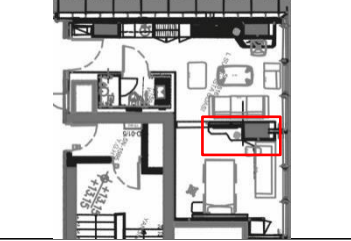
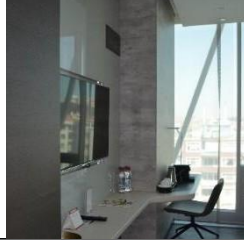
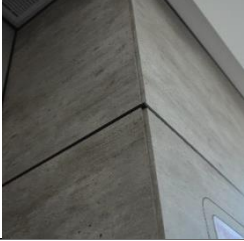

• Döşeme-Döşeme Kot Farklı Birleşim Detayları: Döşeme-döşeme kot farklı birleşim detayına alan çalışmasında yalnızca iki malzemeli bir uygulamada rastlanmıştır. Kot farkı ve malzeme geçişi sağlanırken yardımcı eleman kullanımı olan bir örnek tespit edilmiştir, ancak bu kullanım tüm kot farklı uygulamalarda zorunlu değildir. Döşeme ile döşeme kot farklı birleşimine örnek verilebilecek uygulama Tablo 42'de yer almaktadır.

Tablo 42. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-döşeme kot farklı birleşim detayı

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Mescit – Namazlık Döşemeleri			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Doğal Taş esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			

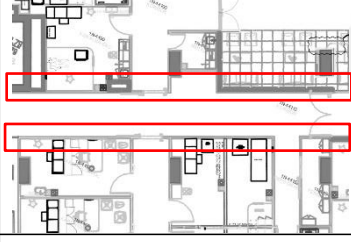

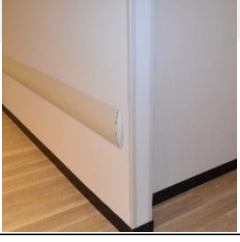
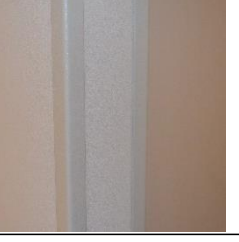
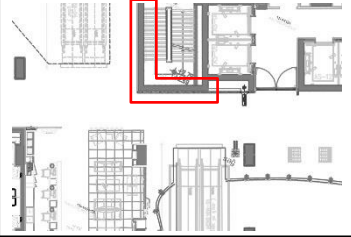
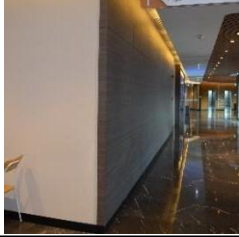
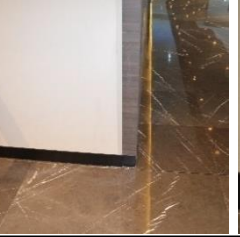
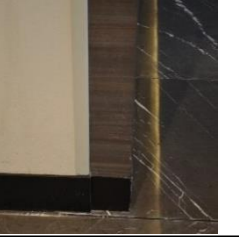
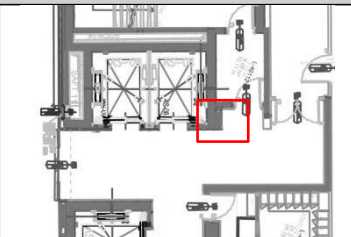

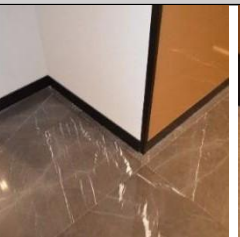
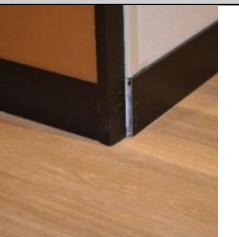
• Duvar-Duvar Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Duvar- duvar profilsiz düz birleşim detayı uygulamalarıyla çalışma alanında duvar kaplaması olarak tercih edilen cam, ahşap ve doğal taş esaslı malzemelerin yalnızca kendi aralarında yaptığı tek malzemeli birleşimlerde karşılaşılmaktadır. Bu birleşimler genellikle devamlılığı olan paneller halinde üretilmiş malzemeler arasında gerçekleşmektedir. Duvar-duvar profilsiz düz birleşime örnek verilebilecek dört adet uygulama Tablo 43’de yer almaktadır.

Tablo 43. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar profilsiz düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Sirkülasyon Alanı Asansör Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Poliklinik Katları Sirkülasyon Alanı Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Acil Servis Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
4. ÖRNEK		Hasta Odası Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Doğal taş esaslı malzeme			

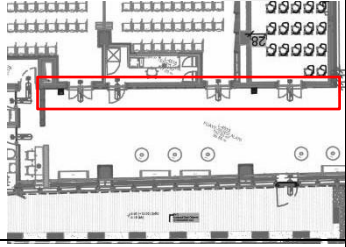

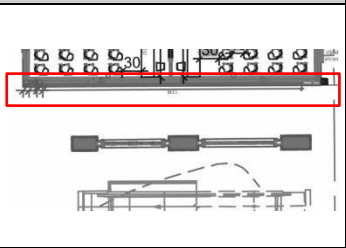
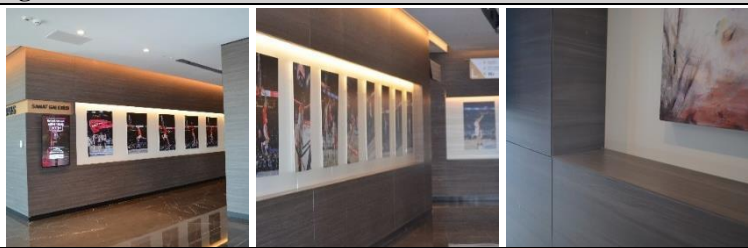
• Duvar-Duvar Profilli Düz Birleşim Detayları: Duvar- duvar profilli düz birleşimi detayı uygulamalarına çalışma alanında duvar kaplaması olarak tercih edilen tekstil, cam ve ahşap esaslı malzemelerin birbirleriyle veya kendi içlerinde gerçekleştirdikleri birleşimlerde rastlanmaktadır. Profiller bazı durumlarda estetik, bazı durumlarda bütünlük bazı durumlarda ise mukavemet sağlamak amacıyla kullanılmaktadır. Alan çalışmasında tespit edilmiş duvar-duvar profilli düz birleşime örnek olan üç adet uygulama Tablo 44’de verilmektedir.

Tablo 44. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinikler Arası Sirkülasyon Koridoru Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Sirkülasyon Alanı Duvarları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Lobi Katı Hizmet Asansörü Alanı Duvarları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			

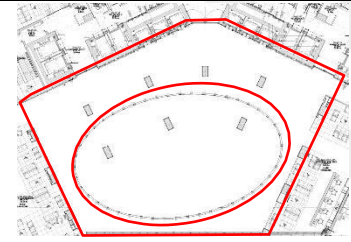
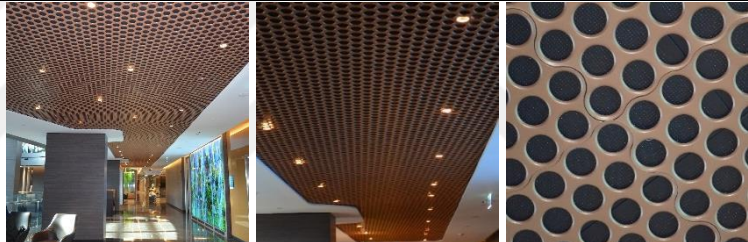
• Duvar-Duvar Kot Farklı Birleşim Detayları: Duvar-duvar kot farklı birleşim detaylarına alan çalışmasında metal, ahşap ve alçı esaslı malzemeler arasında gerçekleşen iki ve üç malzemeli uygulamalarda rastlanmıştır. Uygulamalarda yer alan bileşenlerin kendi aralarında yaptığı profilsiz düz birleşimlerde bulunmakta olup, bu kategoride yalnızca kot farklı birleşime yönelik uygulama dikkate alınarak örneklendirme yapılmıştır. Diğer birleşim ilgili kategoride değerlendirilmektedir. Duvar-duvar kot farklı birleşimine örnek verilebilecek iki uygulama Tablo 45’de yer almaktadır.

Tablo 45. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-duvar kot farklı birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Konferans Salonu Dış Duvar			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Sergi Duvarı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			

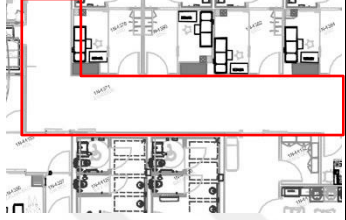

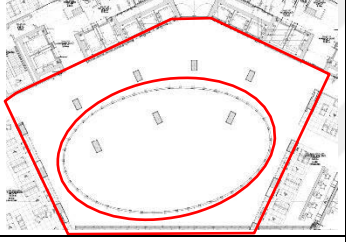
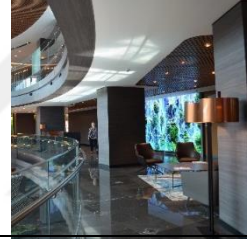
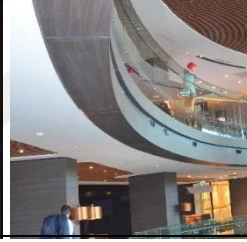

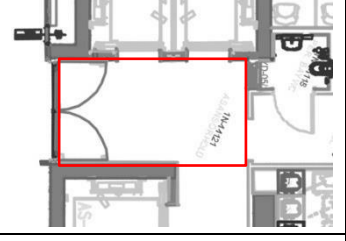

• Tavan-Tavan Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Tavan-tavan profilsiz düz birleşim detaylarına alan çalışmasında metal esaslı malzemeler arasında gerçekleşen bir malzemeli uygulamalarda rastlanmıştır. Bu uygulamada ürün modüler olarak kullanılması için tasarlanmış bir birleşim sistemine sahiptir. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilsiz birleşimine örnek verilebilecek tek uygulama Tablo 46’da yer almaktadır.

Tablo 46. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilsiz düz birleşim detayı

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Tavan Kaplaması			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1		☐ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

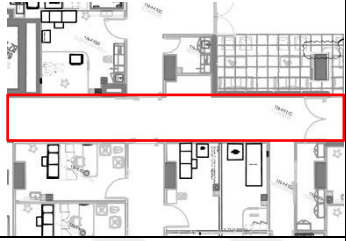

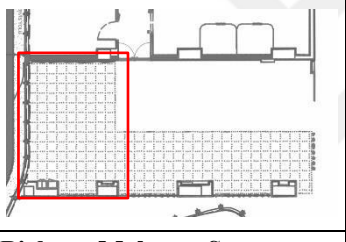
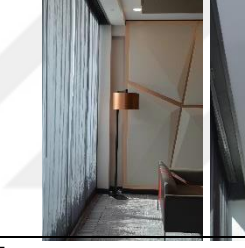
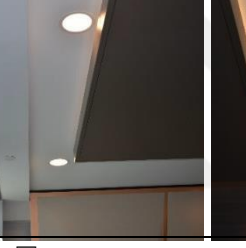

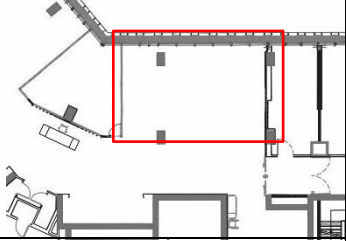

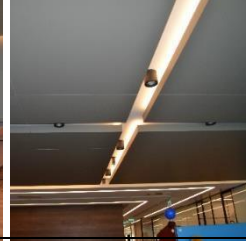
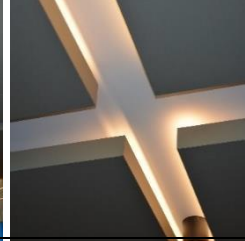
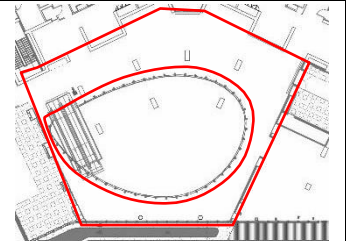

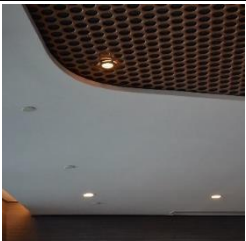

• Tavan-Tavan Profilli Düz Birleşim Detayları: Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilli birleşim detayları alçı, ahşap ve metal esaslı malzemeler arasında gerçekleşmektedir. Hastane yapısında bir ve iki malzemeli birleşimlerin yer aldığı görülmektedir. Tavan kaplama uygulamasında işlevsel olarak da rol oynayan profil kullanımında profiller, malzeme ve boyut bakımından değişiklik göstermektedir. Bu gruba örnek gösterilebilecek üç uygulama Tablo 47’de verilmektedir.

Tablo 47. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
Aynı Birleşimler	Döşeme-Döşeme	Profilsiz	Profilli		
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Tedavi Birimleri Sirkülasyon Alanı Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Lobi Katı Galeri Boşluğu Çevresi Tavan			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Personel Asansör Alanı Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

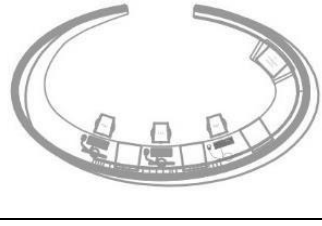
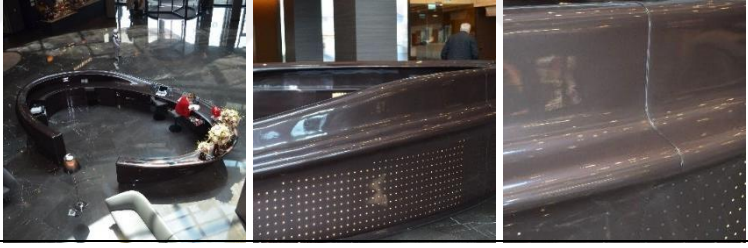
• Tavan-Tavan Kot Farklı Birleşim Detayları: Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan kot farklı birleşim detayları bir ve iki malzemeli olarak, alçı ve metal esaslı malzemeler arasında gerçekleşmektedir. Tavan-tavan kot farklı birleşimine örnek olarak belirlenen dört uygulama Tablo 48’de yer almaktadır.

Tablo 48. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-tavan kot farklı birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Koridor Biçimli Sirkülasyon Alanı Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Poliklinik Bekleme Alanı Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Bekleme Alanı Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
4. ÖRNEK		Poliklinik Katları Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

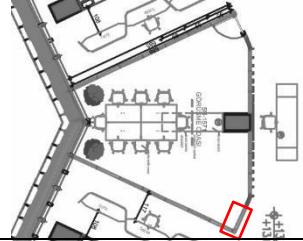

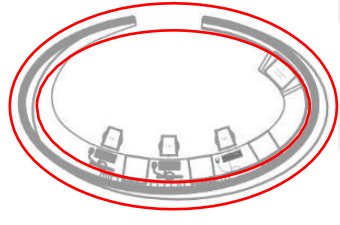

• Donatı-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Donatı-donatı detayları alan çalışmasında iç mekânda kullanılan sabit donatılar ve donatı olarak değerlendirilmekte olan iç mekân bileşenleri üzerinden örneklendirilmektedir. Alanda tespit edilen profilsiz düz birleşimler aynı işlevli donatılar ve donatı parçaları arasında gerçekleşmektedir. Donatı-donatı arası profilsiz düz birleşime örnek verilebilecek tek malzemeli bir adet uygulama bulunmaktadır. Bu uygulama fiberglas malzeme birleşimi olup Tablo 49’da gösterilmektedir.

Tablo 49. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı profilsiz düz birleşim detayı

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Karşılama Bankosu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Fiberglas malzeme – Fiberglas malzeme			

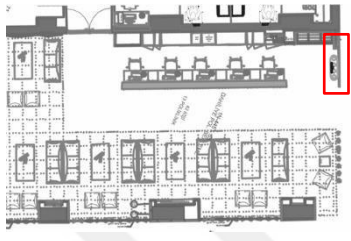

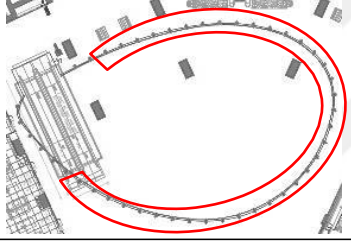

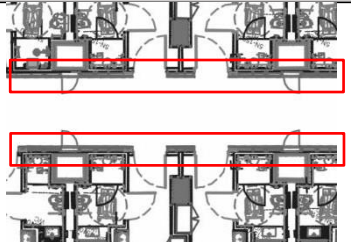

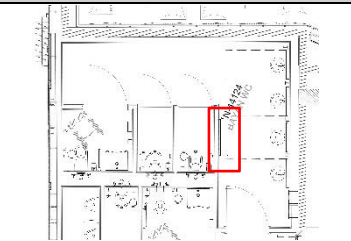

• Donatı-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayları: Donatılar arasındaki profilli düz birleşimler birçok farklı malzemeli ve farklı işlevli donatı arasında gerçekleşebilmektedir. Tercih edilen profillerin türü, uygulama şekli ve niteliği değişiklik göstermektedir. Ancak alan çalışmasında karşılaşılan örnekler metal, cam esaslı ve fiberglas malzemeler arasında gerçekleşmektedir. Çalışma alanında yer alan bir ve iki malzemeli donatı-donatı profilli düz birleşim örneği olan iki adet uygulama Tablo 50’de yer almaktadır.

Tablo 50. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Görüşme Odası Camekanları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Karşılama Bankosu – Aydınlatmalar			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Fiberglas malzeme – Metal malzeme			

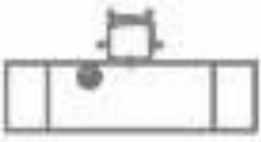

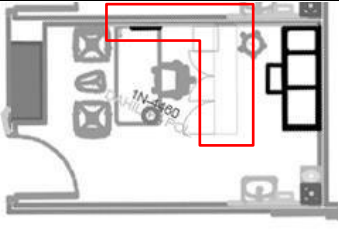
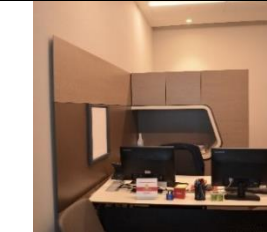

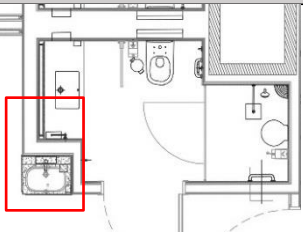

• Donatı-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayları: Donatılar arasındaki kot farklı birleşimler alan çalışmasında cam, PVC, metal, ahşap ve akrilik esaslı malzemeler arasında iki ve üç malzemeli birleşimler olarak karşımıza çıkmaktadır. Donatı-donatı kot farklı birleşime örnek olan dört adet uygulama Tablo 51’de yer almaktadır.

Tablo 51. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı kot farklı birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Cam Bölme – İsimlik			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Galeri Boşluğu parapet – Tutunma Barı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Yatan Hasta Koridorları Tutunma Barı- Aydınlatma			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Akrilik esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme			
4. ÖRNEK		Genel WC Dresuarları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Cam esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

• Donatı-Donatı Dönüşüm Detayları: Aynı bileşenlerin oluşturduğu detaylar arasında dönüşüm faktörü ile bir istisna oluşturan donatı-donatı dönüşümleri alan çalışmasında metal, akrilik ve ahşap esaslı malzemeler arasında gerçekleşen iki ve üç malzemeli birleşimler ile karşımıza çıkmaktadır. Dönüşümde yer alan donatılar birbirlerine benzer işlevlerde olabileceği gibi tamamen farklılaşan veya işlevsel devamlılık sağlayan donatılara dönüşümler şeklinde de olabilmektedir. Dönüşüme örnek olan üç adet uygulama Tablo 52’de verilmektedir.

Tablo 52. Alan çalışmasında tespit edilen donatı-donatı dönüşüm detayları

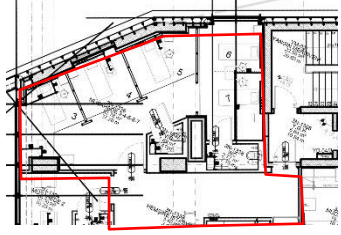

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme				
	Duvar-Duvar				
	Tavan- Tavan				
	Donatı-Donatı				
1. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Karşılama Bankoları-Kurumsal Kimlik Yazısı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Poliklinik Doktor Odası Depolamalar			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Yatan Hasta Odası Köşe Lobu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Akrilik esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme			

3.2.2. Farklı Bileşenlerin Oluşturduğu Detaylar

Farklı bileşenlerin oluşturduğu detaylar altı farklı bileşen ilişkisinde sağlanan dört farklı birleşim türü ile 24 grupta incelenmektedir. Yapılan gözlemler neticesinde bu gruplardan 7 tanesinde değerlendirilecek herhangi bir örneğe çalışma alanındaki detay çözümleri arasında rastlanmamıştır. Bu gruplar döşeme-duvar kot farklı birleşim, döşeme-tavan profilli ve profilsiz düz birleşim, kot farklı birleşim ve dönüşüm, döşeme-donatı dönüşüm ve duvar-tavan dönüşüm gruplarıdır. Geriye kalan 17 gruba ait örnekler alan çalışmasında tespit edilerek uygun gruplarda değerlendirilmiştir.

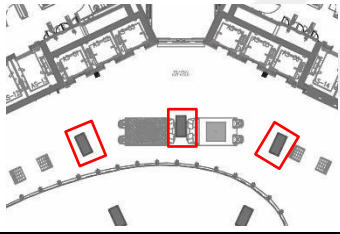

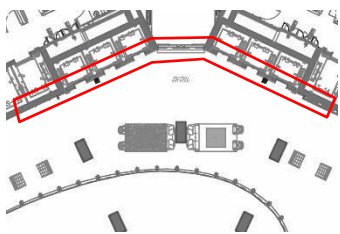

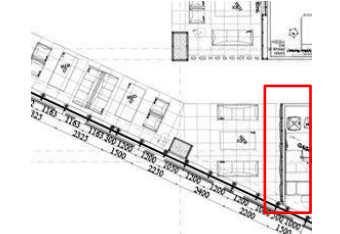

- Döşeme-Duvar Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Alan çalışmasında döşeme-duvar profilsiz düz birleşimine dair yalnızca bir örneğe rastlanılmıştır. Bu tür birleşimlerin estetik çözümlü olma ihtimali düşük olduğu için tercih edilme miktarı da azdır. Ancak çalışma alanında uygulama biçimi olarak estetik değer kazandırılarak özelleşmiş bir uygulama bulunmaktadır. Bu uygulama PVC ve tekstil esaslı malzemeler arasında gerçekleşmekte olup Tablo 53’de yer almaktadır.

Tablo 53. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar profilsiz düz birleşim detayı

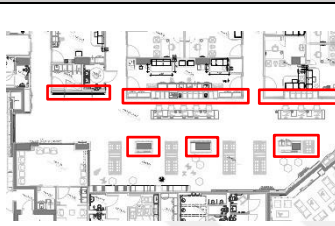

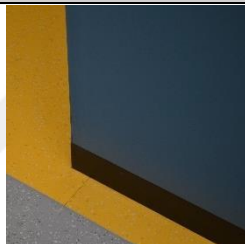
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Tedavi Birimleri			
					
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		PVC esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme			

• Döşeme-Duvar Profilli Düz Birleşim Detayları: Döşeme-duvar profilli düz birleşime dair alan çalışmasında doğal taş, ahşap, PVC ve tekstil esaslı zemin kaplamalarının ahşap, cam, metal ve tekstil esaslı duvar kaplamaları ile birleştiği beş örnek yer almaktadır. Kullanılan profillerin mekân bütünlüğü açısından aynı tercih edildiği bu birleşimler Tablo 54’de yer almaktadır.

Tablo 54. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar profilli düz birleşim detayları

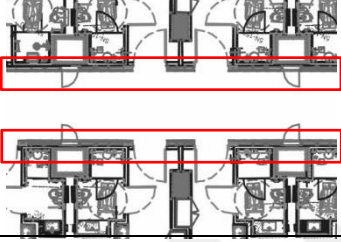

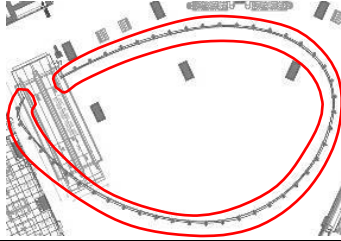

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Genel Sirkülasyon Alanı Kolonları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Poliklinik Katları Genel Sirkülasyon Alanı Duvarları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Sirkülasyon Alanı- Poliklinik Bekleme Alanı Duvarları			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

Tablo 54'ün devamı

4. ÖRNEK	Poliklinik Katları Koridor Duvarları		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		
5. ÖRNEK	Pediatri Polikliniği Duvarları		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	PVC esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		

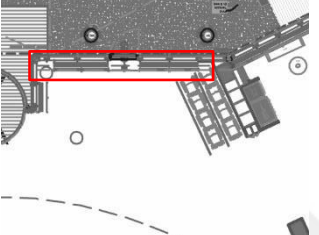

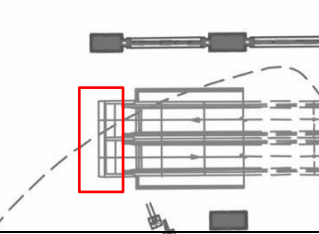

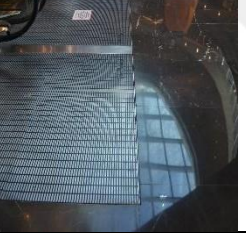

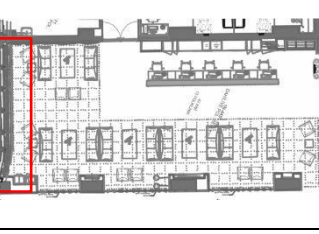
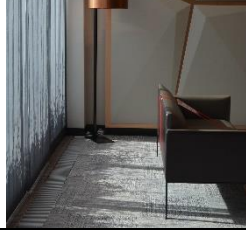

• Döşeme-Duvar Dönüşüm Detayları: Döşeme-duvar dönüşümü malzeme devamlılığı veya döşeme kalınlığının oluşturduğu duvar algısı ile sağlanabilmektedir. Bir veya birden fazla malzeme ile sağlanabilecek dönüşümler arasında tek malzeme ile yapılan ve devamlılık esaslı olan durumlara daha sık rastlanmaktadır. Her iki türe de ait birer örnek alan çalışmasında yer almaktadır. Bu örnekler Tablo 55’de gösterilmektedir.

Tablo 55. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-duvar dönüşüm detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profili		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Yatan Hasta Katı Hasta Koridoru			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		PVC esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Galeri Boşluğu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			

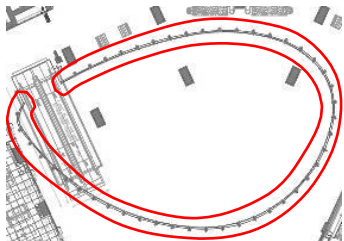

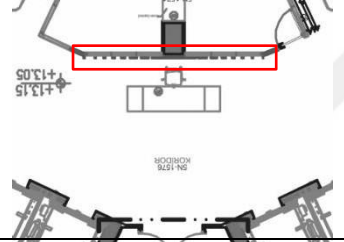

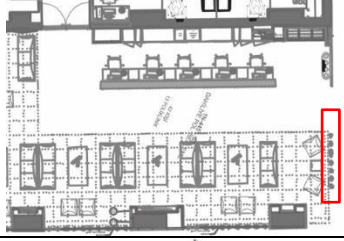

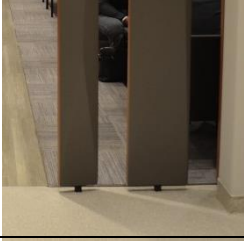

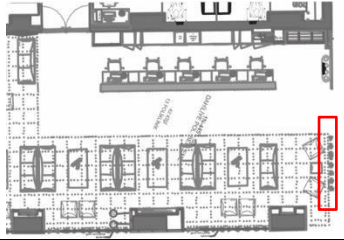

• Döşeme-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Döşeme-donatı profilsiz düz birleşimi alan çalışmasında doğal taş ve tekstil esaslı zemin kaplama malzemelerinin metal esaslı donatılar ile birleştiği iki malzemeli birleşim detayları ile karşımıza çıkmaktadır. Bu grupta değerlendirilen üç örnek Tablo 56’da yer almaktadır.

Tablo 56. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı profilsiz düz birleşim detayları

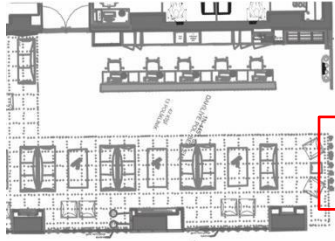

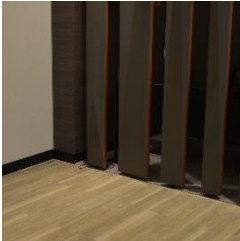

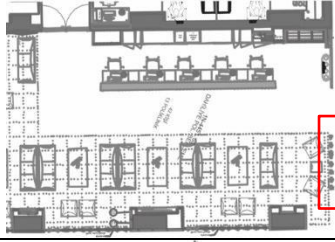

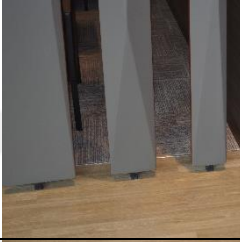

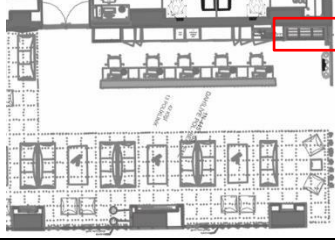

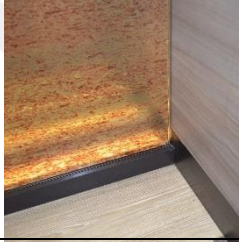

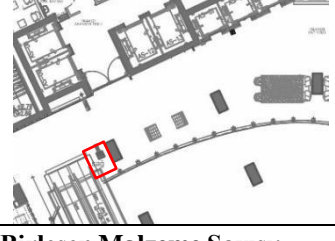
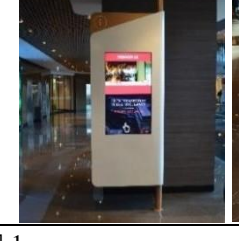
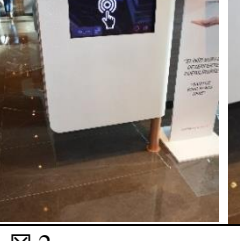

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Lobi Katı Sirkülasyon Alanı Zemini - Mazgal			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Lobi Katı Sirkülasyon Alanı Zemini – Yürüyen Merdiven			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Poliklinik Bbekleme Alanı Zemini - Mazgal			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

• Döşeme-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayları: Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı profilli düz birleşimleri doğal taş, ahşap, tekstil ve PVC esaslı zemin kaplama malzemeleri ile cam, metal esaslı ve fiberglas malzemeli donatıların birleştiği iki malzemeli detaylardır. Bu grupta değerlendirilen dokuz örnek Tablo 57’de yer almaktadır.

Tablo 57. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Sirkülasyon Alanı zemini – Parapet			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Yatan Hasta Katı Koridor Zemini – Dekoratif Eleman			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Poliklinik Bekleme Alanı Zemini – Dekoratif Bölücü Eleman			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		PVC esaslı malzeme – Fiberglas malzeme			
4. ÖRNEK		Poliklinik Bekleme Alanı Zemini – Dekoratif Bölücü Eleman			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Fiberglas malzeme			

Tablo 57'nin devamı

5. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Zemini – Dekoratif Bölücü Eleman		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Fiberglas esaslı malzeme		
6. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Zemini – Dekoratif Bölücü Eleman		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Fiberglas esaslı malzeme		
7. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Zemini – Katmanlı Boyalı Cam Dekor		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
8. ÖRNEK	1.Normal Kat Lobi Alanı – Onkoloji Bölümü Bölünü Eleman		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
9. ÖRNEK	Sirkülasyon Alanı Zemini – Yönlendirme Tabelası		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		

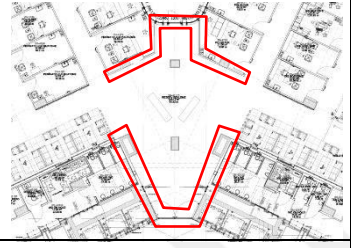
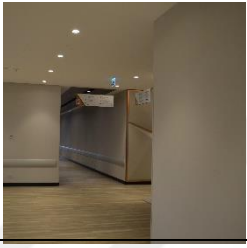
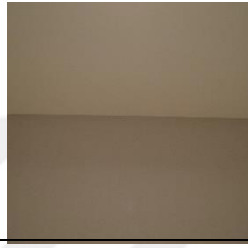

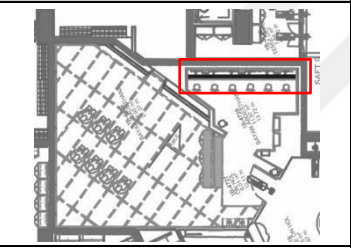

• Döşeme-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayları: Döşemeye müdahale gerektiren döşeme-donatı kot farklı birleşimleri sık rastlanan uygulamalardan değildir. Alan çalışmasında ise tespit edilen iki malzemeli bir adet örnek bulunmaktadır. Doğal taş esaslı zemin kaplaması ile metal esaslı malzemeli donatının kot farklı birleştiği örnek Tablo 58’de yer almaktadır.

Tablo 58. Alan çalışmasında tespit edilen döşeme-donatı kot farklı birleşim detayı

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Bodrum Kat İbadet Alanı Zemini – Süs Havuzu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

• Duvar-Tavan Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Duvar- tavan detaylarından profilsiz düz birleşime örnek olabilecek iki adet uygulama doğal taş ve tekstil esaslı duvar kaplamalarının alçı esaslı tavan kaplama malzemesi ise iki malzemeli olarak oluşturdukları birleşim detayları olarak karşımıza çıkmaktadır. Duvar ve tavan birleşiminde estetik açıdan tercih edilmeyen bir uygulama olan profilsiz düz birleşim bu nedenle günümüzde az rastlanan uygulamalardandır. Alanda bu grupta yer alan uygulamalar Tablo 59’da verilmiştir.

Tablo 59. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan profilsiz düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		İkinci Kat Sirkülasyon Alanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		1.Bodrum Kat Bayan Mesit			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Doğal taş esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			

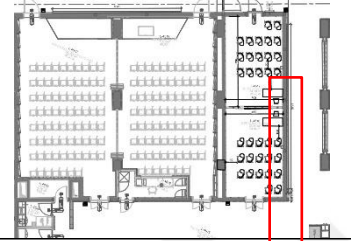
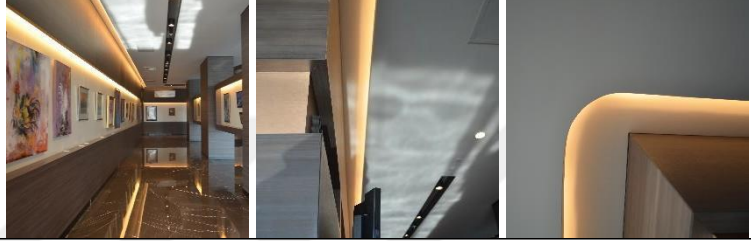
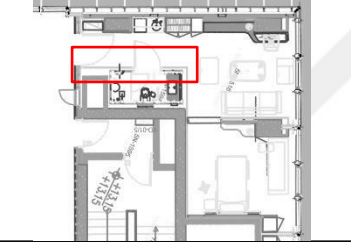

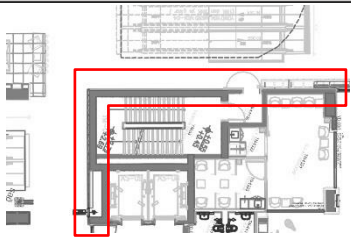
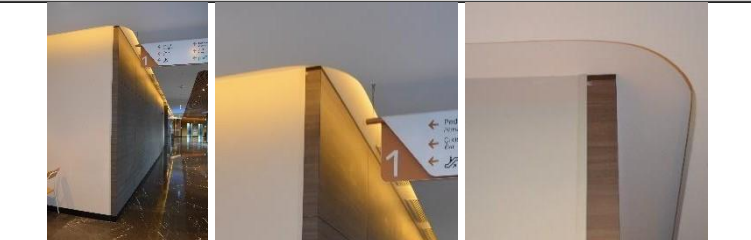
• Duvar-Tavan Profilli Düz Birleşim Detayları: Duvar- tavan detaylarından profilli düz birleşim birçok farklı yapı, malzeme ve forma sahip profiller ile sağlanabilmektedir. Ancak yapının iç mekân bütünlüğü açısından tercih edilen profillerin birlikte kullanıldığı kaplama malzemelerinde sorun yaratmadığı sürece aynı olmasına dikkat edilmektedir. Alan çalışmasında da uygulanan profilli duvar-tavan birleşimlerinde profillerin aynı veya benzer olması dikkat çekmektedir. Ahşap esaslı duvar kaplamalarının farklı şekillerde üretilmiş hallerinin alçı esaslı tavan kaplamaları ile birleştiği iki malzemeli üç adet uygulama örneği Tablo 60'da yer almaktadır.

Tablo 60. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan profilli düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Genel Sirkülasyon Alanı Duvar ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Poliklinik Sirkülasyon Alanı Duvar ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Pediyatri Kliniği Sergi Alanı Duvar ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			

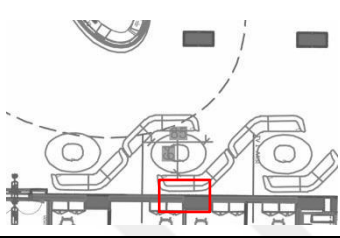

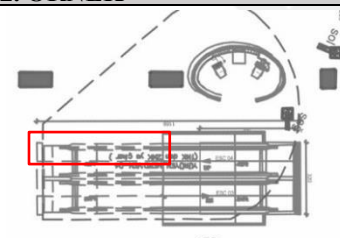

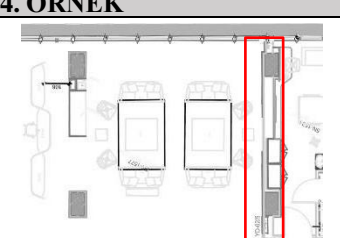

• Duvar-Tavan Kot Farklı Birleşim Detayları: Duvar- tavan kot farklı birleşimine örnek olarak alan çalışmasında ahşap ve tekstil esaslı duvar kaplamalarının alçı esaslı tavan kaplamaları ile birleştiği iki ve üç malzemeli üç adet uygulama örneği Tablo 61’de verilmektedir.

Tablo 61. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-tavan kot farklı birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Lobi Katı Sergi ve Konferans Salonu Duvar ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Alçı Esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Hasta Odası Duvar ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Alçı Esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		1.Normal Kat Sirkülasyon Alanı Duvarları ve Tavanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme			

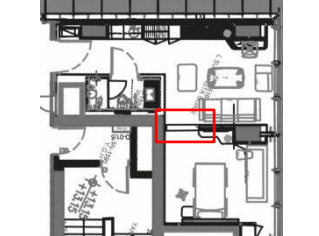

• Duvar-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Çalışma alanında duvar-donatı profilsiz düz birleşimler ahşap ve tekstil esaslı duvar kaplamalarının cam, akrilik ve ahşap esaslı donatılar ile yaptığı birleşim detaylarında gözlemlenmektedir. Duvar-donatı profilsiz düz birleşimleri grubuna ait dört uygulama Tablo 62’de yer almaktadır.

Tablo 62. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı profilsiz düz birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Lobi Katı Bekleme Alanı Duvar- Saat			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		1.Normal Kat Merdiven Altı Duvarı – Satış Birimi			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Sirkülasyon Alanı Duvarı – Bekleme Alanı Donatısı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
4. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Bekleme Alanı Duvarı – TV Sehpası			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Tekstil esaslı malzeme – Akriik esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			

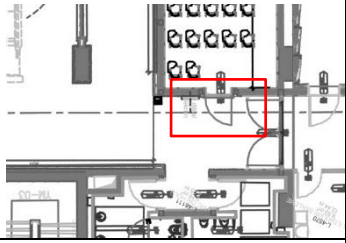

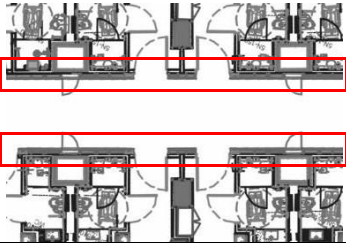

• Duvar-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayları: Duvar-donatı profilli düz birleşimleri aynı veya farklı tür malzemelere sahip bileşenler arasında gerçekleştirebilmektedir. Çalışma alanında bir malzemeli olarak ahşap esaslı duvar kaplamasının ahşap esaslı donatı ile yaptığı iki örnek; metal esaslı donatı ile yaptığı bir örnek olmak üzere toplamda üç adet uygulama yer almaktadır. Bu uygulamalar Tablo 63’de verilmektedir.

Tablo 63. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı profilli düz birleşim detayları

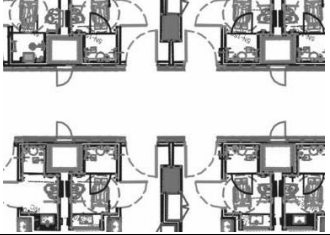
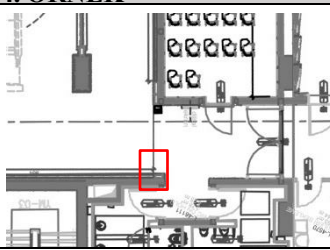
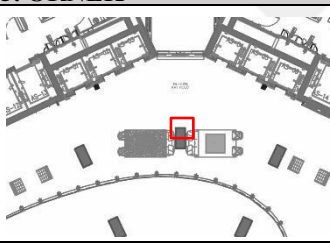
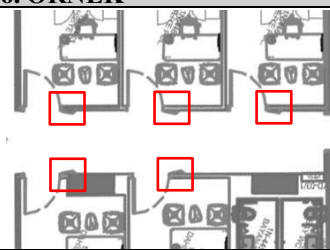
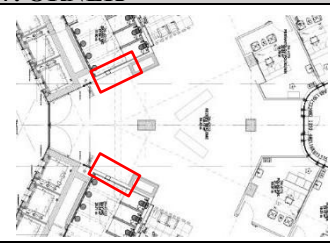
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Lobi Katı Sanat Galerisi Duvarı – Sergi Panosu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Yatan Hasta Odası Duvarı – Duvar İçi Sürme Kapı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Pediyatri Kliniği Duvarı – Dijital Pano			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri			
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

• Duvar-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayları: Yapıda en zengin örnekleme sahip detay uygulamaları duvar-donatı detayları olup en çok örnek ise duvar-donatı kot farklı birleşim detaylarında karşımıza çıkmaktadır. Ahşap, doğal taş, tekstil, cam ve metal esaslı malzemelerin kullanıldığı duvar yüzeyleri PVC, ahşap, metal, tekstil, cam, akrilik esaslı ve kompozit malzemeli donatılar ve ile bir ya da iki malzemeli kot farklı birleşimler yapmaktadır. Bu birleşimlerin oluşturduğu detaylar farklı işlevlerde ve farklı malzeme kombinasyonları ile birçok alanda tekrarlanmakta ve tercih edilmektedir. Bu grup detay uygulamalarına örnek verilebilecek yirmi altı detay çözümü Tablo 64’de gösterilmektedir.

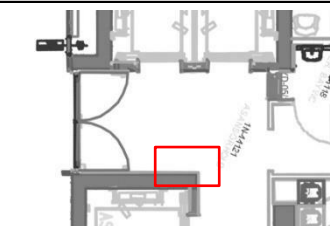

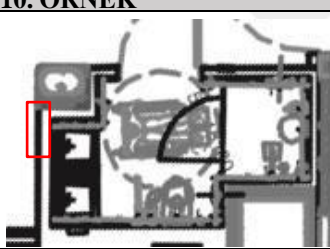
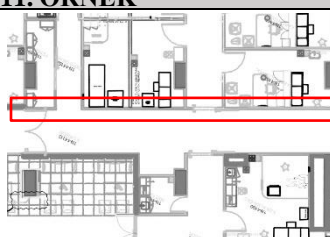
Tablo 64. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı kot farklı birleşim detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Lobi Katı Sirkülasyon Alanı Duvarı- Derslik Kapısı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Yatak Hasta Katları Koridor Duvarı- Çarpma Bandı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme			

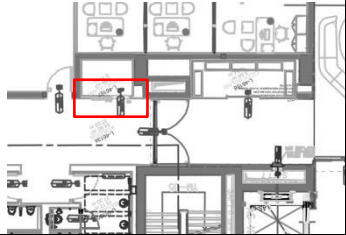

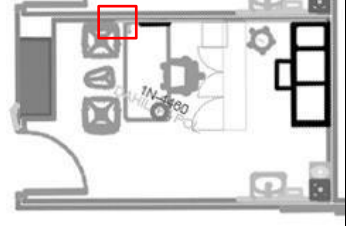

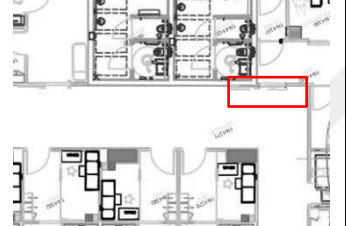

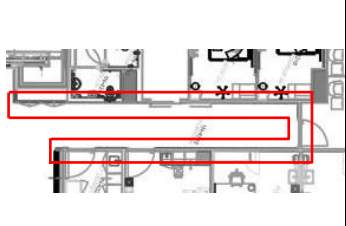

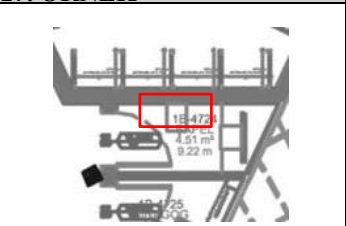

Tablo 64'ün devamı

3. ÖRNEK 	Yatak Hasta Katları Koridor Duvarı- Carpma Bandı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme		
4. ÖRNEK 	Lobi Katı Sirkülasyon Alanı Duvarı- Derslik Kapısı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
5. ÖRNEK 	Poliklinik Katları Sirkülasyon Alanı Duvarı- Yönlendirme Elemanı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
6. ÖRNEK 	Poliklinik Doktor Odası Koridoru Duvarı – Doktor Odası Kapıları		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
7. ÖRNEK 	Sirkülasyon ve Poliklinik Alanları Duvarları- Saft Kapağı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		

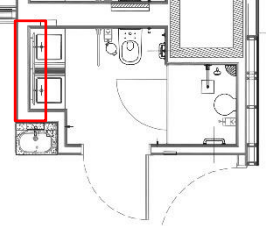

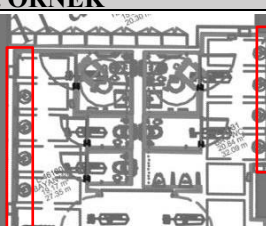

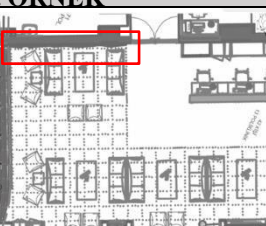

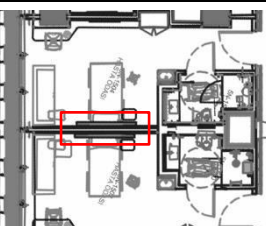

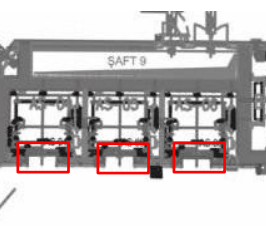

Tablo 64'ün devamı

8. ÖRNEK 	Doktor Odası Duvarları- Doktor Lavabosu Alınlığı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
9. RNEK 	Poliklinik Katları Koridor Duvarları- Yönlendirme Tabelası		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
10. ÖRNEK 	Yatan Hasta Odası Duvarı – Köşe Lobu		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme		
11. ÖRNEK 	Poliklinik Katları Koridor Duvarları – Çarpma Bandı		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme		
12. ÖRNEK 	Yatan Hasta Katları Bekleme Alanı Duvarı – Ünite		
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		

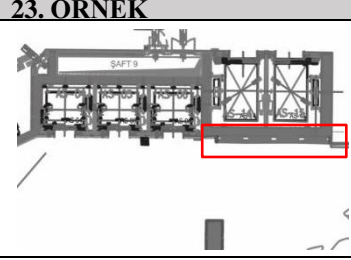

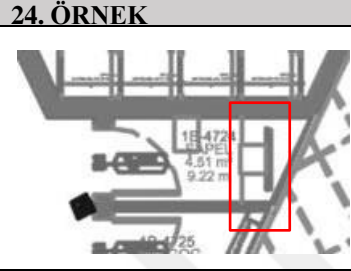

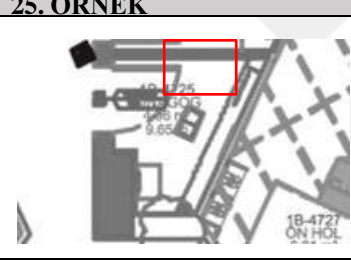

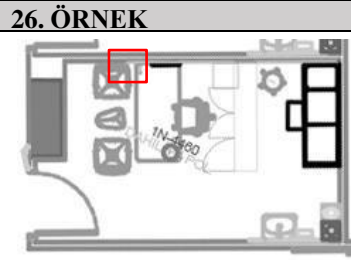
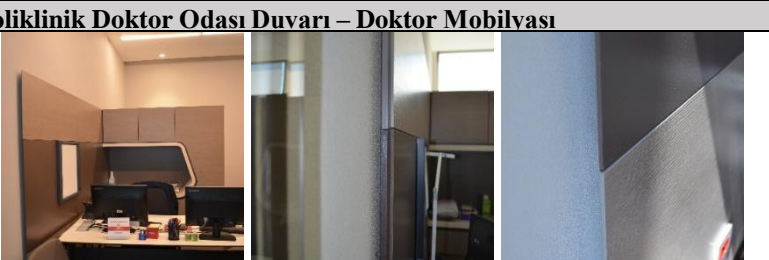
Tablo 64'ün devamı

13. ÖRNEK	Sirkülasyon Alanı Duvarı- Lobi Katı Bagaj Alanı Kapısı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
14. ÖRNEK	Poliklinik Doktor Odası Duvarı – Doktor Mobilvası		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
15. ÖRNEK	Poliklinik Katları Sirkülasyon Alanı Duvarı- Tedavi Birim Kapıları		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
16. ÖRNEK	Pediyatri Kliniği Koridor Duvarı – Dekoratif Yüzey Kaplaması		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		
17. ÖRNEK	İbadet Alanı Duvarı– Dini Sembol		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme		

Tablo 64'ün devamı

18. ÖRNEK 	Yatan Çocuk Hasta Birimi Oda Banyosu Duvarı- Ayna
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme
19. ÖRNEK 	Genel WC Duvarı- Ayna
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme
20. ÖRNEK 	Poliklinik Bekleme Alanı Duvarı – Akustik Yüzev Tasarımı
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Metal esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme
21. ÖRNEK 	Yatan Hasta Odası Duvarı – Hasta Yatak Başı Seti
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme
22. ÖRNEK 	Genel Sirkülasyon Alanı Asansör Duvarı- Asansör
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme

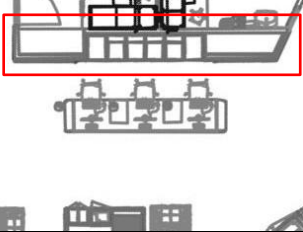

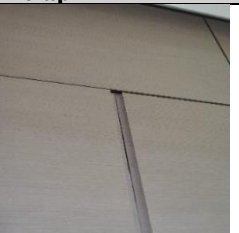
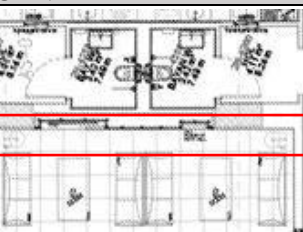

Tablo 64'ün devamı

23. ÖRNEK	Poliklinik Katları Duvarları – Dijital Panolar
	
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Kompozit malzeme
24. ÖRNEK	İbadet Alanı Duvarı– Aydınlatma- Dini Sembol
	
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme- Aydınlatma
25. ÖRNEK	İbadet Alanı Duvarı– Aydınlatma- Dini Sembol
	
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – PVC esaslı malzeme- Aydınlatma
26. ÖRNEK	Poliklinik Doktor Odası Duvarı – Doktor Mobilvası
	
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☐ 2 ☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme

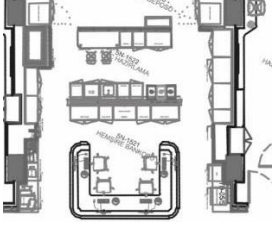

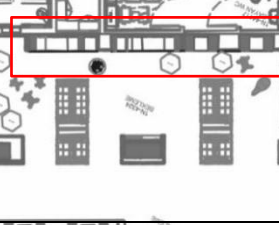

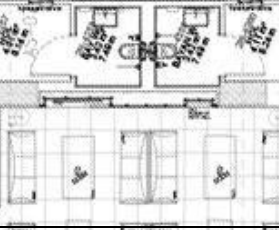

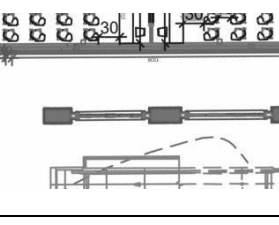
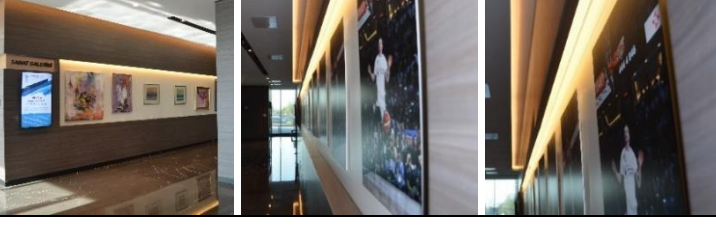
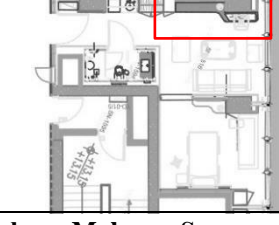

- Duvar-Donatı Dönüşüm Detayları: Duvar-donatı dönüşüm detayları alan çalışmasında en sık rastlanan ikinci detay türüdür. Bir, iki, üç ve üzeri malzeme ile gerçekleştirilen dönüşümlerde ahşap, cam, doğal taş ve tekstil esaslı malzemelerle kaplanmış duvarlar bazı durumlarda malzemelerini korumaktadır. Bazı durumlarda ise kaplamalarının dönüştükleri donatıda tekstil, akrilik, cam, alçı ve metal esaslı malzemelere dönüştüğü

görülmektedir. Dönüşüme örnek olarak verilebilecek duvar-donatı detayı sayısı on üç olup, örnekler Tablo 65’de yer almaktadır.

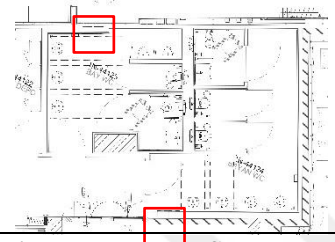
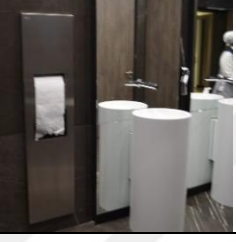

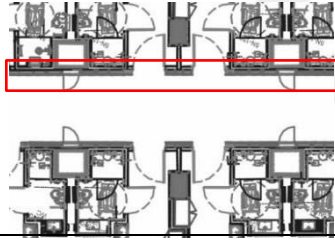

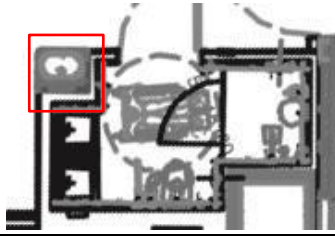

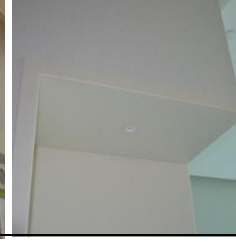
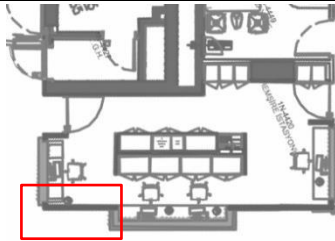

Tablo 65. Alan çalışmasında tespit edilen duvar-donatı dönüşüm detayları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Pediyatri Kliniği Bekleme Alanı Duvar – Danışma Bankosu Dolabı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Suit Hasta Odası Duvarı- Dolap			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Poliklinikler Bekleme Alanı Duvarı – Şarj İstasyonu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme			

Tablo 65'in devamı

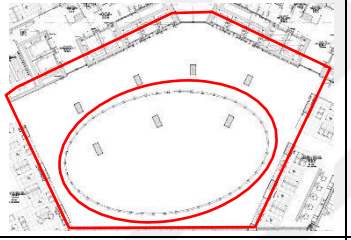

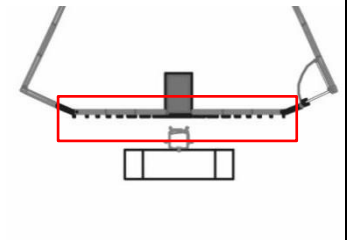

4. ÖRNEK 	Yatan Hasta Katları Sirkülasyon Alanı Duvarı- Depolama Alanı
Birleşen Malzeme Sayısı:	☒ 1 ☐ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme
5. ÖRNEK 	Pediyatri Kliniği Bekleme Alanı Duvar – Oturma Donatısı
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme
6. ÖRNEK 	Poliklinikler Bekleme Alanı Duvarı – TV Ünitesi
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme
7. ÖRNEK 	Lobi Katı Sanat Galerisi Duvar – Sergi Yüzeyi
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Alçı esaslı malzeme
8. ÖRNEK 	Yatan Hasta Katları Hasta Odası Duvarı- Masa
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1 ☒ 2 ☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Akrilik esaslı malzeme

Tablo 65'in devamı

9. ÖRNEK	Mescit Alanı Duvarı- Havluluk		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
10. ÖRNEK	Genel WC Duvarları- Pecetelik		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Doğal taş esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
11. ÖRNEK	Yatan Hasta Katı Hasta Koridoru Duvarı – Tutunma Barı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Cam esaslı malzeme – Akriлик esaslı malzeme		
12. ÖRNEK			
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Tekstil esaslı malzeme – Akriлик esaslı malzeme		
13. ÖRNEK			
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☐ 2	☒ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Ahşap esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme – Akriлик esaslı malzeme		

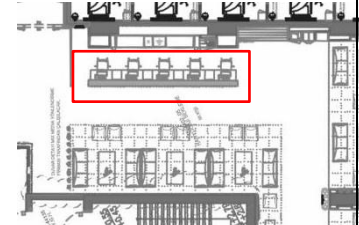

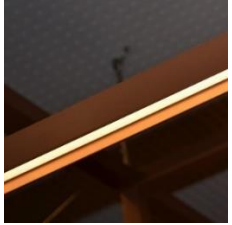
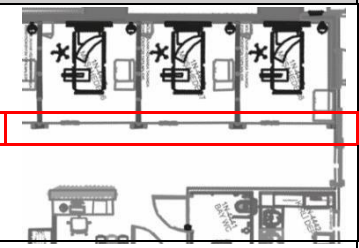

• Tavan-Donatı Profilsiz Düz Birleşim Detayları: Tavan-donatı profilsiz düz birleşimine dair alan çalışmasında tavanda kullanılan alçı ve metal esaslı malzemelerin donatıda kullanılan metal esaslı malzemeler ile birleştiği iki malzemeli birleşim örnekleri yer almaktadır. Bu örnekler üç adet olup Tablo 66’da verilmektedir.

Tablo 66. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı profilsiz düz birleşim detayları

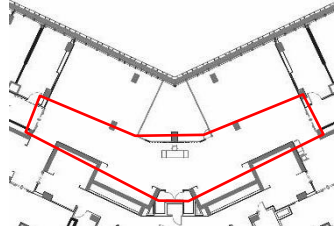

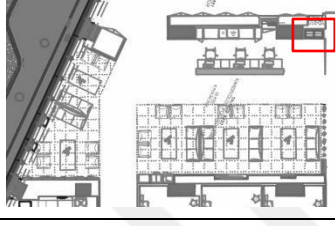
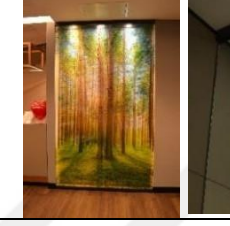
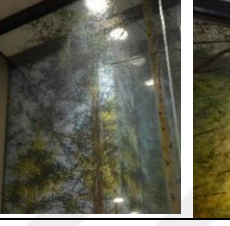
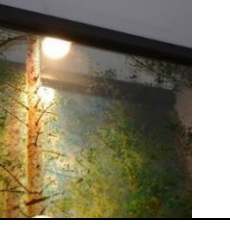
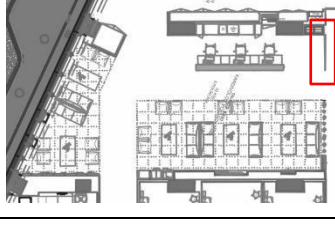

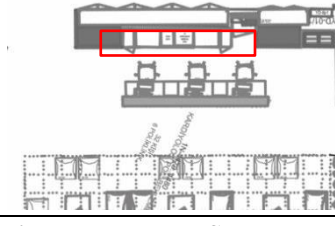

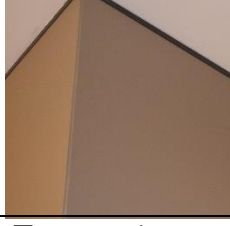

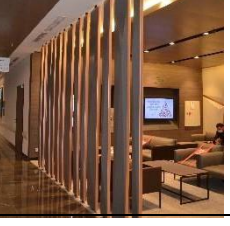

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Katları Sirkülasyon Alanı Tavanı- Aydınlatma			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Genel Sirkülasyon ve Poliklinik Bekleme Alanı Tavanları- Menfez			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Yatan Hasta Katları Koridoru Tavanı – Dekoratif Eleman			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

• Tavan-Donatı Profilli Düz Birleşim Detayları: Alan çalışmasında tavan- donatı profilli birleşimleri alçı esaslı malzemeli tavanın metal, cam, ahşap esaslı ve Fiberglas malzemeli donatılar ile yaptığı birleşimlerde karşımıza çıkmaktadır. Tercih edilen profiller donatıların birer parçası olabilirken yardımcı eleman olarak ayrıca edinilmiş olanlara da rastlanmaktadır. Profillerin türünün, boyutunun, yapısal özelliklerinin ve işlevlerinin donatıya göre belirlendiğini söylemek mümkündür. Bu grupta yer alan detaylarının tümünde iki farklı malzemenin bir araya geldiği gözlemlenmiştir. Tavan-donatı profilli düz birleşimine örnek gösterilebilecek yedi uygulama Tablo 67’de yer almaktadır.

Tablo 67. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı profilli düz birleşim detayları

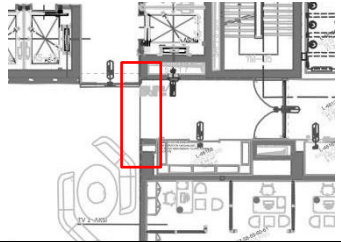

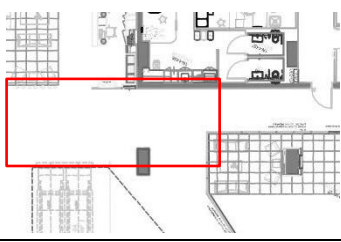

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Bekleme Alanı Tavanı – Danışma Bankosu Aydınlatması			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
2. ÖRNEK		Acil Servis Müşahede Odası Tavanı – Perde Rayı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			

Tablo 67'nin devamı

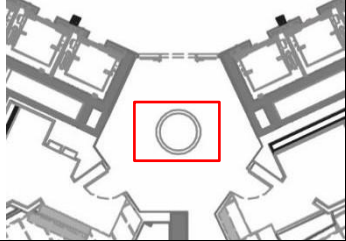

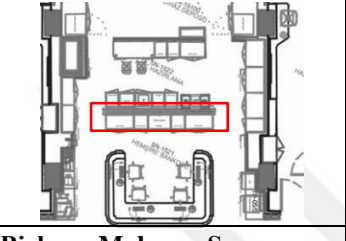
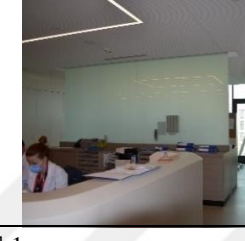
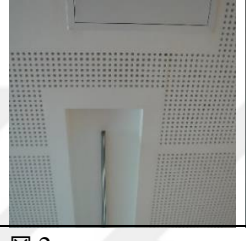
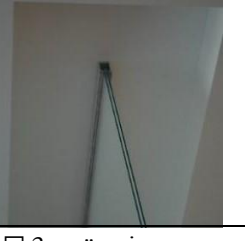

3. ÖRNEK	Yatan Hasta Katı Koridoru Tavanı – Aydınlatma Elemanı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme		
4. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Tavanı – Katmanlı Boyalı Cam Dekor		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
5. ÖRNEK	Poliklinik Tavanı- Poliklinik Alanı Seperatörü		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
6. ÖRNEK	Poliklinik Tavanı- Danışma Bankosu Depolama Elemanı		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Ahşap esaslı malzeme		
7. ÖRNEK	Poliklinik Bekleme Alanı Tavanı – Dekoratif Bölücü Eleman		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Fiberglas malzeme		

• Tavan-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayları: Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı kot farklı birleşimleri metal ve alçı esaslı tavan kaplama malzemeleri ile metal, tekstil ve cam esaslı donatı malzemeleri arasında gerçekleşmektedir. Tespit edilen birleşimler bir ve iki malzemelidir. Bu gruba örnek gösterilebilecek altı uygulama Tablo 68’de verilmektedir.

Tablo 68. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı kot farklı birleşim detayları

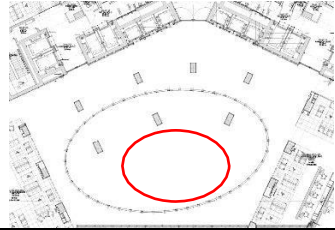
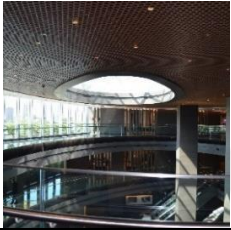
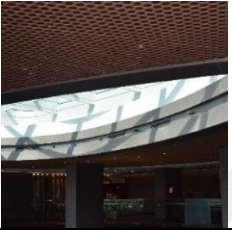
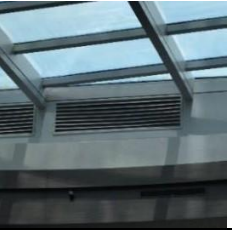
DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Birleşimler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Poliklinik Alanı Koridor Tavanı- Aydınlatma			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☒ 1	☐ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Metal malzeme			
2. ÖRNEK		Lobi Tavanı- Havalandırma			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal esaslı malzeme			
3. ÖRNEK		Genel Sirkülasyon Alanı Tavanı – Aydınlatma Elemanı			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri	
Birleşen Malzemeler:		Alçı esaslı malzeme – Metal malzeme			

Tablo 68'in devamı

4. ÖRNEK	İbadet Alanı Tavanı – Gergi Tavan Aydınlatması		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Tekstil esaslı malzeme		
5. ÖRNEK	Yatan Hasta katları Hemsire Bankosu Tavan- Seperatör		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		
6. ÖRNEK	Genel WC Tavanı- Ayna		
			
Birleşen Malzeme Sayısı:	☐ 1	☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:	Alçı esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme		

• Tavan-Donatı Kot Farklı Birleşim Detayları: Tavanın donatıya dönüştüğü uygulama alan çalışmasında metal esaslı ve cam esaslı malzemeler arasında gerçekleşmektedir. Tespit edilen tek dönüşüm uygulaması Tablo 69'da verilmektedir.

Tablo 69. Alan çalışmasında tespit edilen tavan-donatı dönüşüm detayı

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm
		Profilsiz	Profilli		
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar				
	Döşeme-Tavan				
	Döşeme-Donatı				
	Duvar- Tavan				
	Duvar-Donatı				
	Tavan-Donatı				
1. ÖRNEK		Galeri Boşluğu Tavanı – Aydınlatma Boşluğu			
					
Birleşen Malzeme Sayısı:		☐ 1		☒ 2	☐ 3 ve üzeri
Birleşen Malzemeler:		Metal esaslı malzeme – Cam esaslı malzeme			

Yapılan alan çalışmasında ulaşılan detay türü örnekleri ile edinilen bilgi ve tecrübeler ışığında Yapılan Çalışmalar-1’de kurgulanan sistemde revizyonlar yapılmış olup, sistemde kurgulanan detay türlerinin alan çalışmasında karşılıksız kaldığı noktalarda mantıksal hataların olmaması adına gerekli literatür örneği incelemeleri gerçekleştirilmiştir. Alan çalışması, sınıflandırma sisteminin oluşum aşamasında keşfine başlanan bir çalışma durumundadır. Ulaşılan detay türlerinin ayrıştırılması için gerekli üst başlık tanımlamaları ve uyumsuz noktaların düzenlenmesi iki çalışma arasında eş zamanlı olarak geliştirilmiştir. İki çalışmanın başlangıç ve bitiş süreçleri birbirleri ile iç içe olup, çalışmanın temel kurgusu ve amacı için iki çalışma da eşit gerekliliklere sahiptir.

4. BULGULAR VE İRDELEMELER

Bulguların sunumu öncelikle yapılan iki farklı çalışmaya ait bulguların çalışmaların her biri tamamlandığında not edilen bulgular çerçevesinde ayrı ayrı değerlendirilmesini içermektedir. Sonrasında ise iki çalışma arasındaki ilişkinin sağlanması ile gelişen ve çalışmanın bütününden beslenen genel bulgular aktarılmaktadır.

Yapılan Çalışmalar-1'e ait bulgular: Detay kavramının tanımladığı geniş bir literatürün varlığı bilinmektedir. Bu literatürün temeli yalnızca iç mimarlık disiplininde değil, mimarlık, inşaat mühendisliği, endüstri ürünleri tasarımı gibi yapı ile ilişki olan tüm disiplinlere dayanmaktadır. Bu nedenle detayın ele alındığı disipline göre tanımlamak önem kazanmaktadır. Bu amaçla iç mimarlık disiplininde ele alınan detay kavramının çerçevesini çizmek için yapılan sınıflandırma çalışmasının aşamalarında;

- İç mekâna yansıyan detay çözümlerinin tümüne yakınının yapının temel bileşenlerine kadar uzanmayan, kaplama malzemelerinin katmanları arasında çözülebildiği,
- İç mekân detaylarının yüzeysel olarak estetik çözümünde neyin hedeflendiği bilindiğinde, alt katmanlarda çözüme gidecek yolların üretilmesini kolaylaştıracağı,
- Mevcut detaylandırma sistemlerinin tümünün bir şekilde detayın oluşum yeri ile ilişkilendirilerek sunulduğu,
- İç mekân detaylarının tanınması için yapılması gereken ilk şeyin, detayların oluşabileceği yerlerin tespiti olduğu,
- Detayların döşeme, duvar, tavan ve donatı olmak üzere dört iç mekân bileşeninde oluştuğu,
- Mekân bileşenleri üzerinde tespit edilen detayların, iç mekânda üretilen detayların tamamını tek başına ifade edemediği, mekân bileşenleri arasındaki ilişkilerinde çok sayıda detay türü ürettiği,
- Bileşenler arası ilişkilerin tümünün bileşenlerin ikili şekilde gerçekleştirdiği birleşimler olduğu,
- Tespit edilen bileşenler arası ilişkilerin, iç mekânı bir bütün haline getirecek bütün niteliklere sahip olduğu,
- Her bir bileşen ilişkisinin detay çözümüne ihtiyaç duyan estetik ve işlevsel açıdan önemli noktalar olduğu,

- Bileşenlerin kendi içlerinde yaptığı birleşimlerin döşeme-döşeme birleşimi, duvar-duvar birleşimi, tavan-tavan birleşimi, donatı-donatı birleşim ve dönüşümü olmak üzere dörde ayrıldığı,
- Mekân bileşenlerinin yaptığı ikili birleşimlerin farklı bileşenler arasında gerçekleşmesi durumunda döşeme-duvar birleşim ve dönüşümü, döşeme-tavan birleşim ve dönüşümü, döşeme-donatı birleşim ve dönüşümü, duvar-tavan birleşim ve dönüşümü, duvar-donatı birleşim ve dönüşümü, tavan-donatı birleşim ve dönüşümü olarak altı grupta incelenebildiği,
- Bileşenlerin yaptıkları birleşimlerin düz ve kot farklı olarak iki farklı şekilde gerçekleşebildiği,
- Düz birleşimin farklı gerekçeler ile profilsiz ve profilli olarak iki farklı şekilde sağlanabildiği,
- Kot farkının farklı bileşenlerde bazen derinlik bazen yükseklik değişimi olmak üzere farklı şekillerde oluşabildiği,
- Aynı bileşenler arasında dönüşüm faktörünün yalnızca donatı-donatı ilişkisi içinde izlendiği,
- İki donatı arasında bir dönüşümden söz edebilmek için bir donatının bünyesinde birbirinden farklı işlevlere sahip en az iki donatı barındırması gerektiği,
- Farklı bileşenlerin dönüşümünde ise malzeme, yön veya biçim etkenlerinden en az birinin her iki bileşende de devamlılık göstermesinin gerektiği,
- Bileşen türleri için birden fazla şekilde detay üretmenin mümkün olduğu,
- Detay türlerini belirleyen ve sınıflandıran başlıkların daha detaylı olarak kendi içinde yeniden alt başlıklara ayrılabilmesi gözlemlenmiştir.

Yapılan Çalışmalar-2'ye ait bulgular: Yapılan çalışmalar-1'de hazırlanan sınıflandırma sistemi, kapsamlı ve açıklayıcı olmak amacıyla teorik bilgiye dayanarak hazırlanmıştır. Bu nedenle mesleki uygulamada tam olarak karşılık bulabileceği kesin olmayan bir sistemdir. Alan çalışması hem sınıflandırma sisteminin çalışmasının denetlenmesi hem geliştirilmesi hem de sistem açıklanırken kullanılan grafiksel anlatımların uygulamadaki karşılığı ve çeşitlerinin görülmesi açısından önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle çalışmanın ikinci bölümünde uygulama pratiğinde hayata geçirilmiş olan iç mekân detay çözümlerinin bu sistemde karşılık bulup bulamadığı test edilmektedir. Bu süreç hem pratik bilginin gelişmesi hem de teorik verilerin test edilmesi açısından önemlidir. Bu amaçla yapılan alan çalışmasında;

- İç mekân bileşenlerinin teorik bilgideki kadar ayırt edilebilir olduğu,
- İç mekânda birçok malzemenin aynı anda kullanılabilir olduğu,
- Aynı malzemelerin kullanıldığı yere ve tasarım kararına göre farklı yöntemler ile uygulanabildiği,
- İç mekânda geliştirilen detay çözümlerinin malzeme üzerinden değerlendirilmesinin mümkün olmadığı,
- Bir malzemenin birden çok bileşen türünde farklı detay çözümleri ile kullanılmış olduğu,
- Detayı oluşturan bileşenlerin farklı olmasının malzemelerinde farklı olması gerektiği anlamına gelmediği,
- Her bileşen için farklı sebeplerle seçilen ve yaygın olarak kullanılan bazı malzemelerin olduğu,
- Aynı detay çözümünün farklı malzemelerde farklı görsel etkilere neden olduğu,
- Detay tasarımının yapı kimliğinin bir parçası olarak konsept ve proje bütünü ile ilişkili olarak tasarlanması gerektiği,
- Profilli çözümlerde aynı profillerin farklı malzemeler ile kullanılabilirdiği ve bu nedenle detayların ve malzemelerin birlikte kullanıldığı profile göre ayırt edilemeyeceği,
- Düz birleşimde kullanılan profillerin çeşitliliğinin kullanıldığı bileşene, profilin malzemesine ve işlevsel özelliğine göre değişiklik gösterdiği,
- Profil kullanımının özellikle döşeme-döşeme birleşiminde önemli olduğu,
- Profillerin estetik amaçla mümkün olduğu kadar görünür olmayacak şekilde seçildiği ve mümkünse kullanılmadığı,
- Profilsiz birleşim özellikle farklı malzemeler arasında olduğunda diğer birleşim türlerine göre daha az kullanıldığı,
- Çözümlerin tür sayısının bileşenlere göre farklılık gösterebileceği,
- Doğru ve estetik çözüm yolunun bir tane olmadığı, aynı sorun ve malzemeye birçok farklı çözüm yolu bulunabileceği,
- Tüm detay çözümlerinin malzemeyi koruduğu ve estetik katkı sağladığı,
- Bileşenler arasındaki tüm ilişki biçimlerinin her yapıda bulunmadığı,
- Detay çözümlerinde tercih edilen yolun malzeme kadar mekân işlevi ile de ilişkili olduğu,
- Malzeme değişikliği, kot değişikliği, malzemede yön ve renk değişikliği gibi detay çözümü gerektiren uygulamaların; alan belirleme, sınır belirleme, estetik çözüm

sağlama, mekân algısını değiştirme, işlev belirleme gibi amaçları olduğu tespit edilmiştir.

Detay türlerinin çalışma alanında tespit edilmesi ile incelenmiş olan 144 adet detayın türleri ve sayıları Tablo 70’de verilmektedir. Alan çalışmasında derlenen detay çözümlerinde 10 farklı malzeme ikili ve üçlü olarak eşleşerek 61 farklı kompozisyon ile bir araya gelmektedir. Bu kompozisyonlar detay bileşenlerinden bağımsız olarak yalnızca malzeme türüne ait verilerdir. Aynı malzemeler aynı kompozisyonu birden fazla ikili bileşen ilişkisinde yapabilmektedir.

Tablo 70. Alan çalışmasında karşılaşılan detay türleri ve sayıları

DETAY TÜRLERİ		Düz Birleşim		Kot Farklı Birleşim	Dönüşüm	TOPLAM
		Profilsiz	Profilli			
Aynı Bileşenler	Döşeme-Döşeme	5	20	1	X	26
	Duvar-Duvar	4	3	2	X	9
	Tavan- Tavan	1	3	4	X	8
	Donatı-Donatı	1	2	4	3	10
Farklı Bileşenler	Döşeme-Duvar	1	5	0	2	8
	Döşeme-Tavan	0	0	0	0	0
	Döşeme-Donatı	3	9	1	0	13
	Duvar- Tavan	2	3	3	0	8
	Duvar-Donatı	4	3	26	13	46
	Tavan-Donatı	3	7	6	1	17
TOPLAM		24	55	47	19	145

Bu tablodan yola çıkarak hangi bileşenlerde daha fazla detay türü üretilebildiği, hangi birleşim türleriyle daha sık karşılaşıldığı gibi sayısal veriler içeren sonuçlara erişilememektedir. Bu tablo yalnızca alan çalışmasında sınıflandırmadaki karşılığı test edilmiş olan birleşim türlerinin neler olduğunu özetlemek amacıyla oluşturulmuş olup, bu tez çalışmasında incelenmesi mümkün olan birleşim türlerinin bir listesi konumundadır. Farklı alan çalışmaları eklenmesi durumunda tablonun içeriğinin genişleyeceği ve sayısal veriler arası dengenin değişebileceği öngörülebilmektedir. Ancak projenin büyüklüğü ve tasarımsal değeri nedeniyle elde edilen bulguların farklı alan çalışmalarında da aşağı yukarı aynı oranlarda çıkabileceği düşünülmektedir.

İncelenen detaylar üzerinden mekân bazında bir inceleme yapmak, çalışma için genel değerlendirme sayılabilecek ölçüde bir veri oluşturmasa da kamusal bir alanda kullanılabilecek malzemelerin ve sık karşılaşılan detayların neler olduğu konusunda bir öngörü oluşturabilmektedir. Bu amaçla tespit edilen detaylarda bileşenin yaptığı birleşim ve dönüşüm türü sayısı, bileşende kullanılan toplam malzeme sayısı, bileşenlerin en çok birleştiği/dönüştüğü bileşen, bileşenlerin en çok yaptığı birleşim/dönüşüm türü, bileşenlerde en çok sayıda detay üretilen malzeme, detaylara en çok dâhil olan 1. ve 2. malzemeler ve bunların dâhil olduğu detay sayısı ayrıştılarak irdelenmiştir. Bu irdeleme sonucunda elde edilen veriler en çok karşılaşılanlar için detaylı olarak Tablo 71’de aktarılmaktadır.

Tablo 71. Alan çalışmasında tespit edilen detayların bileşenlere göre incelenmesi

	DÖŞEME	DUVAR	TAVAN	DONATI
Bileşenin Yaptığı Birleşim ve Dönüşüm Türü Sayısı	9	13	10	15
Bileşende Kullanılan Toplam Malzeme Sayısı	4	7	4	9
En Çok Birleştiği / Dönüştüğü Bileşen	Döşeme	Donatı	Donatı	Duvar
En Çok Yaptığı Birleşim / Dönüşüm Türü	Profilli Düz Birleşim	Kot Farklı Birleşim	Kot Farklı Birleşim	Kot Farklı Birleşim
En Çok Sayıda Detay Üretilen Malzeme	Ahşap Esaslı	Ahşap Esaslı	Alçı Esaslı	Metal Esaslı
1. Malzemenin Dâhil Olduğu Detay Sayısı	23	30	14	24
En Çok Sayıda Detay Üretilen 2. Malzeme	Doğal Taş Esaslı	Tekstil Esaslı	Metal Esaslı	Ahşap Esaslı
2. Malzemenin Dâhil Olduğu Detay Sayısı	16	25	7	16

Tablo 71’de yer alan veriler değerlendirildiğinde, donatı bileşeninin mekân içerisinde diğer bileşenler ile en çok etkileşim kuran bileşen olduğunu söylemek mümkündür. Donatının tanımı ve kapsamı gereği bu sonuç beklenmedik bir sonuç olmamakla beraber, döşeme ve tavan bileşenlerine ait sonuçların düşük çıkmasının nedeni döşeme-tavan birleşimi ve dönüşümü örneklerine alan çalışmasında rastlanmamış olmasıdır. Bileşenlerde kullanılan malzeme sayıları göz önünde bulundurulduğunda, yapı bütünlüğü ve konsept kararları çerçevesinde bu denli büyük bir alana sahip bir yapı için bu sayıların oldukça düşük olduğunu söylenebilmektedir. Bu açıdan bakıldığında hem detay çözümlerinin sayısının az olması, hem de tasarım fikrinin iyi aktarılması için malzeme çeşidi konusunda kontrollü

davranmak gerekmektedir. Duvar ve tavan bileşenlerinin en fazla sayıda birleşim veya dönüşüm gerçekleştirdiği bileşen donatıdır. Bu durum yine donatı bileşeninin tanımı ve kapsamı gereği normal kabul edilmektedir. Ancak döşeme bileşeni için oluşan fark şaşırtıcıdır. Bu durumun özellikle işlev alanları arası döşeme farklı ile sınır belirleme kararı gereği uygulanan döşeme-döşeme birleşimlerine bağlı olduğu görülmektedir. Bu amaçla yapılan birleşimler, malzeme çeşidi olarak az sayıda da olsa belirli malzemelerde çok sayıda farklı türde detay üretilebileceğini göstermektedir. Donatı bileşeninin en çok birleşim sağladığı bileşenin duvar olması mekânda kullanılan çoğu sabit donatının düşey donatılar olmasıyla açıklanabilmektedir. Bu durum mekânda tavan ile bağlantılı donatıların varlığının da temel sebeplerindendir. Kot farklı birleşim, birleşim bileşenlerinden birinin donatı olması durumunda olağan bir tür olarak kabul edilmektedir. Donatılar diğer bileşenlerin dönüştürülmesiyle oluşmadıkları sürece kot farkına sebep olma ihtimali yüksek olan iç mekân bileşenleridir. Döşeme bileşeninde kot farkının İstanbul Memorial Bahçelievler Hastanesi yapısı için de önemli bir kriter olan evrensel tasarım ilkelerine uygun bir kullanım olmaması alan çalışmasında bu tür uygulamalardan özellikle kaçınılmasının temel sebebidir. Bileşenler için en çok tercih edilen iki malzeme ve dâhil oldukları detay sayıları verilmektedir. İki malzemenin birden aktarılmasının nedeni ise birleşim ve dönüşümden söz edilen bir çalışmada bu işlemlerin tek bir malzeme ile aktarılmasının doğru olmayacağı düşüncesidir. Tek malzemeli olarak gerçekleşen birleşimler olduğu gibi ikiden fazla malzeme ile gerçekleşen birleşimlerde elbette bulunmaktadır. Ama en yaygın iki malzeme üzerinden değerlendirme yapmak daha doğru bir değerlendirme yapılmasını sağlamaktadır. Döşeme bileşeninde tercih edilen ahşap ve doğal taş esaslı malzemeleri kamusal veya özel mekân fark etmeksizin en yaygın döşeme malzemeleridir. Duvar bileşeni için yapı detaylarında en sık rastlanan malzemelerin ahşap ve tekstil esaslı malzemeler olması, mekân özelinde bir sonuç olarak değerlendirilebilmektedir. Çünkü günümüzde yaygın kullanılan duvar kaplama malzemelerinden olan boya, hastane yapısında hiç kullanılmamış olup, bu değerlendirmeye dâhil olmamıştır. Fakat boya haricinde en yaygın duvar kaplama malzemeleri tekstil esaslı duvar kâğıtları ve ahşap esaslı duvar panelleri olduğu için bu verilerin boya kullanılmayan bir yapı için öngörülebilir sonuçlar olduğunu söylemek mümkündür. Tavan bileşeninde kullanılan alçı ve metal esaslı malzemeler günümüzün en yaygın tavan kaplama malzemeleridir. Bu açıdan bu veriler döşeme bileşeninde olduğu gibi genel geçer olmayan bir sonuç olarak kaydedilebilmektedir. Donatı bileşeni için verilmekte olan metal ve ahşap esaslı malzemeleri içeren sonuçlar ise tamamen mekân özelinde bir veri

olup, değişkenliği en çok olan verilerdir. Donatı bileşenin öngörülemeyen ve sınırlandırılmayan bir malzeme alternatifleri bulunmaktadır. Mekânda tercih edilen malzeme sayısı en yüksek olan bileşen olması dışında günümüzde çok daha fazla alternatif malzeme kullanımı ile karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada veriler bir bütün olarak değerlendirildiğinde bileşenler arası ilişkinin birçok parametreye bağlı olarak değişebildiği ve bu değişikliklerin mekâna yansımalarının detay çözüm türleri ile oluştuğu söylenebilmektedir.

Çalışmanın geneline ait bulgular: Çalışmadan ulaşılmak istenen sonuç, detayların doğru anlaşılması ve doğru kullanılması için bir yol çizebilmektir. Bu yönde bir başlangıç olarak değerlendirilen sınıflandırma sisteminde asıl hedef, öncelikle var olan detayları doğru tanımlamaktır. Böylece bir araya getirilmiş detaylar detay çözümüne yönelik büyük resmi görmek açısından önemli bir adım olmaktadır. Çalışma kapsamında bu adım atılmış olup detay türleri yapı bileşenleri üzerinden aşamalı olarak sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırma çalışması ve alan çalışması;

- Yapılan iki çalışmada varsayımların ve gözlem sonuçlarının birbiriyle uyuştuğunu,
- Oluşturulan başlıklar için örnek verilebilecek alternatiflerin geliştirilebileceğini,
- Sınıflandırma sisteminin kullanılabilir olabileceğini,
- Detayların sınıflandırılarak ulaşılabılır hale getirilebileceğini,
- Tespit edilen detayların isimlendirilmesinin mümkün olabileceğini,
- Teorik bilgi ve uygulama pratiği arasında ortak bir üslup sağlanabileceğini,
- Literatürde ve uygulamada göz ardı edilen detay çözümlerinin var olduğunu,
- Doğru ve estetik çözüm yolunun bir tane olmadığını, aynı sorun ve malzemeye birçok farklı çözüm yolu bulunabileceğini, göstermesi açısından önemli bir yer tutmaktadır.

Çalışmanın sağladığı temel bulguların yanı sıra, çalışmanın devam ettirilmesi durumunda geliştirilebilir birçok bulgusu da bulunmaktadır. Örneğin hazırlanan sınıflandırma sisteminin ihtiyaç duyulması halinde herhangi bir sınıflandırma düzeyinden seçilerek ayrılabilir olan bir detay grubu, daha detaylı bir araştırma çalışmasında temel alınabilecek ve daha ileri düzeylerde sınıflandırılabilir bir potansiyel taşımaktadır. Bunun haricinde tüm sistem değişen ve gelişen malzeme ve üretim teknolojileri sayesinde literatüre ve mesleki uygulama alanına yeni kazandırılacak olan detay türlerine yer açacak şekilde revize edilebilir bir düzenin temelini oluşturmaktadır.

Yapılan sınıflandırma sistemi ileriye dönük olarak değerlendirildiğinde; güncelliğini sürekli koruyabilecek bir detay çözümü kaynağı üretmenin mümkün olmadığı tespit edilmiştir. Bu nedenle tüm kaynaklar güncellenebilir ve adapte olabilir bir düzene sahip olmalıdır. Bu düzeni sağlamak ise nokta detaylarıyla, proje veya malzeme bazında ele alınan detaylarla mümkün olmamaktadır. Bu çözümsüzlüğün ve eskimeye mecbur olan kaynakların önüne geçmenin tek yolu ise, detay çözümlemesini bir sistem üzerinden geliştirmektir. Kaynağın oluşturulma yılı, ele aldığı bileşenler veya kapsamı ne olursa olsun, diğer kaynaklar ile aynı temel üzerine oturtulması durumunda bu kaynak daha eski kaynakların günceli, daha yeni kaynakların ise temeli konumunda olarak daimî bir referans kaynak haline gelmektedir.

5. SONUÇLAR

Mesleki eğitim boyunca alınmakta olan birçok alan dersinin hem temelini hem de öğrenim çıktılarını oluşturan detay bilgisi, mesleki uygulama sürecinde de önemli bir tasarımcı donanımı konumunda yer almaktadır. Detay bilgisi ürün türü ve ölçeği fark etmeksizin tasarlanmış olan ürüne uygulanabilirlik kazandıran en önemli veri kaynağıdır. Sıradan bir masa da dekonstrüktivist bir yapı da bünyesinde kendi ölçeğine uygun sayı ve türde detay çözümü bulundurmaktadır. Bu açıdan bakıldığında detay uygulaması yalnızca estetik ve işlevsel katkı sağlamak ya da özgünlük kazandırmak için değil, var edebilmek için başvurulan bir uygulama basamağıdır. Uygulama detayı düşünülmeden üretilmiş hiçbir malzeme veya ürün estetik, uzun ömürlü ve işlevsel olamamaktadır. Yani detay tasarımı hammadde üretiminden son ürün üretimine kadar her basamakta başvurulan bir eylemdir. Bu özellikler detay tasarımının ve bilgisinin ilgili disiplinlerde eğitim gören öğrencilere kazandırılmasını ve geliştirmekte olan detay çözümlerinin bu disiplinlerdeki uygulamacılara güncelliğini ve doğruluğunu kaybetmeden ulaştırılmasını gerekli kılmaktadır.

Çalışma kapsamında ele alınan konu, iç mekânda detay çözümlerinin sınıflandırılmasıdır. Sınıflandırma yapılırken çok sayıda farklı kaynaktan ilham alınmış ancak özgün bir sınıflandırma sistemi ortaya konmuştur.

Yapılan çalışmalar, amaçlar kapsamında belirlenen varsayımlara olumlu yanıtlar vermekte olup, literatürde var olan detay çözümlerinin kişisel görüşler ve bölgesel değerlendirmeler içermeden değerlendirilebileceğini ve genel geçer olmayan, geliştirilebilir detay çözümlerinin üretilebileceğini göstermektedir. Bununla beraber detay çözümlerinin niteliksel olarak sınıflandırılması ile süreklilik ve erişilebilirlik sağlanabileceği görüşü ile bu sistemin değişim ve gelişime açık güncellenebilir bir kurgu olduğu görüşü çalışma üzerinden yapılan değerlendirmeler ile mümkün görünmektedir.

Tez çalışmasının amacı ve kapsamının çerçevesi çizilirken temel amaç olarak belirlenen kaynak yetersizliğini giderme, iç mekân detaylarını tanımlama ve sınıflandırma hedefi yapılan iki çalışma ile sağlanmıştır. Böylece iç mimarlar ve iç mimar adayları için ulaşılabilir bir kaynak konumundadır. Aynı zamanda detay çözümünü doğru okuyabilmesi ve geliştirilen detayı tanımlayabilmesi için de bir kontrol listesi sunmaktadır. İç mimarlık

eğitiminde detay kavramının alan derslerinde yer alma oranına bakıldığında detay kavramının meslek pratiği için oldukça önemli bir yere sahip olduğu ortadadır. Kaynak eksikliği ve detay çözümlerinin ulaşılabilir olmaması tespit edilen temel problemlerdir. Bu nedenle çalışma gerçekleştirilirken kurgulanan sistemin eğitim sürecinde öğretilbilir bir sistem olması ve geliştirilebilir olması sağlanmıştır.

Çalışmada belirlenmiş yan amaçlar ve ulaşılmak istenen hedefler bulunmaktadır. Çalışmanın temel amacının gerçekleştirilmesi ile ortaya çıkarılan sınıflandırma sistemi, öngörülen hedefleri sağlamış olup, çalışma sürecinde yeni kazanımlar edinilmesine de imkân sağlamıştır. Çalışma başında belirlenen hedefler şu şekilde gerçekleştirilmiştir:

- Sınıflandırma sistemi ile detay türlerini tanımak ve tanımlamak için ihtiyaç duyulan temel bilgiler sayesinde kuramsal altyapı oluşturma amacına ulaşılmıştır.
- İç mekânda detay kavramının mevcut literatürde iç mimarlık disiplini için yeni bir alan olduğu hem mesleki eğitim hem de uygulama pratiğinde ihtiyaç duyulan uygulama örneklerinin mevcut kaynaklarda projeye özel detaylar bazında kaldığı gözlemlenmiştir. Bu eksikliği gidermek amacıyla geliştirilmiş olan sınıflandırma sistemiyle, tasarımcılar ve tasarımcı adaylarının karşılaşması muhtemel olan detay türlerinin neler olabileceğini görmesini ve projelerin daha pragmatik ilerlemesini sağlayacaktır.
- Yapılan Çalışmalar-2 bölümüyle sınıflandırma kapsamına giren detay örnekleri derlenmiştir. Bu örnekler sayesinde çözümlerin yaratacağı görsel etki, yalnızca Yapılan Çalışmalar-1 bölümündeki grafiksel anlatımlar ile değil, uygulamalar ile de sunulmuştur. Böylece iki çalışmada tasarımda sonuç ürüne dair bir fikir yaratarak yol gösterici olmaktadır.
- Önerilen sınıflandırma sistemi detayın adlandırılması, tanımlanması, uygulanması, geliştirilmesi, değiştirilmesi ve yenilenmesi için bir zemin oluşturmaktadır. Aynı zamanda çalışmanın bu konuda daha sistematik araştırmaların önünü açarak temel kaynaklar arasına girebileceği düşünülmektedir.

Çalışmaya başlarken hedef olarak belirlenmeyen ancak çalışma sürecinde derlenen bulgular ile ulaşılan sonuçlar şu şekildedir:

- İç mekân kavramını somut olarak tanımlamak için bileşenlerden söz etmek gerekmektedir.

- İç mekân bileşenleri temel düzeyde döşeme, duvar, tavan ve donatı olarak tanımlanmaktadır.
- İç mekân bileşenlerinin bir araya geliş biçiminin, iç mekân detaylarının doğal oluşum nedeni olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple, bir iç mekân detayın oluşabilmesi için en az iki bileşene ihtiyaç duyulmaktadır.
- Detay kavramını konu edinen tüm kaynaklar, detayın önemi ve tasarımdaki yeri konusunda hem fikir olup, geniş ve ciddi bilgi birikimi gerektiren özel bir alan olduğunu belirtmektedir. Bu alandaki neredeyse tüm kaynakların hedef kitlesi, öğrencilerdir. Yapılan çalışma ile detayı tanımlamak, yerini ve türünü öğrenmek eğitim sürecinde öğrenilmesi gereken bir yetkinlik olarak tespit edilmiştir ancak detay çözümlerinin ancak uygulama aşamasında, yani meslek pratiğinde geliştirilebileceği sonucuna varılmıştır.
- Detay çözümlerinin görsel ve teknik yönden projeye pozitif etki sağlamak amacıyla üretildiği gözlemlenmiştir.
- Sınıflandırma geliştirildikten sonra detay çözümleri incelendiğinde yapılan tespitler, detay çözümünün iç mekânda sağladığı görsel ve işlevsel faydaların bilinmesi durumunda detaya doğru çerçeveden bakılabileceğini ve detayın önemine dair farkındalığın artacağını göstermektedir. Böylece detay konusunda temel bilgiyi ve detay tanımlama yetisini kazanmış bir iç mimar adayının mezuniyet sonrasında başka tasarımcılar tarafından geliştirilmiş yeni detay çözümlerini algılayabileceği ve uygulama aşamasında karşılaştığı sorunlara alternatif çözümleri geliştirebileceği sonucuna varılmıştır.
- Detay çözümlerinin her zaman tek bir doğrusu olmadığı bilinmektedir. Ancak yapılan çalışmalar sonucunda bazı detay çözümlerine daha az rastlandığı veya bazı çözüm gerektiren detayların tasarım alternatiflerinin sınırlı olabileceği tespit edilmiştir.
- Üretilen detayın bileşene ve detay türüne göre farklı yapı katmanlarına etki ettiği bu nedenle de detay çözümlerinin yapılıırken disiplinler arası ortak bir çalışmanın gerektiği gözlemlenmiştir.
- Çalışmada detay tasarımı sürecinde bir tasarımcının öncelikle üretilecek detayların yerlerini bilmesi, bu noktaların mevcut durumunu kontrol etmesi, iç mekân tasarım kararına yönelik olarak kullanılacak malzemeleri ayırabilmesi, belirlenen konum ve malzemeler ile olası detay çözümlerini incelemesi ve son olarak da bu çözümler arasından seçim yapması veya onların yerine özgün detaylar üretmesi gerektiği

gözlemlenmiştir. Bu gözlemler neticesinde izlenmesi gereken bu yol, sınıflandırma sisteminin aşamalarının belirlenmesine de referans oluşturmaktadır. Yapılan çalışmada geliştirilen yöntem yardımıyla ulaşılan sonuç ürün de bu sistemin kapsayarak bünyesine dâhil

- edebileceği bir uygulama örneği haline gelmektedir.
- Böylece geliştirilmiş olan sınıflandırma sistemi bilgilerin devamlılığı ve güncelliğinin sağlanmasını kendi içinde sağlamaktadır. Bu noktada yapılan çalışmanın detayı benzer özellik ve oluşum biçimi açısından değerlendirebilme ve sınıflayabilme yetisi kazandırma amacına ulaşmakta olup, beraberinde tasarımcının veya tasarımcı adayının üzerinde çalıştığı bileşen ve detaya benzer bileşenleri ve detayları tanımlayarak ayırt edebilmesine imkân sağlamaktadır. Çalışma bu yol ile iç mimar adayları ve uygulamacılara bir iç mekân tasarımında karşılaşılabilecekleri detay türleri hakkında rehber oluşturmakta ve projelerin daha pragmatik ilerlemesine olanak sağlamaktadır.
- Yeni geliştirilen detay çözümleri, sınıflandırma düzeylerinde uygun başlıklar altında aşamalı olarak ayrıştırılması halinde sistemde yer edinebilmektedir.
- Mesleki eğitime ve iç mimarlık disiplinine yönelik olarak değerlendirilen detay kavramı çalışma özelinde iç mimarlık mesleğinin temel konularından biri olarak ortaya konmaktadır. Bu açıdan bakıldığında günümüz koşullarında İç Mimarlık Anabilim Dalı altında kürsüleşme gerçekleşmemiştir. İç Mimarlık Anabilim Dalı için yapı ve restorasyon gibi iç mekânın yapısal özelliklerine yönelik kürsülerin açılması, bu ve benzeri özelleşmiş konuların geliştirilmesi için bir imkân sağlayacaktır.

Şunu asla unutmamak gerekir ki, iç mekânda detay üretebilmek için sadece teorik bilgi yeterli değildir. Detay üretmek ve uygulamak için malzemeyi çok iyi tanımak, olanaklarını bilmek ve birebir uygulamalarla denemek gereklidir. Alan çalışması sırasında rezerve olarak tutulan alan içerisinde birebir detay çözümlerinin uygulanarak geliştirildiği gözlemlenmiştir. Bu uygulama detayı bazen duvara monte edilen bir gömme aydınlatma olabileceği gibi, bir bütün olarak hasta odası da olabilmektedir. Yani detay çözümlenme süreci tek aşamalı değil, geri dönüşlerle beslenen bir süreçtir.

Bu nedenle böylesi bir kaynak, detay çözümleri önermekten ziyade tasarımcının karşılaşılabileceği detaylar hakkında sistematik bir bilgi sunmakta, detay çözümleri geliştirilmesi gereken varyasyonlar için farkındalık sağlamaktadır.

6. KAYNAKLAR

- Akdoğmuş, S., 2019. Turgut Cansever Düşüncesinde Yapı-Yapım Kavramları ve Türk Tarih Kurumu Binası'nda Mimari Detay, Yüksek Lisans Tezi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Aksu, Ö., 2010. Detay Tasarım Yöntemlerinin Kullanılabilirliğinin Deneysel Olarak Belirlenmesi, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Allen, E., ve Iano, J., 2009. Fundamentals of Building Construction Materials & Methods (5 b.). Kanada, ABD: John Wiley & Sons, INC.
- Allen, E., ve Rand, P., 2016. Architectural Detailing: Function, Constructibility, Aesthetics (3. b.). Canada: Wiley & Sons.
- Altan, İ., 1993. Mimarlıkta Mekân Kavramı. Psikoloji Çalışmaları, 19, (s. 75-88), <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iupcd/issue/9414/118010>. 22 Ocak 2021.
- Altay, B., 2014. Mekân Ambiyansı Bağlamında Kafe Restoran Tasarımındaki İç Mekân Detaylarının Kullanıcı Algısına Olan Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Arayıcı, O. Mekânın Algısının ve Anlatımının Subjektif Yapısı. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tojdac/issue/37810/436983?publisher=demiz-yengin%3B>. 22 Ocak 2021.
- Arcan, E. F., ve Evcı, F., 1987. Mimari Tasarıma Yaklaşım 1 Bina Bilgisi Çalışmaları. İstanbul: İstanbul Yıldız Üniversitesi Yayınları.
- Aslan Dinçay, D., 2019. İç Mekâna Taşıdığı Anlam ile Doğal Taş. Natura, 111.
- Aslan, F., Aslan, E., ve Atık, A. İç Mekânda Algı. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 5(11), (s. 139-151). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iujad/issue/8730/614922>. 22 Ocak 2021.
- Aydıntan, E., 2016. İç Mekân Yüzey Tasarımlarında Mesaj - Kullanıcı İlişkisi Üzerine. Online Journal of Art and Design, 4(3), (s. 41-55). <http://adjournal.net/articles/43/433.pdf>. 22 Ocak 2021.
- Ballast, D. K., 2010. Interior Detailing: Concept to Construction. New Jersey: Wiley & Sons.
- Berkin, G., 2020. İç Mimarlıkta Malzeme ve Detay (1 b.). İstanbul: Yem Yayın.
- Bizley, G., 2008. Architecture in Detail I (1. b.). Oxford: Architectural Press.

- Bizley, G., 2010. *Architecture in Detail II* (1. b.). Oxford: Architectural Press.
- Boyne, C., ve Wright, L. (Dü)., 1984. *Best of Architects Working Details Volume 2 Internal* (2. b.). London: The Architectural Press.
- Brooker, G., ve Stone, S., 2011. *İç Mekân Tasarımı Nedir?* (1. b.). (B. Demiran, Ed., ve Z. Y. Halu, Çev.) İstanbul, Türkiye: Yem Yayın.
- Ching, F. D., 2006. *İç Mekân Tasarımı- Resimli* (2. b.). (B. Elçioğlu, Çev.) İstanbul: Yem Yayınları.
- Coles, J. ve House, N., 2012. *İç Mimarlığın Temelleri*. Literatür Yayıncılık.
- Cordan, Ö. İç ve Dış Arasında Mekânsal ve Toplumsal Bir Karşılaştırma Durumu Olarak "Kentsel İç Mekân". *Mimarlık* (384). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=398&RecID=3710> .11 Nisan 2020.
- de Botton, A., 2017. *Mutluluğun Mimarisi* (8. b.). İstanbul: Sel Yayıncılık.
- De Walsche, J. Eğitim / Araştırma / Uygulama: Ayrı ama Bağlantılı. *Mimarlık* (399). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=413&RecID=4351>. 23 Ocak 2021.
- Demirarslan, Ü., 2008. *İnce Yapı Tasarlama İlkeleri ve Uygulama Yöntemleri* (Genişletilmiş 2. b.). Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Yayınları.
- Demirel, E. Boşluğun Mimarisi. *Mimarlık* (315). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=27&RecID=320>. 8 Nisan 2020.
- Demirkol, H., 2011. *Mağaza Cephelelerinde Kullanılan Cephe Malzemelerinin Detay Çözümlerine Yönelik Analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*
- Dodsworth, S., 2012. *İç Mekân Tasarımının Temelleri* (1. b.). Literatür Yayınları.
- Duyur, G., 2019. *İç Mimari Detaylandırmada Kısıtlamalar, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.*
- Ekinci, C., 2008. *Bordo Kitap: Yapı ve Tasarımcının İnşaat El Kitabı* (5. b.). Elazığ: Data Yayınları.
- Eldem, S., 2009. *YAPI - 1. Seri*. İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Emmitt, S., 2002. *Architectural Technology* (1. b.). Oxford: Blackwell Science.
- Emmitt, S., Olie, J., ve Schmid, P., 2004. *Principles of Architectural Detailing* (1. b.). Oxford, İngiltere: Blackwell Publishing.
- Ertan, E., 2012. *Mimarlıkta Yapı-Yapım*. İstanbul: Birsen Yayınevi.

- Frascari, M. The Tell The Tale Detail VIA 7: The Building of Architecture. <https://pdfslide.net/documents/the-tell-the-tale-detail-marco-frascari.html>. 11 Ocak 2021.
- Frederick, M., 2018. Mimarlık Okulunda Öğrendiğim 101 Şey (7. b.). İstanbul: Yem Yayınları.
- Ford, E. R., 1990. The Detail of Modern Architecture (Vol-1). London: The MIT Press
- Ford, E. R., 1996. The Detail of Modern Architecture (Vol-2). London: The MIT Press
- Ford, E. R., 2009. Five Houses, Ten Details. New York: Princeton Architectural Press
- Gezgin, S., ve İralı, A., 2017. Gelişen Teknoloji Değişen Mekân. İstanbul: Eğitim Yayınevi.
- Hasol, D., 2012. Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü (12. b.). İstanbul: Yem Yayın.
- İnam, A., 2008. Mekânın Halleri. Mimarlık (340). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=290&RecID=1703>. 10 Nisan 2020
- İşçi, N., 2005. Nitelsiz Detay Tasarımı, Malzeme ve Uygulamalardan Kaynaklanan Yapı Hasarlarının İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Elazığ.
- Kılıç, O., 2019. Tasarım-Uygulama Birlikteliğinin Kurgulanmasında Uyarlanabilirliği Sağlayan Mimari Detay Tasarımına Yönelik Bir Analiz Yöntemi, Sanatta Yeterlilik Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Koç, Y. Mekân ve Nesne. Felsefe Arkivi (29), (s. 13-20). <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iufad/issue/1308/15433> 18 Ocak 2021.
- Koçak Tarhun, F., Suğur, N., Gönç Şavran, T., ve Beklan Çetin, O., 2012. Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri (1 b.). (T. G. Şavran, Ed.) Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Kuban, D., 2019. Mimarlık Kavramları Tarihsel Perspektif İçinde Mimarlığın Kuramsal Sözlüğüne Giriş (15. b.). İstanbul: YEM Yayın.
- Kumru, G., 2015. Mimari Detay Oluşturma Sürecinde "Firma İnternet Sitelerindeki Detayların" Kullanılabilirliğinin Analizi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kushner, M., 2016. 100 Yapıda Mimarının Geleceği. İstanbul: Optimist Yayın Dağıtım.
- McLeod, V., 2008. Çağdaş Konut Mimarisinden Detaylar (1. b.). (T. S. Tağmat, Çev.) İstanbul: YEM Yayın.

- Nurgül İnan, T. Y. Mimari Tasarım Sürecinde Disiplinlerarası İlişkiler ve Eşzamanlı-Dijital Ortam Tasarım Olanakları. Gazi Üniversitesi Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi Dergisi, <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/75531> 18 Ocak 2021.
- Oymael, S., 2015. Yapı Bilgisi I. İstanbul: Birsen Yayınevi.
- Öymen Gür, Ş., 1996. Mekân Örgütlenmesi. Trabzon: Gür Yayıncılık.
- Pallasmaa, J., 2018. Tenin Gözleri: Mimarlık ve Duyular (4. b.). İstanbul: YEM Yayınları.
- Rich, P., ve Dean, Y., 1999. Principles of Element Design (3. b.). İngiltere: Architectural Press.
- Sağlar Onay, N., 2014. Endüstrileşme ve İç Mekân. Mimarlık (376). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=390&RecID=3353> 10 Nisan 2020.
- Sarı, Ö., 2017. Bina Kabuğundaki Birleşim Bölgesi Detaylarının Oluşturulmasında Isı Köprüsü Oluşumunun Azaltılmasına Yönelik Tasarım İlkeleri, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Şanıvar, N., Zorlu, İ., ve Işık, Z., 1982. İç Mimari ve Dekorasyonda Konstrüksiyon (1. b.). İstanbul: Devlet Kitapları.
- Topaloğlu, S., 2018. İç Mekân Kurgusu. <https://www.konseptprojeler.com/ic-mekan-kurgusu-> 29 Aralık 2018.
- Tuna, B., 2016. Türkiye Mimarlık Eğitimi Politikası / Konular - Öneriler. Mimarlık (387). <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=401&RecID=3828> 1 Mayıs 2020.
- Türkay, I., 2017. Mimari Tasarımda Detayların Performans Değerlendirmesine Yönelik Bir Analiz Aracı Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Türkçü, Ç., 2000. Yapım: İlkeler-Malzemeler-Yöntemler-Çözümler (2. b.). İstanbul: Birsen Yayınları.
- Ulusoy, S., ve Erbay, M., 2019. Sürdürülebilir İç Mekân Malzemesi Olarak Ahşap Kullanımı. İDES 19 Uluslararası Tasarım ve Mühendislik Sempozyumu, Ekim, İzmir, Bildiriler Kitabı: 267-274
- URL-1, <https://sozluk.gov.tr/> 25 Haziran 2019.
- URL-2, 2018. Tasarımın İnsanlar Üzerindeki Etkisi. <https://blog.burotime.com/tasarimin-insanlar-uzerindeki-etkisi/> 3 Mart 2019.
- URL-3, <https://www.msgsu.edu.tr/faculties/mimarlik-fakultesi/ic-mimarlik-bolumu> 23 Ocak 2021

- URL-4, <http://im.gsf.marmara.edu.tr/> 23 Ocak 2021
- URL-5, http://akts.hacettepe.edu.tr/program_detay.php?birim_ref=AKDBRM_000000000000000000000000169&birim_kod=465&prg_oid=PRGRAM_000000000000000000000000040&prg_kod=465&programduzey=2&submenuheader=2 23 Ocak 2021
- URL-6, <https://www.eskisehir.edu.tr/akademik/fakulteler/197/ic-mimarlik-bolumu/program-profil> 23 Ocak 2021
- URL-7, <https://www.ktu.edu.tr/icmimarlik> 23 Ocak 2021
- URL-8, <http://iaed.bilkent.edu.tr/> 23 Ocak 2021
- URL-9, <https://mimarlik.yeditepe.edu.tr/tr/ic-mimarlik-bolumu> 23 Ocak 2021
- URL-10, <https://www.maltepe.edu.tr/mimarlik/tr/i%CC%87c-mimarlik-turkce> 23 Ocak 2021
- URL-11, <https://www.beykent.edu.tr/aday/bolumler-programlar/lisans/muhendislik-mimarlik-fakultesi/ic-mimarlik> 23 Ocak 2021
- URL-12, <https://bau.edu.tr/icerik/3896-ic-mimarlik-ve-cevre-tasarimi> 23 Ocak 2021
- URL-13, <https://insaathesabi.com/blog/dilatasyon-nedir/> 9 Haziran 2020
- URL-14, <https://www.memorial.com.tr/> 10 Nisan 2019
- URL-15, <http://www.arkiv.com.tr/proje/memorial-bahcelievler-hastanesi1/9809> 15 Kasım 2020.
- Usta, G. Mekân ve Yer Kavramlarının Anlamsal Açından İrdelenmesi. The Turkish Online Journal of Design Art and Communication. <https://dergipark.org.tr/pub/tojdac/issue/50949/664719> 23 Ocak 2021
- Üst, S., 2015.Konutlarda İç Mekân ile Mobilya Etkileşimi Bağlamında Mobilyaya Dair Özelliklerin İncelenmesi, Sanat ve Tasarım Dergisi. <https://dergipark.org.tr/pub/sanativetasarim/issue/20652/220344> 23 Temmuz 2020.
- Yüksel, H. Z., 2018. Memorial Bahçelievler Hastanesi Zoom / TPU Mimarlık. Natura: 100-107

7. EKLER

Ek Tablo 1. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi
içeren dersler

MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	ICM 121	Tasarıma Giriş I	1	4
	2	ICM 125	Yapı Bilgisi I	1	4
	3	ICM 127	Teknik Resim I	1	4
	4	ICM 122	Tasarıma Giriş II	2	3
	5	ICM 126	Yapı bilgisi II	2	3
	6	ICM 128	Teknik resim II	2	3
	7	ICM 219	Mobilyaya Giriş	3	3
	8	ICM 221	Yapı Donatımı I	3	3
	9	ICM 223	Proje I	3	6
	10	ICM 229	Detay Çözümleme	3	3
	11	ICM 220	Mobilyada Strüktür	4	3
	12	ICM 222	Yapı Donatımı II	4	3
	13	ICM 224	Proje II	4	7
	14	ICM 321	İç Mimarlık Uygulama Projesi	5	3
	15	ICM 323	Proje III	5	8
	16	ICM 320	Deneyisel Mobilya	6	3
	17	ICM 324	Proje IV	6	8
	18	ICM 314	Rölöve ve Değerlendirme	6	4
	19	ICM 423	Proje V	7	8
	20	ICM 427	Mobilya Uygulama Atölyesi I	7	3
	21	ICM 428	Mobilya Uygulama Atölyesi II	8	3
	22	ICM 499	Bitirme Projesi	8	12

Ek Tablo 2. Marmara Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
1	IM1011	İç Mimarlık Teknik Resim-I	1	5
2	IM1012	İç Mimarlık Teknik Resim-II	2	4
3	IM2001	Stüdyo İç Mekân-I	3	9
4	IM2003	Stüdyo Mobilya-I	3	9
5	IM2013	Mobilya Konstrüksiyon-I	3	2
6	IM2015	Yapı İçi Konstrüksiyon-I	3	2
7	IM2051	Mimarlıkta Yapı Bilgisi-I	3	2
8	IM2053	Malzeme	3	2
9	IM2002	Stüdyo İç Mekân-II	4	9
10	IM2004	Stüdyo Mobilya-II	4	9
11	IM2014	Mobilya Konstrüksiyon-II	4	2
12	IM2016	Yapı İçi Konstrüksiyon-II	4	2
13	IM2052	Mimarlıkta Yapı Bilgisi-II	4	2
14	IM3001	Stüdyo İç Mekân-III	5	7
15	IM3005	Rölöve Restorasyon	5	2
16	IM3013	Mobilya Konstrüksiyon-III	5	2
17	IM3015	Yapı İçi Konstrüksiyon-III	5	2
18	IM3029 (SEÇ)	Konsept Mobilya Tasarımı	5	3
19	IM3053 (SEÇ)	Yat Tasarımı	5	3
20	IM3003 (SEÇ)	Stüdyo Mobilya III	5	7
21	IM3041 (SEÇ)	Stüdyo Serbest Mobilya-I	5	7
22	IM3002	Stüdyo İç Mekân-IV	6	7
23	IM3014	Mobilya Konstrüksiyon-IV	6	3
24	IM3016	Yapı İçi Konstrüksiyon-IV	6	2
25	IM3054	Yapı Fiziği Tesisat Donatım	6	2
26	IM2021 (SEÇ)	Atölye Uygulamaları	3-4-5-6	2
27	IM3021 (SEÇ)	Aydınlatma	3-4-5-6	2
28	IM3055 (SEÇ)	Yatlarda Mekân Tasarımı	3-4-5-6	2
29	IM3004 (SEÇ)	Stüdyo Mobilya IV	6	7
30	IM3042 (SEÇ)	Stüdyo Serbest Mobilya-II	6	7
31	IM4001	Stüdyo İç Mekân-V	7	16
32	IM4013	Tasarımda Uygulama Pratikleri-I	7	3
33	IM4003 (SEÇ)	Stüdyo Mobilya V	7	3
34	IM4021 (SEÇ)	Stüdyo İç Mekân-I-A	7	3
35	IM4031 (SEÇ)	Stüdyo İç Mekân-I-B	7	3
36	IM4041 (SEÇ)	Stüdyo Serbest Mobilya-III	7	3
37	IM4002	Stüdyo İç Mekân-VI	8	21
38	IM4014	Tasarımda Uygulama Pratikleri-II	8	3
39	IM4098	İç Mimarlık- Diploma Projesi	8	2

Ek Tablo 3. Hacettepe Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü detay bilgisi içeren dersler

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	İÇT125	Teknik Çizim ve Tasarı Geometri	1	3
	2	İÇT165	İç Mimari ve Çevre Tasarımına Giriş-I	1	2
	3	İÇT126	Teknik Çizim ve Perspektif	2	3
	4	İÇT166	İç Mimari ve Çevre Tasarımına Giriş- II	2	2
	5	İÇT203	İç Mekân Tasarımı-I	3	10
	6	İÇT223	Mobilya Yapım Yöntem ve Teknikleri-I	3	3
	7	İÇT235	İç Mekânda Yapım ve Malzeme-I	3	3
	8	İÇT227 (SEÇ)	Mobilyada Üst Yüzey İşlemleri	3	3
	9	İÇT204	İç Mekân Tasarımı-II	4	10
	10	İÇT224	Mobilya Yapım Yöntem ve Teknikleri-II	4	3
	11	İÇT235	İç Mekânda Yapım ve Malzeme-II	4	3
	12	İÇT303	İç Mekân Tasarımı-III	5	10
	13	İÇT321	Strüktür Bilgisi	5	5
	14	İÇT375	İç Mekânda Çevre Kontrol Sistemleri	5	5
	15	İÇT323 (SEÇ)	Çağdaş Mobilya Tasarımı	5	3
	16	İÇT304	İç Mekân Tasarımı-IV	6	10
	17	İÇT372	Rölöve Restorasyon	6	5
	18	İÇT364 (SEÇ)	Tasarımda Esneklik	6	3
	19	İÇT403	İç Mekân Tasarımı-V	7	10
	20	İÇT435	Mobilya Tasarımı-I	7	5
	21	İÇT404	İç Mekân Tasarımı-VI	8	10
	22	İÇT436	Mobilya Tasarımı-II	8	5
	23	İÇT466 (SEÇ)	Mobilya Malzeme ve Uygulama Yön.	8	4
24	GSF107 (SEÇ)	Teknik Çizim	TÜMÜ	3	

Ek Tablo 4. Eskişehir Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

ESKİŞEHİR TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	TRS107	Teknik Resim	1	7
	2	İÇT201	İç Mimari Proje-I	3	10
	3	İÇT217	Yapı-I	3	3
	4	İÇT202	İç Mimari Proje-II	4	10
	5	İÇT218	Yapı-II	4	3
	6	İÇT303	İç Mimari Proje-III	5	10
	7	İÇT317	Mobilya-I	5	5
	8	İÇT304	İç Mimari Proje-IV	6	10
	9	İÇT318	Mobilya-II	6	5
	10	İÇT403	İç Mimari Proje-V	7	12
	11	İÇT404	İç Mimari Proje-IV	8	12
	12	İÇT220 (SEÇ)	Yaratıcı Malzeme Kullanım Teknikleri	-	3
	13	İÇT330 (SEÇ)	Oyun ve Oyuncak Tasarımı	-	3
	14	İÇT332 (SEÇ)	Sergi ve Sergi Mekânı Tasarımı	-	3
	15	İÇT336 (SEÇ)	Aydınlatma Tasarımı	-	3
	16	İÇT307 (SEÇ)	Mobilya Konstrüksiyon	-	3
	17	İÇT324 (SEÇ)	Yapı Bileşenleri- Malzeme Seçimi	-	3
	18	İÇT337 (SEÇ)	Endüstriyel Mutfak Tasarımı	-	3
	19	İÇT443 (SEÇ)	Deneyime Dayalı Mekân Tasarımı	-	3
	20	İÇT451 (SEÇ)	Ticari Fuar Sergileme Tasarımı	-	3
	21	İÇT447 (SEÇ)	Biçim Malzeme ve İşlev	-	4

Ek Tablo 5. Karadeniz Teknik Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	IMB1001	İç Mimarlıkta Teknik Resim-I	1	8
	2	IMB1007	Tasarıma Giriş ve İç Mimari Proje-I	1	6
	3	IMB1000	İç Mimarlıkta Teknik Resim-II	2	8
	4	IMB1002	İç Mimari Proje-II	2	8
	5	IMB1006	Yapı Bilgisi	2	5
	6	IMB2001	İç Mimari Proje-III	3	8
	7	IMB2000	İç Mimari Proje-IV	4	8
	8	IMB2014	Detay Bilgisi	4	3
	9	IMB3009	Oda Akustiği	5	5
	10	IMB3013	İç Mimari Proje-V	5	8
	11	IMB3023	Isıtma Havalandırma ve Tesisat	5	5
	12	IMB3015 (SEÇ)	Mutfak Tasarımı	5	4
	13	IMB3021 (SEÇ)	Ahşap Kompozit Malzemeler ve Uyg.	5	4
	14	IMB3025 (SEÇ)	Mobilyada Malzeme Seçimi ve Süsleme	5	4
	15	IMB3029 (SEÇ)	Vitrin Tasarımı	5	4
	16	IMB3004	Aydınlatma	6	4
	17	IMB3010	Rölöve	6	6
	18	IMB3016	Mobilya Tasarımı	6	4
	19	IMB3018	İç Mimari Proje-VI	6	8
	20	IMB3014 (SEÇ)	Mobilya Üretiminde Doğal Ahşap Malz.	6	4
	21	IMB3022 (SEÇ)	Koruma ve Yeniden Kullanım	6	4
	22	IMB4015	İç Mekân Restorasyonu	7	6
	23	IMB4021	İç Mimari Proje-VII	7	8
	24	IMB4005 (SEÇ)	Kent Mobilyası Tasarımı	7	4
	25	IMB4000	Bitirme Çalışması	8	8
26	IMB4020 (SEÇ)	Stand Tasarımı	8	4	

Ek Tablo 6. İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü
detay bilgisi içeren dersler

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT Ü. İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	FA107	Drawing and Visual Expressions	1	5
	2	ADA131	Architectural Drawing	1	5
	3	IAED201	Interior Design Studio-I	3	5
	4	IAED251	Construction and Materials-I	3	6,5
	5	IAED202	Interior Design Studio-II	4	8,5
	6	IAED244	Lighting Design	4	5
	7	IAED252	Construction and Materials-II	4	6,5
	8	IAED301	Interior Design Studio-III	5	8,5
	9	IAED341	Architectural Acoustics and Fire Safety	5	5
	10	IAED351	Detailing Studio	5	5
	11	IAED302	Interior Design Studio-IV	6	8,5
	12	IAED381	Product Detailing	6	5
	13	IAED401	Interior Design Studio-V	7	8,5
	14	IAED415	Advanced Detailing Studio	7	5
	15	IAED402	Interior Design Studio-VI	8	8,5

Ek Tablo 7. Yeditepe Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	FA106	Mimari Teknik Resim	1	6
	2	INTD151	İç Mekânda Malzeme	1	2
	3	INTD142	İnce Yapı-I	2	4
	4	INTD182	Yapı Bilgisi	2	5
	5	INTD192	Mekân Bilgisi	2	5
	6	INTD201	Proje-I	3	10
	7	INTD251	İnce Yapı-II	3	4
	8	INTD281	Yapı Elemanları	3	4
	9	INTD291	Mekân Bilgisi-II	3	5
	10	INTD202	Proje-II	4	11
	11	INTD222	Mobilya Konstrüksiyon	4	3
	12	INTD292	Tesisat ve Aydınlatma	4	4
	13	INTD301	Proje-III	5	13
	14	INTD391	Uygulama Projesi-I	5	5
	15	INTD302	Proje-IV	6	14
	16	INTD382	Rölöve Restorasyon	6	4
	17	INTD392	Uygulama Projesi-II	6	5
	18	INTD401	Proje-V	7	14
	19	INTD492	Diploma Projesi	8	14
	20	INTD360 (SEÇ)	Malzeme ve Yüzey Bitiş Uygulamaları	5-7-8	5
	21	INTD373 (SEÇ)	Mobilya Tasarımı	5-7-8	5
	22	INTD451 (SEÇ)	Tarihi Yapılarda Tasarım İlkeleri	5-7-8	5

Ek Tablo 8. Maltepe Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

MALTEPE ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	İÇMB113	Teknik Resim-I	1	5
	2	İÇMB151	Tasarım Stüdyosu-I	1	9
	3	İÇMB114	Teknik Resim-II	2	5
	4	İÇMB152	Tasarım Stüdyosu-II	2	10
	5	İÇMB209	İnce Yapı-I	3	4
	6	İÇMB219	Yapı Bilgisi	3	4
	7	İÇMB231	Mekân Bilgisi-I	3	3
	8	İÇMB251	Tasarım Stüdyosu-III	3	9
	9	İÇMB210	İnce Yapı-II	4	4
	10	İÇMB232	Mekân Bilgisi-II	4	3
	11	İÇMB252	Tasarım Stüdyosu-IV	4	10
	12	İÇMB323	Mobilya- Konstrüksiyon	5	4
	13	İÇMB325	Tesisat Bilgisi	5	2
	14	İÇMB251	Tasarım Stüdyosu-V	5	12
	15	İÇMB334	Mobilya Tasarımı	6	4
	16	İÇMB352	Tasarım Stüdyosu-VI	6	12
	17	İÇMB451	Tasarım Stüdyosu-VII	7	12
	18	İÇMB444	Rölöve-Restorasyon	8	2
	19	İÇMB452	Tasarım Stüdyosu-VIII	8	12

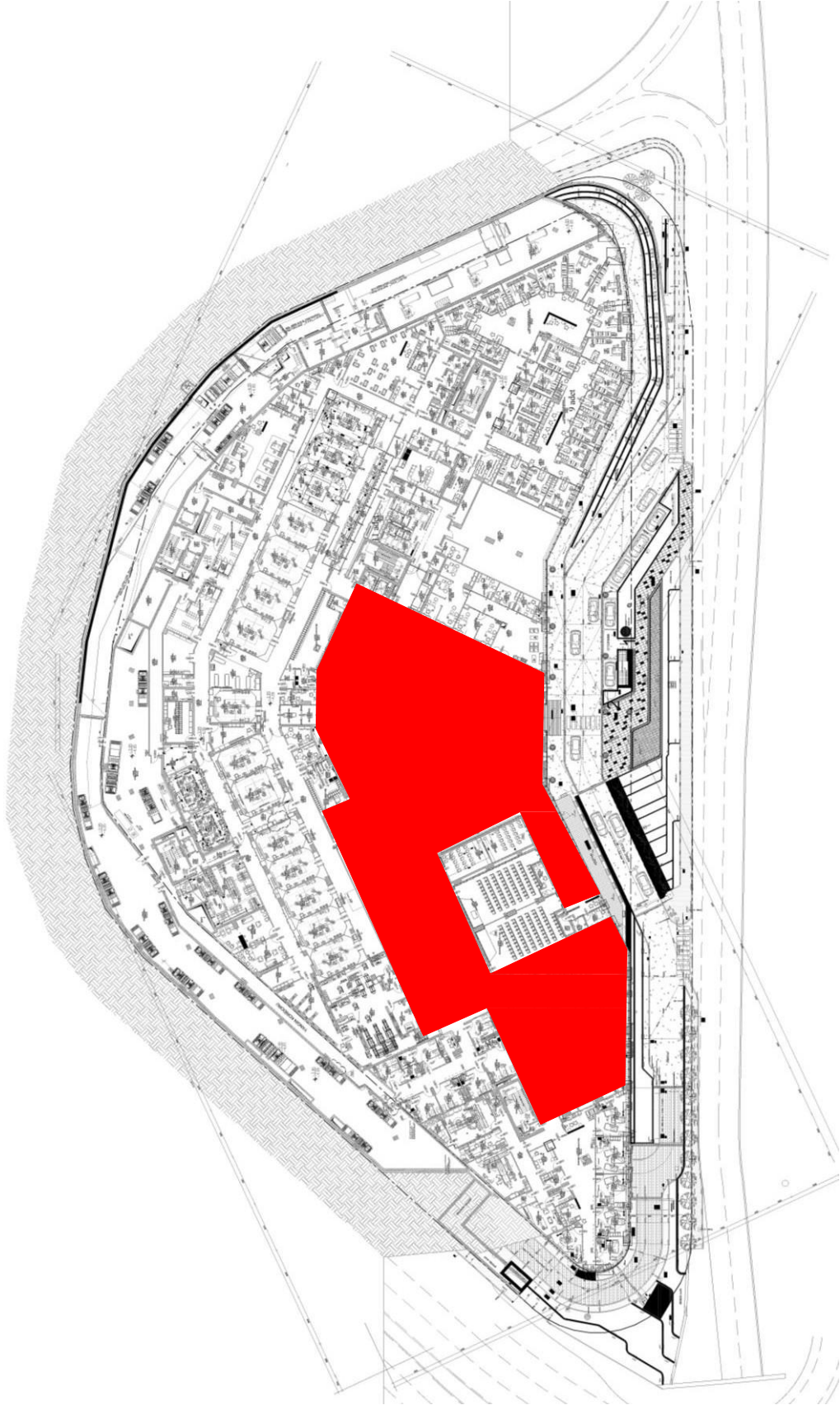
Ek Tablo 9. Beykent Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü detay bilgisi içeren dersler

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	214058100001211	Tasarım Stüdyosu-I	3	10
	2	582054058101217	Yapı Bilgisi ve Malzeme	3	6
	3	214048205811206	Tasarım Stüdyosu-II	4	6
	4	582054302141202	İç Mekânda Malzeme Seç. ve Kul.	4	6
	5	214058100001311	Tasarım Stüdyosu-III	5	10
	6	214058105401204	Mobilya Tasarımı	5	6
	7	214048205811306	Tasarım Stüdyosu-IV	6	5
	8	214058100001411	Tasarım Stüdyosu-V	7	10
	9	214058100001489	İç Mimarlık Projesi	7	6
	10	581058202141401 (SEÇ)	Rölöve ve Dokümantasyon	7	5
	11	581085105201401 (SEÇ)	End. Mirası Yapıların Yeniden Kul.	7	5
	12	214058100001490	İç Mimarlık Bitirme Çalışması	8	7
	13	581054000001214	Restorasyon	8	5
	14	214052004821302 (SEÇ)	Yatlarda İç Mekân Tasarımı	8	5
	15	581021400001420 (SEÇ)	Mesleki Uygulama	8	4

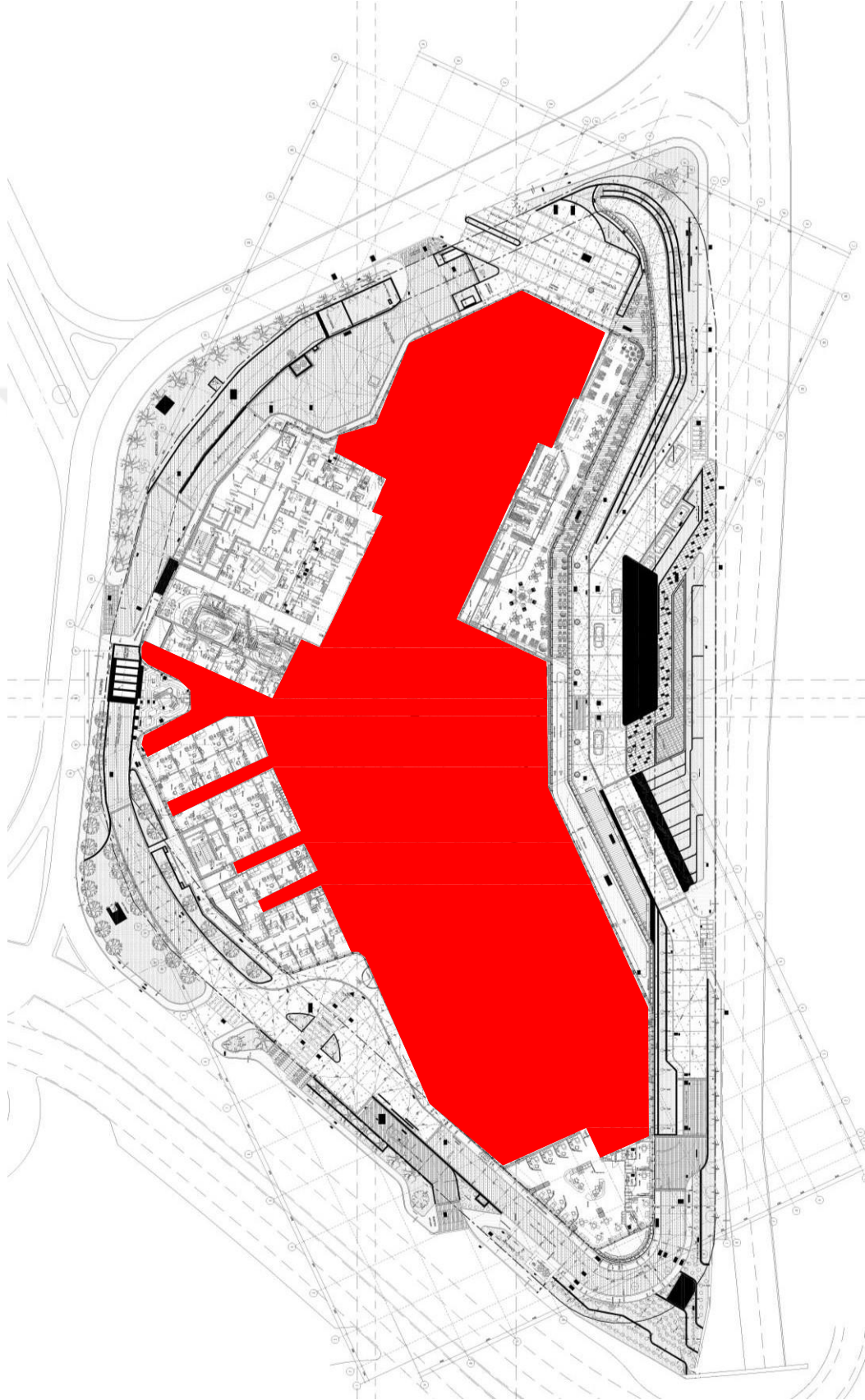
Ek Tablo 10. Bahçeşehir Üniversitesi İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü detay bilgisi içeren dersler

BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ İÇ MİMARLIK VE ÇEVRE TASARIMI	NO	DERS KODU	DERS ADI	YARIYIL	AKTS
	1	INT1002	İç Mekân Tasarım Çalışmaları	2	10
	2	INT1052	İç Mimarlık İçin Yapı-I	2	4
	3	INT2001	İç Mimari Tasarım-I	3	10
	4	INT2051	İç Mimarlık İçin Yapı-II	3	4
	5	INT2002	İç Mimari Tasarım-II	4	10
	6	INT2052	İç Mimarlık İçin Yapı-III	4	4
	7	INT2082	Çevre Kontrol Sistemleri Stüdyosu	4	4
	8	INT3001	İç Mimari Tasarım-III	5	10
	9	INT3003	Mobilya Tarihi ve Tasarımı	5	4
	10	INT3031	Yapı Kavramları	5	4
	11	INT3002	İç Mimari Tasarım-IV	6	10
	12	INT3004	Finisaj ve Armatür Tasarımı	6	4
	13	INT4001	İç Mimari Tasarım-V	7	10
	14	INT4051	Rölöve Çizim	7	4
	15	INT4002	Bitirme Projesi	8	10
	16	ARC3934(SEÇ)	Prefabrikasyon Teknolojileri	TÜMÜ	4
	17	ARC3983(SEÇ)	Bütünleşik Bina Sistemleri	TÜMÜ	4
	18	INT3905 (SEÇ)	Mimari Akustik ve Hijyenik Sistemler	TÜMÜ	4
	19	INT3906 (SEÇ)	Tasarımda Isıtma, Havalandırma ve Koş.	TÜMÜ	4
	20	INT4901 (SEÇ)	İleri Mobilya Tasarımı	TÜMÜ	4

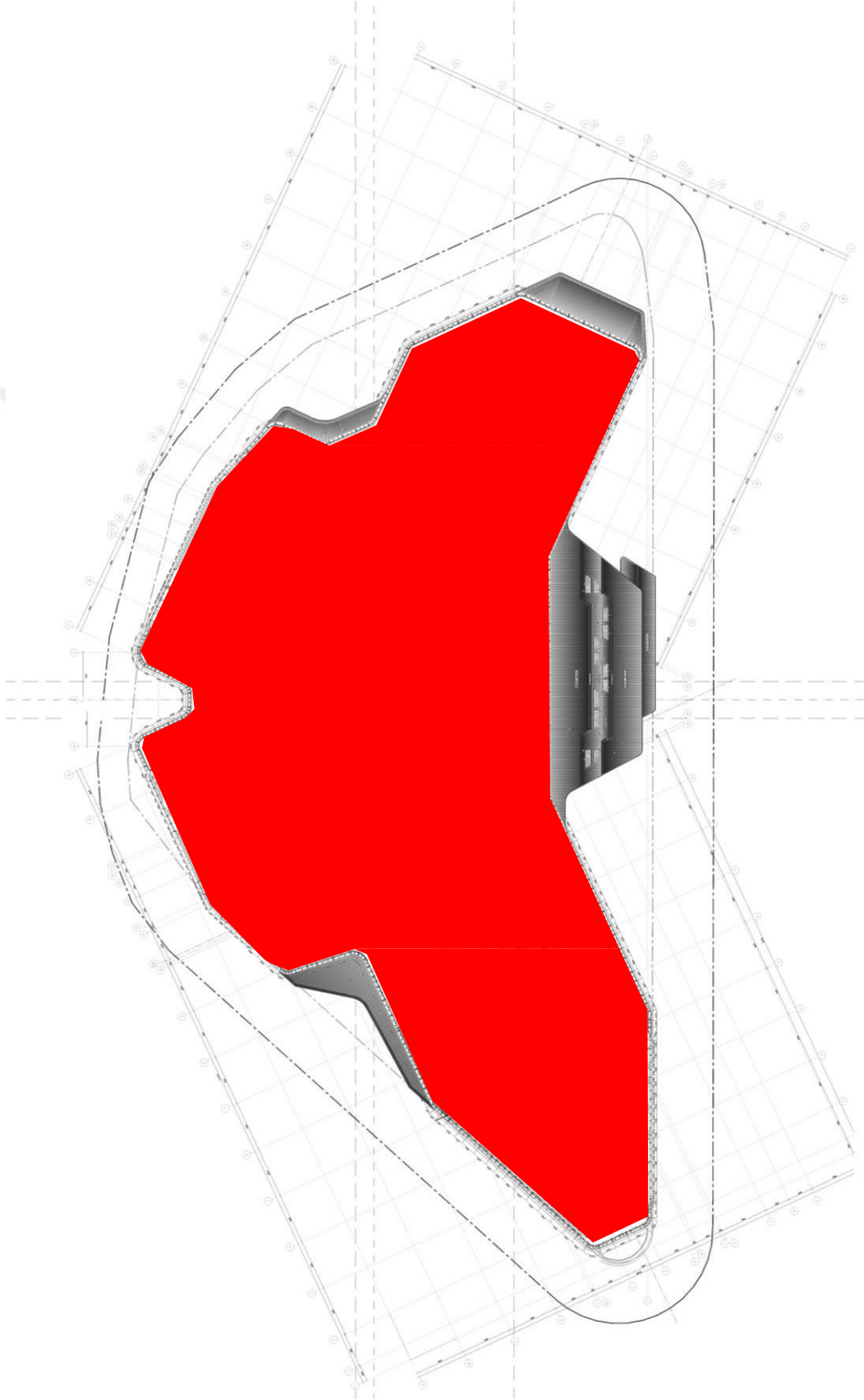
Ek Şekil 1. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi lobi katı planı

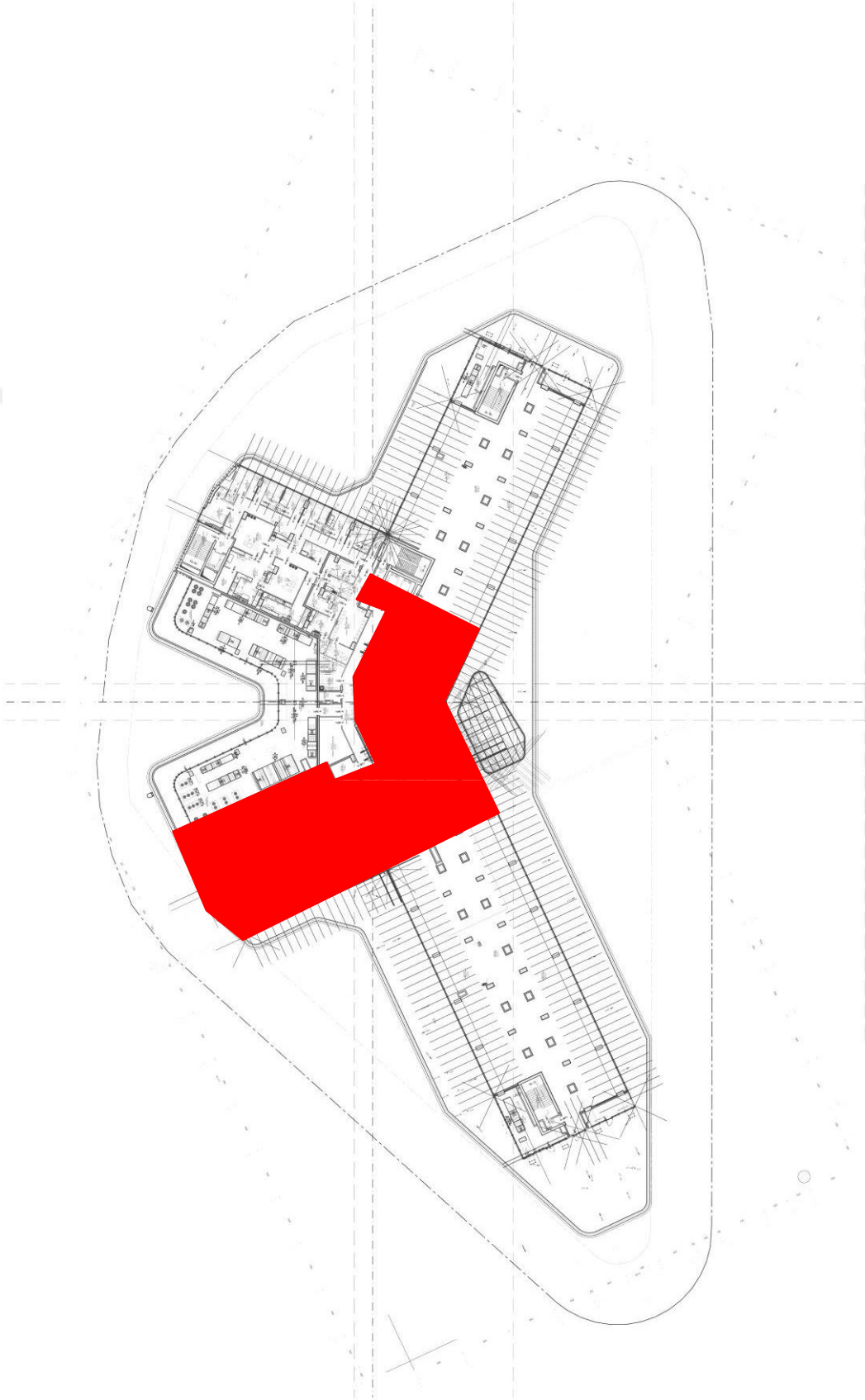
Ek Şekil 2. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 1. normal kat planı

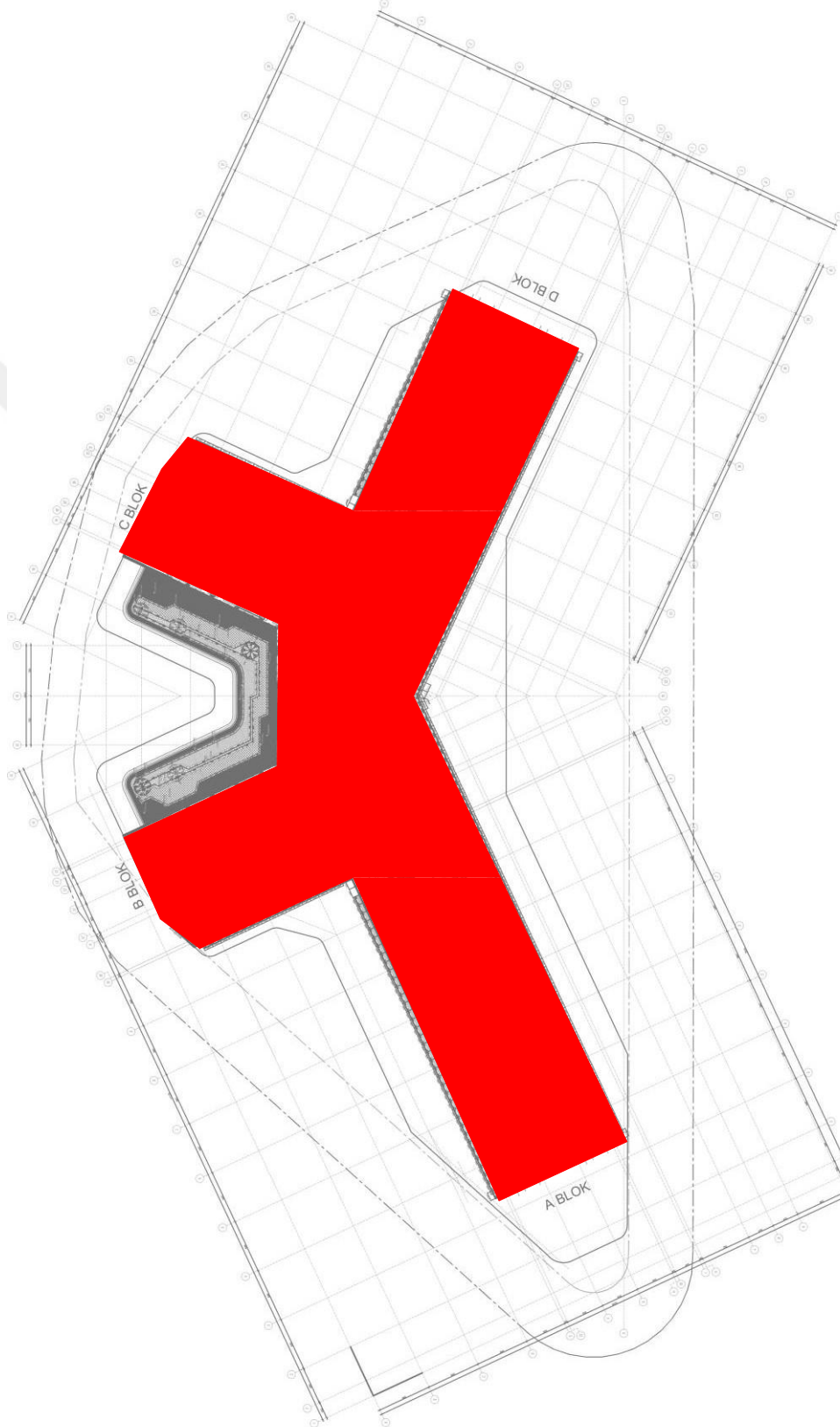
Ek Şekil 3. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 2. normal kat planı

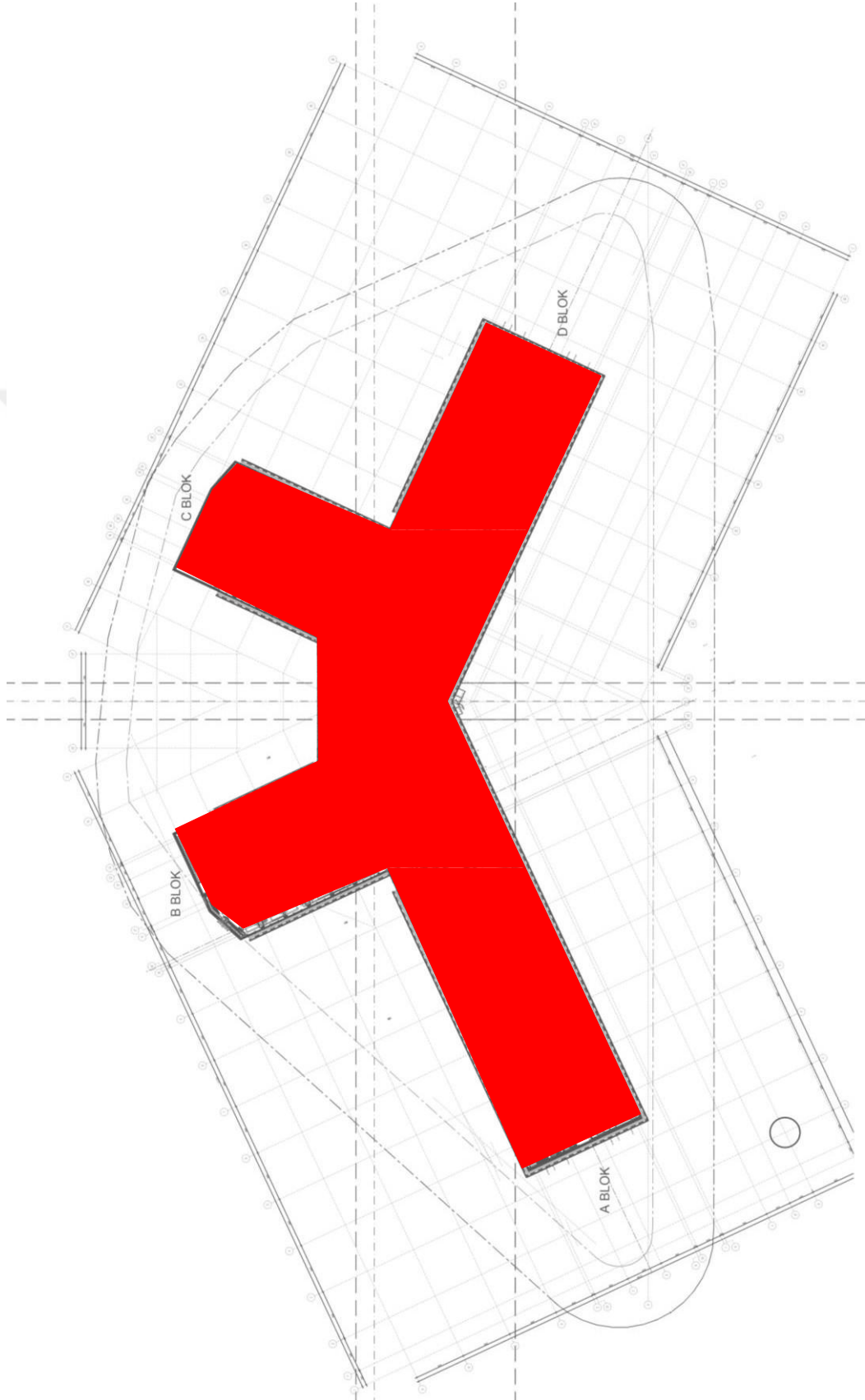
Ek Şekil 4. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 3. normal kat planı

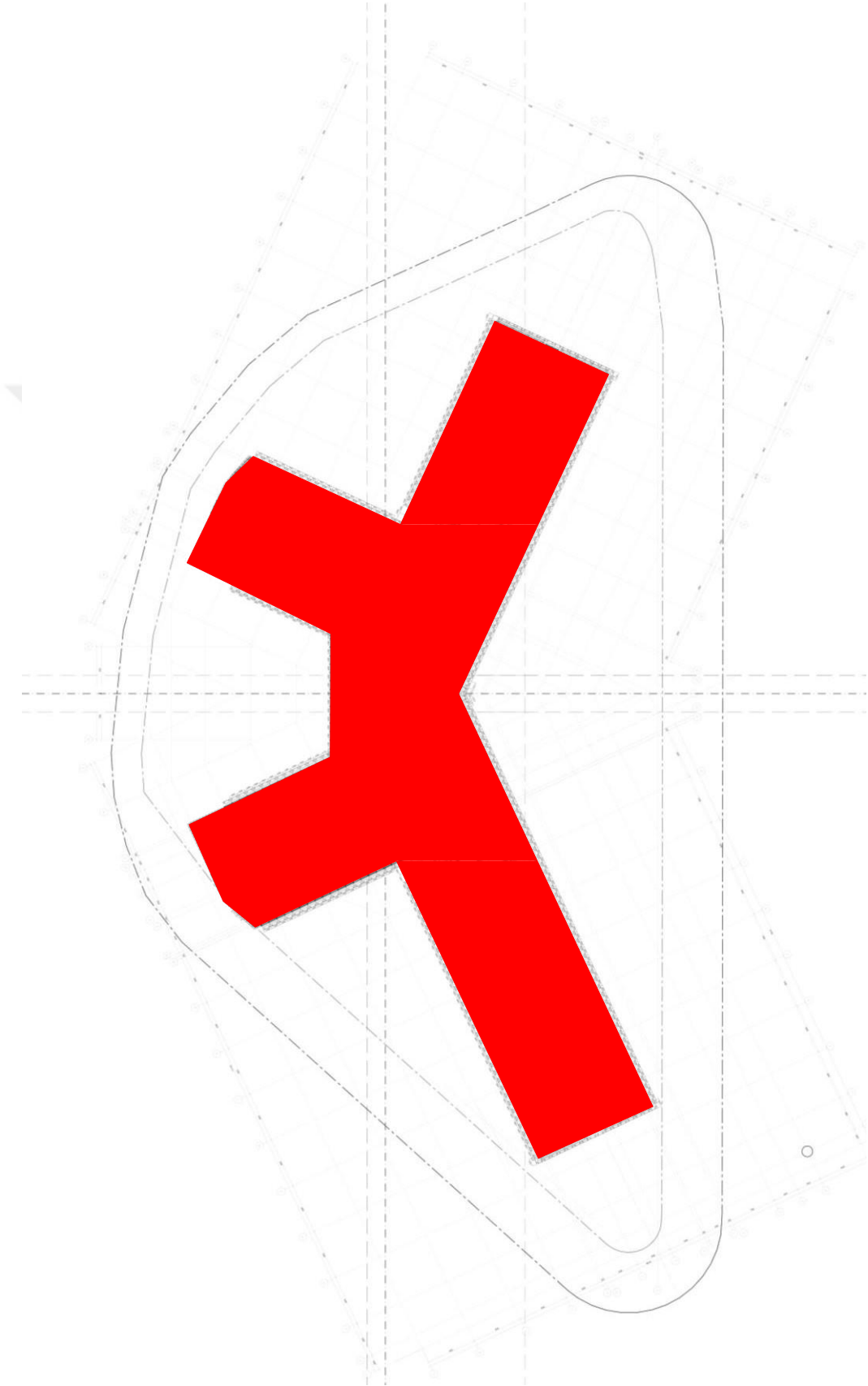
Ek Şekil 5. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 4. normal kat planı

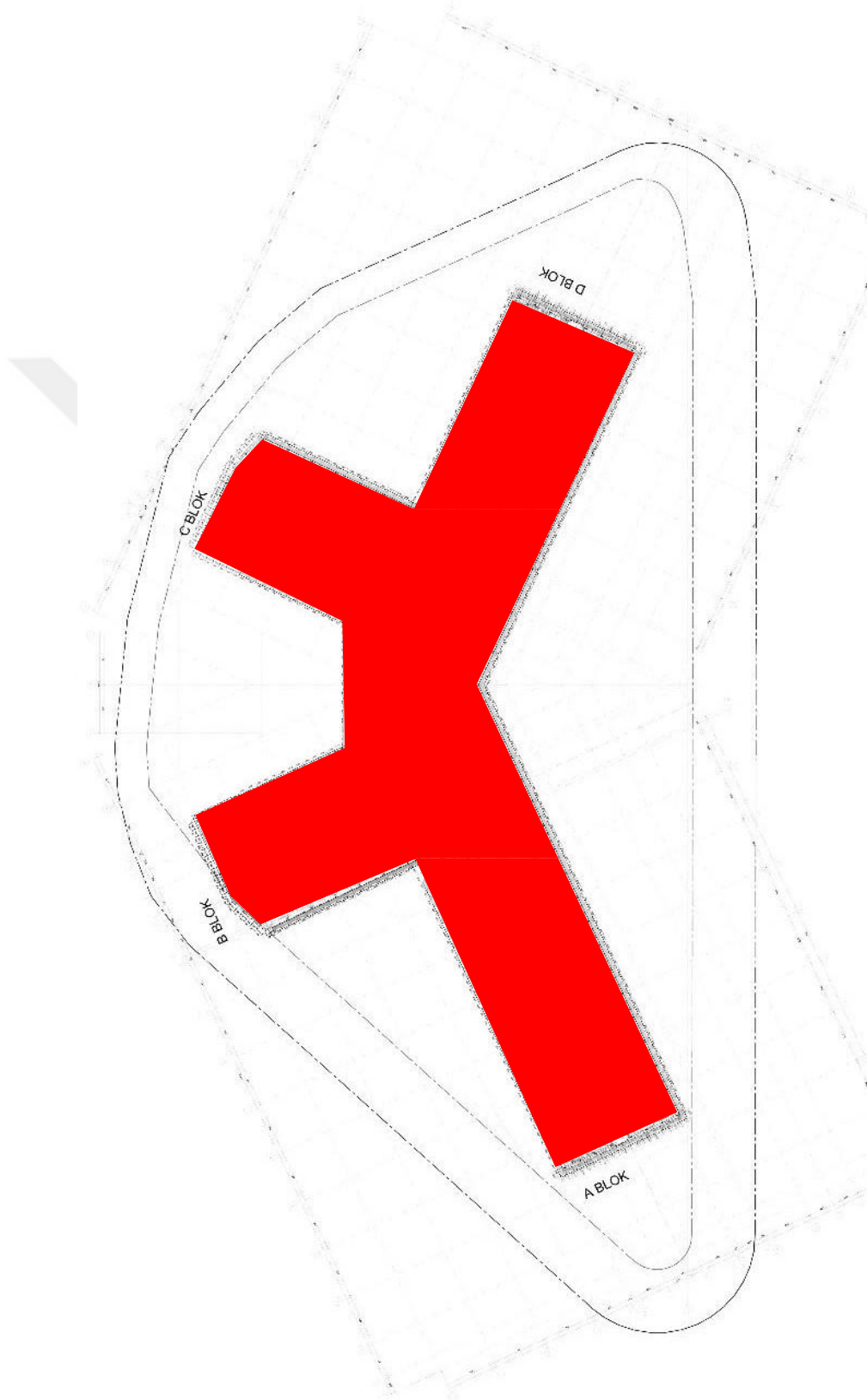
Ek Şekil 6. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 5. normal kat planı

Ek Şekil 7. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 6. normal kat planı

Ek Şekil 8. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 7. normal kat planı

Ek Şekil 9. İstanbul Bahçelievler Memorial Hastanesi 1. bodrum kat planı

ÖZGEÇMİŞ

Eğitim hayatına Samsun'da başlayıp lise eğitimini 2013 yılında Samsun Onur Ateş Anadolu Lisesi'nde tamamladı. 2017 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü'nden mezun oldu. Aynı yıl yüksek lisans eğitimine başladı. 2020 yılı itibariyle Maltepe Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır.

